

GRIGORIE ALEXANDRESCU

SCRIERI

IN

VERSURI ȘI PROSĂ

CU UN PORTRET ȘI UN FAC-SIMILE

BUCURESCI

EDITURA LIBRĂRIEI SOCECŪ & Comp.

21, Calea Victoriei. 21

1893

Prețul 4 Lei.

~~N° 1872 / A.T. / 1° / 1894~~

Ino. A. 7. 19. d.

17992.

GRIGORIE ALEXANDRESCU

SCRIERI

IN

VERSURI ȘI PROSĂ

CU UN PORTRET ȘI UN FAC-SIMILE

85738

BUCUREȘCI

EDITURA LIBRĂRIEI SOCECŪ & Comp.

21, Calea Victoriei, 21

1893

859.0-1

1947

Biblioteca Centrală Universitară
"Carol I" București
Cota 4874

CONTROL 1953

1956

1961

D

Stabilimentul grafic I. V. Socecă
Strada Berziș 59.
BUCUREȘTI
(37,338).

~~BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ
BUCUREȘTI
COTA 17982~~

B.C.U. Bucuresti

C23738

B117384

J.V. SOCELI.

L. Mercaderes

14. mai 1854 Brusage

Domni Princesse S. Ghika.

Mi cerea Zi zina teama noastra odata;
K atcheari defente auzma te voblu;
de alich re te azeantă in ultima decriptate
de Zi tpein de zapa' ex mdat il de piceu.

Kori cuipitsh re nuinto, Zi opazia de pite
biapaz' biluokoaer adee as' indskrit;
de uakea incemnato da omrdsi' spite,
nemrdyomipi, vstope usch a inarpiit.

Nonsd becu' apieten amanibo cozie,
in ineha tpeino in uape kluveid
usnd beci' kopri n'upesur da' opie uofie
be poe vate odatu ha mine cu' v'indijid

Sp. Mtenandp

Domnului

ION GHICA

Ca unui bun și statornic amic, cu care am petrecut o mare parte a vieții mele; cu care am vizitat, — junii amândoi și plini de iluzii pentru viitorul țării noastre, — monăstirile de dincolo de Olt, acele multe suvenire ale măririi trecute și ale decadentei actuale a României, ce mi-au inspirat poeziile eroice cuprinse în cartea mea, — îți dedic această carte, ca dovadă de amicitia și stima ce-ți păstrează, — amicitie pentru amicitia ce mi-ai arătat tot-deauna, și stimă pentru necontestatele tale merite și capacități.

(Edițiunea din 1863).

A MINTIRI

despre

GRIGORIE ALEXANDRESCU

de

ION GHICA

De câte ori am venit în Londra, una din întâiele mele vizite a fost pentru Museul Britanic, acel palat în care se află adunate manuscritele cele mai prețioase ale lumii învățate și minunile artei antice, unde se desfășură ca într'o panoramă istoria geniului omenesc.

Intr'una din zile, pe când eram cu familia mea în sala în care sunt expuse, pe piedestale și pe pereți, vestitele marmure Elgin, și stam admirând frumoșele metope dintre triglifele frisei exterioare ale Partenonului, pe cari sunt reprezentate în *ronde bosse* luptele

Zeilor cu Centaurii, aud pe cine-va că ne
 ȕice :

«Nu vă mai uitaţi la miserabilele astea de
 «pietre!»

M  întorc să văd cine mă apostrof z , ŕi
 da  cu ochii de Lordul Ald....., un vechi 
 amic, care iŕi urmează vorba înainte în mo-
 dul următor :

«Veđi, pietrele astea, cu rapsodiile lui
 «Homer, cu tragediile lui Sofocle, ale lui Eu-
 «ripid ŕi cu scrierile lui Platon, ale lui Aris-
 «totel ŕi Herodot, a  fost cauza că puterile
 «Europei nu a  lăsat pe Turci la 1821 să
 «strivească pe Greci. Astea a  făcut pe By-
 «ron cu tinerimea din Cambridge, din Ox-
 «ford ŕi din toate universităţile Europei să
 «alerge în ajutorul Grecilor, să exalte opi-
 «niunea p n  a silii să ardă flota turcească
 «la Navarin ŕi să proclame independenţa
 «Moreei».

Avea dreptate nobilul Lord. Aŕa e arta
 ŕi literatura! Oameni de acum trei mii de ani
 a  luptat pentru liberarea Greciei alături cu
 cei mai eroici palicari ai Agoanei.

« . . . Și dacă s'o întâmpla
 « Cu vreme România s'ardice fruntea sa,
 « Pe-a Dîmboviței vale oștirî de s'or ivi,
 « Aî luptelorû cumplite părtaşî eî vor mai fi. »

Alexandrescu

(Trecutul la Mănăstirea Dêlului)

În secolul în care trăim, când tóte se măsoră cu bulgări de aur, o pânză a lui Rafael s'a plătit mai dîlele trecute 75,000 de livre st., aprópe două milioane de franci (450 oca de aur). Apoi întreb: cum ar putea să peară o națiune care a produs ast-fel de oameni, care a dat nascere lui Dante, lui Michel Angelo, Tasso și Petrarca? și cine ar putea vre-odată să-i tăgăduască rațiunea și dreptul de a fi? Potcoava Ungurului și a Croatului a putut s'o calce, dar n'a putut s'o nimicească, nici s'o oprească de a se ridica.

Națiunile trăesc și se glorifică prin oamenii ce aŭ produs și prin lucrările lor geniale. Vai de popoarele acelea cari nu aŭ profeți! Fie ele cât de mari, cât de puternice; numere suflările cu sutele de milioane, cuceresc lumea întreagă, ele sunt condamnate peirei și uitării. Urmele biruitorilor se pot șterge, dar ale lui Molière, Racine, Hugo,

Cuvier și Lamartine nici-odată. Cât de mari și de puternici fie un Moltke, un Bismarck, gloria lor este trecătoare, pe când a lui Goethe, Humboldt ș'a lui Beethoven va rămâne eternă.

Mai an capitala noastră era în picioare ; alergău toți în toate părțile, da om peste om. Oștirea pe jos și călare, înșirată pe strade, cu arma la pământ și cu stégurile în zăbranic negru, musică la tóte răspântiile, clopotele mari și mici sunău la o sută de biserici, de luaū auđul ; urla orașul de vuet și tunul se auđia în depărtare, trăgënd a jale. Corpurile constituite toate, unul după altul, cu președinții în frunte, facultățile și școalele cu profesorii lor, corporațiile cu baniere, urmaū în cadență. Lumea alerga pe capete să vađă carēle încărcate cu sute de coroane de lauri și de flori, urmate de dricul poleit, care ducea la ultima locuință pe un bărbat de stat, fost de ęece oră ministru, acoperit de sus până jos cu cruci, stele și cordoane.

Acum nu de mult tot pe aceeași cale

și tot către acel locaș, mergea în tăcere și nebăgat în sémă, fără steaguri, fără tobe și fără surle, dricul modest în care erau rămășițele pămîntesci ale poetului Alexandrescu. Tăcutul și puțin numerosul acest cortegiū făcea contrast cu acea măreață și sgomotoasă petrecere a fostului ministru. Mi-am ȃis că pentru marele poet era momentul cînd răsăria ȃioa din care începea a trăi etern în inima și în memoria Românilor.

« ... Mulți ómenī marī și bunī
 « Lumiī folositorī, aū trecut de nebunī;
 « Aū fostū persecutați
 « In vremea ce-aū trăitū
 « Și fórte lăudați
 « După ce aū muritū ».

Alexandrescu

(Răspunsul Cometei din 1858).

Mi-aduc aminte din copilărie, cînd dascălul Vaillant, venit de curînd în țeră, cam pe la anul 1831, deschise o clasă de limba francesă într'o odăiță în Sfîntul Sava. Adu-nase câți-va băeți, dintr'acei cari mai aveau ceva cunoscințe de acea limbă, căpătate pe ici pe colea de pe la dascălii Luigi, Coulin,

Janeloni și Vanzand. Clasa se compunea, după cât m'ajută memoria, de :

Costache C. Bălăceanu,
 Nae I. Budișteanu,
 Ion D. Ghica,
 Grigorie Sc. Grădișteanu,
 Scarlat N. Filipescu,
 Costache A. Rosetti.

Vaillant ne dicta din : «Grandeur et décadence des Romains» de Montesquieu ; făceam versiuni în prosă din «la Henriade» a lui Voltaire, și ne da de învățamă pe din afară Satire și Epistole d'ale lui Boileau.

Noi cești șase ne credeam mai tari în limba franceză decât toți băeții din Bucuresci, ba unul din noi făcea și versuri. Deși îi spuneam că erau cam din topor lucrate, el tot stăruia să ne împuie urechile citind-ne odele și satirele sale. Cele românesci începeau mai tot-dauna à la Paris Momuleanu cu :

«O, ce ciudă, cât mă mir

«D'al cutăruț (sațu cutăreț) haractir.

Rosetache era mai modest, ne înveselea

cu spirituoasele cuplete ce adăoga pe toată dioa la cântecele de modă.

In primăvară Vaillant mai recrutase un elev. Se ivise pe banca din fund, lângă părete, un tînăr — parcă-l vëd! — înfășurat într'un surtuc cafeniū, oacheș, foarte oacheș, përul negru, sprâncenele groase îmbinate, ochii căprii și scânteitori; musteața îi mijia pe buză. Nu sciū, mica deosebire de vârstă saū superioritatea ce credea că aveam noi în limba ce venea să învețe și el, îl făcea să se ție arasna. La sfârșitul clasei, noi eșam grămadă și sgomotoși, pe când el se strecura binișor și își lua drumul singur spre casă. Acesta era tînërul Grigorie Alexandrescu.

Odată Vaillant, după ce ne iea d'arëndul să-î recităm epistola lui Boileau către Molière:

« Rare et fameux esprit dont la fertile veine

« Ignore en écrivant le travail et la peine....

și cei vechi ne încurcăm toți, unul după altul, care la versul dintâiū care dela cel de al doilea, fără ca unul măcar s'o putem scôte la capëtâiū, se îndreptéză către noul venit, ȓicëndu-î:

« Voyons, Monsieur Grégoire, pouvez-vous me débiter cela? Allons, du courage! »

Tînărul se roșasce, clipește de două trei ori din ochi, începe a recita și o duce până la sfârșit, fără cea mai mică esitațiune, fără îngânare și fără o singură greșala, indicând cu precisiune punctuațiunea și trecând peste rimă fără a o căuta. Cei-alalți ne uitam unul la altul, exprimând mirare, admirațiune sau gelosie. Nicî odată până atunci nu așisem o dicțiune mai corectă și mai plăcută; deși citisem și recitasem de o sută de ori acea epistolă, dar pot dice că numai atunci i-am înțeles spiritul și eleganța.

La eșirea din clasă m'am simțit atras către acel tînăr, m'am apropiat de dînsul, și fiind că mergeam tot pe o cale, ne-am luat la vorbă pe drum. Mi-a recitat cu entusiasm scene întregi din *Andromaca* și din *Phedra* de Racine. La întrebarea mea, dacă n'a cercat să scrie românesce, mi-a răspuns recitându-mi *Adio la Târgoviște*:

« Culcat p'aste ruine sub care adâncită

« E gloria străbună și umbra de eroi...

Dintr'acea Ți am fost amici, și iubirea noastră unul pentru altul nu s'a desmințit nici odată.

Eū ședeam pe Podul Caliții (Calea Craiovei), Alexandrescu locuea într'un beciū sub scară la Mitropolie, la unchiul său, părintele Ieremia. Eram vecini și ne vedeam în tóte Țilele; pregăteam lecțiile noastre împreună.

Iancu Văcărescu, venit dela moșie dela Moțoeni, trăsese în gasdă la tată-meū, și, intrând odată în camera mea, ne găsesce, pe Alexandrescu și pe mine, învățându-ne lecția; eū, cu Boileau în mână, ascultam cum camaradul meū Țicea pe din afară *l'Art poétique*. Văcărescu, în mirare de modul cum acel tîner recita versurile, a petrecut tótă séra cu noi. Alexandrescu, care avea o memorie estraordinară, i-a recitat tóte poesiile ce publicase într'o mică broșurică :

Ciasonniculū îndreptatū.

Oda la Stema Țerii.

Primăvara Amorului, etc.

Văcărescu încântat l'a luat în brațe și l'a sărutat, ȃicȃndu-ȃ: «Băete, tu o să fi un poet mare». Alexandrescu mi-a spus de multe ori cȃ acea sȃrȃ a fost una din cele mȃi fericite ale vieȃei sale. A face cunoscȃnȃ lui Văcărescu fusese visul copilȃriei lui.

A doua sȃrȃ, adunare numerosȃ în salo-
nul tatȃlui meũ. Intre mosafiri se gȃseaũ:
Văcărescu, Efrosin Poteca, Eliad, Popa Gri-
gorie, fraȃii Cȃmpineni și alȃi doi, trei, rude
și amici. Alexandrescu a recitat scene în-
tregi din Sofocle și Euripid în limba elenȃ;
sciea pe Anacreon din scȃrȃ pȃnȃ în scȃrȃ.
Anacreon era poetul favorit al Văcăres-
cului, care adesea lua versul din gura lui
Alexandrescu, pȃnȃ ajungea la cȃte o strofȃ
care ȃi scȃpa din memorie, de unde apoi
urma iar Alexandrescu înainte; și serata s'a
ȃncheiat, dupȃ cum se obicȃnuia pe atunci,
ȃn sofragerie cu un curcan fript admirat
de ȃntrȃga adunare, blagoslovit de pȃrintele
Grigorie Poenȃreanu și salutat de tȃnȃrul
poet cu fabula sa, care se terminȃ cu:

« Prințule, în loc de plată,
« Ași pofti câțî-va curcani »,

(Vulpoiul predicator).

De atunci vedeam pe Alexandrescu mai rar; îl luase Eliad acasă la dînsul în mahalaoa Dudescului.

În ajunul sîntului Ioan, a venit de mi-a adus un plic mare pecetluit, rugându-mă să-l pun, fără să scie nimeni, în așternutul Văcărescului sub căpătîiu. Acel plic conținea oda:

« Tu care-ai fost din pruncie al muselor favorit
« Și ca strămoșescă-avere geniul l'ai moștenit,
« Cîntător alu primăverei.....

Mai târziu s'a mutat la Maiorul Câmpineanu, unde se adună și noapte Manolache Băleanu, Grigorie Cantacuzino, Iancu Ruset, Aristia, Costache Bălăcescu, ofițeri români dintr'un regiment cu Câmpineanu, Căpitanii Golești Ștefan și Nicolae, Căpitanii Crețulesci Costache și Scarlat, Căpitanul Teologu, Căpitanul Voinescu II, sub-locotenentul Rusetache, și mai mulți tineri de pe atunci, cari petreceau citind istorii militare: Campaniile lui Napoleon, memoriile lui Fre-

deric-cel-mare, și scrieri de ale poeților în renume : Lamartine, Hugo, Béranger, etc. Alexandrescu înveselea auditorul cu câte o elegie, o satiră, sau o fabulă.

Acolo s'a format Societatea filarmonică, pentru care Eliad a tradus pe Mahomet al lui Voltaire, Aristia pe Saul din Alfieri, Alexandrescu pe Alzira, tragedii cu cari s'a inaugurat scena română. Atunci s'a tradus mai multe din comediile lui Molière, dintre cari Amfitrion a avut un mare succes pe scenă. Interpreții acestor opere au fost :

D-niș Andronescu,

Curie,

Iamandi,

Mihăileanu,

Caragiali,

Lascarescu,

D-nele Caliopi,

Ralița Mihăileanu,

Efrosina Vlastò (Efrosina Popescu).

Contactul cu tinerii ofițeri a făcut pe Alexandrescu să dorască a deveni camaradul lor de arme. Recomandat spătarului ca bun scriitor, el a fost admis în mica noastră armată de atunci ca «iunker» atașat la «Djurstvă» ;

până când într'o zi șeful său, dându-i să copieze o prețioasă «otnoșenie», prosă pe care autorul ei se aștepta s'o vadă trecută la nemurire în litere gotice cu flori, s'a speriat de icoana noului iunker și l'a trimis la graniță la Focșani, să studieze știința caligrafică, dându-i importanta misiune de-a întreba de pașaport pe toți câți voia să treacă șanțul, care despărțea partea orașului moldovenesc de cea muntenească, și să taie la răboj oile cari veneau dintr'un mal în cel-alalt al Milcovului. Neputându-se împăca cu această slujbă, de și fusese înălțat la rangul de sub-locotenent, Alexandrescu și-a dat demisiunea, ca să se pótă consacra cu totul literelor.

Iată cum descria poetul punctul de pază ce i se încredințase :

- «Spre apus curge o apă între două țări hotar :
- «Frații a căror neunire au avut sfârșit amar ;
- «Pe o margine e zimbrul, iar pe alta un vultur,
- «Care nici nu măi visează la al Tibrului murmur,
- «Care sub o nouă formă și numire ce-a luat
- «Ca mulțy, cântecul, purtarea și năravul și-a schimbat ».

(Epistola către D. I. A.)

P'atunci eu eram la Paris și tată-meu, care avea o mare afecțiune pentru Alexandrescu,

23738

îl luase acasă la dânsul, unde a şedut mai mulţi ani într'o cameră din casa, care se afla unde este acum otelul Broffit, peste drum de Teatru. Intr'acea cameră a scris cele mai multe din meditaţii: *Fericirea*, *Mulţumirea* dedicată fetiţei Voinescului II (acum contesa de Rochemontoux), *Viata câmpenească* dedicată lui Grigorie Cantacuzino, proprietarul moşiei Floresci, unde a petrecut o vară; *Epistola către Voltaire* şi altele; acolo a scris *Anul 1840*:

- « Să stăpânim durerea care pe om supune
- « Să aşteptăm în pace al soartei ajutor....

A scris *Mieşul nopţii*:

- « ... Frumoasa primăvară acuma se grăbesce
- « La caru-î să înhame pe zefirii uşorî,
- « Păşasce şi în urma-î verdeaţă se ivesce
- « Şi cerul se desbracă de viforoşii norî ».

Acolo a scris fabulele: *Toporul şi Pădurea*, *Cânele şi Căţei*, *Boul şi Viţelul*, *Lupul moralist*, *Vulpea liberală*, *Lebăda şi puii Corbului* etc.

Când m'am întors în ţeră, pe la anul 1841, am găsit pe Alexandrescu tot la Djurstvă, în mahalaoa Gorganî, unde îl lăsasem; dar

de astă dată nu ca iunker, nu ca copist, ci ca pensionar, sub chee și cu pază de soldat cu pușcă la ușă. Iată cum meritase el aceste onoruri. General-Consulul găsisese în înalta-î judecată că în fabula *Lebăda și puii Corbului*, Vulpea viclénă semăna aidoma cu guvernul ce reprezenta, că puii Corbului erau nevino-vații de Români, și Lebăda omul care dă sfaturi bune, și ceruse pedeapsa cutezătorului autor.

« A șis

« Că lupii, urșii, lei, vorbesc de stăpânire,

« Că lupul e cutare ce judecă, despoaie,

« Și ia după om pelea ca lupul dupe oaie,

« Că lebăda e omul ce dă povățuire

« Acelor care umblă pe calea de peire . . . »

Alexandrescu

(Epistola către Voinescu II).

Așa era p'atunci; o vorbă rea la palat, o simplă bănuială a consulului te ducea nejudecat și deadreptul la pușcărie sau cel puțin la vre-o mănăstire, fără a ți se permite să vezi altă figură amică decât pe a păzitorului.

Voind să ved pe Alexandrescu la spă-tărie, unde era închis, mi-a trebuit să alerg o săptămână, să mă căciulesc pe la toate au-

toritățile civile și militare, de la dorobanț până la Vornicul cel mare, până să dobândesc o scrisoare cu trei iscălituri, în puterea căreia un ofițer mi-a deschis ușa odăei prizonierului. Tînărul ofițer, care m'a întovărășit, simpatisa, sunt sigur, mai mult cu prizonierii, precum îi numea cu emfasă, decât cu acei cari i-i dedese în pază. Când am eșit din camera lui Alexandrescu, nu mai era nimeni prin curte; se întunecase și plecase toți angloiații; tînărul ofițer mi-a propus să mă ducă să văd și pe Nicu Bălcescu, căci și iunkerul Bălcescu era închis acolo de mai multe luni, pentru că spusese unor sergenți din regimentul său, că Mircea, Michaiu și Ștefan, fusese nisce domni viteji; în anul de grație 1841 nu era iertat de a răspândi asemenea vorbe. Tot atunci colonelul Câmpineanu, închis vre-o doi ani la Mărgineni, fusese transferat în închisoarea de la Plumbuita; Manolache Băleanu era surghiunit la Bolintin; Marin Serghiescu (naționalu) la Ocna de sare la Telega, iar Bolliac mai norocit respira aer curat de munte, surghiunit la schitul Poiana-Mărului, unde un cucernic călugăr rus

ii cetea în toate diminețile molitvele Sfântului Vasile.

Poliția, după ce și-a satisfăcut pe deplin curiozitatea, citind trei luni, și și noapte hârtiile și cărțile lui Alexandrescu, a declarat tată-meu, dându-i cheea odăei, că nu mai pune peceți pe ușă, și că avea ordin să libereze pe prisoner.

A doua și m'am dus de l'am luat de la închisoare, să-l aduc acasă, dar a stăruit să se mute la otelul Conduri, unde a închiriat o odaie. Însă după vre-o trei sau patru luni, plecând eu la Iași, s'a mutat iar la tată-meu, unde a ședut până la 1844.

Când m'am dus de l'am văduț la închisoare, avea un vraf de hârtii pe masă, pline de ștersături și de cruci, în toate părțile. Când scria avea mania de se citea și tot ștergea și îndrepta; dobândise patima asta, citind adesea versul lui Boileau:

« Si j'écris quatre mots, j'en effaceraï trois ».

Acel vraf de hârtii era traducțiunea Meropei, cu care se ocupase în închisoare, ca să-i treacă de urât. Ce s'a fi făcut acea traducere?

In vara anului 1842, profitând de vacanțele Academiei din Iași, venisem în București. Unul din concesionarii ocnelor de sare, răposatul Oteteleșanu, care pe atunci îmi era cam rudă, ne invită pe Alexandrescu și pe mine să-l întovărășim la Baia de Aramă. Se propunea companiei să cumpere acea moșie, pentru exploatarea metalului : ocasiunea era favorabilă ; puteam fără mare cheltuială să ne satisfacem o dorință veche ce aveam, de a visita mănăstirile de peste Olt. Intr'acea călătorie am mers din mănăstire în mănăstire și din schit în schit de la Cozia până la Tismana ; ne-am coborât la Turnu-Severin și apoi ne-am întors, urmând obârșia munților din stână în stână, călătorind când pe jos, când călare, din gura Bahnei în Dunăre până în valea Oltului, la Turnu Roșu. Alexandrescu a descris o parte din acea călătorie într'un memorial. In pelerinagiul la Cozia a scris *Umbra lui Mircea* :

- « ... Mircea, îmi răspunde dealul, Mircea, Oltul repetează ;
 - « Acest sunet, acest nume valurile îl primesc,
 - « Unul altuia îl spune, Dunărea se 'nsciințează,
 - « Ș'ale ei spumate unde către mare îl pornesc.
-

« Lumea e în așteptare turnurile cele nalte,
 « Ca fantome de marii secolii, pe eroii lor jelesc,
 « Ș'ale valurilor mândre generații spumegate
 « Zidul vechi al mănăstirii în cadență îl isbesc ».

(Umbra lui Mircea la Cozia).

La Tismana a scris *Răsăritul luni*, la Drăgășani *Mormintele*, și mai multe alte poezii pline de cugetări mărețe ca aspirațiunile sufletului său, și de tablouri descriptive, vesele și înflorite ca frumoasele locuri ce vizita și ca sburdările inimei sale.

Lăudată fie memoria marelui poet, a cărui pană a știut să învieze umbrele glorioase ale eroicului nostru trecut, ș'a împodobit vechile tradițiuni legendare ale istoriei naționale, îmbrăcându-le în strălucitele colori ale bogatei sale imaginațiuni!

La anul 1842 Alexandrescu a fost numit împiegat la postelnicie, la masa jălbilor. Serviciul cu care îl însărcinase șeful său, era de a ceti toate petițiunile adresate Domnului, de-a face pentru fie-care câte un extract și de-a le adresa autorităților respective cu apostila domnească. Vodă Bibescu, mulțumit de modul cum își îndeplinia datoria, a voit să-l aibă pe lângă dânsul, îl luă la Breaza, unde petrecea lunile de vară.

Deși în mare favoare la curtea lui Vodă Bibescu, dar nici intriga, nici lingușirea nu s'a putut apropia vre-odată de dânsul. Vorbea tare fără a-și ascunde gândurile și credințele.

Odată, aflându-mă cu unchiu-meu la Câmpina, m'am dus să-l ved la Breaza. Dómna Bibescu, aflând că eram în odae la Alexandrescu, a trimes de m'a poftit la masă. Prânzul a fost vesel. Alexandrescu, bine dispus, a povestit o mulțime de istorioare țărănesci, în care vestitul Carcalechi, țiaristul curții, juca rolul principal. Dómna, care-l asculta cu plăcere și rídea mult la acele povestiri, îi dice : «Să vii să mănânci în tóte țilele cu noi». Apoi, întorcându-se către Vodă cu un ton poruncitor :

«Numesce-l poet al curții».

Alexandrescu, fără să aștepte care era să fie hotărîrea domnească, răspunde : «Să mănânc, foarte bine, merge; dar să fiu poet de porunceală, ved, că Măria Ta n'ai cetit o satiră ce am făcut acum vre-o câți-va ani unui poet de curte de atunci, pe care-l povățuiam cu versurile :

« Ia-ți nădragii de atlas

« De-ți fă steagul la Parnas ».

« Apoi ce fac eu cu acele versuri, când voi îmbrăca nădragii de atlas ».

Mai târziu a fost numit director la departamentul Creștinței, pe când moșiile monastirilor închinată și neînchinată se arenduiau cum da Domnul, post important și ambiționat de toți acei cari căuta să facă averi mari. El, care l'a ocupat atâți ani, a eșit de acolo sêrac precum intrase.

În anul 1853 se auzea de răsboi. Alexandrescu ca și Nicu Bălcescu au avut tot d'a-una credința că România numai prin arme se putea rîdica la rangul ce i se cuvine. Era vorba ca o armată auxiliară francesă să vie să ocupe valea Dunării de jos, iar flota engleză să cuprindă Marea Nêgră ; se suna și de venirea lui Magheru cu proscriși Români, și tinerimea începuse a bate din pînă. Atunci Alexandrescu a scris: *Cântecul soldatului*.

« Pe câmpul României

« Trompeta când rêsună

« La glasul datoriei

« Oștirea se adună . . . ».

Tot atunci a salutat pe Halcinski cu un lung adio în versuri.

De ce n'a voit soarta să poată vedea și el pe Români urcând ca vijelie printre gloanțe și mitralie dealul Griviței, înfigând în creștet gloriosul lor steag, și pe viteazul și fiorosul Osman-Pașa închinând sabia lui unui tânăr colonel român!

La 1859, după suirea lui Vodă-Cuza în scaunul domnesc al Principatelor-Unite, Alexandrescu a ocupat postul de Ministru interimar la Culte. Modestia, care-l caracteriza, nu 'i-a permis să primească a fi numit la acel interim ca titular. Mai în urmă, la 1860, a fost trimis la Focșani ca membru la comisia centrală. Acolo a fost lovit de o boală nemilostivă, care l'a ținut aproape un sfert de secol mort între cei vii.

De copil Alexandrescu cunoscea poezii grece vechi și modernă, la vârsta de șeptespre-șaptezece ani citise pe toți clasicii francesi; și scia pe dinafară tot ce era măreț și frumos în literatură.

Cine era și de unde venise acel băiat în

școala lui Vaillant, și unde studiasse el până atunci, în ce școală și cu care dascăl? Studiasse acolo unde aș studiat oamenii de felul lui, oamenii de geniu: la școala inimei și a spiritului, sub direcțiunea dorinței și a plăcerii de a ști și de-a admira. Știu numai că în podul casei la Mitropolie stău aruncate vre-o mie de volume, clae peste grămadă, neclăsate, necatalogate. Acolo se închidea Alexandrescu de citea. Multe ore plăcute am petrecut noi împreună, în mijlocul acelor infolio, citind când viețile oamenilor iluștri de Plutarch, când viețile sfinților în Cazanie, când pe Tucidid sau pe Xenofon!

Alexandrescu, fiul vistierului Mihaiu și al Mariei Fusea soră cu Nicolae Fusea, tatăl fostului deputat Costică Fusea, era născut în Târgoviște, la anul 1812, în patria Văcărescilor, a lui Eliad și a lui Cârlova. Dina care a presidat la nascerea lui l'a înzestrat cu îmbelșugare cu o mare memorie și cu darul armoniei. Și-a petrecut anii copilăriei sale împreună cu poetul Cârlova și cu Costache Bălăcescu, învățând să scrie românesce și grecesce p'aici pe colea pe apucate. Poesiile lui se de-

osebesc prin mari calități de stil, de cugetare și de simțire, care-l pun între fruntașii poeziei române.

Meditațiile aū un sbor înalt, care le ridică alături cu acele ale lui Lamartine.

Satirele lui sunt înarmate cu împunsături de felul lui Boileau

Fabulele, cari forméză o parte însemnată și originală din scrierile lui Alexandrescu, multe, precum *Lebăda și Puii Corbului*, *Pădurea și Toporul*, *Vulpea liberală* și altele, le-ar fi sub-semnat însuși La Fontaine.

A ȃice de dēnsul că a fost poet, și poet de un talent superior, nu este destul. El a fost un suflet mare și nobil, o inimă curată și generoasă, vesel și glumeț; îi plăcea societatea aleasă, și dacă câte odată căuta singurătatea era mai mult ca o alinare la amărăciunile vieții, de aceea și scrierile lui dintr'acele momente respiră o stare de întristare melancolică a sufletului său.

Era de școala aceea care consideră darul poeziei ca un deposit sacru, pe care omul înzestrat de sus este dator să-l păstreze curat, neatins de patimile și slăbiciunile omenesci,

aşa că el privea de sus în linişte senină splendoarea adevărului şi frumosului, care luminează binele şi lovesce viciul şi nemernicia ; în mândra şi majestoasa sa indignaţiune, condeiu se stigmatiza înjosirea, cinismul şi lipsa de probitate, precum o vedem în unele din poeziile sale.

Viaţa lui a fost o viaţă de luptă şi de martir ; a luptat pe faţă, cu curaj, la lumina mare, pentru libertate în contra despotismului, pentru dreptate în contra abuzului şi năpăstuirii, păstrând tot-d'una căldura şi devotamentul tinereţii. A luptat fără altă ambiţiune decât aceea de a fi folositor ţerii sale. Condeiu se original şi plin de spirit şi de graţie nu s'a inspirat decât de pulsaţiunile mari şi patriotice ale sufletului se.

Generaţia veche a admirat cu iubire scrierile lui Alexandrescu, le-a avut ca un catechism de virtute şi de patriotism ; şi mulţi poate că au păşit pe calea cea dreaptă, de teamă să nu-şi recunoască abaterile în vre-o satiră sau în vre-o fabulă d'ale lui Alexandrescu. Tinerilor Români ai generaţiunii care se ridică le dic : Fiţi patrioţi şi modeşti ca Ale-

xandrescu, și când voiți să știți cum se glorifică faptele cele mari, citiți Odele și Elegiile lui; când voiți să știți cum se rîde de ambițioșii de rînd și cum se biciuesce vițiul, citiți Satirele și Fabulele lui Alexandrescu.

Dotat de un talent mare, el și-a iubit țeara, s'a respectat pe sine și a lăsat în memoria noastră operele spiritului și ale inimei sale.

CATE-VA CUVINTE IN LOC DE PREFAȚA

— Pentru ce nu publici scrierile Dumitale? întrebaiu măi deunăđi pe un bărbat de spirit și de gust, care ține ascunse în portofoliul său măi multe manuscrise de poezii.

— M'am speriat, îmi răspunse, de când am văđut atâția poeți . . .

Negreșit, nici odată nu am avut măi multă îndestulare, nu ȓic de poezie, ci de versuri. De unde vine acesta? Poate în parte din greșita idee că arta poetului ar fi măi ușoară de cât a prosatorului — dupe cum socotim cei măi mulți, atunci când intrăm in cariera literelor cu toată încrederea juneței; — poate însă asemenea dintr'o lege înaltă care va ca poezii să fie cele d'intâi instrumente ale geniului popoarelor, când geniul acesta începe

să se deștepte. În adevăr, armonia având o atracție naturală pentru cei mai mulți oameni, și versurile frumoase întipărirându-se cu lesnire în memorie, toți aceia cari la începutul civilizațiilor, simt sau cred a simți în sufletul lor o scântee divină, aleg instrumentul acesta ca cel mai sigur, spre a-și răspândi ideile lor. De aceea poezia e cea mai antică artă a spiritului omenesc; de aceea legile popoarelor celor antice erau scrise în versuri; de aceea în ierarchia literelor poezia are un loc așa de înalt. Ea face cea mai mare parte a gloriei națiilor; și cele mai însemnate fapte, cele mai înalte descoperiri, au trebuință de ajutorul ei, ca să poată trăi. Dar cu cât arta e mai frumoasă, atât este mai anevoe; cu cât sunt mai rari poezii cari au lăsat numele lor la secol, atât mai numeroși aceia cari s'au pierdut în adâncul uitării. Faimosul Béranger, puternicul liric al timpilor moderni, poet popular cu aristocratice forme, și unul din capetele cele mai rezonabile ale Franciei, ține că multe din cântecele sale cele mici l'au costat două și trei săptămâni de lucru; mărturisire ce dovedesce câtă strășnicie trebuie

să aducă un autor la compunerea scrierilor sale; căci arta este așa de întinsă și variată, frumosul are atâtea nuanțe delicate și fugitive, lucrările imaginației atâta trebuință de ale resonului ca să pótă ajunge ținta lor, care este frumosul ideal, sau strălucirea adevărului, dupe cum ȃice Platon, în cât nu este de mirare daca desăvârșirea lipsește la mulți, căroră însă nu le lipsește talentul, și daca literatura noastră măi ales, a căreia parte poetică nu se compunea până în anii din urmă decât de nisce balade tradiționale, inspirații necultivate ale suferinței și ale naturei sălbatice, nu este, ȃic, de mirare, daca literatura noastră n'a produs încă nici un cap de operă care să poată sluji de model netăgăduit: acelea nu es decât în literaturile formate, și în limbile statornicite, după cum o știu măi cu osebite toți aceia cari scriu, și prin urmare cunosc influința ce are limba asupra stilului.

Ce pociu ȃice acum de poesiile mele? O parte din ele s'aũ măi tipărit la Iași, în anul 1842, și defavorul de care mă bucuram atunci a contribuit negreșit la primirea ce li s'a

făcut, dupe cum se întâmplă cu tot ce este poprit. Retipărind acum prefața de la cartea publicată în anul 1847, am șters pe unele, am vrut să îndreptez pe altele, și am adăogat câte-va, între cari unele sujeruri istorice de un interes național, și prin urmare și mai puțin egoist; căci eă sunt din numărul aceloră cari cred că poesia, pe lângă neapărata condiție de a plăcea, condiție a existenței sale, este datoare să exprime trebuințele societății, și să deștepte simțimente frumoase și nobile, cari înalță sufletul prin idei morale și divine, până în viitorul nemărginit și în anii eterni.

Sunt departe de a crede că am tratat aceste sujerete cu tot interesul de care sunt primitoare. Dar o scriere este tot-d'a-una un mijloc de a face alta mai desăvîrșită, și eă voiă fi cel d'întăiă a aplauda pe acela ce va face mai bine.

(Ediț. 1847 și 1863).

I.

POESII

ANUL 1840

Să stăpânim durerea care pe om supune,
Să așteptăm în pace al soartei ajutor ;
Căci cine știe oare, și cine îmi va spune
Ce o s'aducă ziua și anul viitor ?

Mâne, poimâne, poate, soarele fericirei
Se va arăta vesel pe orizon senin :
Binele ades vine pe urmele mahnirei
Și o zimbire dulce dup' un amar suspin.

Așa dice tot omul ce 'n viitor trăesce,
Așa dicea odată copilăria mea ;
Și un an vine, trece, ș'alt an îl moștenesce,
Și ce nădejdi dă unul, acel-alalt le ia.

Puține-aș vrea, iubite, din ȃilele'mi perdute,
 ȃile ce 'n vecinicie 'și iaă repedele sbor;
 Puține suvenire din ele am plăcute:
 A fost numa 'n durere varietatea lor!

Dar pe tine, an tîner, te vĕd cu mulțămire!
 Pe tine te doresce tot neamul omenesc!
 Și eă sunt mică parte din trista omenire,
 Și eă a ta sosire cu lumea o slăvesc!

Când se născă copilul ce s'aștepta să vie,
 Ca să ridice iarăși pe omul cel făcut,
 Un bătrîn îl luă 'n brațe, strigând cu bucurie:
 „Sloboade-mă, stăpâne, fiind că l'am vĕdut.“

Astfel dreptii ar ȃice, de ar vedea 'mplinite
 Căte într'al tĕă nume ne sunt făgăduite,
 O an, preȃis atăta, măreț reformator!
 Incepă, prefă, restoarnă și îmbunătățiază,
 Arată semn acelor ce nu voesc să crează;
 Ado fără zăbavă o turmă ș'un păștor.

A lumei temelie se mișcă, se clătesce,
 Vechile-ă instituții se șterg, s'ăă ruginit;
 Un duh ferbe în lume, și omul ce gândește
 Aleargă către tine, căci vremea a sosit!

Ici, umbre de noroade le veđi ocârmuite
De umbra unor pravilî călcate, siluite,
De alte mai mici umbre, neînsemnați pitici.
Orî care sentimente înalte, generoase,
Ne par ca nisce basme de povestit frumoase,
Și tot entuziasmul isvor de idei mici.

Politica adâncă stă în fanfaronadă,
Și sciința vieții în eroism cumplit;
D'a omului mărire nimic nu dă dovadă,
Și numai despotismul e bine întărit,

An noă! Aștept minunea-ți ca o cerească lege:
Dacă însă păstorul ce tu ni l'ai alege,
Va fi tot ca păstorii de cari-avem destui,
Atunci . . . lasă în starea-î bătrîna tiranie.
La darurile tale eă nu simț bucurie,
De 'mbunătățiri rele cât vreî suntem sătuî.

Ce bine va aduce o astfel de schimbare?
Și ce mai reă ar face o stea, un comet mare,
Care să arđă globul ș'ai lui locuitori!
Ce pasă bieteî turme, în veci nenorocită,
Să scie de ce mână va fi măcelărită,
Și dacă are unul saă mulți apăsători?

Eû nu îți ceiû în parte nimica pentru mine:
 Soarta-mî cu a mulțimiî aș vrea să o unesc:
 Dacă numai asupra-mî nu poți s'aducî vr'un bine,
 Eû rîd d'a mea durere și o desprețuesc.

După suferiri multe inima se 'npetresce;
 Lanțul ce 'n veci ne-apasă uităm cât e de greû;
 Rêul se face fire, simțirea amortșesce,
 Și trăesc în durere ca 'n elementul meû.

Dar aș vrea să vêd ȃiua pămêntului vestită,
 Și să respir un aer măi liber, măi curat;
 Sê perȃ idea tristă de veacuri întărită,
 Că lumea moștenire despoților s'a dat!

Atunci dac' a mea frunte palidă, obosită,
 Dacă a mea privire s'o 'ntoarce spre mormênt,
 Dac' a vieți'mî triste făclie osîndită
 S'o 'ntuneca, s'ar stinge d'al patimilor vânt,

Pe aripele morțiî celei mântuitoare,
 Voiû părăsi locașul unde-am nădejduit;
 Voiû lăsa fericirea aceluia ce-o are,
 Și a mea suvenire acelor ce-am iubit.

TRECUTUL

LA MONASTIREA DEALULUI

Precum o sentinelă, pe dealul depărtat
Domnesce monăstirea; și zidu-î cel înalt
Se 'ntinde împrejuru-î, pustiū și învechit,
De edera bătrână, de mușchiū acoperit. ¹⁾
Acolo aū odihna, locaș adânc, tăcut,
Eroî ce mai nainte mult sgomot aū făcut.
Un cap îi presidează. ²⁾ Și dacă s'o 'ntêmpla,
Cu vremea, România s'ardice fruntea sa,
P'a *Dâmbovițe*z vale oștirî de s'or ivi,
Aî luptelor cumplite părtașî eî vor mai fi.

¹⁾ Pe când scriam aceste versurî, reinnoirea monumen-
telor nu începuse încă.

²⁾ Capul lui Michaiū Viteazul.

Eû în copilărie iubiam să mă opresc
 Pe muriî mănăstirei, și 'n vale să privesc
 Mărețul Turn, trist martur l'al nostru trist apus
 Ș'a căruî origine în secolî s'a repus ;
 Turnul din care-odată bărbații renumiți
 Vedeau române taberi pe câmpî nemărginiți. ¹⁾
 În preajmă-î e cetatea ! Aî eî locuitori
 Ruina-î ađi cu fală arêt la călători ;
 Precum atâți nevrednici, trăind în moliciunî,
 Se laud cu mari fapte făcute de străbunî.

Dar pentru ce orașul atât de strălucit,
 Acum între orașe e cel mai umilit ?
 Ce voe prea înaltă, ce lege porunci
 Căderea de-o potrivă cu înălțarea-a fi ?
 E o fatală soartă ? sau pe acest pământ
 Lăsă urmele sale blestemul unui Sânt ? ²⁾
 Dacă însă o țeară, un neam, ar fi dator,
 Când au greșit despoții, nelegiuirea lor
 A o plăti ; atuncea, orașul osândit,
 Și numele-î din lume de mult ar fi perit.
 Căci miî de glasuri stinse d'al tiraniei fer,
 În strigări dureroase s'au înălțat la cer ;
 Căci ploî ce în torente de veacuri s'au vërsat
 Sângele dupe pietre încă nu l'au spălat.

¹⁾ Turnul Curței Domnesci.

²⁾ Sântul Nifon, care se ăice că a blestemat pe Radu IV.

Orî cum va fi, mî-e scumpă cetatea ce-a domnit,
 O iubesc căci e tristă și căci a suferit :
 Și, precum anticarul, la patimă-î supus,
 Culege veche-aramă ce nu mai are curs,
 Așa în a mea rivnă, pe locul părintesc,
 Fiū al astor ruine, țărina lor slăvesc.
 Incă mî-aduc aminte de groaza ce simțeam,
 Când la apusul ȃilei scheletul lor priveam.

„P'aici, ȃiceaū bētrāniī, o boltă arētānd,
 „Intrā o junā Doamnă, frumoasă și fugēnd
 „De cetele tartare, cānd ele-acest palat,
 „Lipsind oștirea nōstrā, în treacāt aū prādat. ¹⁾
 „Peștera, ce se 'ntinde departe sub pāmēt,
 „Prin drumurī rātācite în loc necunoscut
 „Iși are resuflarea : în sīnul ei gāsescī
 „Averī nenumerate, comorile domnescī ;
 „In preajmā-le ard focurī, căci ele se pāzesc
 „De iesme, taurī negri ca iadul locuesc ;
 „Și cānd vr'un om aproape a merge-a cutezat,
 „El la lumina ȃilei nu s'a mai arētāt“.

Ast-fel ȃiceaū, și timpul un pas a mai făcut,
 Și chiar acele iesme asilul și-aū perdut !
 Tot e tăcut și jalnic ; însă, așa cum ești,
 Singură porți povara māririī romānescī,

¹⁾ Tradiție.

Târgoviște cădută! Poetul întristat
Colore variate în sânu-ți a aflat,
Răsboinicul modeluri; și, dac'am asculta
Ceea-ce în favoru-ți reclamă slava ta,
A vitejilor umbră d'am ști să o cinstim,
Vrednici de libertate noi am putea să fim.
Am afla dela dênșii ce jerfe trebuiesc,
Prin câtă energie nații se mântuesc.

A! facă prevedința ca 'naltul simțiment,
Ce 'nchină vitejieii mărețul monument,
Ce-alege pe 'nălțime al nemurireii loc,
Să fie nouă cârma, coloana cea de foc,
Coloana ce odată din țeara de esil
Pe calea mântuireii ducea pe Isdrail!

UMBRA LUI MIRCEA LA COZIA

Ale turnurilor umbre peste unde staă culcate,
Către țermul din potrivă se întind, se prelungesc,
Ș'ale valurilor mândre generații spumegate
Zidul vechiū al monăstirei în candență îl isbesc.

Dintr'o peșteră, din rîpă, noaptea ese, mă 'mpresoară :
Depe muche, depe stîncă, chipuri negre se cobor ;
Muschiul zidului se mișcă... p'între iarbă se strecoară
O suflare, care trece ca prin vine un fior.

Este ora nălucirei : un mormênt se desvelesce,
O fantomă 'ncoronată din el ese... o zăresc...
Ese... vine către țermuri... stă... în preajma ei privesce...
Riul înapoi se trage... munții vîrful își clătesc.

Ascultați...! marea fantomă face semn... dă o poruncă...
Oștiri, taberi fără număr împrejuru'i înviez...

Glasul ei se 'ntinde, crește, repetă din stâncă 'n stâncă,
Transilvania 'l aude, Ungurii se înarmează.

Oltule, care-ai fost martor vitejiilor trecute,
Și puternicii legioane p'a ta margine-ai privit,
Virtuți mari, fapte cumplite, îți sunt ție cunoscute,
Cini oare poate să fie omul care te-a 'ngrozit?

Este el, cum îl arată sabia lui și armura, ¹⁾
Cavaler de ai credinței, sau al Tibrului stăpân,
Traian, gloria Romei ce se luptă cu natura? ²⁾
Uriaș e al Daciei, sau e Mircea cel bătrân?

Mircea! îmi răspunde dealul; Mircea! Oltul repetează;
Acest sunet, acest nume valurile îl primesc,
Unul altuia îl spune, Dunărea se 'nsciințează,
Ș'ale ei spumate unde către mare îl pornesc.

Sărutare umbră veche! primesce închinăciune
De la fii ai României, care tu o ai cinstit.
Noi venim mirarea noastră la mormentu-ți a depune;
Veacurile ce 'nghit neamuri al tău nume l'au hrăpit.

¹⁾ În biserica de la Cozia Mircea este zugrăvit în costum de cruciat.

²⁾ Pe malul stâng al Oltului se ved drumuri făcute de Traian.

Râvna-ți fu neobosită, îndelung'a ta silință :
 Până l'adânci bătrânețe pe Români îmbărbătași ;
 Însă, vai! n'a ertat soarta să 'ncununî a ta dorință,
 Și-al tēu nume moștenire libertății îl lăsași.

Dar cu slabele-ți mijlôce faptele-ți sunt de mirare :
 Pricina nu rezultatul, laude ți-a câștigat ;
 Întreprinderea-ți fu dréptă, a fost nobilă și mare ;
 De aceea al tēu nume va fi scump și nepătat.

În acel locaș de peatră, drum ce duce la vecie,
 Unde tu te gândești, poate, la norodul ce-ai iubit,
 Câtă ai simțit plăcere când a lui Mihaï soție ¹⁾
 A venit să-ți povestească fapte ce l'aștrălucit !

Noi citim luptele voastre, cum privim vechea armură
 Ce un uriaș odată în răsboaiă a purtat ;
 Greutatea ei ne-apucă, trece slaba-ne măsură,
 Ne 'ndoim dac' așa oameni întru adevăr au stat.

.....

Au trecut timpii aceia, timpî de fapte strălucite,
 Însă triste și amare; legi, năravuri se 'ndulcesc :

¹⁾ Doamna Florica soția lui Mihaiu este îngropată în același mormânt cu Mircea, dupe cum arată inscripția dupe peatră.

Prin științe și prin arte națiile înfrățite
 În gândire și în pace drumul gloriei găsesc.

Căci războiul e biciu groaznic, care moartea îl iubesc,
 Și ai lui sângeați dafinii națiile îi plătesc;
 E a cerului urgie, este foc care topesce
 Crângurile înflorite, pădurii care îl hrănesc.

.

Dar a nopții neagră mantă peste dealuri se lătește.
 La apus se adun norii, se întind ca un veșmînt;
 Peste unde și 'n tărie întunecatul domnesce:
 Tot e groază și tăcere... umbra intră în mormînt.

Lumea e în așteptare... turnurile cele 'nalte
 Ca fantome de mari secolii pe eroii lor jelesc;
 Și-ale valurilor mândre generații spumegate
 Zidul vechiu al monăstirei în cadență îl isbesc.

RESĂRITUL LUNEI

LA TISMANA

Decât în frumoasa noapte când plăpînda-î lină rază
A copilei dulce frunte cu vii umbre colora,
O priveliște c'aceea ochi-mi n'aŭ putut să vază,
Lun' așa încântătoare n'am avut a admira.

Și întâi, ca o steluță, ca făclie depărtată,
Ce drumetuț o aprinde în pustiuri rătăcind,
In a brașilor desime, în pădurea 'ntunecată,
P'între frunzele clătite, am zărit'o licurind.

Apoi tainicele-î raze, dând peziș pre o zidire,
Ce pe muche se ridică, locaș trist, nelocuit,
Mîngăe a ei ruină cu o palidă zîmbire
Ca un vis ce se strecoară într'un suflet pustiit.

Apoi, glob rubinos, nopței dând mișcare și viață,
 Se 'nălță, și din prejuru-î dese umbre depărtând,
 P'ale stejarilor vîrfuri, piramide de verdeață,
 Se opri; apoi privirea-î peste lume aruncând,
 Lumină adânci prăpastii, mănăstirea învechită,
 Feodală cetățue, ce de turnuri ocolită,
 Ce de lună colorată și privită de departe,
 Părea unul din acele Osianice palate,
 Unde geniuri, fantome cu urgie se isbesc;
 Și pustiul fără margini, și cărarea rătăcită,
 Stâncă, peșteră adâncă, în vechime locuită
 De al muntelui sânt pusnic ce sërmanii îl iubesc.

Eraū dulci acele ore de estas și de gândire:
 Șoaptele, adânci murmure ce iaū viață în pustii,
 A mormintelor tăcere ce domnea în mănăstire,
 Loc de sgomot altă dată, de politici vijeliū.

Noaptea, totul astei scene colosală da mărire,
 Douē nobile instincte cu putere deștepta:
 Un, a cerului credință, alt, a patriei iubire,
 Ce o dată 'n aste locuri pe strămoși îi însufla.

Munții noștri-aū fost adesea scumpasil de libertate,
 Și din vîrfurile lor Româniū, torent iute furios,
 S'aruncaū: mulțimi barbare pentru pradă adunate,
 Lei, sosind, eraū la fugă ca un cerb rănit, fricos.

.....

Cu trufie Riga ungur către țară 'naintează: ¹⁾
Sunt plini munții de oștire, sună zalele de fier;
Pintenii lucesc; la lună săbiile scânteiază;
Basarab încheie pacea cum vrăjmașii lui o cer. ²⁾

Dar Româniî nu vor pacea, nu vor trista umilintă
Ce asupra-le aduce un necinstitor tractat;
Ura lor e ne'mpăcată; în a lor crudă dorință
Cuprind munții, închid drumul ungurului spăimîntat.

Astfel e atunci omorul, cât ostașul încetează
Obosit, și Riga singur cu puținî scapă fugînd;
Strălucitele-î veșminte le aruncă el de groază,
Plînge, și în a sa țeară se întoarce blestemînd.

Nici odată astă lună ce înnoată în tărie,
Ca fanal purtat de valuri pe a mărilor câmpie,
Mai mult număr de cadavre de atunci n'a luminat.
Nici odată mîndru vultur ce'n văsduh se cumpănește,
Acel domn al atmosferei ce un veac întreg trăește,
De o prad' așa bogată încă nu s'a 'ndestulat.

Se găsesc ș'acum pe rîpe bucăți de armuri sdrobite;
Am văduț înșine pinteni de rugină putreziiți,
Și p'al *răsboiului munte* monstruoasele morminte,
Unde șefii ungurimei zac cu toțiî grămădiți.

¹⁾ Carol I, regele Ungariei, la anul 1330.

²⁾ Ioan Basarab.

Dar Româniî, fii ai celor ce'n vechime se luptară,
 Cu sudori adăp pământul, câştig hrana în dureri;
 Sunt plugari; şi alte nume, oameni noi se înălţară,
 Oamenî ne'nsemnaţi, şi mîndri de vechimea lor de erî.

Streini printî ce ne-apăsară, aû dat lor drept mîngăere
 Averi, cinsti, care odată se 'mpărţeau drept răsplătiri;
 Monopol fac azi de drepturi; în a lor scurtă vedere
 Propăşirei neînvînse pun ei dese 'mpotriviri.

Nu-î aşa legea naturei, nu-î aşa a ţerei lege;
 Ca tot ce nu e la locu-î, va cădea trufia lor;
 Al sudorilor streine rod ei nu-l vor mai culege;
 Va fi mare tot Românul, ţerei lui folositor.

Cugetări adânc ascunse, ideî drepte şi înalte,
 Ce în inimile-alese ura lor le apăsa,
 Vor vedea lumina şilei; şi în formă de mari fapte,
 Subt privirea prevedinţei, lumeî se vor arăta.

Ed. 1847, 1863.

MORMINTELE

LA DRĂGĂȘANI

Când visitam odată locașurile sfinte,
Mărețe suvenire din vremi ce-au încetat,
Eu mă oprii pe valea bogată în morminte,
Unde atâți răsboinici ai Greciei slăvite
Strigarea libertății întâi au înălțat.

Țiua de mult trecuse; natura obosită
Se odihnea : nici sgomot, nici cel mai ușor vânt ;
Nimic viu : eram singur în lumea adormită,
Și stelele d'asupra pe lunca părăsită
Luceau ca nisce candelă aprinse p'un mormînt.

Din vreme 'n vreme numai de dincolo de dealuri
Părea c'auz un sunet, un uet depărtat,
Ca glasul unei ape ce 'neacă-ale ei maluri,
Sau ca ale mulțimei întăritate valuri,
Când din robie scapă un neam împovărat.

Și ochi-mi s'ațintiră pe semnul mântuinței
 Ce singur se înalță în locul de suspin ;
 Protector al durerei, nădejde-a suferinței,
 Labarum vechiū al luptei, simbol al biruinței,
 Prin care-a 'nvins barbariī creștinul Constantin.

Și mă gândeam l'aceia ce umbra-ī învălesce,
 La Grecia modernă ce eī aū sprijinit ;
 Căci jertfa pentru națiī la cer se primește,
 Căci sângele de martiri e plantă ce rodește
 Curând, târziū, odată, dar însă nelipsit.

Precum cei d'intăi preoți ce crucea o purtară
 Din peșteri, din pustiuiri, săraci, desprețuiți,
 In circ, amfiteatruri, puterea înfruntară,
 Pe purpura romană credința așezară,
 Și 'nvinseră pe idolī în Capitol slăviți.

Așa sângele-acelor ce-aicea se jertfiră
 Născu p'ai libertății vestiți răsbunători.
 Parnasul și Olimpul cu fală se priviră,
 Când flotele barbare sdrobite le zăriră,
 Și flacăra din ele suindu-se la nori.

Sunt vrednici de vechimea din veacuri fabuloase,
 Sunt mari cum fu robia subț limpedele-ī cer,
 Și lupta și isbānda a Greciei frumoase,
 Iar Boțari, Miauli, colosuri fioroase,
 Se par ca semișei eroi ai lui Omer.

A ! dac'a ta viața de lume admirată,
 Când nației gemende veniseși ajutor,
 De asprele ursite nu ar fi fost curmată,
 D'ai fi vădut tu ziua în ceruri însemnată,
 Arold al desnădejdei, sêlbatec călător !

O nouă epopee, poemă strălucită,
 Creștină Iliadă pământu-ar fi 'ncântat.
 Ca trâmbița 'nvierei de suflet presimțită,
 Puternica ta liră, de mâna-ți pipăită,
 A veacurilor stinse cenușă-ar fi mișcat.

Pământul țarei noastre e ađi adăpostire
 L'a Grecilor țărină : iar agonia lor
 Cu jale a vădut'o a Oltului oștire,
 Și semne de frăție, dovadă de iubire
 Le-a dat ea îndestule în ziua de omor.

Căci nu gândiți, o umbre, de lume depărtate,
 Că locul morții voastre e luptelor strein.
 Oștirile creștine de cruce însuflate
 Adesea se vădură aici împreunate
 Subt Uniad Românul, subt Mateiaș Corvin.

Și cât ura robiei, a patriei iubire,
 In limbă deosebite se vor numi virtuți ;
 Cât vor numera Grecii între vestite zile
 Ziua când Leonida cădù la Termopile,
 Și cât va purta Oltul diadema-ı de munți,

Voi veți trăi ; căci vouă Grecia e datoare ;
 Căci voi ați dat semnalul la libertatea sa ;
 Și 'n vremi de suferință, în vremi de apăsare,
 Nădejde și credință, virtuți mântuitoare,
 A voastră suvenire ades va deștepta.

Ed. 1847, 1863.

O IMPRESIE

DEDICATĂ OȘTIREI ROMÂNE

22 Aprilie 1846

Puțini erau la număr ostașii României,
Dar când ale lor cete pe luciul câmpiei
Semeț înaintară cu pas răsunător,
Din sulițe, din coifuri, din armele albite,
Când soarele în unde, în raze aurite,
Lumina își răsfrânse pe steagul tricolor ;

Când caii, repeși, ageri, cu coame răsfirate,
Cu nările aprinse, cu gurile spumate,
Mușcând de neastîmpăr zăbala ce-î ținea,
Isbind subt ei pământul și răsufând omorul,
La sunete de luptă pe câmp își luaș sborul,
Ca vulturii ce în aer o pradă ar vedea ;

Și când auđii glasul aramei tunătoare,
 Și când vėđui silitra de fulger purtătoare,
 Cămpia, atmosfera de fum întunecând,
 Iar p'ntre fum, p'în ceață, egretele-albicioase
 Mișcându-se departe, ca umbre fioroase
 Ce es din întuneric o crimă-amerințând;

Electrică scântee simții.... și bucuria,
 Din inimă pe chipu-mi suită ca mânia,
 Pe fruntea-mi se aprinse, în ochi-mi străluci;
 Subt pasurile mele simții ardând pământul,
 Și vechea strălucire cu sgomotul, cu vântul,
 Ilusii-mi bogate cu fală se ivi.

A! unde e acuma puternica mărire
 Din vremea, când a țării eroică oștire
 In lupte uriașe Buzeștii comanda;
 Când vulturul Daciei cu fruntea 'ncoronată,
 Și duhul răsbunării cu manta-î sângerată
 Da semnul biruinței și calea ne-arăta!

Călugărenii încă păstrează pomenirea
 Vitejilor ce 'n valea-î aflară nemurirea,
 Al faptelor de cinste preț vecinic, meritat;
 Iar praful ce acolo de vânturi viscoloase
 In aer se ridică, e pulbere de oase,
 Ce tabere dușmane în treacăt aū lăsat.

.

Spun, că în urma luptei, în Asia bogată,
 Dacă Maometanii vedeau câte odată
 Un armăsar ce 'npreajmă-i căta el sforăind ;
 Coprinși d'adîncă spaîmă diceau cu 'nfiore,
 Că el a văduț umbra acea îngrozitoare
 A lui Mihaî Viteazul asupra-le viind.

.

Așa erau odată Româniî, dar unirea
 Ce le hrănea curajul, ce le 'nsufla mărirea
 Cu vechea simplitate din inimî a lipsit,
 A patriei iubire, obiect de ironie,
 In veci este pe buza aceluî care știe
 Cu numele-i se tragă norodul amăgit.

Așa în proaste capiști, care treceau de sfinte,
 Al idolilor preot cu magice cuvinte
 Mulțimeî adunate oracole 'mpărțea :
 Oracole viclene, de interes dictate,
 De înțeles lipsite, de patimi esplicate,
 Și 'n care neștiința neîncetat credea.

Dar tot se află încă virtuți, și viitorul
 In ele-se încrede, așteaptă ajutorul
 Ce îl aduc la națiî bărbați mântuitori :
 Insuși Domnul naturei disese altă dată,
 Că pentr'un drept el iartă Gomora vinovată :
 Dreptatea și virtutea în ceruri sunt surori.

Iar voi răsboinicî tinerî, drage batalioane,
 Fiice ale-acelor vestite legioane,
 Care între popoare un nume ne-aŭ lăsat;
 Voi, căror acest nume e dat el în păstrare,
 Cu cinste veți răspunde l'a patriei chemare,
 Când vechiul nostru sânge nu poate fi schimbat.

Ed. 1847, 1863.

RUGĂCIUNEA

Al totului părinte, tu a căruî voință,
La lumî ne'nființate ai dăruit ființă,
Stăpâne creator!
Putere fără marginî, isvor de vecinicie,
Al căruia sânt nume pămîntul nu îl știe,
Nici omul muritor!

Dacă la cer s'aude glasul făptureî tale,
Fă ca în tot-d'auna pe a virtuței cale
Să merg neștrămutat.
Când soarta mă apasă, cum și când îmi zîmbește,
Când veselă m'ajută, când aspră mă gonește,
Să pociu fi neschimbat.

Mândria 'n fericire să nu mă stăpânească,
Măhnirea în restriște să nu mă umilească,
Dreptatea să o știu.
Conștiința să-mî fie cereasca ta povăță,
Prin ea tu mă 'ndreptează, și când greșesc mă 'nvață.
Cum trebuie să fiu.

Fă să doresc de obște al omenirei bine,
 Să mă cunosc pe însu-mi, și p'altul decât tine
 Să nu am Dumneșeu.

La oameni adevărul să-l spuți fără sfială,
 De cel ce rău îmi face, de cela ce me 'nșală
 Să nu îmi răsbun eu.

Și fă ca tot-d'auna al meu suflet să vază
 Lumina așteptată, a nemurirei rază,
 Dincolo de mormânt,
 Acolo unde viața cea vecinică zîmbește
 Sărmanului acela ce 'n viață pătimește,
 Gonit p'acest pămînt.

Știu cum că lumea noastră, între globurile multe
 Ce sunt pentru mărirea-ți cu un cuvînt făcute
 După un vecinic plan,
 Nimica înainte-ți nu poate să se crează,
 C'așa de puțin este, ș'atîta însemnează
 Un val în Ocean.

Cunosc cu toate-acestea și vîd cu 'ncredințare,
 Că 'n fapta cea mai mică și'n lucrul cel mai mare
 De o potrivă ești,
 Că la a ta dreptate nu este părtinire,
 Că îngrijești de toate, că fără osebite
 Ș'asupra mea privești.

Cu tunetul din ceruri tu ocolești pământul,
Inflorești cu natura și răcorești cu vântul,

 Ești viața ce ne-ai dat.

Ascultă dar, stăpîne, supusa rugăciune

Ce sufletul o 'nalță, ce inima depune

 La tronu-ți ne'ncetat.

Până'n ceasul din urmă amorul tău să-mi fie

Comoară de nădejde, de dulce bucurie,

 Isvor de fericiri;

El singur să-mi stea față în acele minute,

Când planuri viitoare și amăgiri trecute

 Se șterg ca năluciri.

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

UCIGAȘUL FĂRĂ VOIE

O temniță adâncă îmi e locuința : ¹⁾
Prin dese, prin negre zăbrele de fier
O rază percută îmi spune ființa
Cerescului soare, seninului cer.

Și frigul mă 'ngheață ; e umed pământul ;
De ziduri, de lanțuri, eu sunt ocolit :
Aici suferința așteaptă mormântul,
Căci legile lumii așa au voit.

¹⁾ Subiectul acestei poezii este o întâmplare adevărată. Osânditul socotesc că trăește încă, și nu e mai mult de patru ani de când s'a judecat pricina la tribunaluri, unde el mărturisind fapta, căuta a se desvinovăți prin povestirea nenorocosului vis. Dar judecătorii, temându-se ca nu cum-va îndurarea către acesta să însufle și altora dorința de a visa, au aplicat pravila, care nu cuprinde nimic despre vise, căci pravila criminală, după cum știm, e încă nedesăvârșită.

Adus ca o crudă, sêlbatecă hiară,
 L'a temniței poartă nădejdea-am lăsat,
 Și simț chinuire atât mai amară
 Cu cât a mea soartă eă n'am meritat.

O noapte fatală ! o noapte cumplită !
 Pe patu-mă de trudă dormeam obosit.
 Era despre ziuă : soția-mă iubită
 Ședea lângă mine... un vis, vis cumplit !

Vădui : în bătrâne păduri depărtate
 Părea că mă aflu ; eram călător ;
 Dar calea perdusem ; pe rămuri uscate
 Cânta cucuveaua cu glas cobitor.

Copacii în preajmă-mă părea că 'nviază :
 Din toată tulpina un gemet eșa :
 Flămândă, cumplită, vedeam că-mă urmează
 O ceată turbată de lupi, ce urla.

Și eă fugeam iute, fugeam cu grăbire,
 Dar locul sub mine de sânge 'nchegat
 Silinței-mă zadarnici punea 'mpotrivire ;
 D'o rece sudoare eram inundat.

Sufla un vânt iute, și luna 'ngrozită
 În spațuri vecinici trecea alergând,
 Cu stinsele-î raze, cu fața-î pălită
 Intinse pustiuri abia luminând.

Apoi de odată în nori se ascunse,
 Și lipsa ei dete cumplitul semnal ;
 În spaima nespusă ce-atunci mă pătrunse,
 Vădui trecând moartea pe palidu-î cal.

Schelet d'altă lume, cu forme cumplite,
 Rânjind, către mine privea neclintit :
 În mâna-î uscată, în unghi ascuțite
 Ținea o femeie... Din capu-î sdrobot

Mușca câte-odată, mușca cu turbare,
 Și creeri și oase din gură-î cădea.
 Uimit rămăsesem : la orî-ce mișcare
 Părea că ea rupe din inima mea.

Dar ceata de hiare o văd... mă sosește....
 Ferbintea-î suflare acum o simții...
 Mă plec, cat și mâna-mă grea peatră 'ntilnește,
 Coragiū desnădejdea îmi dă, și... isbiū...

Un țipet s'aude... eū saiū în picioare,
 Din somnu-mī de groază atunci deșteptat :
 Soția-mī lipsită d'a vieței suflare
 Zăcea... capu-ī tīnēr era sfărīmat !

D'atunci zile multe și nopți osândite
 Pe fruntea-mī trecură ! Eū nici am simțit
 A lor osebire ; vedenii cumplite
 Și țipetū-acela în veci m'a 'nsoțit.

Rēsună el seara, l'auđ dimineața,
 Precum în minutul prin crimă 'nsemnat ;
 Și eū trăesc încă ! trăesc, căci viața,
 Amară pedeapsă, în dar mi s'a dat.

Aici aștept vremea și ziua dorită ;
 Să văđ dacă dreptul ceresc împērat
 Privește la fapta-mī ce este cumplită,
 Său numai la cuget ce este curat.

Ed. 1847, 1863.

CANDELA

Tăcerea e adâncă și noaptea 'ntunecoasă ;
Norii ascund vederea înaltelor țării
Ș'a stelelor de aur mulțime luminoasă,
Ce smălțuiaă seninul cereștilor câmpii.

Numai religioasa a candelii lumină
Aprinsă de credință, și limpede și lină,
Lucește înaintea icoanei ce slăvesc,
Emblemă-a bunătăței, mângâitoare rază,
Ea par'că primește și par'că 'nfățișează
Rugăciunile noastre stăpânului obștesc !

În minutele-acelea când sufletul gândește,
Când omul se coboară în conștiința lui,
Ca unei inimii care cu noi compătimizește,
Frățeștei ei lumine durerea mea supui.

Câte chinuri ascunse, câte lacrimi vërsate
 Aũ avut'o de martur, și ı-am ıncredințat!
 Câte dorinți smerite și neınfınțate
 Am tainuit de lume, și ei am arëtat!

Dumneđeu ce de fața pe cruce se aratã,
 El care-a nedreptãții e pildã de 'ngrozit,
 Imi spune cã 'nainte-ı se va vedea odatã
 Cel ce nedreptãțește cu cel nedreptãțit.

Atunci creștinũ-acela cu fruntea ın țerınã,
 Dar cu otrava 'n buze, și cu ferul ın mãnã,
 Umilit ca sã 'nșale, și blãnd ucigãtor,
 Tronul Dumneđeirei cum va putea sã'l vazã,
 Cãnd la un semn puternic se vor clãti cu groazã
 Cerurile-așezate pe polurile lor?

.....

Dar adãnca odihnã ın lume ınceteazã:
 Religiosul clopot se leagãnã ın vânt,
 Chemãnd pe credincioșii ce somnu 'mpovãreazã,
 Din ale lor locașuri locașul cel sfânt.

Intunecimea nopții care ıncã domnește,
 Ca un om ce cu viața se mai luptã murind,
 Se 'mprăștie cu 'ncetul, treptat se risipește
 Și 'n umbra diminetei se perde 'ngãlbenind.

Se desfășur' în ochi-mi minunile zidirei :
Credința se deșteaptă în omul rătăcit ;
Și 'nalță a ei rugă cu imnul mulțumirei,
La cel ce după noapte și zi ne-a dăruit.

Iar tu candelă sfântă, a căria vedere
Imi aduce aminte atâtea năluciri !
Imi vei fi tot-d'a-una rază de mângâere,
Veți ști de o potrivă și fapte și gândiri.

Voiu alerga la tine în dureri și necazuri,
De oameni și de soartă când voiu fi apăsât :
Astfel corăbierul când marea e 'n talazuri,
Aleargă la limanul ce adesea l'a scăpat.

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

FRUMUSEȚEA

D-E-I * * * *

Adesea pe câmpie
Auz o armonie,
Un ce melodios ;
Un glas care se pare
Ascuns în depărtare,
Un imn misterios.

De unde oare vine ?
Din sferele senine ?
Din zefirii ce sbor ?
Din iarba ce șoptește ?
Din planta ce trăește ?
Din floare ? din isvor ?

Din nici una în parte,
Din multe 'mpreunate,
Din toate e 'ntocmit ;
E glas al suferinței,
Al lumii ș'al ființei
Suspîn nemărginit.

Aşa e frumuseţea :
 Dulceata, tinereţea,
 Blândetea, eleganţa, o 'ncing, o încunun:
 Chipu-î e crin, porfiră,
 Inima eî o liră,
 Cuvintele eî şoapte, ce 'n inimă răsun.

Şi flacăra privirei
 Şi graţia zîmbirei
 În ochii eî se joacă, pe buze-î locuiesc.
 Din preajmă-î ea goneşte
 Durerea ce munceşte,
 Icoană-a fericirei, iluşi o 'nsoţesc.

Un dar, ce nume n'are
 În limbă muritoare,
 Mişcările-î însuflă, în umbletu-î îl vezi;
 Şi toate, în unire,
 Câştig acea numire,
 Ce rar e meritată, ce tu o meritezî.

Ed. 1847, 1863.

PRIETEȘUGUL ȘI AMORUL EMILIEI

Ți-ai vrea prieteneste
Să iubești, să fii iubită :
Ți-ai patimă cumplită :
Ți-ai că este trecătoare,
Flacăra-ți cea ardătoare !
Și ce nu e trecător ?
După vara cea bogată
Vine eara 'ntăritată,
Bate vânt îngrozitor.
Trandafirul din grădină,
Inflorit de dimineață,
Zace veșted pe tulpină,
Dupe ziua de viață.
Dar, căci eara și durerea
Sunt condiția vieții,
Trebue să las plăcerea,
Bunurile tinereții ?
Căci zîmbirea-ți grațioasă

Vremea o să ți-o răpească.
 Trebuie, cât ești frumoasă,
 Nimeni să nu te iubească,
 Așa cum miroși o floare,
 Care trece, care moare,
 Care mâine n'o găsești?
 Primăvara, a ei zîmbire,
 De ce 'nvie-a ta simțire,
 Earna nu ți-o închipuești?
 O ascultă-mă dorită,
 Scumpă, dragă Emilie!
 O zi bună, fericită,
 E o parte din vecie.
 Veđi, plăcerile ușoare,
 Imprejurul tău unite,
 Dăntuesc fără 'ncetare
 De amor povățuite:
 Te 'mpresor cu mulțumire,
 Fie-care ți se 'nchină,
 Și amorul cu mahnire
 Te privește și suspină.
 Dă-le, dă-le ascultare.
 Pentru tine adunate,
 Sub coloare de mirare
 Vor și lumea să-ți arate,
 Până n'ajungi timpul rece,
 Bucură-te de natură.
 Apoi când vremea va trece
 Peste-a inimii căldură,

Când din hora încântată,
Ce viața ta coprinde,
Cu o față întristată
Grațiile s'or desprinde ;
Când odată și-or lua sborul
Tinerete, bucurie ;
De-î pofti atunci, amorul
L'om numi o nebunie.
Îți voiû fi prieten, frate,
Îți voiû fi ori ce îți place,
Și de lume și de toate
Impreună ne-om desface.

Ed. 1842, 1847, 1863.

SUFERINȚA

Imi place a naturei sëlbaticã mãnie,
Și negurã, și viscol, și cer întãritat,
Și tot ce e de groazã, ce e în armonie
Cu focul care arde în peptu-mi sfãșiat.

La umbrã, 'n întunerec gândirea-mi se aratã
Ca tigru în pustiuri, o jertfã așteptând,
Și prada îi e gata... de fulger luminatã,
Ca valea chinurei se vede sãngerând.

Incerce acum soarta sã-mi creascã suferirea ;
Adaoge chiar iadul șerpilor, furii ce muncesc ;
Durerea mea e multã ca desnãdãjduirea,
E neagrã ca și ziua când nu te întilnesc.

Căci astfel e acuma viața-mi osândită,
 O lungă agonie în care tu domnești ;
 La glasu-ți, la privirea-ți simț inima-mi isbită,
 Luptându-se 'n convulsii cum nu-ți închipuești.

Și ochii mei în lacrămă înoată în tăcere,
 Și pismuesc adesea pe cei ce nu mai sunt.
 Zadarnică dorință, când sufletul nu piere.
 Nu o să-mi turburi oare și pacea din mormînt?

N'o să se 'ntoarcă umbra-mi, cumplită, fioroasă.
 Pe pasurile tale ori unde locuești ?
 E lume, e vecie atâta de frumoasă,
 In cât să uit pământul ce tu împodobești ?

Să mor, dar la picioare-ți; să mor, dar de plăcere.
 In ceasul cel din urmă s'auđ că m'ai iubit,
 Să strâng draga ta mână, să simț a ta durere,
 Vărsându-se asupra-mi ca balsam fericit.

Și sufletu-mi atuncea pe buzele-ți să sboare,
 Să ia un lung, un dulce, un vecinic sărutat ;
 Din brațele-ți, din sânu-ți să treacă el în soare,
 Să ducă la vecie plăcerea ce-a gustat.

NU, A TA MOARTE...

Nu, a ta moarte nu-mi folosește;
Nu, astă jertfă eu n'am dorit;
Dă-mi numai pacea care-mi lipsește,
Pacea adâncă ce mi-ai răpit.

Ia-mi suferințe aspre, turbate,
De adânci chinuri vecinic isvor,
Zile amare, nopți turburate,
Pline de tine, d'al meu amor.

In zadar ochi-ți arăt iubirea
Ce ești departe d'a o simți;
In zadar chipu-ți poartă mâhnirea,
Umbra durerii ce m'amăgi.

Sub astă mască văd bucurie,
Văd mulțumirea-ți să pățimesc,
Și ori ce-ai dice, vrei ca 'n vecie
Ceas de odihnă să nu găsesc.

Cunosc prea bine a mea greșală,
Dar cunoștința nu m'a 'ndreptat,
Căci a mea soartă, tristă, fatală,
Zîmbirei tale pradă m'a dat.

Ast-fel în crânguri o păsărică
Aude-aproape un ciripit,
Sboară îndată, și fără frică
Lângă colibă ea s'a oprit.

Privește, ascultă, dar fără veste
Tainica cursă ce i s'a 'ntins,
Se 'nchide... roabă ea se găsește;
Un glas s'aude dicînd: „te-am prins.“

Și vînătorul ce imitează
Pe frunzuliță un glas strein,
De vicleșugu-i se îngâmfează,
De bucurie el este plin.

O! câte lupte, câte suspine,
Tăcuta noapte n'a ascultat ;
Câte pustiuri de groază pline
A mea durere n'a vizitat !

M'a vădut șoimul pe 'nalta stâncă,
A cării vârfuri s'ascund în nori,
Și al lui țipet în vale-adâncă
Ș'a 'ntins departe plin de flori.

Dar nici pustiul, nici depărtarea,
Gândiri cumplite n'au biruit :
Moliștii, brașii, ce port răcoarea,
Ei suferința-mi n'au răcorit.

Te iubesc astăzi ca mai 'nainte,
Ca în minutul cel încântat,
Când eu de peptu-ți tânăr, ferbinte,
Tremurând, fruntea mi-am rezimat.

Minutu-acela 'n veci mă muncește,
Ca o sentință e 'n mintea mea ;
De ating fruntea-mi, simț că svăcnește,
Focul din sânu-ți arde în ea.

Ferul cel roșu care-l apasă
 Mâna crușimei p'un osândit,
 Mai adânci urme nici el nu lasă
 Decât amorul astfel simțit.

A mea durere trecut nu are ;
 Ea nici va crește, nici va scădea :
 Și fericita, dulcea uitare
 Ce crezi că cearcă inima mea

E c'acea tristă, vie tăcere,
 Care domnește după răsboi
 P'un câmp de groază și de durere,
 De morți, de chinuri, și de nevoi ;

Unde un tată pe un fiu plânge,
 Unde nădejdea toată-a 'ncetat ;
 Unde se 'nalță un fum de sânge,
 Ca blestem jalnic și necurmat !

Mai mult d'atâta nu poți a face :
 Asta e soarta ce mi-ai gătit ;
 Singurul bine, singura-mi pace,
 Dupe amorul ce-am suferit.

Ed. 1847, 1863.

CÂND DAR OS ȚI GUȘTI PACEA...

Când dar o să guști pacea, o inimă măhnită!
Când dar o să 'nceteze amarul tău suspin?
Viața ta e luptă, grozavă, ne'mblândită,
Iubirea, vecinic chin.

Din cupa desfătărei amărăciunea naște,
Din ochi frumoși durerea își ia al ei isvor;
O singură privire viața veștejaște
Cu lanțuri de amor!

Amor, care adoarme și legi și datorie,
Ce gloria o stinge, ce n'are nimic sfânt:
Antonie-i jertfește a lumi 'mpărăție,
Și află un mormînt!

Nu sunt patimi mai nobili, mai mari, mai lăudate,
 Mai vrednici să s'aprindă în inimi bărbătești ?
 Nădejdi, viață, cinste, simțirile 'nfocate,
 Femeii le jertfești!

Creși tu că pentru tine răsare sau sfințește
 Acel uriaș falnic, al zilei domnitor ?
 La patrie, la lume, la tot ce pătimește,
 Nimic nu ești dator ?

Eū lanțurile mele le sguduī cu mânia,
 Ca robul ce se luptă c'un jug neomenos,
 Ca leul ce isbesce a temniței tărie,
 Și geme furios.

Dar rana e adâncă și patima cumplită,
 Și lacrăma de sânge, obrajii mei ardând,
 Resfrânge frumusețea, icoana osândită,
 Ce o blestem plângând!

O ved ziua și noaptea, seara și dimineața ;
 Ca un rănit de moarte simț în pept un fer greu ;
 Voiū să-l trag : ferul ese, dar însă cu viața,
 Și cu sufletul meu!

ÎN CĂ O ZI

Încă o zi cu tine, o zi de fericire
În dulcele estasuri ce simț când te privesc :
Încă un ceas.... un zîmbet.... Adânca mea iubire
Isvoarele nădejdei măi mult nu o hrănesc.

Și soarele măi palid din zi în zi îmi pare,
Și coardele vieței în peptu-mi obosit
Se rup! Nicî tineretea, nicî scumpa-ți sărutare,
Nu pot ele să schimbe ce soarta a voit.

Întorc acum asupra-ți privirea-mi dureroasă,
Ca cel din urmă-adio la tot ce am pierdut :
Din ceața veciniciei, stea blândă, luminoasă,
Te văd lucind departe, departe în trecut.

Și tot ce e 'n natură, obiecte și ființe,
Panorama de umbre, se 'ntunec, se strecor ;
Ilusia mă lasă :.... și artă și silințe
Sunt stavile zadarnici l'al sufletului sbor ?

Aș vrea numai, blând înger, ca numele-mă să fie
Scump, drag inimei tale, ades să-l repezezi,
Precum un dulce sunet, precum o melodie
In inimă-ți rămasă din anii ce regretezi.

Căci toată-a mea viață îți fu ea închinată ;
Căci alt decât iubirea-ți ea nu avu mai sfânt ;
Căci tu ești încă astăzi dorința-mă neschimbată,
Și visu-mă cel din urmă aicea pe pământ.

Eă știu că la povara-mă și tu ai luat parte,
Eă știu că'n suferința-mă și tu ai suferit ;
C'aceeași ne-a fost calea : a unuia în moarte
S'a săvârșit ; ce strică ? n'am vrut a fi iubit ?

N'a fost aceasta ținta, sfârșitul pentru care
Gândirea-mă fără preget în muncă am frământat ?
Nu dobândesc răsplata dorită cu 'nfocare ?
Nu e acesta rodul ce eă am semănat ?

Apoi dac' al t eu suflet l'am bănuit vr'o dată,
Dacă nemul umirea-mi adesea te-a m hnit,
E vremea de ertare : vecia ne'mpăcată
M  cheamă... cerul iartă acelor ce-au iubit.

De ce să pl ng viața ?  n trista- i prelungire
Ar fi v du t ea poate amoru- i apuind.
Minciuna, calomnia da  tainică isbire,
Lumina, adevărul în inimă  nnegrind.

Dar c nd iea  ns si moartea a noastră apărare,
C nd neagra sa pecete pe groapă s'a 'nsemnat,
Ca martur de credin , cheza  de neuitare,
Păstrează suvenirul acelu  depărtat.

Valea răsunătoare, a riului murmură,
Ve teda toamnei frunză ce flutur  în v nt,
Palida lunei rază, puternica natură,
  i vor  opti adesea cuvinte din mormint.

Ed. 1847, 1863.

UN CEAS E DE CÂND ANUL TRECUT...

Un ceas e de când anul trecu... Mă-aduc aminte
Cu ce nădejdi zîmbinde, ce dulce a 'nceput:
Ce vie salutare din inimă fierbinte
L'a primit! ce seară! de an atunci trecut.

Diceam: „s'a dus ș'acesta c'o parte din viață,
„Dar ziua lui din urmă cu drag o pomenesc;
„Frumos apus vestește frumoasă dimineață,
„Și anul ce începe tot astfel îl doresc.“

Așa-l doream! În lungă, în oarbă 'ncredințare
Eū nu vedeam că soarta zîmbește cu amar;
Că vremei și durerei gătește rēsbunare,
La vechile lor drepturi uitate în zadar.

Schimbat nimic nu pare; alesele ființe,
Prietenii d'altă dată, strâng astăzi mâna mea:
De voia întâmplărei mai multe din dorințe
Cu grabă împlinite putui a le vedea.

Apoi, unde e răul? de ce și cum.... cuvîntul,
Om nu poate să-l știe afară decât eu;
Ascuns e în adâncuri, tăcut e ca mormîntul,
Iar martur suferinței-mi e numai Dumnezeu.

A! dacă 'n astă lume ceva putea fi 'n stare
S'aline, să adoarmă un chin sfâșietor,
O știu, ar fi frăția-ți acea mângâitoare,
Acel simțemînt tîner ce eu îți sunt dator.

E scump prieteșugul ce 'nsuflă o femeie
Deprinsă a-l cunoaște, născută a-l simți;
Și dulcele său suflet, electrică scîntee,
Mângâe orî ce suflet la care s'o ivi.

Ades, când sunt în luptă cu gândurile mele,
Muncit d'al suferinței demon neîmblanzit,
Imi parî un silf ce vine pe raza unei stele,
Din sfere luminoase, din aer bălsămit.

Apoi, negură deasă lumina 'ntunecează,
Fantome d'altă lume șoptesc, mă încunyor ;
In fie-care șoptă o muncă înviază,
In ochi-mi se confundă trecut și viitor.

Căci știu eu viitorul... el nu poate să fie
Decât ca anu-acesta, ca anul cel trecut ;
Bogat de chinuire, deșert de bucurie,
Pustiū, fără nădejde, sêlbatec și tăcut.

Ștejarul de pe munte ce trăsnetu-l isbește,
Stă încă în picioare, semeț și neclintit ;
Dar inima-î e arsă, și orî cât mai trăește,
De nici o primăvară nu poate fi 'nverdit.

Ed. 1847, 1863.

BUCHETUL

Dorită odată era a lui soartă,
Pe când altă mână de el îngrijea ;
Dar astăzi se stinge, zîmbirea-î e moartă,
Și perde colora ce ochii 'ncânta.
Sfîrșitu-î cel jalnic îl vîd cu 'ntristare,
Căci eu pe viața-î puneam un preț mare.

O singură frunză acum măi plutește ;
Ea plînge atîția tovarăși de flori :
Streină, uitată, de ce măi trăește,
De ce dragă frunză tu nu poți să mori ?
Când perđi o ființă, obiect de iubire,
O lungă viață e nenorocire.

Când florile-acelea în mână-mi cădură,
Favor ce 'n credință eu n'am meritat,
Trei tinere nimfe pe rînd mi-l cerură,
Și mult se rugară... iar eu... nu l'am dat.
Imi pare că încă le vîd, câte trele,
Jaluse, privindu l în mâinele mele.

Să vedeți acuma d'a fost cu putință
 Acea prețioasă dorință s'ascult ;
 Că lor li se cade, a mea conștiință
 Indată mî-o spuse, eū nu gîndii mult.
 Ca Paris cu poama acea fabuloasă,
 Hotărîi buchetul la cea mai frumoasă.

Dar atunci nevoe, atunci greutate,
 Să fac osebire în zadar am vrut :
 Așa din trei fluturi cu greū ochiul poate
 S'aleagă p'acela ce e mai plăcut :
 Așa trei garoafe p'aceeași tulpină,
 Frumoase și 'nalte domnesc în grădină.

Vedënd eū aceasta, îl luaī cu mine ;
 Cu multă 'ngrijire acasă l'am dus,
 Și limpede apă și tot ce e bine
 'I-am dat, și silința cu dēnsul mî-am pus,
 Făcënd orī ce poate un om să gîndească,
 Orī cîte o mumă ar ști să găsească.

Zadarnicī dorințe, nimic n'ajutară !
 Din ora aceea speranț'am perdut :
 Viața la mine îi părea amară,
 Știind cine-l dete, cine l'a cerut.
 Și palid și veșted trecū fără veste,
 Și astăzi cenușă în mâna mea este.

Aşa dar sfârşitu-î veni din dorinţă ;
Buchet ca acela eă nu mai gădesc !
Cenuşa lui scumpă o ăiă cu credină.
Ce-a fost şi ce este adesea gândesc.
Eă sufer de moartea-î, de a lui pătimire,
Şi-a floarei trecute păstrez suvenire.

Ed. 1847, 1863.

REVERIA

De sgomot departe, în vesela vale,
A cărei verdeață ades am călcat,
In liniștea nopței, privirile tale
Se 'nalt, se ațintă pe cer luminat.

De unde oare vine a ta reverie?
Ce visuri plăcute în preajmă-ți se joc?
Admiri tu natura, a ei armonie?
Citești viitorul în litere de foc?

Sau cauți departe o stea favorită,
Ce crezi că asupra-ți privește zîmbind?
Dar nu, e instinctul d'o viață dorită
Ce n'o află omul aicea trăind.

Căci sufletul nostru, ca raza de soare,
Ce-și are 'nceputul mai sus de pământ,
Deși luminează a sa închisoare,
Iși află în ceruri isvorul cel sfânt.

D'acolo adâncă acea aspirare
Spre bunuri ascunse ce noi devinăm,
D'acolo deșertul, dorinți, întristare,
Ce chiar în plăcere ades le aflăm.

Un clopot ce seara s'aude la turme,
Ce stă, reîncepe, abia răsunând,
Ca glas care moartea-i aproape să-l curme,
Când viața 'ncetează treptat înghețând;

Un greer ce cântă, o iarbă, răsura,
Stufoasa pădure, perdute cărări,
Adâncă murmură ce 'nvie natura
Ca geniuri tașnici ascunse p'în flori;

Tot mișcă, încântă a noastră gândire;
Tot are un fermec, tot este mister;
Nădejtile noastre, suspin, suferire,
Dorinți fără nume, se 'ndrept către cer.

Acolo în stele ca 'n lumii de lumină,
Sunt suflete, îngerî, ce cânt și ador;
Ființi grațioase ce blând se înclină,
Cătându-și în lume tovarășii lor.

Și când, stăpănită d'a vieței măhnire,
Te plimbî tu pe câmpul tăceri 'nchinat;
De simți o suflare, de-auți o șoptire,
E glasu unui ânger de tine 'ncântat.

De ce însă gândirea-mî se 'ntoarce cu durere
Spre zilele acelea? Timpî ce v'ați depărtat,
Când pe urmele voastre tot intră în tăcere,
Când ștergeți plăceri, chinuri ce omul a cercat;

Când inima sătulă de ură, de iubire,
N'o mișcă nici un bine, n'o trage nici un dor,
De ce singure numai a voastre suvenire
Trăesc ele în sînu-mî ca un nestins amor?

Sunteți voi acel sunet, a stâncelor viață,
Echo, care trăește în loc nelocuit?
Saū sunteți *Aurora* care știa să scoată
Din statua lui *Memnon* suspin nemărginit?

MEDITAȚIE

Vara-și apucă sborul spre țărmuri depărtate,
Al toamnei dulce soare se pleacă la apus,
Și galbenele frunze, pe dealuri semănată,
Simțiri deosebite în suflet mă-aū adus.

O! cum vremea cu moartea cosesc fără 'ncetare!
Cum schimbătoarea lume fugând o re'nnoesc!
Cătă nemărginită pun ele depărtare
Intre cei din morminte și acei ce doresc!

Unde atâți prieteni plăcuți de tinerețe?
Unde-acele ființe cu care am crescut?
Abia ajunși în vîrsta frumoasei diminețe,
Ca ea, fără a se 'ntoarce, ca dînsa aū trecut!

.....

.....

Ce netedă câmpie! Cum ochiul se uimește! ¹⁾
 Ce deșert se arată, orî în cotro privești!
 Intinsa depărtare se pare că unește,
 Cu ale lumii mărgini, hotarele cerești.

Cât sânge aste locuri setoase înghițiră!
 Câte oase răsboiul aici a semănat!
 Câți veterani răsboinici moartea purtând, muriră
 Pentru isbândi de care ei nu s'aũ bucurat!

Imi pare că-i vęd încă ręsturnați în țerină,
 Pe 'ncreșita lor frunte sfirșitul arętând,
 Dar mai clătindu-și capul, și c'o murindă mână,
 Ferul care le scapă cu furie străngënd.

Ei nu gāndesc la moarte, nu gāndesc la viață,
 Ei nu gāndesc la fapte, ce 'n viaț'aũ urmat,
 Ci cānd sufletul sboară, cānd sāngele îngheață,
 Toată durerea le-este, că nu și-aũ ręsbunat!

.....

Puțin mai înainte, un monument s'arată;
 Să-l privim... Dar ce semne de-onoare pe el sunt?
 Negreșit cei dintr'insul slăviți aũ fost odată:
 Azi slava stă d'asupra, și omul în pământ!

¹⁾ Câmpia Brăilei.

Iată, fără 'ndoială, o mare mângăiere
 O voi, care un titlu ș'un nume pismuiți!
 Când tot ce e 'nalt cade, și când mărirea pierе,
 Mărirea, înălțarea la ce le mai doriți?

Din vremile trecute, în veacuri viitoare,
 Un nume să răsune, cu slavă 'mpodobit,
 Să treacă peste vârste, și peste anі să sboare,
 Acela ce il poartă cu ce s'a folosit?

Când marea 'ntăritată, corabia-ți sdrobește,
 Când loc de mântuire nu este, nici liman,
 Când cu grozave furii asupra ta pornește
 Spumoasele lui valuri bătrânul Ocean :

Spune-mi, îți pasă-atuncea să știi de mai plutește
 Catartul fără pânze ce nu-ți e de-ajutor,
 Să veđi dacă pe unde se ține, se clătește,
 Și dacă ai fost odată în barcă sau vapor?

Viața e o luptă, o dramă variată
 Și actu-i cel din urmă în veci e sângerat :
 Moartea-l încoronează, moartea neîmpăcată,
 Care în a sa cale pe nimeni n'a uitat.

A, întorcând privirea spre veacurile trecute,
 Și ne'ncetat pământul vedându-l pustiit,
 Vădând tot aste rele, *tot zile neplăcute*,
 De soarta omenirei din suflet m'am măhnit!

Câte feluri de chinuri asupra-î se adună!
 Inșă veți cum speranța o 'nșală ne'ncetat?
 Cu o dulce zîmbire vine, știind de mână
 Icoana fericirei. Dai s'o prinzi... A scăpat.

Ast-fel un vis ți-arată o iubită ființă;
 Ast-fel cu bucurie voești s'o îmbrățișezi,
 Dar ast-fel umbra 'nșală zadarnica-ți silință;
 Acum din mâini îți scapă, acum iarăși o vezi.

Dacă în cartea soartei omu-ar ști să citească,
 Să-și afle fie-care grozavul viitor,
 Cine-ar mai vrea, stăpâne, aicea să trăiască,
 Când lumea e de chinuri nedeșertat isvor?

Vremea d'acum, trecutul, a-l ști avem putere,
 Numai ce-a să se 'ntîmple noi nu putem vedea;
 Dar când ora sosește, când nălucirea pere,
 Se trage de odată și vecinica perdea.

CIMITIRIUL

(PEȘTERA)

Peșteră 'ntunecată, asil al pocăinței,
Unde omenеști fumuri ca fumul per,
Und' eroii credinței
Aū murit pentru lume, ca să trăiască 'n cer!

Tu care ai fost martor l'atâtea rugăminte,
Ce se șoptia în umbra și în răcoarea ta,
Când inima fierbinte
Viața de vecie în lacrimi o căta,

Daca bolțile tale, ce nu pot fi pătrunse
De omenеști suspinuri, d'al patimilor vânt,
Duc sufletul prin locuri și prin cărări ascunse,
Departe de pământ,

Iartă cumplita spaîmă, ce în sînu-mî aprinse
 Urîcioasa privire a foştilor părinţi,
 Şi altarul de piatră pe care stau întinse
 Mădulare de sfinţi.

Fioroasa răceală ce 'nsufl' a ta vedere,
 Vecinicul întunecare aicea domnitor,
 Şi grozava tăcere,
 Arăt umbrele morţii ce p'între oase sbor!

Imî pare că mă aflu în locuinţ' adîncă
 A unei groaznicî iesme, ce sîngiuri o hrănesc,
 Şi care de o stîncă
 Pe călător sfăramă c'un sbieret sătănesc,

Sau în pădurea ceea, în care mai 'nainte,
 Druidii cei sêlbaticî jertfiau pe osândiţi,
 Când, setoşi de omoruri, treceau de puteri sfinite
 Stejari 'mbêtrăniţi!

Aici cu toate-acestea, religia vorbeşte
 Celor ce vor s'asculte cuvîntul lui *Hristos*:
 Groaza cu 'ncetul piere, şi omul întilneşte
 Poveţe de folos.

Vicleanul își desbracă aici ipocrisia;
Acel căit se 'mpacă cu ceru 'ntăritat;
Aici fapta cea mai bună visează vecinicia
Ș'așteaptă ne'ncetat.

Și omul care crede, și omul ce așteaptă
D'o sfântă mângâere în veci e însoțit;
Pacea va fi cu dînsul, el va lua răsplată,
Căci a nădejduit.

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

B A R C A

Pășește lin o barcă pe unda adormită !
Respectează'al naturei repaos trecător ;
Inima mea de sgomot cu totul obosită,
Ca la un scump tovarăș se'ncrede l'al tău sbor.

Poartă-mă 'n sus, în lături, ori unde vrei și-ți place,
Unde te 'mpinge vântul, sau unde tu dorești ;
Toate-mi sunt d'opotrivă, dacă mă duci în pace,
Dacă cu mulțumire vederea-mi rătăcești.

Voï cunoașteți, o unde, cu câtă bucurie,
De ce sfirșit pornită, cu ce cuget curat,
Barca mea tot-deauna p'a voastră 'mpărăție,
Ca 'ntr'ale ei coprinsuri jucând s'a preumblat.

Inghițiți pe tâlharii a căror îndrăsneală
 Cu trupuri sângerate, cu morți vă otrăvesc,
 Ce întocmesc comploturi, și fără de sfială,
 Aproape pe perđare, ucideri chibzuesc.

Insă melancolia, amorul și plăcerea,
 Priimiți-le vesel ca pe ai voștri fi;
 Eū vă cunosc mărirea, eū vă slăvesc puterea,
 Când alerg p'ale voastre mult umede câmpii.

Din rătăcita-mi barcă, ce-o las la întâmplare,
 Ochiī mei către ceruri uimit îi ațintez;
 Seninul lor însuflă sfială și mirare;
 Eū mă rog în tăcere, vĕrs lacrimi și mă 'ncrez.

Cerul o să ne-ajute, ȃcea a mea iubită.
 El până acum tace! Să n'o fi ascultat?
 Și poate frumuseȃea a o vedea mahnită,
 Aducĕndu-ī drept jertfă suspin neincetat?

Dacă într'aste ceasuri de vie desfătare,
 S'ar afla lângă mine.... minut dumneȃit!
 Viaȃa nu stă 'n zile, și eū cu 'ncredinȃare,
 Cătă 'mi rămăne-aș da-o, mi-aș ȃce: Am trăit.

Mergî, mergî uşoară barcă, în dreptu celei stele,
Căria i-am dat nume.... un nume ce slăvesc,
Nume ce'n înfocarea închipuirei mele,
Pe strălucita-î frunte îl văd şi il citesc.

Acolo te opreşte, acolo priveghează,
Cât raza ei asupra-ţi ş'asupra-mî va zimbî.
Când va perî cu noaptea, atunci te depărtează,
Şi iar cu noaptea vino la dînsa a privi.

Până când fericirea, atîta aşteptată,
Imî va răsplătî veacurî trecute cu amar ;
Dacă ş'astă speranţă, ca altele 'nşelată,
N'o trece ca speranţă, şi n'o fi în zadar !

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

INTRISTAREA

Al nopții cer prea dulce,
A sa răcoare lină
In inima-mi aduce
O rază... Dar se duce
Ca vintul ce suspină!

Scârbit peste măsură
De sgomotul cetății,
Eū caut în natură
Un loc făr' de murmură
Supus singurătății.

Ca Fenix făr de moarte,
Se naște-a mea durere,
Și pieptul meū să poarte
Lovirea astei soarte
E prea fără putere.

Fantomă plângătoare,
Eă trec această lume
Ca frunza plutitoare
Ce saltă până moare,
Pe țerm fără de nume.

Când somnul se aretă
La oameni, să aline
Strigarea turburată
Ce e asemănată
C'un vuet de albine,

Tovarăș de 'ntristare,
Un câine, lângă mine,
Prin urletele sale
Natura să răscoale,
In aste locuri vine.

Ființă făr' de nume,
Ce paserii dai sbor,
Ce mărilor dai spume,
Ce omului dai lume
Și apelor isvor!

Ce puî copaci pe munte,
Pe ceruri curcubeu,
Necazuri pe-a mea frunte
Ca furiile crunte,
Slăvite Dumneđu!

Din bolta de mărire,
Coboară-te p'un nor,
Alin'a mea simțire
De rele peste fire;
Orî voie dă-mi să mor!

Ed. 1832, 1842

MIEZUL NOPȚEI

Aici p'aste ruine cu mândre suvenire
Privesc cum orizonul se umple de făclii,
Cum luna în tăcere s'arată să inspire
Gândiri religioase l'ai lui Apolon fii.

Când tot doarme 'n natură, când tot e liniștire,
Când numai e mișcare în lumea celor vii,
Deșteaptă priveghează a mea tristă gândire,
Precum o piramidă se 'nalță în pustii.

Ai mei ochi se preumblă pe dealuri, pe câmpie,
Al meu suflet se 'nalță pe aripă d'un foc sfânt,
In sboru-î se rădică la poarta de vecie
Căci nici o legătură nu are pre pământ.

Speranța mea din lume de moarte se precurmă;
 Trecu ea precum trece un fulger p'între nor,
 S'a șters precum se șterge a vulturului urmă,
 Când spintecă văzduhul în falnicul său sbor.

De când perdui părinți-mi trei erni întregi trecură,
 Trei erni, căci după erne viața-mi socotesc,
 Căci zilele-mi ca eara de viscoloase-mi fură,
 Copaciū din mezul ernii ce vânturī il clătesc.

Frumoasa primăvară acuma se grăbește
 La caru-ī să înhame pe zefirii ușorī;
 Pășește, și pe urmă-ī verdeața se ivește
 Și cerul se desbracă de viforoșii norī.

Zefirul printre frunze misterios suspină,
 E limpede-orizonul și cerul luminos;
 A riurilor șoptă.... Dar unda lor e lină,
 Iar sufletu-mī e 'n valurī, n'am soare seninos.

Căci închinat durerei, amara mea viață
 D'atunci e pentru mine nisip neroditor,
 Ce vara il usucă, ce iarna il îngheață,
 Pe care florī nu află sārmanul călător.

Lăsat strein în lume, lipsit de orî ce bine,
Vedënd că nu-mî rămâne plăcere pe pămënt,
Vedënd zilele mele de suferințe pline,
Puiü mâna pe a mea frunte și caut un mormînt.

Puțină vreme încă și glasu-mî se va stinge,
Și inima d'a bate în pieptu-mî va 'nceta!
Atuncî fără 'ndoială eü soarta voiü învinge,
Și a vieții taină în moarte voiü afla.

Ed. 1832, 1842, 1847, 1863.

PRIETEȘUGUL

Picați lacrimi șiroaie pe coarda lirei mele,
Picați! Inșă plăcute ca roua de pe flori,
Ca raza aurorei, ce noaptea fără stele
Gonind-o, ne-arată vėzduhul fără nori;

Ca glasul de prieten ce-adânc el bălsămește,
Ca visuri de nădejde la dreptii care mor,
Ca plânsul desfătării ce'n ochi ni-se ivește,
Când pieptul gemend scoate suspinuri de amor.

Suflați răcoroși zefiri, iubită primăvară,
Imprăștie-mi mahnirea ca eara ce-o gonești,
Și fă în al meu suflet nădejdea să răsară,
Precum răsare floarea în valea ce 'nverdești.

Veniți cugetări veselî ; fugiți suspinuri, jale.
 Eū știu ce este omul!... Dar nu hulesc, eū cînt!
 Iată c'a noastre pasuri p'a morții se duc cale
 Și toate la durere supuse aici sunt.

Urechea mea ascultă torentul ce plesnește,
 Talazul ce se sparge de malul sēu plîngēnd ;
 Și glasul meū le 'ntreabă ca noi de pătimeste.
 Și tot are un cuget, o vorbă și un gînd.

Și eū adese, singur, cînd noaptea domnia 'n fire,
 Lipsit de mîngăere, departe de cei vii,
 Vedeam că se ivește a mea tristă gîndire
 Precum o piramidă se 'nalță în pustii.

În mîna mea cea slabă plecam galbena-mî frunte,
 Și trista-mî tînguire în vînt se răspîndia,
 Simțirea-mî o 'mpetrise necazul ca un munte ;
 La gemetele mele Echo îmi răspundea.

Acuma litargie era a mea durere,
 Și mă aflam de chinuri cu totul amortit ;
 De toate 'ndestulată era a mea vedere ;
 De toate eram gata să fiū eū despărțit.

Dar însă, de odată, un duh de mângâere,
 Un sunet cu dulceață, un glas pătrunzător
 În sufletu-mi răsună, amarăciunea pierde,
 Căci aflu la necazuri un suflet simțitor.

Acel'al cărui nume e scris pe cer, pe lună,
 Pe soare, pe planete, pe răsărit, p'apus,
 În cupa vieții noastre cu vecinica sa mână,
 Nectar de îndulcire peste otrav'a pus.

Ne-a dat prieteșugul a fi spre mângâere
 La ceasuri de mâhnire, cu cel de foc amor...
 Amorul este dulce, dar el ne lasă, pere;
 Pe aripile vremei plăcerile lui sbor.

Și ce rămâne 'n suflet după a lui lipsire?
 Acea ce rămâne din ziua ce-am pierdut:
 Deșert fără de margini, o grea nemulțumire!
 Noaptea urmează zilei, gerul pe foc trecut!

Prieteșugul singur e nesupus el moartei!
 El e fără stricare c'al său începător,
 Și el ne întărește spre înfruntarea soartei,
 Ne face-amarul vieții ceva suferitor.

La glasul său cel dulce, ca noaptea care cade
Când soarele cel falnic s'arată sus pe cer,
A mea nenorocire se curăță și scade,
Simțirile durerei se 'mprăștie și pier.

Acum prin el nădejdea în mine văd răsare;
Și sufletu-mi s'alină cu 'ncetul și ușor,
Ca pruncul ce-l adoarme a mumei lui cântare,
Ca pasărea ce-o trage murmurul de isvor.

Slăvesc cu umilință pe vecinicul Părinte,
Pe calea cea ghimpoasă eă merg neimputând,
Și orî-ce fel de chinuri le sufer eă ca sfinte,
La moarte mă voiă duce ca lebăda, cântând.

Ed. 1832, 1842.

E L I Z A

Spune-mi, scumpă Elizo, ce este fericirea?
Pe ce țermuri răsare, ce loc îi e plăcut?
E veche ca pământul, împodobeste firea
De mult, saū de odată cu tine s'a născut?

Am cătat-o 'n *pustiuri*, am *căutat-o* 'n lume,
Am cătat-o pe dealuri, pe munți și pe câmpii;
Am cătat-o 'n deșertul echo al unui nume,
Pe valurile mării, în titluri, bogății.

Zadarnică silință! Fericirea s'ascunde!
Fără folos pe urmă-î vedeam că ostenesc;
O chemam cu 'nfocare, dar nu vrea a-mi răspunde:
Te întâlnești iubită, și 'n ochi-ți o găsesc!

Vedeți aceste locuri, aceste stânci ripoase?
 Vedeți pământu-acesta de tot nelocuit?
 Ei bine, aici toate mie îmi par frumoase!
 Mai mult decât ori unde, aici sunt fericit.

Eliza e viața ce toate 'nsuflețește;
 Zimbirea-î e cerească, privirea ei amor;
 A sa dulce suflare, ast aer bălsămește,
 Și Grațiile 'ntr'însa ved o tînără sor.

Dacă ar fi pământul în vechea simplitate,
 Când cea d'întâi femeie în raiu s'a pomenit,
 Frumoasă, 'mpodobită cu darurile toate,
 Și nobila-î icoană în unde și-a privit:

Negreșit că Eliza de sine încântată,
 Vêdându-și în fântână atâtea frumuseți,
 Tovarășelor sale: „Veniți, le-ar dice 'ndată,
 „In cristalul acesta minune să vedeți.

„Voi sunteți prea plăcute, și dulcea-vă privire,
 „Inima mea o trage, mă-e drag să vă ascult;
 „Dar vêđ colo în apă un lucru peste fire,
 „Un chip care vă 'ntrece, și-mi place și mai mult!“

Până nu o vădusem, pân' a nu o cunoaște,
Eram de nopți, de zile, de toate desgustat.
Timpul ce-acuma sboară, părea că se târaște,
Anii ca o povară grozavă de purtat!

Vântu-mi părea suflare zadarnică și rece,
Cerul ca o câmpie de care sunt sătul,
Echo numai un sunet ce fără folos trece,
Aurora o rază privită îndestul.

Diceam: O zi ca alta, și tot același soare!
În lume vedeam chinuri, pe ceruri vedeam nori.
Le privesc cu Eliza: totul schimbat îmi pare,
Cerul este cu stele, câmpiile cu flori.

Aurora, o nimfă de soare prea iubită,
Se deșteaptă, și 'n aer alunecă zîmbind.
De cele d'întăi ore, d'ai săi fiî ocolită,
La soare ce-o urmează cu dragoste privind.

Zefirul, o ființă de bine făcătoare,
Care către cer duce suspinuri omenestî;
Echo, o zeităte la chinuri simțitoare,
Ce repetează glasul acelei ce slăvești.

Când tăcerea Elizei îmi spune-a ei iubire,
Când mâna ei mă stringe, când ochi-îi îmi vorbesc:
Când lângă ea uit lumea și numai am simțire
Decât pentru minutul în care o privesc,

Țic: „Viața este scurtă, și fericirea trece:
„Spun că plăcerea stinge făclia lui Amor:
„Dacă iubirea noastră e s'aibă sfârșit rece,
„De ce 'n minutu-acesta, de ce acum nu mor?“

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

AȘTEPTAREA

Aceasta este ora... său cel puțin sosește,
Dar ea unde să fie? De ce nu se ivește?
Minuturi fericite sunt oare de perdut?
Foarte puține omul în viața lui are!
Se aude un sunet... Să ascult... mi se pare...
Nu e nimic; o frunză în vale a cădut.

Noaptea în aste locuri n'are de loc tăcere;
Totul se mișcă, umblă, dar toate sunt părere;
Vântul, umbra mă 'nșeală, când creș a o vedea.
Luna aci s'arată, aci iar se ascunde:
Abia câte odată 'ntunerecul pătrunde,
Și norii înainte-î se pun ca o perdea.

Poate că și ea are o tainică 'ntîlnire,
Poate că stăpânită de-asemena simțire,
Pășește 'nvăluită în umbra unui nor.

Chiar în acele sfere care aș ceresc nume,
Poate-amorul domnește ca aerul în lume:
Cu ce drept omul singur să fie simțitor?

Nu știu, dar la atâte rele nesuferite,
Ce asupra-mi adese se par a fi unite,
Singur amorul este izvorul fericit,
Ce fără încetare m'adapă cu uitare,
Ca undele vestite fântânei de mirare,
Prin care morții uită că 'n lume aș trăit.

Zile neprețuite ale copilăriei,
Tovarășii ai vieții și fii ai bucuriei!
De mi-ar fi ertat astăzi a 'ncepe să trăesc,
Câte mi-a dat amorul, minuturi, ore bune,
La un loc adunate, cu voi să se 'mpreune,
Și din toate o scurtă viață să 'ntocmesc;

M'aș duce unde sboară atâtea rândurele,
Când viscolul începe, când vin vremile rele;
Pe pasurile verdeții ca ele m'aș ivi;
Din loc în loc aș trece în climate streine,
Unde sunt alte stele și ceruri mai senine,
Dar iarăși m'aș întoarce când firea ar zîmbi.

Sătul de mari nimicuri ce nu dau fericirea,
Cătând în viață pacea, și 'n pace mulțumirea,

Ca riul fără nume aş trece neştiut.
 Orî cât de mic e templu, dar tot îl locueşte.
 Acela ce pământul şi cerul stăpâneşte:
 Numai pentru-a lui slavă şi omul s'a născut!

„Nădăjduesc intr'insul; el poate să-mi arate
 Un drum fără primejdii, cărări nesemămate
 De asupriri nedrepte, de curse vicleneşti.

.

 Din frunza 'ntunecată a pădurii vecine
 Se întinde o umbră... cine-va par'că vine...
 Părere 'nşelătoare ş'acum mă amăgeşti?

Dar nu! Vêđ o fiinţă... spre mine 'naintează...
 Să m'arêt... De vederea-mi ea nu se spăimântează.
 Un strein pe aicea sfială ar avea.
 Ea păşeşte, ia seama... o auđ că şopteşte.
 Negreşit e femeie... Ce dice? Mă numeşte!
 Pieptul, inima-mi bate. Aceasta este ea.

Ed. 1842, 1847, 1863.

INTOARCEREA

Sărutare, locuri triste, ce plângând am părăsit
Și pe care cu plăcere acum iarăși v'am găsit!
Sărutare, copaci tineri, ce prin grija mea creșteți,
Ce în vârsta mea de aur cu verzi frunze mă umbreți!
La a mea tristă plecare v'am lăsat îngălbeniți,
Și acum vă aflu iarăși frageți, tineri, înfloriți.
Tiner eram c'Aurora, ca zefirul de ușor,
Când sub voi cu meluseii mă jucam încetișor.
Pe voi încă vă 'noește primăvara ș'un isvor;
Iar a mea viață trece! Ale mele zile sbor!
Acum grijile, mâhnirea, îmi gâtesc al meu mormînt;
Eu voiû pierde, fără vreme, minte, viață și cuvînt;
Eu voiû însoți țărîna trupului meu trecător,
Cu țărîna unui tată, cărui viața sunt dator.

Ed. 1832, 1842.

INIMA MEA E TRISTĂ

Inima-mi e 'ntristată,
Și 'n lacrimi înecată,
La fericiri trecute gândește în zadar!
Păcere, mulțumire,
Viață, fericire,
Le-am gustat. A lor lipsă acum o simț amar.

Acele dulci suspinuri,
Cum se schimbă 'n chinuri,
Și bucuria noastră în otrăvit venin!
Cât rău dup'atât bine!
Așa furtuna vine,
Când soarele zîmbește, când cerul e senin.

Adio! N'am cuvinte,
Să-ți arăt tot ce simte,
In ast-fel de minaturi, mahnit sufletul meu.
E o durere mare,
Și suferinți, pe care
A le simți pociu numai, a le descri mî-e greu.

A ! cât de mult amară
 Viața o să-mi pară !
 Minuturile secolii o să le socotesc.
 A orî-cărei zi rază,
 Nuoî lacrimi o să vază,
 Când pe streine țermuri strein o să trăesc !

Spune-mî însă, iubită,
 Când inima-ți lipsită
 D'un credincios prieten, cu el nu va mai fi,
 Veî putea uita toate
 Plăcerile gustate ?
 Simțirea se va stinge, și nu l veî mai dorî ?

Astă lege obștească
 Se cade se 'ngrozească
 Amorul care vremea atâta l'a 'ntărit ?
 In ce loc, pe ce cale,
 Călcând pasurile tale,
 Veî avea drept a țice : Aici nu m'a iubit ?

Durerea cea mai mare
 Nu poate să omoare.
 P'a mea care-a 'ntrecut'o ? Dar tot nu pociu să mor.
 A ! de-î mai ținea minte
 Atâtea jurăminte,
 Imî veî mai păstra, poate, o urmă de amor !

Când seara tu vei merge
Pe câmpuri a culege
Flori tineri ca și tine, s'acoperi fruntea ta,
Dacă din întâmplare
Vei nimeri o floare
Ce poartă un scump nume, ce-î ȳic : „Nu mă uita“ ;

Atunci, atunci gândește
De mine că-ți vorbește.
Asta-mi este speranța, și d'asta mai trăesc.
Eu tot cred că e 'n fire
Acea compătimire,
Ce inimile leagă cu lanțul sufletesc.

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

TE MAI VĂDUÎ ODATĂ...

Te mai văduî odată, ființă de iubire,
O angel ce slăvesc!
Și ceasurile repeđi, și scumpa ta zîmbire,
Cu suflet, cu viața sunt gata să plătesc.

In valurile-acelea de lume încântată,
In care ne-am găsit,
In vesele cadrile, în sala luminată,
Stam singur și mâhnit.

Plăcerea, frumusețea, podoabe felurite,
Tot era în zadar;
Ele nu pot să 'nvie simțirile-amorțite
D'al patimei amar.

Bucuria ce 'npreajmă-mi trecea cu repejune,
 Trist, rece mă găsea,
 Și mă gândeam la timpul care în veci n'apune
 În suvenirea mea.

Atunci intrași! D'odată, de pe a mea vedere
 Se rădică un nor :
 Te presimții; îmi spuse a ta apropiere
 Un aer de amor.

Zambila primăverii așa ea ne împarte
 Desfătător miros,
 Așa dulcele-î suflet se simte de departe
 În aer răcoros.

Și inimile noastre, și ochii se 'ntîlniră ;
 Simții ce pătimești ;
 Un zîmbet trist mî-o spuse ; cu tine îmi zîmbiră
 Puterile cerești !

Vădui peptul tîu tîner bătînd de turburare,
 Subt vîlul ce sălta ;
 Te privii în tăcere ; cunoscuși a mea stare,
 Văduși puterea ta.

Dar cum se strecurară delirul, fericirea !

Ce iute aũ trecut !

Jalusă d'al meu bine, făcũ nenorocirea

Un semn, și te-am perdut !

Multe rele d'atuncea am suferit, iubită !

Multe am pătimit !

Soarta mea credincioasă la ura-ı ne'mblanzită

Din sboru-ı s'a oprit.

Viitorul în ochi-mı își perde nălucirea,

Toate mă obosesc ;

Tu îmi erai speranța, tu-mı inspirai gândirea,

Tu făceai să trăesc.

Roua buzelor tale sufletul răcorește,

Dă viață și plăceri :

Subt umedele-ți gene e un foc ce topește

Tot felul de dureri.

Dar depărtat de tine, ce pot să-mı folosească,

Lumea ș'ale ei bunuri, și orı ce aș avea ?

Pustiul unui suflet știu ele să 'mplinească ?

Pot s'aducă trecutul, pot face-a te vedea ?

Pot să întorcă timpul ș'acele ore sfinte
 Care sunt al tĂu dar,
 Ca să mai vĂrs odată o lacrimă ferbinte
 P'al inimi-țĂ oltar ?

Ed. 1842, 1847, 1863.

DE CE SUSPINI

Și cum pociu a-ți răspunde ?
De ce m'ai întreat ?
Eu știu c'am suspinat,
Dar taîna mea e tristă și va a se ascunde.

Să ȃic că ești frumoasă
Ca visul de amor,
Că pasul t u ușor
Abia se însemnează pe iarba 'mlădioasă ;

Că chiar privighetoarea
Te crede trandafir,
Că dulcele zefir
Sărută cu plăcere o frunte grațioasă ;

Că florile grădini
Cu pismă te privesc,
Și 'n chipu-ți se unesc,
Cu grație cerească, garoafele și crinii.

Să ȳic c'acestea toate
Mă fac să pătimesc,
Să-ți spui că te slăvesc,
Că ochi-ți imi însuflă suspinuri înfocate,

C'adânca mea iubire
Dar nu voi ȳ să-ți descriu
Amorul meu cel viu ;
Las inima să-ți spue a mea nenorocire.

Ed. 1842, 1847, 1863.

M Â N G Â E R E A

UNEI JUNE FEMEII

De ce uręști viața, tu flica armoniei?
De ce dintr'al tău suflet speranța ai gonit?
Care dureri ascunse, vrăjmașe bucuriei,
A virstei nălucire și visuri ți-au răpit?

Tu n'ai deșertat cupa ce încă este plină:
Tu nu știi de-ți păstreasă otravă sa  nectar;
Dar plângi! Zefirul astfel fără cuvint suspină;
Toată lacrima 'n ochi-ți e un mărgăritar.

E  nu voi  să adaog a ta melancolie,
Să-ți zugrăvesc icoana durerii omenești,
Să desfășor în ochi-ți a mea copilărie,
Ca os ndă de moarte în care să citești;

Să-ți arăt împrejuru-mi un larg cerc de morminte,
 In care dorm frați, rude, părinți ce m'aū iubit,
 Să veđi ce e durerea, să veđi d'aveam cuvinte,
 Când chiar de prevedință nevrënd m'am îndoit.

Să veđi apoi în lume cumplita răutate
 Otrăvindu-mi anī, zile, chiar umbre de plăceri:
 Să veđi... Ah! atunci numai, atunci ai vedea poate
 Câte un singur suflet coprinde 'n el dureri!

Lumea mă crede vesel, dar astă veselie
 Nu spune-a mea gândire, nu m'arată cum sunt!
 E haină de podoabă, mască de bucurie,
 Și mahnirea-mi e numai al inimei vesmînt.

Dacă nu după zile, ci după suferințe
 Ni s'ar socoti vârsta, știī, mare Dumneđeū, —
 Pentru care anī, secolī, și lume și ființe
 Nu sunt nimic, — știī singur câți anī aș avea eū!

A mea credință însă nu este încă moartă;
 Mângăetor tovarăș, ea nu m'a părăsit:
 In umbră îmi deschide a vecinicieī poartă,
 Și negura mahnirei ades m'a răsipit.

Dar tu, cărei speranța s'arată aurită,
 Tu cărei viitorul păstrează năluciri;
 Când tînăra ta verstă zîmbește înflorită,
 Când nu ai nici o coardă a inimei isbită
 De viscolile lumei și de nenorociri,
 Mângâe-te copilă, și simte mulțumirea
 Care o 'nsuflă daruri ce firea ți le-a dat.
 Eă când te-ascult, uit toate, uit chiar nenorocirea,
 Mă aflu 'n altă lume uimit și încântat.

Sub degetele tale, în sunete-argintoase
 Clavirul când resonă, când dulce preludezi,
 Deșteptî în al meu suflet acorduri fioroase,
 A patimilor stinse cenușă înviezi.

Talentul, frumusețea, adesea pătimește;
 De soarta cea comună și tu poate să ții;
 Dar veđi dreapta natură cum te despăgubește:
 Glasu-ți este esența cereștii melodii.

Desăvârșitul bine nu-l poate-avea pămîntul.
 Ce mări fără talazuri, ce inimă fără chin?
 Omul este o taină care-o știe mormîntul,
 Femeea e un înger, viața-î un suspin.

MULȚUMIREA

Z.... IN VÊRSTA DE UN AN.

Așa! Imi trimiți daruri, iubită copilă.
Abia ești de o palmă și vrei să te slăvesc!
De ochii tăi albaștri, de mica ta guriță,
In limba armoniei îți place să vorbesc?

Eu nu știu ce aș face d'ai fi mai măricică,
Eu nu știu ce aș dice, nici cum te-aș fi cântat,
Dar știu cu 'ncredințare c'aș cere fără frică,
Drept plata ostenelei, un dulce sărutat.

Acum însă adio, dorinți amăgitoare!
Cu astfel de monedă eu n'o să fiu plătit:
Când tu pe scena lumii vei fi veselă floare,
De anî, dureri, de patimi mă vei găsi slăbit:

Par'că te văd, frumoasă, de fluturî ocolită,
Sburdalnicei lor trupe cu grație zîmbind;
Cununa modestiei pe fruntea-ți împletită,
A inimilor tineri slăvire priimind.

Știu bine c'al meu suflet e sânt, nu'mbătrânește,
Că aș putea ș'atuncea să-ți spui că te iubesc;
Dar tristă rolă joacă un sânt care trăește
In niște vechi ruine ce-abia se sprijinesc.

A ! cel puțin, copilă, atunci adu-ți aminte,
Că 'n leagănu-ți adesea te-am bine cuvîntat;
Ascultă cu răbdare trezitele-mi cuvinte,
Zimbește-mi câte-odată, ș'oiu fi îndestulat.

Dar dacă vre un june, în dreapta-î jalusie,
Se va mira d'atâta nemeritat favor,
Di-î: ăsta mă cunoaște din mica mea pruncie,
La tot ce simț, ce-mî place s'arată simțitor.

A fost în casa noastră, la orî ce întimplare,
Mă mîngăia adesea, îl știu de când trăesc.
Cu tată-meu odată el deșerta pahare,
De mult aū fost prietenî și încă se iubesc.

N I N A

După atâta cochetărie,
Și necredință și viclenie,
În sfârșit, Nino, simț că trăesc.
Inima-mi astăzi e izbăvită
D'acea sclavie nesuferită ;
Mai mult asupra-mi nu m'amăgesc.

S'a stins în mine flacăra toată :
Subt o mânie neadeverată
Mai mult amorul nu e ascuns.
Dacă în lipsă-ți ești pomenită,
Saū înainte-mi de ești slăvită
De turburare nu sunt pătuns.

Eū dorm în pace fără de tine ;
Când deschid ochii, când ziua vine,

Nu ești dorința-mă cea mai dintii.
Nu-mă mai însufli nici o gândire ;
Fără plăcere, fără mâhnire
Te las, te 'ntîmpin, mă duc când vii.

Nici ale mele lacrimi trecute,
Nici suvenire dulci și plăcute,
Nu pot a face să te doresc.
Cât mă-ești de scumpă poți vedea bine ;
Fără de pismă, acum de tine
Chiar cu rivalu-mă pociu să vorbesc.

Fii cât de mândră, fii ne'mpăcată,
A ta mândrie e ne'nsemnată
Ca și blîndețea ce ai avea.
Nu-mă dic nimica vorbele tale,
Și nici chiar ochi-ți nu mai au cale
Ca să pătrundă 'n inima mea.

La al tău zimbet, l'a ta mînie,
A mea mâhnire saū bucurie
Nu pot nici crește, nici a slăbi.
Crînguri stufoase, peșteri tăcute.
Fără de tine îmi sunt plăcute
Și iar cu tine pot a nu-mă fi.

Tu-mi pari frumoasă c'a ș'altă dată,
 Dar mai mult nu ești Nina ce-odată
 Desevêrșită eũ o vedeam.
 Dreapta gândire ce târziũ vine
 Azi mă învață și ved' în tine
 Greșeli ce grații atunci numiam.

Când sdrobiĩ lanțul robiei mele,
 Doamne! ce lupte, ce chinurĩ grele!
 In mâna morței credeam a fi.
 Dar în nevoe, când omul are
 Coraj statornic, pentru scãpare
 Ce rãu nu poate a suferi?

Așa din cursa primejdioasă,
 O pãsaricã simplã, fricoasă,
 Prilej sã scape când a gãsit,
 Pierdẽndu-șĩ pene, ia mãsuri bune
 Și 'nvãțaturã de 'nțelepciune
 Sã se fereascã de ce-a pãțit.

Tu cređi cã poate tot te slãvește
 Acela care încã vorbește
 De niște chinurĩ ce a cercat;
 Dar însã ast-fel scãpãnd din mare,
 Corãbierul fãrã 'ncetare
 Spune 'n ce valurĩ el s'a aflat.

Acel răsboinic ce biruește,
 După isbândă ne povestește
 Prin ce primejdii el a trecut ;
 Și robul liber, după robie
 La toți arată cu bucurie
 Lanțul în care ani a zăcut.

Iti arët starea-mi fără sfiälă :
 Vorbele mele n'aũ îndoiälă ;
 Că sunt zadarnici să nu gândești ;
 Și ori ce-ai ñice fär' osebire,
 De loc nu-mi pasă, n'am mulțumire
 Să știu de mine ce fel vorbești.

Nici frumusețea-ți prea läudată,
 Nici violenlia-ți n'or găsi 'ndată
 Amorez ast-fel cum më fălesc.
 Te pierđ, dar soarta-mi rea nu imi pare,
 Căci eũ o altă înșelătoare
 Mai cu lesnire pociũ să gălesc.

(Imitație).

Ed. 1847, 1863.

CÂNELE SOLDATULUI

Rănit în răsboaie soldatul căduse,
Și 'n puține zile chinuit muri,
Departe d'o mună care îl crescuse
Și care-l iubi!

Sărman, fără rude, pe țermuri streine,
N'avea nici prietini, nici un ajutor;
Nu era fintă care să suspine,
Pentr'un trecător!

Singurul tovarăș de nenorocire,
Singura-î avere, un câne iubit,
Ședea lângă dînsul și 'n mare mâhnire
Părea adâncit.

Acum tot e gata pentru îngropare,
Acum ridic trupul pe mâini de soldați,
Onori hotărîte acelora care
Mor pentru 'mpărați.

În fruntea paradei cănele pornește
Din ochii lui pică lacrimi pe pământ,
Ca un iubit frate el îl însoțește
Până la mormînt.

Aci se oprește, aci se așază,
Nimic nu îl face a se depărta :
Așteaptă să-l strige, crede c'o să-l vadă
Când s'o deștepta !

Câte-odată cearcă peatra s'o ridice,
Câte-odată latră dup' un călător ;
Coprins de durere : Vino, par' c'ar țice,
Să-mi dai ajutor.

Apoi când streinul de milă voește
A-l trage d'o parte și hrană a-î da,
El își pleacă capul în pământ privește,
Și nimic nu va !

De două orî noaptea cu umbrele sale
Emisferul nostru l'a învăluit,
Și sârmanul căne din locul de jale
A fost nelipsit !

Dar în dimineața acea viitoare,
Pe când se deșteaptă omul muncitor,
Zăcea lângă groapă mort de întristare,
Cănele Azor !

(Imitație).

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

FERICIREA

O vedeți colo, colo în vale,
Unde natura vesel zîmbește,
Unde păstorul Țilele sale
In paza turmei le mărginește?
Inima simplă, nevinovată,
Orî ce dorință lesne 'mplinită.
La câmp simțirea-î adevărată,
La câmp viața e fericită,
La câmp nădejdea Țice: veniți,
In fericire de vreți să fiți.

O vedeți colo, în palat mare,
Inconjurată de bogăție,
Vedeți ce cinste, ce drepturi are,
Vedeți pe fruntea-î ce bucurie ?

Relele-î fapte se schimb în bune,
 Ori-ce dorință și-are 'mplinirea,
 Numaî mărirea toate supune,
 Numa 'n palaturî e fericirea.
 Mărirî, speranța ȃice, goniți,
 În fericire de vreți să fiți.

O vedeți colo, colo 'n răsboae,
 De steagul slavei, falnic umbrită ?
 Ochiî sunt groaznici, plini de văpae,
 De morți de sângiuri stă ocolită ;
 Apără dreptul, legea, credința,
 Și recompensa-î e nemurire.
 A ! ce plăcută e biruința !
 Ce fericire e la oștire !
 Speranța ȃice : răsboinici fiți,
 De fericire dacă doriți.

O vedeți colo, colo pe mare,
 Cum își încredé soarta la vânturî,
 Cum se preumblă fără 'ncetare,
 Și ce departe e de pământurî ?
 Busola drumul la pol î-arată
 Află lumî nouă, crește simțirea,
 Măsoar' adêncul, lățimea toată :
 Numaî pe mare e fericirea.
 Nădejdea ȃice : pe mări trăiți,
 În fericire de vreți să fiți.

O vedeți colo, 'n țara grecească,
 Asil al slavei ș'al libertății,
 Fantomă mândră, urieșască,
 Unde-a scris Solon cartea dreptății?
 Frumoasă climă, ceruri senine,
 Care însuflă 'n veci bucuria!
 In aste locuri cât e de bine!
 Ce fericire e în Grecia!
 Nădejdea-acolo, zice, trăiți,
 In fericire de vreți să fiți.

O vedeți colo, colo departe,
 In norul cela ce se zărește?
 A! zice omul, care la moarte
 Albit de ȃile, mahnit sosește:
 Ca voi odată aveam greșală,
 Dar al meu sânge astăzi e rece,
 Astăzi speranța nu mai mă 'nșală.
 Veți vedea singuri norul cum trece.
 Pân'atunci însă, mergeți, goniți,
 Norul acela unde-o zăriți.

(Imitație).

Ed. 1838, 1847, 1863.

ADIO
LA TÈRGOVIȘTE

Culcat p'aste ruine, sub care adâncită
E gloria străbună și umbra de eroi,
In liniște, tăcere, ved lumea adormită
Ce uită 'n timpul nopții, necazuri și nevoi.

Dar cine se aude și ce este ast sunet?
Ce oameni, saū ce armii, și ce repede pas?
Pământul îl clătește răsboinicescul tunet
Sgomot de taberi, șopte, trece, vijie-un glas...

.....

Dar unde sunt acestea? s'aū dus! aū fost părere,
Căci armele, vitejii, și toate aū tăcut.
Așa ori ce mărire nemicnicită pierе!
A noastră, a Palmiriі ș'a Romei a trecut.

Și pe țărână-aceea, de care-odinioară
 Se spăimântău tiranii de frică tremurând,
 Al nopței tâlhar vine și paseri cobe zboară
 Pe monumente trece păstorul șuerând.

.

Mă scol, mă mut d'aicea, duc pasurile mele
 Ce pipăe cărarea în fundul unui crâng;
 Și las aste morminte cu suvenire grele,
 Pe care nu am lacrimi destule ca să plâng.

Aicea am speranță să aflu mulțumire;
 Eū voiū să auđ unda și cerul să-l privesc;
 Să vėđ a Aurorei mult veselă zimbire
 Razele dimineții ce noriū auresc.

Aci stejari cu fală se 'nalț, se îndreptează,
 Urcând ale lor ramuri spre-azurele câmpii.
 Aci plopii cu frunza o vale 'ncoronează;
 Acolo se vėđ dealuri, ș'aici sėlbatici vii.

Din coast' acestor stince, din vėrful astui munte,
 De unde își apucă vulturul al sėu sbor,
 A nopții stea răvarsă lumină p'a mea frunte
 Și raza-ī se reflectă pe limpede isvor.

Aci zefirul vesel prin frunze 'ncet suspină;
Aicea orizonul e dulce, luminos;
Aici aceste rîuri Dar unda lor e lină,
Iar sufletu-mî e 'n valurî, n'am soare seninos.

Din sînul maiceî mele, născut în grijî, necazurî,
Restriştea mî-a fost leagăn, cu lacrămî m'am hrănit;
Ca ale mării repedî şi groaznice talazurî,
De vîntul releî soarte spre stîncî am fost gonit.

Acuma pretutindenî întorc a mea vedere,
Dar ochi-mî mulţumire de loc nu întîlnesc,
Căci nimenea nu simte cumplita mea durere,
Şi oamenii pe mine trecînd mă ocolesc.

Aşa! aşa! iubite, s'a dus scumpul meu bine;
Vedînd că nu-mî rămîne plăcere pe pămînt;
Vedînd că pentru mine s'au dus dîilele line,
Puiî mâna p'a mea frunte şi caut un mormînt.

Din dîilele trecute, din vechea fericire,
Din vîrsta mea de aur, din sîntul lor amor,
Ideî au rămas numai, precum o nălucire
Rămîne dimineţa din visurî care sbor.

Aşa, fără 'ndoială, amara mea viaţă
D'acum e pentru mine nesip neroditor,
Ce vara îl usucă şi iarna îl înghiaţă
Şi nici o floare n'află sërmanul călător.

Dar însă suvenirul fiinţelor iubite
Va fi la al meu suflet etern înfăţişat
Ca frunzele aduse de vijeliî pornite
La vechea lor tulpină ce-odată le-a purtat.

De visurile voastre speranţe-amăgitoare
Acum peste măsură mă vęd îndestulat ;
Fugiţi zadarnicî ڃile, ce grijî omoritoare
Pe tînăra mea vîrstă curënd aţi adunat.

Când toamna se arată al erniî rece soare,
Copacii plini de jale perd frunza, se usuc :
Aşa nenorocirea uscând a vërsti-mî floare,
Dic lumעי un adio : iaؤ lira şi mă duc.

Ed. 1832, 1842, 1863.

NOAPTEA SFÂNTULUI BOTEZ

Este oara miez de noapte,
Oara tainicelor șoapte,
Oara tainicului vis.
Voi Români ce-aveți credință
Esprimați orî ce dorință,
Acum tot e cu putință,
Acum cerul e deschis.
Creatorü-acum veghează,
Isus mâne se botează.

Eü din parte-mî rog ferbinte
Pe acel a-tot-putinte,
Eü îl rog și îl implor
Ca să scape astă țară
De intrigă din afară,
D'umilință, de ocară
Și de orî-ce-apăsător.

De contracte 'ngrozitoare,
Credite extraordinare,
Ce tezaurü-aũ secat,
De concesiĩ medicale,
De comploturĩ infernale,
Ce ne sunt ades fatale,
Când Ministrũ-a ordonat;
 Și d'abusul de putere
 Ce de 'mprejurãrĩ se cere.

Eũ voesc realizare
Dorinței celei mai mare
Ce țara a exprimat,
Dorințã prin care toate
Intrigile sunt curmate,
Speranțele 'ncurajate,
Spionagiul rușinat.

Sã nu mai vedem trãdare,
Nedreptate, apësare,
Rëiĩ pe cei bunĩ cãlcând,
Și trãndava molicũne
Și plãcerile nebune,
Care ne aduc rușine,
Orĩ ce merit insultãnd.

Sã pearã favoritismul,
Sã se schimbe egoismul

In simțimânt blând, divin,
 S'avem o dreaptă balanță
 S'avem strânsă alianță,
 Care inimele 'nalță,
 Cu tot poporul creștin.

Voiu ca Țara Românească
 Să poată să se fălească
 Cu cei ce-o reprezentez,
 Și ca legile votate,
 Ca legile confirmate
 Să nu mai fie călcate
 De cei ce le prezentez.

Voiu ca nația română,
 Când va lăa stindardu 'n mână
 Pentru drepturile ei,
 Să aibă ajutoare
 Crucea cea strălucitoare,
 Crucea cea biruitoare,
 Să ajute frații mei.

Rog pe cel ce se botează
 Și credința înviază
 In tot neamul omenesc,
 Să facă să fim mai bine,
 S'avem zile mai senine,
 Țara să nu mai suspine
 In anii ce urmăresc.

VIAȚA CÂMPENEASCĂ

D. Vornicului Gr. Cantacuzino.

Așa, simpla viețuire
Eu știu să o prețuesc
Și de acea fericire
Voiu bucuros să-ți vorbesc.
Dar florile și verdeața,
Apusul și dimineața,
Și fluierul câmpenesc,
Cu patimi, cu chinuri grele,
Cu starea inimei mele,
Nici cum nu se potrivesc.

Departate d'acele locuri,
Ce poate m'ar fi'nsuflat,
De țărăneștile jocuri
Ce-adesea m'au încântat ;
Cuprins de nemulțumire,
De grijă și de măhnire,
De soarta mea ocolit,
În rele ce mă'mpresoară,

Ce gânduri, idei omoară,
Spiritu-și perde puterea.
E greu să descrii plăcerea,
Când sufletul e mahnit.

Însă a mea mulțumire
Pentru a ta găzduire
Eu tot nu o pociu uita,
Și cât va sta prin putință
Voiu pune a mea silință,
Adevăr a imita.
Măcar în vorbele mele,
Să pociu să găsesc văpsele,
Să știu să 'ntrebuințez
Colorele osebite,
Tonurile felurite,
Care stilu 'nsuflețez ;
S'arăt atâta simțire,
Câtă simțeam mulțumire,
Când dulcea sereî răcoare
În preajmă-mi se întindea,
Și patimi sfășiitoare,
Ca aburî din lac, din mare,
Deșertul mi le-absorbea

Cuprinsul, unde odată
Împreun' am viețuit,
Și plăcere-adeverată
Dilele mi-a îndulcit,

Este un câmp lat ce are
De vechi și firești hotare
Un mal către resărit,
Iar către apus o apă,
Ce saduri grădinii adapă,
Ce udă țermul setos;
Și 'n ramuri multe 'mpărțită
Curge mândră, liniștită
Pe patu-î cel nisipos.

Casa p'o multe clădită,
Singură câmpul domnind,
De umbră neocolită,
O veđi în aer albind.
Să ȃic că a ei zidire
E lucru cu osebire,
Că e d'o arhitectură
Cap-d'operă în natură,
De loc nu m'ar părea greū.
Însă această minciună,
De și îndestul de bună,
Apasă cugetul meū.
Așa dar, iaū îndrăsneală
Și spuiū că adevărat
N'are nimic de mirat,
Dar are, fără 'ndoială,
Tot ce e neapărat.

Spre patru părți ale lumii
Patru ferestre privesc.
Și, dacă pe tonul glumei
Liber îmi e să vorbesc,
Al lor număr, micșorime,
Cu a casei înălțime,
Atât nu se învoesc,
Încât ochiul ce le vede,
Cu lesnire poate crede,
Că se plătea altă dată,
Vr'o dajdie însemnată
Subt nume de ferestrit ;
Măcar că nu mi se pare,
Nici undeva am citit,
Că la vre o întâmplare
Nobiliî să fi platit.
Ast-fel de năravuri proaste,
Dacă vre odat' aŭ fost,
N'aŭ putut fi ale noastre
Cî-ale norodului prost.
Numai el singur plătește,
Fiind mai obicînuit ;
Iar de ce ni se vorbește,
Pecatul ar fi cumplit.
Pricina e delicată,
Și prea puțin câștigăm,
La mulțimea ne'nsemnată,
Adevăruri s'aruncăm.

Dar în vorbă neplăcută
Ca să nu ne încurcăm
Și ca nu, din întâmplare,
S'aduc la mulți supărare,
Descrierea începută,
Mai bine să o urmăm.

Aproape de casă 'ndată,
Spre miază noapte s'arată,
O biserică smerită,
Un templu Dumneșcesc,
Unde muncitorul vine,
Prinoasele să-și închine;
Unde ruga umilită,
Ca tămîia cea sfințită
Este la cer priimită
De părintele obștesc.
Tot către această parte,
Un sat puțin însemnat,
În două rânduri se'mparte,
Pe linie așezat.

În vale se văd desișuri,
Saduri, livezi, alunișuri.
Pe urmă ochiul zărește
Un deal ce se prelungește
Verde și împestrițat.
Coastele-î sunt învăluite,
De vii, de sămănături,
De țarine felurite

De crânguri și de păduri.
Munții mai în depărtare
Se ved ca turbure nor;
Vara le e la picioare
Și iarna pe fruntea lor.

Iată, dup' a mea părere,
Locul atâta dorit,
Unde ȕile de plăcere,
ȕile scumpe am trăit.
Frumoasă singurătate,
Bunurile-adeverate
În sînul t u le-am simțit,
Pace, liniște, viață,
Toate-acolo mă'nsotea,
Și din or  ce dimineată,
Mulțumirea se năștea.
Dacă vre o cugetare,
C'o umbră de întristare
Fruntea mea acoperea;
Ușoara-  întâpărire,
Ca cercul acel subțire,
Ce-ațiță din întimplare
P'o undă nemișcătoare
Un v nt cu lină suflare,
Trecea, se perdea de sine,
Ș'al firei glas simțitor,
Și ideile senine
Lua  iarăș cursul lor.

Adese ori pe câmpie
 Departe mă rătăceam,
 Adesea cu bucurie
 În dulci gândiri mă perdeam.
 Simboluri de tinerețe,
 Fluturi cu vesele fețe,
 Privirea mea o trăgea;
 Pe iarbă, în depărtare,
 Fluturile părea floare;
 Dar când umbletu-mi simția
 Insecta amăgitoare
 Se 'nălța, găsea scăpare,
 Aripele-și scuturând,
 Și eă c'o dulce mirare
 Vedeam florile sburând.

Nori deși, negri, câte-odată
 Cerul îl întunecă,
 Și ploaia 'n ei adunată
 Pe câmpia 'nsetoșată
 In torente se vărsă;
 Apoi razele-î robite
 Soarele 'ncet desfăcând,
 Și 'n munți, valuri aurite
 Norii umeđi prefăcând,
 C'o privire 'nflăcărată
 Lumea el o cuprindea,
 Și o mreață purpurată
 Peste dealuri întindea.

Când acea stea ardeătoare,
 Aproape d'al ei sfințit,
 Părea a da sărutare
 Pământului ce a 'ncăldit,
 Și mai întorcând o rază
 Ca zîmbet prietenesc,
 Sta un minut să o vază
 Ochiî care o doresc ;
 Ochiî acei pentru care
 Este cel din urmă soare
 Ce ei poate mai privesc.
 Supus la acea uîmire,
 L'acea adîncă simțire,
 Care subt ceruri senine
 Seara aduce cu sine,
 Liber de griji, de dorințe,
 În cugetu-mî mulțumit,
 Slăvind o 'naltă putere,
 Eû ascultam în tăcere
 Al multor miî de ființe
 Concertul nemărginit.

Și când lun' argintuită,
 Albind iarba de pe vale,
 Eșia lină, ocolită
 De stelele curții sale ;
 Pe dealurile rîpoase,
 Stam, mă opream să privesc

Cerurile sămănate
De globuri nenumărate,
Care, făclii luminoase,
 n umbra nop ei lucesc.

P'în aluni  suflă v ntul,
Frun a ușor cletin ,
Nucii b tr ni ca pam ntul
D'a lungul se desin ;
Unda cea armonioasă
A unui ascuns isvor,
Ca o șoptă amoroasă
S'au ea în preajma lor.
Curm nd ad nca tăcere
A c mpului lini tit,
Un glas c nt  cu plăcere
Un c ntec obicinuit.
Ast glas, această câmpie,
Noaptea care mă 'nv lea
G ndiri de melancolie
 n inimă-mi învia.
 i florile tinere ei,
Visuri, nădejdi, amăgiri,
Acea ghirland' a vie ei
 esut  de năluciri,
Care, c te una una
Treptat s'au desfiin at
Ca frunzele ce furtuna

De verđi le-a smuls le-a uscat,
Mi s'arătà înainte,
Cu gândul mă întorceam
La locurile dorite,
În valea ce-atât iubeam.
Vedeam livada, grădina,
Poteca ce des călcam,
Părul înalt și tulpina
Unde copil mă jucam.
Astfel în țeri depărtate,
Unde strein te numești,
De auzi pe neașteptate
Limba care o dorești,
Limba acea părintească,
În care tu te gândeai,
Ce 'n vîrsta copilărească
Cu maică-ta o vorbeai,
Orî cât de urîță fie,
Aspră, grea la auđit;
Simți atunci o bucurie
Un ce neobicinuit,
O simțire vie-adîncă
În sufletu-ți rătăcit,
Și cređi că te afli încă,
În țeara ce-ai părăsit.

A! dacă o prevedință
Asupra mea ar privi,

Dacă smerita-mă dorință
Soarta o ar împlini:
Departe d'ăi tiraniei
Tovarășii nelegiuiții,
De cursele vicleniei,
De oameni neomeniți,
De tot ce se crede mare
În fapte ce necinstesc,
De zîmbete protectoare
Care le nesocotesc ;
Uitând acea țeitate
Care 'n sgomotosu-î sbor
Staturilor înălțate
Le suflă căderea lor ;
La câmp, locaș de plăcere,
Eû mulțumit aș trăi,
Liniștit și în tăcere,
Dîoa mea aș împlini.
La binele ce îmi place,
Și neamului meu dolesc,
Pe voi câți puteți a-l face
Aș cerca să vă pornesc.
Aș pune mica mea parte,
Silința-vă laudând,
Isprava nu prea departe,
Bună, dreaptă, arătând ;
V'aș arăta răsplătirea
S'un înger ajutător,

Ș' onoarea și mulțumirea
 Ce inimile aprinde;
 Iar celuia ce se vinde,
 Un trăsnet resbunător.

Ed. 1842, 1847, 1863.

INĂLTĂIMEI SALE

Prințului stăpânitor al Moldovei

MIHAIL STURZEA

Pentru anul 1832.

Astăzi un an se 'ncepe și altul se sfîrșește,
Măne trecut vom zice aceluî viitor :
Vremea pe rînd înghite ființe ce ea naște,
Dar Prinți vrednici de slavă trăesc în viitor.

Orî cine nu iubește talentu, 'nvățătura,
Este vrăjmaș al lumii și al lui Dumnezeu,
Pe om îl necinstește, întunecă Natura,
Pămîntului ce-l poartă cu dinsul îi e greū.

Eū nu-ți sunt supus, Prințe, însă a mea 'nchinare
Să 'nfățîșez la tronu-ți mă socotesc dator :
Talentele în preajmă-ți iaū nouă desvoltare ;
Cu mine te slăvește Românul gânditor.

„Când beau stăpănitorii norodul se îmbată“
 Zicea un prinț războinic, poet încoronat.
 Tu cultivezi știința, pilda de tine dată
 Electrică scîntee în noi a deșteptat.

Ast-fel, câte odată riul ce ne desparte,
 Ce curge în tăcere măreț și liniștit,
 Izbește stânci streine și maluri depărtate
 C'un val care din malul Moldovei s'a pornit.

Trăește ani mulți, Prințe, pentru al nostru bine;
 Dă, lasă al teu nume la veacuri a-l purtă,
 Și fă ca omenirea ce'n urma noastră vine
 Să laude trecutul și pomenirea ta.

După manuscrisul original.

MAJESTAȚII SALE
VICTOR EMANUEL

Regele Italiei

Italia de secolî gemea sub apăsare,
Abandonat de soartă părea al său popor;
Dar Cel A-tot-putinte, pentru a lui salvare,
Dintre toți te alese, eroice Victor.

Demn de-a ta origine și de ilustru-ți nume,
O nouă Italie în juru-ți se formă;
Orî-ce inteligență din orî-ce colț de lume
Isbândește-ți mărețe citi și admiră.

Pămîntul libertății isbindu-l cu piciorul,
Dintr'însul legioane scoseși de bravi soldați;
Te 'ncunjurau vitejii, te adoră poporul,
Românii tresăriră simpatisînd ca frați!

Turinul, ce atuncea l'aveaî de capitală,
 A fost ca Roma-antică a vitejiei școală ;
 Ofițeri, soldați din juna noastră armată
 Aû dobândit acolo protecția-Vă 'naltă.

Când pala ta cea lungă pe câmpî de bătălie
 Făcea cărări prin dușmanî, trecând ca vijelie,
 Când învingător vesel intraî în vre-o cetate,
 Nesocotind viața pentru-a ei libertate ;

Eroiî României cu sabiele goale
 Din vechile morminte credeam c'or să se scoale
 Și-alătura cu tine, prin fapte de renume,
 Să facă România faîmoasă iar în lume.

Bogat de măreți fapte și 'nțelepciune-adîncă
 Mult bine-ai făcut lumiei, și vei mai face încă ;
 Aspirări legitime în popoli se deșteaptă,
 Roma spre tine cată, te chiamă, te așteaptă.

Primește, mare Rege, profunda-mî salutare,
 Urări de fericire, respectul cel mai mare ;
 Urări, respect, omagiû ce eû mă cred dator
 Regelui ce ne este de bine făcător.

Tipărită de autor pe o foaie volantă cu traducere franceză.

UNIREA PRINCIPATELOR

DEDICATĂ FIITORILOR DEPUTAȚI AI ROMÂNIEI.

Pe antice monumente am vădut ades sculptate,
Acvila ce poartă crucea, Zimbru țeri 'nvecinate,
Subt o mână, o coroană, întrunite figurând;
Și în vechea capitală, o măreață mănăstire, ¹⁾
După lupte sângeroase, monument de înfrățire,
D'al Moldovei *Domn* clădită, stă trecutul atestând.

Ce spun aste suvenire? Ele-arăt că altă dată,
Inaintea-acelor lupte, în vechimea depărtată,
Fii ai Romei cei eterne, acești popoli aũ fost frați;
C'ale lor restriți cumplite aũ isvor în despărțire,
Că la răul ce-ı apasă nu pot s'afle lecuire,
Decât numai în unirea către care sunt chemați.

¹⁾ Biserica Stelei din Tirgoviște.

Căci de urele interne, mult a profitat streinul,
 Căci în suflete și 'n inimă el a infiltrat veninul,
 Ce corumpe, ce înneacă tot instinctul generos ;
 Căci slăbiți prin moliciune, umiliți prin apăsare,
 În furtune și în intrigă balotați fără 'nctare,
 Am uitat noi vechea cale și trecutul glorios.

Astăzi nu ni se cer lupte, sacrificiuri de sânge,
 Virtuți mari de altă dată; astăzi ținta vom ajunge
 Prin credință în unire, prin unire în dorinți.
 Mari puteri acum iaă parte la destinul ce ne-așteaptă,
 Orizonul se 'nsenină, calea noastră este dreaptă,
 Și asupra-ne se 'ntinde mâna buneii providenții.

Români! Dulce e unirea! Ascultați... glasul-î răsună.
 De la fiii României cere patrie comună...
Steaoa merge înainte, simbolul-î sacru pe pământ ;
 Cum în Vitleem odată, stea din cer mântuitoare
 Conducea pe'ncoronații cavaleri din depărtare,
 De la marginile lumii, către leagănul cel sfânt.

Când citim în vechea carte a istoriei străbune,
 Virtuți mari, ilustre fapte, ale nației române,
 Care inimă stă rece? care suflet nemișcat?
 Cine n'are dor să vadă țeara sa în fericire,
 Cu legi bune, cu legi drepte, în tărie și'n unire,
 Cultivând artele păceii, pe al său pământ bogat?

In tăcutele morminte, Bogdan, Mircea se 'ntilniră,
 Și 'ntr'o lungă 'nbrațișare pe Români îi înfrățiră.
 Imprejuru-le staū dese umbre de măreți eroi...
 Ele astăzi sbor în aer, inimile 'nflăcărează....
 Deputați ! asupra voastră ei privirea-și ațintează ;
 Fala saū rușinea țerei se așteaptă de la voi.

Fiii voștri vor ascunde a lor frunte în țărână,
 Dacă voi acum veți perde marea cauză română,
 Prin meschine interese ce'n mici inimă locuesc :
 Timpul trece, omul pere, dar a patriei iubire
 E averea cea mai rară, cea mai scumpă moștenire,
 Ce de la părinți de merit nobili fii o priimescū.

Ed. 1863.

MĂRIEI SALE DOMNULUI

ALESANDRU IOAN I.

Anul 1859.

Pentru ziua intrării sale în București

—

Timp dorit, și de speranțe,
Fiu al țerei, salutare!
România investită
În vestminte de serbare,
Îți dorește, îți urează
De mari fapte viață plină,
Și se'nclină stelei tale
Ce străluce de lumină.

Când de glasul omenirei
Inspirată și condusă
Pleiada Europeană
De puternici regi compusă,

Redà nației gemânde
 Antici drepturi și tărie,
 Soarta-ți se'nscrià în ceruri
 Cu lumina cea mai vie.

Fă dar numele-ți să treacă
 Intre numele divine,
 Celor ce aũ fost ai lumii
 Nobili făcători de bine.
 Secolul să te admire,
 Și cu noi să se fălească
 Franța, nația cea mare,
 Nația cavaleriească.

Căci e aspră datorie
 Ce o nație impune,
 Căci e grea, mult grea, coroana
 Ce pe capul tãu se pune.
 Țeara te salutã, Prințe,
 Cu plăcere și iubire,
 Și-ți încrede viitoru-ı
 Zimbitor de fericire.

Ed. 1863.

CÂNTECUL SOLDATULUI

I.

Pe câmpul României
Trompeta când răsună
La glasul datoriei
Oștirea se adună.

Și steagul o umbresce
Și-arama-le lucește
Și inimile 'n pepturi
Bat repede, voios.

De nici un fel de vreme
Soldatul nu se teme,
Devisa-î e credința
Și suflet curajos.

II.

Când bolta din tărie
De nor se încunună,
Pe munți și pe câmpie
Când fulgeră și tună,

Soldatu 'naintează,
Și marșul se urmărește;
De misia sa mândru
Nu cată înapoi.

El legea împlinește
Și țeara-și ocrotește,
E tot-deauna gata
În pace și 'n război.

În astă lume mare,
Ori unde soarta-l duce,
Viața-i schimbătoare,
Plăceri cu ea aduce.

III.

Apoi când totul trece,
Când bate ceasul rece,
De frații săi de arme
Măreț e 'nmormîntat.

El vesel viețuește
Și moare bărbătește,
Caci ast-fel este traiul
Și moartea de soldat.

18 Septembrie 1853.

Ed. 1863.

D-NEI PRINCESE

ALEXANDRINA ION GHICA

14 Maiu 1857
Bucuresci.

Si veselă și jună te-am cunoscut odată,
Cu aceleași defecte acum iar te găsesc ;
Pe soțul ce te-așteaptă în țeară depărtată,
Deși străin de țeara-î, eă tot îl fericesc.

Căci spiritul ce'ncântă și grația dorită,
Viața-î viscoloasă ades a îndulcit.
Pe calea însemnată de-a omului ursită,
Nemulțumiri, plăcere cu el ai împărțit.

A unui vechi prieten amabilă soție,
În insula streină în care lăcuiți,
Când veți vorbi 'mpreună de-a țerei poesie,
Vă rog câte odată la mine să gândiți.

După manuscriptul original.

Ed. 1863.

D^{NEI} ANGELINA ION BĂLĂCEANU

Angeliî port al t  u nume,
Ca   i bl  nd  , dulce    ti;
Tot ce e pl  cut in lume
In persoana ta une  ti:

Elegant     i junete,
Gr  tie   i frumuse  e
Te   ncunjur, te   ncunun.
Florile cu vii coloare
Trimet   ie salutare
Zefirii numele-  i spun.

C  nd dai nume fice  i mele,
Atunci una dintre stele,
De lumin   str  lucind,
Lu   missie cereasc  
In via  a s'   'nso  teasc  ,
De la ea r  ul gonind.

Și când astă copilă
Va fi 'n vîrstă să vorbească,
Voiu deprinde-a ei guriță
Cu amor să te numească,
Și să aibă pentru tine
Tot acea simțire vie
Cătă inima-mî conține
Pentru Iancu amicie.

Ed. 1863.

D^{-NEI} MARIA ION CANTACUZINO

In albumul dumi-tale,
Doamna mea, dorind a scrie,
Nu putui găsi culoare,
Nici omagiuri a descrie
Frumusețea 'ncântătoare,
Grațiile zîmbitoare,
Acel spirit cultivat,
Ce adesea 'n convorbire
M'a pătruns de mulțumire
Și 'n *Eden* m'a transportat.
P'al tău nobil, bun consoarte
Il iubesc ca pe un frate,
Căci amic bun l'am aflat :
Și la amândoi unire
Vă urez și fericire,
Traiul plăcut, și 'ndelungat.

Ed. 1863.

D-NEI ZINCHEI DONICI

Numele-ți este viață,
Zîmbetu-ți plin de dulceață,
Chipu-ți e încântător;
Ochi-ți vii, raze de soare,
Atrag inimi simțitoare,
Ce se 'nclin și te ador.

Porți la piept o cruciuliță
Mică și strălucitoare,
Ca simbol sânt de credință,
Dulce și mîngâitoare.

Ajutor dar ea să-ți fie,
Precum și mie îmi este,
Crucea care din pruncie
De mari rele mă ferește.

Să-ți aducă ea aminte,
Când vei fi în depărtare,
Un amic care ferbinte
Îți aduce salutare.

Ed. 1863.

D^{-LA} S. LA.

Îmi place micșuneaoa, zambila dulce floare,
Simboluri de iluzii ce nu viețuiesc mult.
Îmi place trandafirul, dar mai frumos îmi pare,
Privirea ce le-alese și mâna ce le-a smuls.

Căci spiritul ce 'ncântă și grația dorită
Și daruri ce unite prea rar se întâlnesc,
De flori neperitoare ghirlandă fericită
Sunt scumpele podoabe ce nu te părăsesc.

A! fie-ți viața dulce și zilele senine
Și numai pentru floare se ai gândiri, dorinți;
A inimi-ți odihna, nimic să n'o 'nvenine,
Amarul fericirii în veci se nu îl simți.

UNEI NECUNOSCUTE MOLDOVENCE

CARE MI-A CERUT VERSURI

De vreme ce îți place a țerei poesie
Prin calități alese creș că te osibești;
Creș că ai eleganță și'n suflet armonie,
Misterioasă limbă a silfilor cerești.

Se ȃice însă, doamnă, că ești și mult frumoasă,
Nobilă'n sentimente, în spirit grațioasă.
Dar vai ! nu sunt perfecte ființe omenești;
Căci se mai ȃice încă (și foarte rău îmi pare)
Că lângă toate-acestea ai și un defect mare,
Că, sclavă datoriei, numai un om iubești.

10 Ianuarie 1857.

Ed. 1863.

FRUMOASĂ E NATURA

Frumoasă e natura, frumoasă dimineața,
Plăcut este al undeï murmur melodios,
Și roăa și zefirul, și floarea și verdeăta,
Dar lumea nimic n'are ca tine de frumos.
A mea inimă, suflet pe pasurile-ți sbor,
Și vântul îți șoptește misteruri de amor.

Sunt dulci ale prunciei dorite suvenire
Și visuri fericite, ilusii îngerești,
Dar nu e nimic dulce ca dulcea ta zimbire,
Dar nici un vis nu-mi place, de nu-l pricinuești.

Când soarta ne'mblândită m'adapă cu durere,
Când lumea și-orî ce bunuri ași vrea a le uită,
Nimic nu ceiū vieții, mărire, nici putere,
Nimic nu mă mângăe decât iubirea ta.
A mea inimă, suflet pe pasurile-ți sbor,
Și vântul îți șoptește misteruri de amor.

ÎN ORE DE MĂHNIRE.

În ore de măhnire
Să 'ntîmplă câte-odată
S'alin a ta privire
Și fruntea-ți cea curată,
Pe care umbra tristă în veci n'o învelește,
Pe care liniștirea și pacea lăcuește.

Atuncea în mirare
Întreb: e cu putință
Un suflet ce nu are
Nici patimă, nici dorință?
Său care adânc știe simțirea a-și ascunde
Ca negrele-î impresii să nu le poți pătrunde?

Viața e ca visul,
Ce vesel se renaște.
Gândirea-î chiparisul,
Ce nu se vestește,
Ce iarna, când în preajmă-î e viscol, întristare,
El verde primăverei trimite sărutare.

Sau este ca vulcanul ce arde în tăcere,
 Ce 'n față și în preajmă-î s'arată liniștit,
 Când sînul lui coprinde și muncă și durere
 Ca orî și ce trăește, ca orî și ce-a trăit?

Orî cum va fi, copilă, senină-ți e privirea,
 Blandetea, bunătatea, de soră te-ău luat;
 Ca ele în tot locul însufli mulțumirea,
 La nașterea-ți natura zîmbind te-a 'mbrățișat.

Daruri ce vin din suflet sunt negreșit dorite,
 Sunt vrednici de iubire orî unde le 'ntâlnești;
 Eu le ador, dar ele îmi par mai prețuite
 Când le găsesc unite
 Cu daruri mai zadarnici, cu grații mai trupești.
 Inima mea de fire așa este făcută,
 Și trista omenire așa este născută.

Voi fiecele-Aurorei, dulci tinere *pansele*,
 Flori care o cunoașteți, flori care o iubiți,
 Frumoasă ca icoana din visurile mele,
 Nu puteți câte odată de mine să-î vorbiți?

I M N

DESTINAT A SE CÂNȚA LA INAUGURAȚIA TEATRULUI

Veniți Români să consacram
O zi însemnătoare,
Și artelor ce cultivăm
S'aducem salutare.

În sfârșit iată-l rădicat,
Templul la muze dedicat,
Templul măreț împodobit, de unde 'n viitor
Se va 'nălța în sbor
Vestea răsunătoare,
Ca să arate 'n lume
Că șî-ale noastre nume
Pot fi neperitoare.

Artiști, poeți care simțiți
Scânteia inspirației,
Acum deschisă voi priviți
Arena 'naintărei.

Nobile nații se fălesc
Cu scrieri laudate,
Prin sentimente ce trăesc,
Și prin idei bogate.

Veniți, vēntreceți, triumfați,
Cum triumfă odată
Eschil, Sofoclu-aplaudați
In Grecia 'ncântată.

Talentele își vor găsi
Aicea răsplătire,
Idei mărețe vor rodi
În inimă cu simțire.

Aici se va încoronă
Virtutea laudată,
Și vițiul se va 'nfruntă
Prin fapta-î imitată.

Plăceri și plânsuri,
Dureri și răsuri,
Ce fac viața p'acest pământ;
Toate 'mpreună
Scena le-adună,
Folositoare toate ne sînt.

Veniți dar în ăst templu,
În solemnelă seară,
Să onorăm bărbații
Acei ce îl fondară.

Un cuget, o gândire,
Pe toți să ne 'nfrățească,
Și 'n dreaptă mulțumire
Să dicem în unire:
Trăiască țeara noastră
Și arta românească.

1 Ianuarie 1853.

Ed. 1863.

II.
EPISTOLE.

EPISTOLA

MARELUI LOGOFËT I. VĂCĂRESCU

AUTORUL «PRIMAVEREI AMORULUI»

Tu care-ai fost din pruncie al Muzelor favorit,
Și ca strămoșească-avere geniul ai moștenit,
Cântător al primăverei, ce ai darul a plăcea,
A fi 'nalt cu deslușire, simplu fără a cădea;
Care lucruri mici de sine știi să le mărești frumos,
Și să nu ȳici nici odată cuvînt ce-ar fi de prisos;
Dacă mai gîndești și astăȳi cum atuncea socoteai,
Cînd destinat de natură să fii poet mă credeaî,
Făr' a-ȳi vorbi de folosul bunelor tale poveți,
La a mea nedeslușire alerg încă să mă 'nveți.

Cînd ne'nțeleasa natură, din sînu-î cel roditor,
Cu talentul poesiei naște pe un muritor,
(Fără să mergem departe, atît ași dorî să-mî spuî)
Hotărește de odată și felul scrierii lui?

Mulți îmi dic cum că aceasta nu e de tăgăduit,
 Și că tot omul s'apleacă la ce este mai pornit;
 Că acela ce 'n tragèdii face patimi a vorbi,
 Nu poate și 'n elegie chinurile a descri.
 Dacă iar în cea din urmă știți frumos să zugrăvești
 Plăcerea, melancolie, amor, chinuri sufletești;
 Al odei cei înfocate ton înalt nu poți să-l ții,
 Nicî să alergi p'ale slavei pline de sânge câmpii.
 Felurile-s osebite, și voesc osebit dar:
 Cine 'n mai multe se cearcă, osteneala-i e 'n zadar.

Eū dar, ce din cruda-mi vîrstă, de când ochii am deschis,
 Când a 'nceput pentru mine al vieței amar vis,
 Am iubit de o potrivă tot ce mî-a părut frumos,
 Tot ce sufletul înalță și e minții de folos.
 Poet cum pociū a mă crede, când al lirei Dumneșeu,
 Încă nu vrea să-mi arate care este felul meu?
 Tot ce-mî place mă aprinde, și 'n minutul ce cetesc,
 A putea lucra întocmai, d'o cam dată socotesc.
 Apoi vine cugetarea. Pe-al meu spirit întreb: Știi,
 Dacă tu în felu-acesta ești născut sau nu să scrii?
 Câte planuri astă aspră idee mî-a stanjinit!
 Și din ce cărări plăcute, cu putere m'a oprit!
 Eū aseamăn a mea stare cu a unui călător,
 Care neștiindu-și calea, fără povățuitor,
 Se oprește pe-o câmpie, și cu totul întristat,
 Drumuri vede, dar nu știe care e adevărat.
 Pleacă, se întoarce 'ndată, se pornește iar pe loc,
 Perde vreme prețioasă și aleargă 'ntr'un noroc.

Astfel sunt și eu; ca dînsul tot-deauna rătăcit,
 Ca să nu-l perđ, lasănd drumul, poate cînd l'am nemerit.
 Apoi nu ajunge-atîta, ci și chiar cînd mă pornesc,
 A lucra cu hotărîre, pe un plan ce îmi croesc,
 Nu pociu păzi cuviința, nici c'un umblet măsurat,
 La sfirșit s'ajung de-a dreptul, fără să mă mai abat.
 Dacă descriu o pădure, suma de copaci îi las,
 Și la un stejar mă mare trec cu un repede pas.
 Dacă sunt într'o grădină, pe la florî de rînd nu merg,
 Ci la trandafir îndată și apoi la crin alerg.
 Depărtarea cea mă mare, și ocolul cel mă lung,
 Un ceas nu mă zăbovește, fac trei pasuri și ajung.
 Mărunțișurile-mî scapă, și ideile ce-mî vin,
 Dacă 'ncep cu o zîmbire, se sfirșesc cu un suspin.
 Aplicarea îmi lipsește, și n'am darul însemnat,
 A strica și a preface cîte sunt de îndreptat.
 Fără astă slăbiciune ceva tot aș isbutî;
 Osteneala și răbdarea pot orî ce a dobîndî;
 Însă eu, ca să mă apăr, las un lucru început,
 Și 'ntr'un sfert stric cîte-odată, ce'ntr'o lună am făcut.
 De pămînt trântesc condeiul, meseria o uresc,
 Și să nu-l mă iaă în viața, eu mă jur și hotăresc.
 Dar, precum Boalò ȃice: un astîmpăr ne'nțeles
 Ne'ncetat se'mpotrivește hotărîrei ce-am ales;
 De urechi parcă mă trage, din somn noaptea mă deștept
 Și cu multă plecăciune rima mîndră o aștept.
 Patima inimei mele, chiar și străine nevoi,
 A le pune pe hărtie, sînt silit fără să voiă.
 Apoi cînd în elegie destul nu pociu să vorbesc,
 Și s'arēt fără sfială toate cîte socotesc,

Vre un dobitoc îndată vine înaintea mea,
 Și-mi rădică cu lesnire sarcină orî cât de grea:
 Lupii, urșii îmi fac slujbă, leiî chiar mi se supun,
 Adevăruri d'un preț mare, când le poruncesc, ei spun,
 Socotesc că putem țice, fără să ne îndoim,
 Că e prea bun pentru fabulî secolu 'n care trăim.
 Măcar că se află oameni care nu pricep de loc,
 Cum a putut să vorbească un sălbatec dobitoc,
 Și care vin să te 'ntrebe, dacă e adevărat,
 Că în vremea veche câinii au vorbit așa curat ?
 Însă, cum știi foarte bine, adevărul desvêlit,
 Fără mască, între oameni lesne nu e priimit;
 Și subt feluri de podoabe dacă nu îl tălnuești,
 Ne'nțelegta lui ivire poate scump să o plătești.

Tu dar, care-ai țis odată cum că națiile 'ncep
 Prin poezie, ființa și-a lor stare de-și pricep,
 Slăbiciunea musei mele, vino a o îndreptă;
 Căci, de scriu astăzi în versuri, asta este vina ta.
 Tu amorul poeziei mie mi l'ai însuflat,
 Și exemple îndestule de ce e frumos ai dat.

Așa, când viitorimea, al nostru judecător,
 Care, fără de sfială, aspru, nepărtinitor,
 L'al său tribunal supune pe răsboinicii vestiți,
 Pe despoți și pe ministri, scriitorii străluciți,
 Va voi să cerceteze pe acei care întii,
 Stătura începătorii româneștei poezii, —

În rândul celor de frunte, numele tău va găsi,
 Și a 'ntemeerii cinste de la ea vei dobândi.
 Sunt mult mai vrednici de slavă acei care au făcut,
 În științe sau în arte, fericitul început,
 Decât cei ce după dînșii, și de dînșii îndreptați,
 Au ajuns desăvârșirea de esempluri ajutați.

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

EPISTOLA

D-lui COLONEL I. CAMPINEANUL

Prietene, mai ții minte acele povățuirî,
Care-mî dai la ale mele trecute nemulțumiri ?
C'aveai cuvînt, o vîd bine ; eû prea înșelat eram,
Cînd socoteam de cumplite relele ce-atunci cercam.
Într'o ȃi (de atunci însă multă vreme a trecut),
Povestindu-ȃi eû o nouă neplăcere ce-am avut,
Te-ai întors, și c'o zimbire : „Vîd adevărat, mî-ai ȃis,
„Și cunosc că ai dreptate, dar arată-o în scris,
„Și în versuri, iar nu'n proză, căci orî căȃi sunteȃi poetî,
„Voe a vî plînge 'n prosă de l' Apolon nu aveȃi.“

Uitasem această glumă. Acum fără să gîndesc,
Cea dintre noi depărtare, locul unde locuiesc,

Negrijirea, nelucrarea, poet mă silesc să fiu,
 Și în versuri de un stînjin lucruri de nimic să-ți scriu.

Sunt incredințat c'ai rîde, când vr'o dată ai putea
 Să mă vezi umblînd pe câmpuri, rătăcit cu muza mea,
 Și vinînd câte-o idee, câte-o rimă, un cuvînt,
 Când p'în lună și p'în stele, când pe cer și pe pămînt.
 Iar de gropi nici că e vorbă, căci în câte-am căzut eu,
 Căutînd câte-un fras nobil, știe numai Dumnezeu!

Nu gîndi cu toate-acestea cum că mă gătesc să cînt,
 Gloria vremii trecute, secolii cari nu mai sînt,
 Sau să laud pe vitejii fii ai vechii libertăți,
 Care cu ferul în mână, pe zidul Sfintei cetăți,
 Pentru a unei cruci umbră în răsboae au perit,
 Și ghirlanda vecinicieii cū-a lor moarte-au dobîndit.
 Ast-fel de 'nalte sujeturi pentru muza mea nu sînt;
 Pîn'a nu sbura în ceruri ea se cearcă pe pămînt,
 Precum soldatul ce este pentru răsboiul pregătit,
 Pîn'a nu pleca-și 'ncearcă al sabiei ascuțit.

Vino dar, de ai răbdare, și ascultă să-ți descriu,
 Un coprins unde 'ntîmplarea astădîi voește să fiu,
 Ca să n'ai cuvînt a dice, c'a mea muză n'a făcut
 Pentru buna ta plăcere ori ce'n mână i-a stănut.

„Aici nu sunt văi sau dealuri, nu sunt crânguri sau păduri,
 Care 'mpodobesc cu fală sinul veselei naturi,
 Și de unde își înalță cântărețul sburător
 Imnurile-armonioase l'al naturei Creator.
 Nu e locul inspirărei, ș'al înaltei cugetări,
 Ce umple duhul de gânduri, inima de desfătări;
 Ci câmpie fără margini, ce arată ne'ncetat,
 O vedere monotonă ochiului cel întristat:
 Spre amiață-și se vede niște pomii și niște vii,
 Niște sălcii semănate ici și colea pe câmpi;
 Iar la răsărit departe, a lor frunte își ivesc
 Niște munți, care cu slava cea perdută se fălesc.
 Spre apus curge o apă, între două țeri hotar:
 Frați a căror neunire a avut sfârșit amar.
 Pe o margine e Zimbrul, iar pe alta un Vultur,
 Care nici nu mai visează de al Tibrului murmur,
 Care subt o nouă formă și numire ce-a luat,
 Ca mulți, cântecul, purtarea și năravul și-a schimbat.
 Alt, orî în cotrò 'ntorci ochii și orî în cotrò privești,
 Nimic nu se mai arată, deșertul îl întilnești.
 Se preumblă peste câmpuri milioane de țînțări,
 Care după răutate, seamănă a oamenii mari;
 Mușcă cât îi iartă gura, și cu câte aū puteri,
 Prin cântări mă desfătează, par c'ar fi paracliseri.
 Turme de oi sunt mulțime, însă încă n'am găsit,
 Un păstor ca în idile, un cioban de pismuit.
 Și nu știu cum în vechime, atâți mari biruitori,
 Părăsiaū avere, slavă, și trăiaū între păstorii.

Dar adese-orî poeziile lucrurile zugrăvesc,
 Nu pre precum sunt în ființă, ci cum și le 'nchipuesc.
 Și acei ce fericita neavere-aū laudat,
 Ale ei dulcetii și bunurii nu cređ să le fi gustat.
 Nimfele le vėđ desculțe; îmbrăcate 'n pei de oi,
 Păstoritele, pe viscol, pe furtune și pe ploii,
 De a lor ticăloșie ocolite ca d'un lanț
 Îți ridică toată pofta de a face vr'un romanț.
 Mie-mi pare rău din suflet, căci de aș fi nemerit,
 Ciobăncuțe cum vėđusem într'o carte ce-am cetit,
 Ca un om care din fire nu am fost aristocrat,
 Fără a pierde de vreme m'aș fi și amoretat.
 Acum însă, ce pociu face, cu ce mijloc să suspin,
 Când nimica nu mă doare și când nu simț nici un chin?
 Bine-ar fi dacă vederea aș putea s'o amăgesc,
 S'un obiect ce urit este frumos să-l închipuesc;
 Dar, măcar de și'nchiđ ochii, nu pociu imita de tot
 Pe modelul rătăcirii, pe viteazul *Don Chisot*.
 Așa mărginit în sine-mi, trăesc aici ca un sfint,
 Și 'mpărat al nefinței mi se pare cum că sūnt.
 Fericit când se întimplă, gonit de vr'un viscol greū,
 Un călător să s'abată puțin în locașul meu!
 Nu că e deșert pămintul de tot de locuitorii;
 P'in prejur sunt câți-va nobilii de moșii stăpânitorii,
 Care din copilărie aici s'aū obicnuit,
 S'ale lui Avraam bunurii din strămoșii aū moștenit;
 Dar vorbesc numai de vreme, n'a 'nvățat a se gândi,
 Și decât d'ilele lunei, alta nu doresc a ști.

Poate vreî să-î aflî-anume, însă alt nu pociu să-ţi spuî,
 Decât că fieşte care e copil al mumei luî.
 Nu de mult unul dintr'înşii, părăsise-al seî locaş,
 Sub cuvînt că-l locueşte al cerurilor vrăjmaş ;
 Dar în dîlele trecute, după cum am auđit,
 Cu tãmăe şi o cruce pe toţi dracii î-a gonit.
 Despre altele bunî oameni; ei sunt gata-a arăta,
 Că după sânta Scriptură, cred tot făr'a cerceta.
 Pentru ce? Ast cuvînt aspru, la auđ supărător
 Şi de turburări grozave lumeî pricinuitor,
 Cuvînt vrednic de osîndă, care tot-deauna-a fost
 Ca un termin de chimie la norodul acest prost
 Nu se dîce p'aste ţermuri, unde omul liniştit,
 Se îngrasă 'n nesciinţă, ca în veacul aurit.

Dar destul, iubită Muză! stăi să te mai odihneşti,
 Că puterea-ţi este slabă, şi cam lesne osteneşti.
 Şi tu, înţelept prieten, care adesea-orî mî-aî dat
 Poveşte folositoare ce eî nu prea le-am urmat ;
 Ale căruî fapte bune sunt vrednice-a se cinsti,
 Şi o dreaptă răsplătire, merită a dobândi,
 De se vor pune vr'odată în cumpenile cereşti,
 La porţile vecinicieî purtările omeneşti,
 Adio ! de a le mele nu-ţi mai vorbesc rătăcirî,
 Singur, pricină adesea mî-am fost de nenorocirî,
 Măcar că şi a mea soartă, care nu prea mî-a zîmbit,
 Ne'ncetat ca o fantomă pretutindenî m'a gonit.

Dar ce sunt relele mele? Nimicuri le socotesc,
Când cu ale soartei tale nedreptăți le-asemuesc.
Ast-fel, când de pe un munte mă uit în jos pe pământ,
Dealurile cele-lalte foarte mici îmi par că sînt;
Ochiul abia se oprește pe-al lor vîrf neînsemnat,
Și mare îmi pare numai muntele cel înălțat.

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

EPISTOLA

D-luî MAIOR VOINESCU II.

Diceai că în viață cea mai plăcută stare
E a omului liber de orî ce 'nsărcinare,
Care grijile lumii departe le aruncă,
Și'n pace, în tăcere, în liniște adâncă,
Lungit frumos pe spate cu un ciubuc în gură,
Avându-și întru toate plăcerea de măsură,
La fumul ce se 'naltă se uită, se gândește,
Și slava drept nimica, drept fum o socotește.

Tu dar, apostol vrednic al acestei doctrine,
Care ne izbăvește de grijile streine,
Spune-mi prin ce mijloace natura-mi pociu preface
Și dîilele ca alții să le petrec în pace ?

Cum să mă scap de muze, de vechea tiranie,
 De ale lor capriții, de-a lor cochetărie,
 Care în tot-deauna mi-aũ fost supărătoare,
 Și pricină felurite de lungă întristare?
 În ce muzele noastre pot să ne folosească?
 Nici chiar de un datornic nu știu să ne plătească!

În zadar mai dăunăđi am vrut prin poezie
 Să scap de-o bagatelă, de-o mică datorie;
 Și-am arătat aceluı care cerea parale,
 Că viața este scurtă și vrednică de jale;
 Că aurul, argintul, metaluri păcătoase,
 La omul ce-o să moară nu sunt trebuincioase,
 Că averea n'o ducem în lumea viitoare;
 I-am făgăduit încă o elegie mare,
 Care pe larg să-ı spue, curat să-ı dovedească,
 Cum trebuie averea să o desprețuească,
 Și versuri din grămadă ı-am dat ca să-și aleagă;
 Dar toat'a mea silință
 A fost peste putință,
 Puterea armoniei să-l fac s'o înțeleagă.

M'ași mângâia d'aceasta, când ași vedea că poate
 Prin scrieri s'ar preface năravuri desfrânate;
 Atunci, lăsând odihna, pentru-al mulțimei bine
 Ași ție și ași face cât spânzură de mine.

Acum însă ce ese de-oiu alergà p'în casă,
 De m'oiu lovì d'un scaun, de sobă și de masă,
 Ca să arèt în versuri, în rînduri măsurate,
 Că cinstea și virtutea sînt lucruri lăudate,
 Că numai fapta bună este isvor de bine,
 Iar cea rea își aduce pedeapsa ei cu sine?
 Aste sunt prea frumoase și bune pe hârtie,
 Cine însă le-ascultă sau va ca să le știe?
 De când lumea e lume, ce carte omenească,
 Putu de fapte rele pe oameni să oprească?
 Tiranilor să 'nsufle a patriei iubire,
 Pe cei fără de suflet să-î facă cu simțire,
 Pe hoți să-î îndemneze cu cinste să trăiască,
 Și câți judec' poporul să nu-l năpăstuiască?
 Cînte lupii și urșii în pilde cât le place,
 Omu-și caută treaba și tot ce-a'nvățat face.
 Povețele sunt vorbe, dar fapta e departe;
 Și prea puțini urmează morala dintr'o carte.

De ași avea 'ncai darul să scriu de porunceală,
 Și când cearcă pămîntul vre-o mică sguđuială,
 Să fac câte-o duzină de ode sugrumate,
 Să laud rău sau bine, ași fi mulțumit poate;
 În vreme ce acuma, vorbind cum mi se pare,
 Îmi fac vrăjmași. Sunt oameni ce nu iaș îndreptare,
 Ear mai vèrtos aceia ce vor să ne muncească,
 Cîntându ne cu iadul cîntarea cea drăcească.

Tu știi că am pățit'o, când am cercat a spune,
 Că versuri schilogite nu creș să fie bune,
 Și că de o cam dată noi nu știm latinește.
 Ura neîmpăcată, ce 'n furia-î scrișnește,
 A ȡis: (ce urit vede a omului orbire!)
 Că lupii, urșii, leiî vorbesc de stăpânire;
 Că lupul e cutare, ce judecă, despoaie,
 Și ia după om pielea ca lupul de pe oae;
 Că lebăda e omul ce dă povățuire,
 Acelor care umblă pe calea de peire;
 Că boul e cutare ajuns în treaptă mare,
 Dator de orî ce bine la oarba întîmplare,
 Și 'n sfîrșit, că măgarul, ce sbiară și răcnește,
 E un autor jalnic ce prost ne sfătuește.
 Iată ce înțelesuri și ce cugete rele
 Vrăjmașii fără lege dau scrierilor mele;
 Apoi pas de lucrează în aste vremi de jale,
 Când vor să 'ncurce statul în pricinî literare.
 In zadar și censura de mine 'ncredințată,
 Și alți căți-va prietenî cu bună judecată,
 Mă apără în lume, le spun că aș greșală,
 Căci ei o țin tot una și ȡic că nu se 'nșală.
 Mulțumesc astă dată și stăpânirei noastre,
 Care nici vrû s'asculte la vorbe așa proaste.
 Alt-fel ȡeî îmi e teamă, că'n loc de mulțumire,
 M'ar fi făcut prieten cu vre o mânăstire,
 Unde, spălându-mî vina prin post și nemâncare,
 Mergeam în raiu d'a dreptul și fără cercetare.

De ce, domnilor critici, atâta urăciune?
 Dobitoacele mele aū cugete prea bune,
 Și numai ton de cârciumi, poesĩ monstruoase
 Censura cea deșteaptă e drept să nu le lase.
 Ele ne strică gustul și trista lor manie
 Parnasul îl preface în proastă băcănie.
 Dar fabulele mele de tot nevinovate
 Nu se ating de nimeni, n'aū personalitate.
 De vă găsiți în ele, îmi pare foarte bine;
 Inșă de vă e teamă, ca nu cumva prin mine
 Să se 'ndrepteze lumea, greșeala vă e proastă;
 Puteți să luați pildă chiar de la dumnea-voastră,
 Care nu vă prefaceți, și fără încetare
 Acelor ce v'ascultă aduceți supărare.

Orî cum, îmi e cam frică; de astăzi înainte
 La paseri, lighioane, voiū da alte cuvinte.
 Deși mai aveam încă, mărturisesc păcatul,
 Să ȃic câte-va vorbe de Paris rēposatul,
 Care, bărbat de cinste, om plin de bunătate,
 Făcea versuri d'acele ca din topor lucrate,
 Cum faceți dumnea-voastră. Dar iar v'audeam gura,
 Și iar mînjeați hărtia, iar v'arētați căldura;
 Furioși de manie, iar strigați după mine:
 „Auđi nelegiuitul că morții nu scriū bine!
 „Auđi ale cui versuri le socotește glume!
 „Și cu ce chip vorbește de duși de pe lume!
 „Aceasta este vină grozavă, criminală,
 „Și merită osîndă, pedeapsă capitală.“

Aşa, ca să nu sufer strigări, nemulţumire,
Ca să nu trag asupra-mi vre o nenorocire,
Gândeşte-te şi-mi spune un mijloc de'ndreptare,
Tu, care petreci timpul în sântă nelucrare,
Care ai scri prea bine, de ai avea dorinţa,
Dar care în odihnă îţi mărgineşti silinţa,
Spune-mi cum pociu de rimă, de musă-a mă desface,
Şi eă drept răsplătire, o satiră ți-oiu face.

Ed. 1842, 1847, 1863.

EPISTOLĂ

D-lui ALEXANDRU DONICI

FABULIST MOLDOVEAN

Cum măsură ți se măsoară, este un proverb știut.
Aste versuri, de lungimea celor ce tu mi-ai făcut,
Sînt pornite să-ți aducă ale mele mulțumiri,
Sînt răspuns la ale tale vrednici de cinste gândiri.

Nu știu bine dacă cerul, precum ȕici, m'a înzestrat
Cu'n talent, ce mi se pare puțin, slab, neînsemnat,
Dar iubesc talentu-acesta, care tu îl prețuești :
Tot ce e mai sânt, mai nobil, în duh, inimă omenestă,
Prin el ni se 'nfățisează ; și al binelui amor,
Se aprinde la făclia unui geniū creator.

Pe acei ce mi-î dai pildă eă adesea î-am citit;
 La o slavă meritată cu mândrie m'am smerit;
 Să-î urmez este alt lucru; cinstea poate o doresc,
 Dar a lui Torquato soartă nici de cum n'o pismuesc.
 Am temeinice cuvinte: mă cunosc, mă simț prea mic,
 Și nevrednic să iaă urma unui mare mucenic.
 Eă, să-ți spuiă, nu 'nțeleg bine cum ești oameni străluciți
 Producea fără 'ncetare când era nenorociți.
 Pentru mine grijă, necazură, trebuințe, neplăceri
 Sunt isvorul nelucrării și al veciniceă tăceri.

Cređ cu tine că talentul ne e din cer dăruit,
 Că e foc care se stinge, daca nu va fi nutrit,
 Și de am o ăi mai lină, un ceas bun de întâlnesc,
 Cu plăcere a-l aprinde, a-î da hrană mă silesc.
 Dar pe om ș'a lui natură destul nu ai cercetat,
 De voești să fiă ca riul, care curge ne'ncetat.
 Acel riă trece p'o vale, pe câmpie, p'între floră;
 Iar prin relele vieții e mai greă să te strecori:
 Prozaice umilințe nu pociă a le înfrunta.

Tu veđi vremile de astăđi. Te'ntreb dacă muza ta,
 Poftită la tribunaluri, ar merge să dea cuvînt,
 Să spue în bună proză de ce umblă după vînt.
 De ți-ar ăice judecata: „Fiind c'am aflat că scrii,
 „Fiind că vorbești cu noriă, și puă slove pe hărtii,

„Ado versurile tale, avem poftă să citim,
 „Și, de n'ai atins pe nimeni, noi osînda-ți mărginim.“
 Daca, ȃic, plăceri d'acestea de l'ai tēi ai fi cercat,
 La atâtea dobitoace suflet oare ai fi dat?
 Ai fi ȃis cu îndrăsneală de-un vulpoiū judecător,
 Că il veȃi câte odată *cu puf alb pe botișor*?
 Că în cumpăna dreptăȃii cașul el l'a cumpănit,
 Până ce prigonitoriī cu nimic s'aū pomenit?

La voi sunt mai domoli oameni, ei nu s'ating de nimic;
 Aicea daū de nevoe, orī ce mē încerc sē ȃic.
 De voiū să cânt eroismul bunilor noștri strēmoși,
 Auȃ o sută de glasuri: „Ce? noi suntem ticăloși?
 „Numai cei vechi iȃi plac ȃie? Prilejul s'a 'nfăȃșat,
 „Și noi dovedī de virtute, curaj nu am arătat?“
 De laud vr'un om de merit, vre un amplotiat cinstit,
 „A! imi ȃic de pe delături, pe noi acum te-ai pornit?
 „Lăudând faptele bune, arăȃi, și învederat,
 „Că nu sūntem de aceia! Pe noi tu ne-ai satirat!“
 Căci dumnea-lor șȃiū prea bine, ca oameni care citesc,
 Că în lauda virtuȃei acei rēi se osîndesc.

De ar fi o mulȃumire să te veȃi în tipar dat,
 Și pe uliȃi câte-odată cu degetul arētat;
 S'auȃi: āsta e cutare! apoi eū te-aș fericī,
 Pentru scrierile tale ce iubesc a le citi,

Ale cărora sujeturi, stil ușor și lămurit,
Aū a fabulei plăcute merit netăgăduit.
Suțu, ȃice într'o carte, că în Grecia, de vreī,
Poți să scrii orī ce îți place, fără vorbe și ideī.
Mulți din autoriī noștri aū acest talent dorit,
Cu locul, cu 'mpregiurarea, cu vremile potrivit.
Vēȃ că o duc foarte bine, și eū o să-ī imitez ;
O să-ī întrec, de se poate, nimic n'o să maī lucrez.
Numaī din vreme în vreme aī să aflu că trăesc,
Și muzele din Moldova, că știū să le prețuesc.

Ed. 1842, 1847, 1863.

EPISTOLĂ CĂTRE VOLTAIRE

Din ziua când am cetit scrisoarea către Oras,
Doream, de s'ar fi putut, toată sfiala să las,
Să-ți scriu pe un ton măreț, cât mai măreț s'ar putea,
Și să-ți pornesc un bilet lucrat în fabrica mea.
Dar aușisem că voi, poeți, scriitori vestiți,
Indată ce ați murit, vă faceți cam neciopliti,
Cam groși, necivilizați; și drept să spuiu mă temeam,
Să nu-mi întorci un răspuns mai aspru decât doream:
Răspuns ca acel ce ȕici că 'n anul trecut ȕi-a dat,
Din partea lui *Boalò* un secretar ne'nvățat.
Aicea ca și la voi se află mulți nătărăi,
Care s'ar da bucuros că sunt secretari ai tăi.
Cu toate-acestea acum dorința mea o ascult;
Respectul numelui tău nu mă oprește mai mult;
Și, pae-ȕi bine seũ rău, liber din partea mea ești.
Nu cercetez dacă 'n raiu, dacă în iad locuești,

La ce fel de munci, pedepsă, păcatele-ți te-aū supus
 Și dacă în lungi frigări draciū acolo te-aū pus.
 Sūnt sigur că sântiū toți asupra-ți aū reclamat,
 Și chiar de nu-ī fi prăjit, ești negreșit afumat.
 Trebile acolo 'n iad nu merg c'aici pe pămînt,
 Unde păgāni sau creștini cu toți la un loc sūnt,
 Unde vedem fericiți pe cei mai mari păcătoși,
 Și soarele luminānd pe rēi ca pe credincioși;
 Faptele-acolo ne pun la locul drept meritat.

Dar spune-mi, te rog, Voltèr, tu ce folos ai aflat,
 De și al legei vrājmaș, să critici, să osindești
 Acele 'nalte cāntări, acele gāndiri cerești,
 Care-al naturei stāpān el însuși le-a insuflat,
 Spre slava numelui sēu, poetului împèrat?
 De nu ca om, ca creștin, dar însă ca autor,
 Vrednic eraī, socotesc, să simți înălțimea lor,
 Și geniul tēu frumos pānā acolo să-l suī.
 Cerul, tāria, vestind faptele māinelor lui;
 Din pavilonu-ī de nori acel prea înalt tunānd;
 Cu fulgerele-ī de foc vrājmașiū lui rēsturnānd;
 Pāmēntul din temelii clātīt, desrādācinat;
 Sufierea-acelei māniū ce mārile-a 'ntārītāt;
 Aste mārēte trāsuri, tu cum le desprețuești?
 Idei, icoane, figuri, toate în ele găsești;
 Rasin, pe care-l iubeai, din ele s'a adāpat;
 Rusò, pe care-l urai, adesea le-a imitat:
 Toate aceste le știī, dar furia-ți te-a orbit.

Tu, ca odată Satan, pe om din raiu l'ai gonit:
 Speranța, ăst fruct ceresc, în inimă o ai călcat;
 Și care despăgubiri în locul ei ne-ai lăsat?
 Ucideri și desfrânări, eată ce-ți suntem datori!
 Viața-ai făcut'o grea sărmanilor muritorî,
 Ear pe scelerați i-ai scos din jugul lor neplăcut.
 Vor în zadar a-ți găsi un cuget ce n'ai avut;
 A ȃice că te-ai luptat abuzul să răsboești.
 Nu, temelia-ai surpat în dogmele creștinești!

A! daca talentul tĂu mai bine 'ntrebuintat,
 Cu soarta-i a se luptă pe om l'ar fi înarmat;
 Dacă pe drepti întărind, pe rei ai fi îngrozit,
 Ingerii numele tĂu cu drag l'ar fi pomenit!

Ani ai trăit îndestui, rolă măreață-ai jucat;
 Ai lunei stăpănitori adesea te-aū visitat.
 Acum acestea pe noi nimic nu ne folosesc;
 Iar geniul tĂu sublim e singur ce pismuesc.

La toate-ai fost norocit: nu creȃ c'atât isbuteai,
 De-ai fi avut să formezi limba în care scriai;
 Dar veacul te-a ajutat; în vremea când te-ai născut,
 Stilul era curățit și drumul era făcut.

Alt-fel e 'n țeară la noi : noi trebuie să formăm,
 Să dăm un aer, un ton limbiî în care lucrăm ;
 Pe nebătute cărări loc de trecut să găsim,
 Și nelucrate câmpii de ghimpî să le curățim.

Aș vrea să poți să 'nviezi, o ți numai să trăești,
 Parnasul nostru să-l vezi, apoi să ne mai vorbești :
 Unul, iscoditor trist de termenî încornorați,
 Lipsiți de duh creator numește pe toți cei-lalți ;
 Se plânge că nu 'nțeleg acei care îl ascult,
 In vreme ce însuși el nu se 'nțelege mai mult.
 Altul, strigând furios că suntem neam latinesc,
 Ar vrea să nu mai avem nici un cuvînt creștinesc,
 Și lumei să arătăm că nu am degenerat.
 Altul, ce scrie pe șleaū ca preotul de la sat,
 Dice că e deslușit, se crede simplu ; iar eū
 Mă trag de-o parte, privesc, și scriū cum dă Dumneđeū.
 Cu toate-acestea luăm titluri de mari autori,
 Dăm sfaturi și osîndim, ne facem legiuitori.
 Ne credem, pe cât putem, ai lui Apolon nepoți,
 Ridem de unii căți-va, și publicul de noi toți.
 Amestecul întîmplat în limbile omenești,
 Când s'a zidit acel turn, în vremile păgânești,
 N'a fost atât de peștriț, n'a putut fi mai ciudat,
 Decât acel ce aici urmează neîncetat.
 Uniți am face ceva, am fi de vre un folos :
 Avem un dialect bun, ușor și înmlădios ;

In el fieșice cuvint nu e ca la voi legat,
Cu un articol semet, cu un pronume ciudat;
Pronume-articole lungi care sufletul ți-l scot,
Și seamănă, când pășesc, suita unui Despot.
Dar ce mai mult să vorbesc? Cate am avut de ținut,
Cate de tine gândesc, mă veți că liber le-am scris.
Cât pentru noi lucruri mari nu e să nădejduiești;
Numai acel Dumneșeu, sub mîna căruia ești,
Duhul unirei de sus spre noi de il va porni,
Părerile ce se bat, el numai le va 'nvoi.
Alt-fel, decât să gândesc că noi ne-am alătură,
Mai lesne-aș putea să cred, că tu te vei boteză.

Ed. 1842, 1847, 1863.

III.

SATIRE.

SATIRA SPIRITULUI MEŪ

—Trageți toți câte-o carte! Domnule, ești cu mine,
Ședî mă rog împotrivă, și veđi de joacă bine.

—Dar ți-am spus cuconită, că eū din întîmplare,
Nici bine, nici nebine nu pociū să fac cercare.

Am cuvintele mele; aste jocuri plăcute,

Cu voia dumi-tale, imi sunt necunoscute.

—Nebun cine te-o crede, vreī să te rugăm poate;

Astăđi chiar și copiii știū jocurile toate.

Veacul înaintează. Carò: veđi că ți-e rëndul;

Dar ce făcuși acolo! unde iți este gândul?

Când eū am dat pe Riga, bați cu alta măi mare?

Ast-fel de neștiință e lucru de mirare!

Așa-mi đicea deunăđi, cu totul supërata,
O damă ce la jocuri e foarte invętată.

Apoi șoptind pe taină cu câte-va vecine:
 — Vedeți, ȕise, ce soartă, și ce păcat pe mine?
 Două greșeli ca asta, ȕeu, sufletul mi-l scot,
 A! ce nenorocire! *ma chère*, ce idiot!

Vino acum de față, și stăi la judecată,
 Tu care le faci astea, ființă prea ciudată,
 Spirit, ce joci o rolă în lumea trecătoare;
 De ce treabă-mi ești bună, putere gânditoare,
 Când nu pociu la nimica să mă ajut cu tine,
 Când nu te-ai deprins încă nici vistu să-l joci bine?

Nu mai ești tu acela care 'n copilărie
 Știași pe din afară vestit' Alexandrie,
 Și viața ciudată a unui Craiș cu minte,
 Care lasă pe dracu fără încălțăminte? ¹⁾
 Tu care mai în urmă, rîdînd d'aceste toate,
 De rost puteai a spune tragedii însemnate,
 Meropa, Atalia, și altele mai multe,
 Declamându-le toate cui vrea să te asculte?

Negreșit, îmi vei ȕice, țiu minte ce îmi place,
 Dar cărțile cu mine nu pot să se înpace.

¹⁾ Arghir, eroul poemei ce poartă numele lui, a furat de la dracu o pereche de papuci, cari slugiau drept aripă acelui ce se încălța cu dinșil.

Mai lesne pociu a spune hoțiile urmate
 La dece tribunale sub nume de dreptate,
 Mai lesne pociu să număr pe degetele mele
 Câți sfinți avem pe lună și câte versuri rele,
 Decât să bag de seamă ce carte nu e dată,
 A cui este mai mică și cine o să bată.
 Când sunt în adunare, n'am altă mulțumire,
 Decât să se deschidă sujeruri de vorbire:
 Atunci sunt gata, liber, ascult, și cu plăcere,
 Tușesc, zîmbesc, mă leagăn, și-mi dau a mea părere.
 —Frumos răspuns! Ascultă: pe cât mie îmi pare,
 De lume, de năravuri ai slabă încercare;
 Trebuie să știi jocul, și danțul ce-ți lipsește,
 Și niște mici petreceri ce se țin românește
 „Jocuri nevinovate.“ Nevinovate fie,
 Măcar că vinii destule din ele pot să vie.
 Trebuie să faci pasuri și complimente bune;
 La vorbe serioase când alții se vor pune
 Să n'ascuți, să spuți glume, să scoți la jucării,
 Și pin' a rîde alții să riți tu mai întii.

Veți domnișoru cela care toate le știe,
 Căruia vorbă, spirit, îi stă în pălărie,
 In chipul de-a o scoate cu grații prefăcute?
 Haînele dupe dinsul sunt la Paris cusute:
 Singur ne'ncredințează. Lorneta atârnată,
 Este și mai streină, de-o formă minunată;

Vrea s' o cumpere Prințul, dar ca un om cu minte
Dumnea-lui o tocmise ceva mai înainte.

Când le-a spus astea tote, o ia la ochi, privește
Chiar pe dama aceea cu care-atunci vorbește;
I-o dă în nas, se pleacă, și în sfârșit o lasă,
Dicându-î: Ce lornetă! te-arată mai frumoasă!

Fieși cine cunoaște, ce cap tînerul are; ↘
Dar pentru că dă bine din mîni și din picioare,
Și trîntește la vorbe fără să se gîndească,
Am vădut multă lume cu duh să-l socotească.
Iată de ce talente avem noi trebuință!

Dar tu, care uiți lesne, spirit făr' de știință,
Socotești că poți oare, prin alt-fel de mijloace,
Arătându-te 'n lume vre o figur' a face?
Pretenția aceasta mi s'ar părea ciudată.

Când pe la nunte, baluri, ne ducem vre o dată,
(Căci din nenorocire puternica natură
Ne-a unit împreună cū-o strînsă legătură),
Rîd vedîndu-te singur, și într'un colț d'o parte,
Par'c'ai fi mers acolo ca să compui o carte,
Iar nu ca să te bucuri cu lumea dimpreună.
Dacă vr'o coconiță, frumoasă, dulce, bună,

Creșdnd ca ne prefacem, ne'ndeamna, ne pofteste,
 Ne ia la joc, greșala-ı ıdata șı-o platește :
 Rar sa se afle dama de mijloc așa tare,
 Ca sa n'o fac sa cađa la cea d'ıntai mișcare.
 Asta ıțı e talentul șı darurile toate !

Cat pentru darul vorbeı, ce cređı ca ıl aı poate,
 E numai o parere ; ıțı ceiu șı ertaciune,
 Ca nici pentru prietenı minciunı nu voiu a spune.
 Adeverat, se 'ntimpla sa ici pe la soroace
 Cate o vorba doue, care la unıı place.
 In cate rendurı ınsa distracțiile tale
 Te fac sa scoți cuvinte ce nu ar fi cu cale !
 Sa superı din greșala persoane ınsemnate,
 Ba ınca cate-odata șı dame delicate,
 Rıdend d'acele doue, statornica pereche,
 Care ıșı petrec seara șoptindu-șı la ureche ;
 De cele-lalte patru contese ideale,
 Umflate de pretenții șı vrednice de jale,
 Pe care, daca prințul le ia la bal de mana,
 Nu mai vorbesc cu nimenı cate o septemana.
 Astađı rıdı de-o pedanta, mane de-o prețioasa ;
 ici de una ajunsa ın versta cuvioasa,
 Ca atestatul vremeı nu va sa-l priimeasca ;
 Șı de-alta ce iubește de cinste sa vorbeasca,
 Ce lauda virtutea șı'n vecı țı-o pomenește,
 ici ca e virtuoasa cat știm noi evreește.

Greșelile acestea îți fac un urit nume.
 Tu știi ce se întâmplă când se aude 'n lume
 Că cinevași s'apucă defectele s'arate,
 Mulți scot subt al lui nume minciuni nenumărate.
 S'a vorbit într'o casă de un fanfaron mare,
 Declamând sentimente ce sigur nu le are,
 Care la lot ar pune suflarea omenească,
 Când cineva cu dînsul ar vrea să o tocmească;
 S'a țin ceva de Iancu, de Stan, de Lăurescu;
 Cine le-a scos acestea?—Le-a scos Alexandrescu.
 Făr'a zice nimica, singura ta zîmbire,
 De te-î afla de față e o 'nvinovățire.
 In zadar te porți bine și laudî câte-odată,
 Chiar lauda în gură-ți de satiră-î luată.

Așa, în loc să critici greșalele streine,
 In loc să rîdi de alții, mai bine rîdi de tine.
 Invață danțul, vistul și multe d'al de alea,
 Iar, de vrei să faci versuri, ia pildă de la Pralea. ¹⁾

Ed. 1842, 1847, 1863.

¹⁾ Pralea, traducătorul Psaltirei în versuri.

O PROFESIUNE DE CREDINȚĂ

Domnilor alegători, mă rog să fiu ascultat,
Și după ce mă-ți citi mă rog să fiu deputat.
Căci am cuvinte să creș că la Divanul Ad-hoc,
Bine lumei o să fac, și rol nobil o să joc,

După cum puteți vedea

Din mărturisirea mea.

Încă până a nu mă naște, eu am fost patriot mare,

Și după ce m'am născut

Pentru ale noastre drepturi m'am luptat fără 'ncetare

Până într'acest minut.

Cunoscând că într'o țeară fericirea generală

Se compune tot-deauna din acea particulară,

Ca un iconom politic, prin mici slujbe, mici lefșoare

Am îmbogățit eu statul, cumpărându-mi moșioare.

Iar guvernul ce veduse vrednicia și talentul,

Îmi da ranguri pe tot anul, siluind Regulamentul,

Pe când mulți păcătoși alții, lipsiți de capacitate,

Servind țerei din pruncie, stau cu buzele umflate.

Apoi, când streine armii țeara noastră ocupară,
 De la cine înlesnire întru toate ele-aflară.
 Cine pentru dece cară a făcut ades cincî sute,
 Numai ca să nu se'ntimple s'auđ vorbe neplăcute?
 Când era în lipsă țeara, subt a mea isprăvnicie,
 Am ținut'o eű cu grâne precum fie cine știe.
 Apoi dacă neplătite aű rămas prin multe sate,
 Dacă eű la socoteală le-am trecut ceva 'ncărcate,
 Am făcut'o 'n conștiință, de iubirea omenirei,
 Numai spre a mă deprinde cu regula înmulțirei.
 Las de-o parte ale mele osteneli și cheltuială,
 Căci îmi place a le crede nepuse la îndoială,
 Căci aceasta mai cu seamă fu rezonul cel mai mare,
 Pentru care ađi Europa, foarte recunoscătoare,
 După lupte sângeroase încheind tractat de pace
 Hotărî pe România fericită a o face.

Pe aceste dar temeiori, frați Români, eű vă cer votul,
 Și la cauza cea sacră ađi mă devotéz cu totul.
 Apoi, dacă dup' acestea mai aveți cumva dorință
 Să v'arăt printr'o programă care e a mea credință,
 La *Divan* ce voiű susține, vă pociű da încredințare
 Că Unirea o cređ sântă, c'o voiű cere cu 'nfocare;
 Căci mărindu-se pământul, lefile poate vor crește;
 Însă Prinț Strěin nu-mi place, căci nu știe românește;
 Și când slujbe îi vom cere, el de loc n'o să privească
 De suntem boeri saű ținem de vre-o casă boerească;
 Ci d'avem talent, virtute, merite saű probitate;
 Calități din altă lume, foarte grele și ciudate.
 Pentru cea mai mică vină ce o va numi hoție,

Ne vom vedea prin gazete, poate și la pușcărie.
 Protejați ca și protectori, toți vom fierbe într'o oală;
 Și-a străinului domnire țerei îi va fi fatală.
 Și religia vom pierde și vom uita românește,
 Ca în Grecia modernă, unde ați vorbesc nemțește.
 Pe când unul dintr'ai noștri, domn de viță românească,
 Tot mai lesne o să erte slăbiciunea omenească.
 Nu-l voiü îns' ereditar, căci a țerei veche lege
 Pe domn chiar și din opincă ne dă voe a-l alege;
 Și-așa cu chipă-acesta de loc nu e de mirare
 Dacă chiar și nouă rîndul ne-o veni din întîmplare.
 Autonomia-mi place, o voiü cum e scrisă 'n carte,
 O cer pentru țeara 'ntreagă, dar și pentru mine-'n parte;
 Adică în or-ice casuri să urmez eu cum îmi place,
 Fără a putea guvernul observație a-mi face.
 Cât pentru Guvern și forma-i cea constituțională,
 Vrînd să mă declar de-acuma, simț o mare îndoială:
 Căci, vorbind drept, nu știu bine ast cuvînt ce va se dîcă,
 Și în loc de bine țerei să nu-i fac mai rău mă-e frică.
 Dacă, cum mi-a spus un dascăl cu destulă *pricopseală*,
 Un guvern în constituții e supus la socoteală;
 Dacă adunări sau camere pot vorbi făr' a se teme,
 Astea n'or să ne aducă decât pierdere de vreme,
 Decît lupte fără margini și desbateri încurcate,
 Care plac junimei noastre cei cu capete stricate.
 Trebile cu vechea formă nu cerc nici o'mpedecare,
 Ș'un ofis redijat bine, c'o lege 'n prescurtare.
 Dup'aceste dar cuvinte, frați Români, ce mă 'nțelegeți,
 Puteți fără de sfială la Divan să mă alegeți,

Căci să nu fiți la 'ndoială, vă voiū face treabă bună,
Și-mi veți mulțumì odată, dacă-mi veți cădea pe mână.
Iar până să vie vremea să vedeți astă minune,
Sunt supusul dumnea-voastră și mă 'nchin cu plecăciune.

12 August 1857.

Ed. 1863.

RĂSBUNAREA ȘOARECILOR

SAU

MOARTEA LUI *SION*.

I.

Pe dealul Mitropoliei,
In Archiva României,
Unde statul grămădește
Tot ce nu-î mai trebuiește,
Unde s' află aruncate
Secături nenumărate:
Hârtii, condici osîndite,
Judecăți nenorocite;
Are cuiburi din vechime
Numeroasă șorecime,
Seminție roditoare,
Și de literi rođetoare.

Şeful ei, un guzgan mare,
In dosare locueşte.

Nume de Rozon el are

Şi pe poliţe domneşte.

El e strănepot de frate

Lui Raton, care odată

Trăia de sgomot departe,

Intr'o cameră privată.

Intr'o zi — nu, era seară —

Dup'a lui Rozon poruncă

Şoarecii toţi s'adunară

Şi 'ntr'o tăcere adîncă

Aste vorbe ascultară :

- „De când subt aceste bolte ne aflăm adăpostiţi,
„Fraţilor! voi şitiţi prea bine, cât am fost de fericiţi.
„Şeful de ađi al Archivei, om de pace iubitor,
„Ne-a fost chiar ca un părinte, un zelos ocrotitor.
„Nimeni din voi nu se plînge că din cuib a fost gonit,
„Său că într'aceste ziduri vr'o pisică a 'ntîlnit,
„Său că n'a putut să roađa de frica vr'unui duşman
„Pergamentele antice, condicele de divan.
„Soarta ne era prosperă, şeful trecea zîmbitor,
„Generaţiile noastre aveaū falnic viitor.
„Dar ađi, va! totul se schimbă, ađi suntem ameninţaţi
„Să ne perdem locuinţa şi să fim disgraţiaţi,
„Căci un moldovean obrasnic, *Sion*, care a cântat
„Paradisul (de şi iadul el cu drept l'a meritat),

„A scris nu de multă vreme, într'un stil neomenos,
 „Că a șefului *Archivei* până noi o am fi ros.
 „Apoi suferi-vom oare că acel cutezător,
 „Vrednic a purta mai bine nume de defăimător,
 „Să vie precum venise, chiar într'al nostru pământ
 „Să ne strice fericirea. Nu, cât eū în viață sūnt
 „Nu va fi. Acum e timpul să ne rēsbunăm și noi,
 „S'arētăm că 'n șoareci curge nobil sīnge de eroi
 „Și că păgānul acela, ce ura a meritat,
 „Nume de moldovean vrednic cu nedrept a cāștigat.
 „Mergeți dar și 'n astā noapte picioarele vē gātiți,
 „Și cānd s'o ivi de diuā cu toți pe drum să fiți,
 „Ca prin marș repede, grabnic la Moldova să-l cālcām,
 „Cine sunt șoarecii noștri și Rozon să-ī arātām.
 „De veți gāsī 'mpotrivire, să nu vē descūrajați,
 „Și la orī ce întīmplare, tot-deauna s'alergați
 „Unde-ți zārī că se mișcā vīrful de la coada mea,
 „Ce pe a gloriei cale pururea o veți vedea.“
 Dīse și audītorīi așa mult aū aplaudat,
 Cāt dulapurile toate în Archivā s'aū mișcat.
 A doua și șorecimea cu mare grabă pornī,
 Fācū la *Focșani* gustare, și seara în Iași sosī.

II.

Noaptea domnea în naturā,
 Și zefirii rēcoroși
 Sufla cū-aceeași mēsurā
 La drepti saū necredincioși.

De a ȳilei osteneală
Sion dormia obosit :
 Dormia ! Fără îndoială
 În somnul lui fericit,
 Visele, taĳnici fiinȳe,
 Din loc în loc îl purtă
 Și toate-ale lui dorinȳe
 Împlinite-î arătă.

C'o grațioasă munteancă i se părea că vorbea,
 Și inima ei și mâna c'o bună zestre cerea.
 Când de odată el dete un țipet îngrozitor :
 Țircovnicii cu lungi plete alerg întru ajutor ;
 Departamentul credinȳei, la care fu mădular,
 Cu toți darabanii vine . . . însă târziu și 'n zadar :
 Pe patul lui de odihnă *Sion* zăcea sângerat,
 Ca un cașcaval de Parma pe jumătate mâncat.
 Urechile lui și nasul, chiar dacă le-a fi avut,
 Atuncea să se găsească de loc nu s'a mai putut.
 Numai l'a doua 'nviere eă cređ că se vor găsi,
 Când șoarecii le-or aduce, dacă or mai trebui.
 Cu toate acestea lupta, de-o fi cum am auđit,
 Mortului face onoare căci mult s'a împotrivit :
 Și s'aă găsit împrejuru-î, de mâna lui sugrumați,
 Un mare număr de șoareci tot din cei mai însemnați.
 Ba încă spun—(dar aceasta eă nu v'o asigurez,
 Căci fapta e de mirare, și nu îmi vine s'o crez.)

Spun că și chiar comandirul, faimosul acel Rozon,
Lăsă o labă în mână eroicului *Sion*.
Ce s'a întâmplat în urmă, eu nici am mai cercetat,
Căci de perderea aceasta foarte mult m'am întristat.
Sion amic îmi fusese, talent și inim' avea,
Și creș c'ar fi trăit încă, dacă atunci nu murea.
Literaturei române el ar fi fost de folos,
Dacă din nenorocire șoarecii nu l'ar fi ros.

Ed. 1863.

A D I O

pentru plecarea proconsulului Halcinski.

Pocit, faimos proconsul, model de tiranie,
Cumplită fie calea pe care ai plecat!
Cu apa consacrată prin somnul de vecie
Vom curăți pământul ce tu ai întinat.

Schelet fantasmagoric, ființă infernală!
Geroasa, trista-ți climă, ea încă n'a produs
Jiganie mai crudă, o iazmă mai fatală,
De când soarele seara se pleacă la apus.

Dator este Românul a sa recunoștință
Monarchului ce țeara cu tine inzeastră,
Căci zelul tău sëlbatec, fanatica-ți silință,
De grația robiei pe robî chiar desgustă.

Căci mulți, cari împrejuru-ți cerșau a ta rînjire,
 Vrajmași ai libertății, ce binele nu-l vor,
 Născuți erau să fie cu tine în unire,
 De nu umilea, crude, și chiar basețea lor.

Tiran omeopatic, cum nu des se găsește,
 Otrava prin otravă în noi ai vindecat,
 O nație întreață prin mine-ți mulțumește
 Și te proclam din parte-i al țerei Ipocrat.

A! Daca vom ajunge la ținta mult visată,
 De voiți trăi atuncea (și-mi place să o crez),
 Tu vei avea, fii sigur, o statuă bogată,
 Al cărei bust cu lanțuri eă am să-l decorez.

În jocul lor copiii te vor scuipă în față;
 Și când vre-unui gâde vom da numele tău,
 Acel om se va crede nevrednic de viață,
 Pierdut din omenire, bătut de Dumneșeu.

Așa, când toamna rodul s'a copt în vii, grădină,
 Țăranul ce se teme de hoții zburători,
 Pe ramură înaltă expune la lumină
 Scheletul coțofenei, cadavrul unei ciorii.

~~~~~

Spectacolul gonește jivine răpitoare,
De lacoma lor ceată ogorul e ferit.
Țăranu-atunci profită de-a feței lui sudoare,
E veselă natura și omul mulțumit.

Adio! lung adio! și fără revedere,
Departe, mult departe, te du din țeara mea!
Pustiul Siberiei te-așteaptă cu plăcere,
Pământul să te 'nghiță și dracul să te ia!

(După manuscriptul original).

Ed. 1863.

CONFESIUNEA UNUI RENEGAT

Ascultă-mă, sfint preot, ascultă-mă părinte;
Ajută un nevrednic, lipsit de ajutor;
Consolă un trist suflet ce soarta își presimte,
Când sună ceasul groaznic, veciei vestitor.

Viața-mă de necinste și crimele-mă trecute
Ca furii ne'mpăcate asupra-mă năvălesc.
Vîndări, satanescă planuri, de lume neștiute,
In inima-mă pun Iadul, ca iesme îmi scrișnesc.

Noaptele-mă sunt grozave, tăcerea îmi șoptește,
Mă înconjur prăpăstii la fie-care pas;
Părul meu c'al lui Cain pe frunte-mă se sbîrlește;
Gura mi se'ncleștează, și nu pociu scoate glas.

Mă rătăcesc pe câmpuri, dar iarba inviază,
 Dar arborul pădurei iea formă, mî-e vrăjmaş;
 Vulturul mă priveşte şi ochiu-î scânteiază,
 Şi-a sfăşia e gata un leş de ucigaş.

Veđi ceasornicū-acesta, care la peptu-mî bate?
 O vechea recompensă unui păcat cumplit!
 Câte cu a mea faptă am drepturi câştigate?
 Vîndarea fu plăcută, dar eū despreţuit.

Am cunoscut bărbaţii lucrând l'al țerei bine,
 Cu 'nalte simțeminte la ei m'am arëtat;
 Târîndu-mă la dînşii, s'aū încređut în mine,
 Ieri le-am jurat credință și astăđi i-am trădat.

Urînd orî-ce virtute ce n'o puteam ajunge,
 Pe orî-ce om de merit în veci am defăimat.
 Proteū cu fețe multe, strigoiū setos de sînge,
 La umbră, la 'ntunerec, pe mulți am sugrumat.

Subt aer de blîndețe urmam a mea turbare,
 Și ghiara-mî veninată în inimă înfigeam.
 Avênd nepedepsirea de preț, l'a mea vîndare,
 Minciuni nerușinate eū liber tipăream.

Angel de întunerec, pentru-ale lor păcate,
Eşind din adâncimea noptosului Tartar,
Am auzit cu spaimă cuvîntul de dreptate,
M'am prefăcut că-mă place şi am zîmbit amar.

Am dis : eată speranţă, prilej de bucurie !
Şi bogăţii şi titluri acum să dobândesc ;
E timpul să se'nalţe smerita mea trufie,
Am imitat virtutea, dar o s'o prigonesc.

Pociu să sugrum p'aşti oameni şi să le iaū vesmîntul,
Căci eu sunt cel mai tare, avînd tainele lor.
Multe fiare ca mine le suferă pămîntul,
Şi cerul cu zăbavă trimite ajutor.

De ură nici nu-mă pasă, când e fără putere ;
Dispreţul e o vorbă deşartă de'nţeles.
Mai sunt poate şi alţii cu mine de-o părere,
Şi când fac al meu bine, drum sigur mă-am ales.

Eată puţine, taică, din multele-mă păcate,
Eată crime ce astăzi nu pociu să mai lucrez.
Intr'al lui Hristos nume drăceşte-au fost lucrate ;
Rideam de semnul crucei, dar lingă moarte crez.

Asta e adevărul ce pocăința-l naște ;
De frica judecării în sânu-ți il depuii,
Amăgitorul șarpe abia se mai târaște ;
La glasul vecinicieii cu groază mă supuii.

Dar ce-am țiis? Nu voiți ruga, nu voiți a ta credință ;
Urăsc a voastră lege și-al vostru ajutor.
Este o slăbiciune ori-care pocăință ;
Gâde-am fost în viață și gâde voiți să mor.

Ed. 1863.

COMETEÎ

ANUNȚATE PENTRU 13 IUNIE.

Cometă cu lungi coade însă cu scurtă minte,
De ce vrei să arzi globul ce noi îl locuim ?
El, drept, mult nu plătește, dar tot avem cuvinte
Viața-î păcătoasă cât-va să prelungim.

De ne veî arde-acuma, să știî că or să nască
In locu-ne ființe mai rele decât noi,
Ce 'n grab or să 'ntărite mânia ta stelească,
Prin fapte mai cumplite, prin crime și război.

Ce! ai uîtat tu oare potopul de-altă dată,
La care, cum s'aude, destul ai conlucrat,
Atunci când tata Noe, în luntrea-î deșălată,
Plutea pe universul subt unde înneecat ?

Ei bine! omenirea ce moșteni pământul,
Ființe, lighioane, ce 'n urmă s'aũ ivit,
Intrec ele p'acelea ce șĩ-aũ găsit mormintul
In marea adâncime și monstri ĩ-aũ nutrit ?

Câmpiile de astăđĩ sunt ele mai mândoase
Decât cele antice ? măgariĩ mai deșteptĩ ?
Broasca mai musicantă in bălțile stufoase ?
Tigrii mai cu blândete și oameniĩ mai dreptĩ ?

Nu, nu! bagă de seamă să nu faci o greșală,
De care mai in urmă amar să te căești ;
Ba încă să dai poate o aspră socoteală
Prea bunului Părinte al rasei omenești.

Căci noi avem de lucru, in țeara românească:
Legi vechi și ruginite avem să le 'noim ;
Regulamentul multe are să pătimească,
De ne-or lăsă in pace, așa precum dorim.

De ești tu esecutor înaltelor decrete,
Mai dă-ne un mic termin de zece miĩ de ani,
Să ne 'ndreptăm purtarea, să ne spălăm de pete,
Să nu cădem in iadurĩ pe ghiare de satani.

Atuncea, dacă globul, n'o merită viață,
Poți să-l prăjești în voe-ți, eū nu mă 'npotrivesc.
Dar ađi topește numai a inimilor gheață
Și arde astrologii ce lumea îngrozesc.

(După manuscript original).

12 Februarie 1857.

Ed. 1863.

RĂSPUNSUL COMETEI

Iubit muritor,

Astăzi am primit
Prin poșta cerească
Biletul tău pornit
Din Țeara Românească.

Odată cunoșteam,
Subt nume de Roman,
Un prea puternic neam,
Al lumei crud tiran;
Neam ce-l credeam perit,
Căci nu l'am mai zărit.

Și până 'ntr'ast minut
 (Mă jur pe al meu nume)
 Eă nici aș fi creăut
 Că existați pe lume.
 Dar de vreme ce scriți,
 Voi trebuie să fiți.

Numai nu înțeleg cine v'a putut spune
 Că aveam pentru glob intenții așa bune.

E netăgăduit,
 C'a lui desființare
 De timp nepomenit
 Mi-era în cugetare,
 In cerc tot vițios
 Vădënd că se 'nvirtește,
 Și omul păcătos
 In rele mult sporește;

Vădënd că jos la voi mulți oameni mari și buni,
 Lumei folositori, aă trecut de nebuni;

Aă fost persecutați
 In vreme ce-aă trăit,
 Și foarte lăudați
 După ce aă murit.
 Eă prea răă am urmat,
 Când am lăsat odată
 Pe Noe de-a scăpat
 Cu luntrea-ă deșălată,
 Căci știți ce a făcut
 Căt liber s'a văăut?

El a sădit o vie
 Și-a căzut pe beție!
 Iar cu fetele lui
 Ce-a mai făcut nu spui.

Iar de atunci încoace din el câți s'au prăsit,
 Acei ce au fost tari pe cei slabi au robit.
 Soarele-au spăimântat prin lupte și omor,
 Pentru globul pământ ce nu era al lor.
 Căci socotesc că știi, nevoe n'am să-ți spui,
 Că nu-î al vostru el, ci voi sunteți ai lui.

Apoi v'ați apucat
 Cerul de-ați spionat,
 Prin sticle cercetând
 Ce avem noi de gând,
 Ce fel ne preumblăm,
 Până și ce mâncăm.
 Ba încă ați scornit
 Feluri de secături,
 Și pe voi v'ați numit
Alese creaturi.

Acestea, drept să spui, eu nu le sufeream,
 Și răsbunarea mea în taină pregăteam;
 Dar, fiind-că îmi scrii că sunteți ocupați
 Proastelor voastre legi spioală să le dați,
 Fiind-că ai cerut sorocul mărginit
 De zece miș de ani; fiind-c'a mijlocit
 Și-o grațioasă stea dintr'ale curței mele
 Pentru câți-va poeți ce casc gura la stele,

Mă'nduplec în sfîrsit, astîmpăr al meu foc ;
Imi puiî caiî la grajd și coadele la toc.
Numai luați măsuri, gîndiți, și căutați
De indulgența mea acum să profitați.
Căci, dacă spre pămînt vre-odată m'oiu porni,
Vă pociu încredința că bine nu veți fi.

(Scris în palatul nostru de vară).

14 Maiu 1857.

Ed. 1863.

III.

FABULE

VULPOIUL PREDICATOR

Un vulpoiū coprins de boală,
La putere foarte prost,
Inșă învățat în școală,
Logica știind de rost,
Făcū plan ca să vorbească
Și să predice 'n pustii:
Se silea să dovedească
C'un stil dulce, vorbe miil,
Că cu o simplitate
Și cu traiul cel cinstit,
Cu năravurī lăudate,
E orī-cine fericit;
C'astă lume desfrănată
Tot-de-auna ne-amăgește,
Fără a ne da vre-odată
Câte ne făgădueste.
Dar la buna-ī predicare
Nimenī nu da ascultare.

Câți-va șoareci, cerbi de munte
Veneaŭ rar să o asculte.
Insă ei în depărtare,
Neavând nici de cum stare,
Fără cinste sau favor,
Nu putea da 'ncredințare,
Slavă ăstuî orator.
Așa el schimbă vorbirea,
Defaimă năpăstuirea,
Pe urși, tigri, lei, pardoși,
Arătând a lor turbare
Și a sângelui vărsare,
Și că sunt nesățioși.
Atunci cerbi, ciutele toate,
Ascultau întru mirare,
Și în lacrimi cufundate
Plecaŭ dela adunare.
Vulpea-și făcù mare nume.
Un leŭ foarte cu credință,
Domn pe-acea parte de lume,
Să o vad' avù dorință.
Deci și ea cu bucurie
La palat grăbi să vie,
Unde ajungând vorbește.
Tonul ei înmărmurește
Pe-ai pădurilor tirani:
Cu putere ea descrie
Slaba nevinovăție,
Pradă acestor dușmani,

Cufundată în durere
 Cerënd la 'nalta putere
 Asuprä-le ajutor.

Curtezaniü în mirare
 Ascultaü cu supërare,
 Căci așa vrea prințul lor,
 Care plin de bucurie
 La palat pofti să vie
 Vulpea în acel minut.

„Ce-ai vorbit, îi ñise, 'mı place,

„Căci prin tine mi se face

„Adevërul cunoscut.

„Insă pentru osteneală

„Spune fără de sfiälă

„Ce vrei? slujbă, rang sau bani?“

Oratorul ñise 'ndată:

„Prințule, în loc de plată

„Ași pofti câți-va curcani.“

Ed. 1832, 1842, 1863.

PRIVIGHETOAREA ȘI PĂUNUL

Filomela drăgăstoasă,
Vedând vremea cea frumoasă,
Dile dulci de fericiri,
Povestea cu întristare
La Echo rescântătoare
Tristele-î nenorociri.
Atunci însă de odată
Un păun i se arată
(Domn era într'acel loc).
Venì plin de supărare ;
Mânios și c'un ton mare
Ast-fel îi vorbì pe loc :
„Nu veđi că nu-ți șade bine,
„Că nici nu ți se cuvine,
„Cu acel cioc uricîos,
„Cu a ochilor grosime,
„Cu a peni 'ntunecime
„Să cânți în ăst crâng frumos?

„Frumusețea cu dreptate
 „Cât va vrea a cânta poate;
 „Pe ea cântece n’o stric:
 „Dar tu cum n’ai stîmpărare?
 „Eû sunt frumos de mirare,
 „Și tot nu vorbesc nimic.“
 Filomela îi răspunde:
 „Iartă-mă, nu pociu ascunde,
 „Frumoasă de loc nu sunt;
 „Și de cânt câte odată
 „In pădurea adâncată,
 „Soarta mea este de cânt.
 „Tu însă ce cu mândrie
 „Astfel îmi poruncești mie,
 „Și atâta sgomot faci,
 „Tu nu cânti, căci n’ai putere,
 „Și singura-ți mângâere
 „Este căci gândești că placî.
 „Trupul tîu frumos s’arată,
 „Și cu coada-ți lăudată
 „Poate mult să strălucești:
 „Dar amorul vederi n’are;
 „La auz s’aducî mirare,
 „Asta veđi să dobîndești.“

Ed. 1832, 1842, 1863.

MĂGARUL RESFĂȚAT

Un măgar vădù odată
Pe-al său stăpân că dormiã,
Și s'apropie îndată
Binișor a-l mângaiã.
Dar să știți că dinainte
Era trist și supărat,
Căci vedea cu ce cuvinte
Mângaiã învederat
Un cățeluș mic din casă,
Glume jocuri ce-î făcea,
Și cu dînsul tot la masă
Dioa noaptea petrecea.
„O ce rea nenorocire!
„Iși dicea bietul măgar.
„De ce astă osebire?
„Are potaea vr'un dar?

„Eu că alerg până seara,
„Că muncesc neconținut,
„Ar cu boii toată vara,
„Și de fân chiar sunt lipsit,
„Ba adesea și ciomege
„Pe spinare cam câștig :
„Asta este a mea lege,
„Să mă erte, surda strig.
„Blestematului de câne,
„Căci îi joacă împrejur,
„Îi dau cea mai bună pâne
„Și pe mine toți mă 'njur.
„Dacă lingușirea este
„Mijlocul de-a 'nainta,
„Să mă duc dar fără veste
„Ca și dinsul a-î sălta.“
Cugetând ast-fel în sine,
Vine, calcă 'ncetișor,
Și când s'apropie bine,
Îl lovește c'un picior
Atât de greu în spinare,—
(Ba încă alăturând
Drăgăstosul glas ce are,
Ca mai mult să-î placă vrând) —
În cât omul de mirare,
De durere stăpănit,
Strigă, se vaită tare :
„Săriți că m'a prăpădit.“

Slugile alerg îndată,
Pe jupân îl ciomăgesc,
Că e *Măgar* îi arată,
Cu tufele-î multămesc.

Nu siliți natura ;
Veți fi neplăcuți
Cu talentul care
Nu sunteți născuți.

Ed. 1832, 1842, 1863.

Impotriva lui strigând,
 Moșierii să vorbească
 Cu dinuși și să-l alina
 Și cânta ce-va, făcând
 „Cântă dar tu, împărat
 „Fă aceluși băștinaș
 „Un exemplu să ne dai
 „Cât din ei făcându-l
 „Socotim că

PAPAGALUL ȘI CELE-LALTE PASERI

Lăsând a sa colivie,
 În pădure vru să vie
 Papagală-a se plimba.
 Și îndată ce ajunse
 Să judece el se puse
 Păsările ce cânta.
 Că de loc nu sue bine,
 Că glasul ei prea lung ține,
 Filomelei tot ținea.
 Și așa pe ori și care,
 Pasăre mică sau mare
 El să tacă le făcea.
 Dar odată supărate,
 Păsările adunate,

Impotriva lui strigând,
 Merseră ca să vorbească
 Cu dinsul și să-l silească
 Să cânte ce-va, dicând :
 „Cântă dar tu, împărate;
 „Fă această bunătate,
 „Un exemplu să ne dai;
 „Căci din a ta șuerare,
 „Socotim cu 'ncredințare
 „Că prea minunat glas ai.“
 El atunci stă la 'ndoială,
 Și prea cu multă sfială,
 Le răspunde c'un cuvînt :
 „Domnilor ! eă riđ prea bine
 „D'alții, iar cât pentru mine
 „De loc cântăreț nu sînt.“

Ed. 1832, 1842, 1863.

190

CE-ȘI LAUDĂ NOBILITATEA

Catârul unui părinte
Cu proastele lui cuvinte
Nobleța își lauda,
Dicând fără incetare
Că de o virtute mare,
Esempluri mumă-sa da.
Că ea a fost la răsboaie,
Că la cutare bătae
Singulară a biruit,
Și că la a ei privire
Orî care om cu simțire
De tot rămânea uimit.
De aceea se cuvine
Oamenii să i se 'nchine,
Domnul catîr socotea,

Și uîtând a sa rea stare,
 Părinteasca 'naintare,
 La lumină tot scotea.
 Dar cum se sfișî nobleța ?
 Când îi venî bătrâneța,
 La râșniță el fu pus,
 Unde, prost, în scăpătare,
 De tatăl său măgar mare
 El aminte și-a adus.

Ed. 1832, 1842, 1863.

TOPORUL ȘI PĂDUREA

Minună în vremea noastră nu văd a se mai face,

Dar că vorbea odată lemne și dobitoace

Nu rămâne 'ndoială; pentru că de n'ar fi,

Nici nu s'ar povesti.

Și caii lui Achil care proorocea,

Negreșit că au fost, de vreme ce-l trăgeau.

Intimplarea ce știu și voiți s'o povestesc,

Mă-a spus'o un bătrân pe care îl cinstesc,

Și care îmi dicea,

Că și el o știa

De la strămoșii lui,

Care strămoși ai lui dicea și ei c'o știu

De la un alt strămoș ce nu mai este viu,

Și p'ai cărui strămoși, deșu nu pociu să vi-i spui.

Intr'o pădure veche, în ce loc nu ne pasă,
 Un țeran se dusesese să-și ia lemne de casă.
 Trebuie să știți însă, și pociu să dau dovadă,
 Că pe vremea aceea toporul n'avea coadă.
 Ast-fel se încep toate: vremea desăvîrșăște
 Orî-ce inventă omul, orî-ce spiritul naște.
 Așa țeranul nostru numai cu feru 'n mână,
 Incepù să slutească pădurea cea bătrână.
 Tufani, palteni, ghindari, se îngroziră foarte:
 „Tristă veste, prietenî, să ne gătăm de moarte,“
 Incepură să ȃică: „toporul e aproape!
 „In fundul unei sobe țeranu-o să ne'ngroape!“
 — „E vre unul d'ai noștri cu el ca să-i ajute?“
 ȃise un stejar mare ce avea ani trei sute,
 Și care era singur ceva mai la o parte?
 — „Nu.“ — „Așa fiți în pace: astă dat' avem parte;
 „Toporul și țeranul alt n'o să isbutească,
 „Decât să ostenească.“
 Stejaru-avù dreptate.

După multă silință, cercări îndelungate,
 Dând în dreapta și 'n stînga, cu puțină sporire,
 ȃeranul se întoarse fără de isbutire.
 Dar când avù toporul o coadă de lemn tare,
 Puteți judeca singuri ce tristă întîmplare.

Istoria aceasta, de-o fi adevărată,
 Imi pare că arată,

Că în fieși-ce țară
Cele mai multe rele nu vin de pe afară ; .
Nu le aduc streinii ; ci ni le face toate
Un pămîntean d'ai noștri, o rudă saū un frate.

Ed. 1842, 1847, 1863.

ELEFANTUL

In vremea de demult, dobitoacele toate,
De împăratul leu satule, desgustate,

Iși aleseră lor

Un alt stăpânitor.

Pe domnul Elefant, cu nasul învîrtit,
Puternic îndestul, dar însă necîoplit,
Și de cap tare, gros, cât vreți să socotiți.

Însă, ca să puteți să vi-l închipuiți,

Mă grăbesc să vă spui

O judecată-a lui.

Noul stăpânitor,

Cât s'a orânduit,

Puse 'n slujbă pe boi,

Iar lupul mîncător

Se făcù favorit
Și ministru la oi.
Vă las să judecați,
Căți mieî fură mâncați,
Și câte oi slutite
De fearale cumplite!
În zadar fac strigare
Oile 'mpovărate,
Chip nu e de scăpare,
Și plângerî necurmate
Ce vin de pe la turme
Răul nu pot să-l curme.
Lupul dar își urmează
A sa nelegiuire,
Căci de ce se lucrează
Riga n'are de știre;
Ba câte lupul spune
Le ia toate de bune.
A! când o să ne vie,
O ți de bucurie,
Ți foarte așteptată,
Și scumpă în nevoi,
Ca să vedem odată
Pe lupi mâncați de oi?
„O! asta nu se poate,“
Țic uniî alții 'n lume.
Domniî meî, se pot toate,
Deși le spuiū drept glume.

Apoi, știți dumnea-voastră
 Că oaea este proastă,
 Și că nădejduește
 Aceea ce dorește.
 Eū cu încredințare
 Am auđit odată,
 La o turmă cam mare,
 O vorb' așa ciudată.
 Dar cum pociū ști ce spune
 Oile între ele?
 Pentru astă minune
 Am cuvintele mele.

Acum, să venim iară la vorba începută :
 Vēđend bieteles oī că toate o se peară,
 După lungi chibzuirī s'aleseră o sută,
 Și merseră la Prinț isbăvire să ceară.
 Prințul sta ocolit de-o numeroasă curte:
 Cerbiī cu coarne lungi, urșiī cu coade scurte,
 Alcātuia un ștab vrednic a fi privit.
 Un berbece invētat ce știa să citească,
 Se 'nfățișe smerit, și 'ncepū sa vorbească:
 „Ne rugăm să ne-ascuți, Rege prea strălucit!
 „Și să întorci spre noi mila măriei tale;
 „Starea 'n care ne-aflăm e vrednică de jale,
 „Pentru că domnul lup, ministru ce ne-aī dat,
 „In loc a ne păzi, de tot ne-a 'mputinat.“

Domnul lup, întreat,
 Răspunse cu glas mare:
 „Stăpâne luminat!
 „Nici un cuvînt nu are:
 „Cînd le-am nepăstuit?
 „Cînd am scos birurî grele?
 „Eû ieaû obicînuit
 „De oae cîte-o pele.
 „Dar prostimea ciudată
 „Aşa e învătăta,
 „Şi făr' a şti ce cere
 „Va ne 'ncetat să sbiere.“

Măreţul elefant, după ce se gîndeşte,
 Dă de trei orî din cap, şi lupului vorbeşte:
 „Ascultă“, ðice, „şi iea aminte
 „La ale noastre domneşti cuvinte.
 „Cât pentr'o pele treacă şi meargă,
 „Fiind că singur spui c'aî dreptate.
 „Dar pentru c'astăđi oaea aleargă
 „La mila noastră care mult poate,
 „O iert: de dajdiî fie scutită;
 „Ale ei plîngerî voiû să le-ascult,
 „Şi decăt pelea obicînuită
 „Să nu poţi cere un pěr maî mult“.

Ed. 1842, 1847, 1863.

OGLINDELE

Am citit altă dată, nu mai știu în ce carte,
Că într'o țară mare, de aici nu departe,
Plăcuta frumusețe trecea de uriciune,
Căți se 'ntîmplă s'o aibă se socotea slutiți;

Iar frumoși de minune

Se socotea aceia ce era mai pociți.

Oglinđi ca să se vadă nu se afla în țară,

Și era poprit lucru să s'aducă de-afară.

Așa fiește cine

Socotea despre sine

Ceea ce auăea.

Căci chiar undele gârlei ce curgea prin cetate

Eraū atāt de negre și atāt de 'ntunecate,

In cât nu putea omul nicī umbra a-și vedea.

Dar după multe ȃile și vreme 'ndelungată,

O corabie mare cu oglinđi încărcată,

Trecând pe lângă țara de care vă vorbesc,
 O apucă furtuna, o furtună cumplită;
 Șaî, ca să ție mai bine, furtună norocită;
 Pricină de prefaceri de un folos obștesc;
 Și pentru-al obștei bine, o pagubă orî care
 Nu mi se pare mare;

Maî vârtos când aceasta nu s'atinge de mine.
 Împinsă de talazuri, corabia slăbită
 Se sfărâmă, dar marfă puțină s'a 'necat;
 Și în a ei pornire, unda neîmblândită
 Oglindele maî toate le scoase la uscat.

Locuitoriî țerii,
 Câți se aflaî atunci pe țermurile mării,
 Cu toții alergară,
 Și 'n grab le adunară.

Se priviră în ele, și cuprinși de mirare,
 Vădură adevărul, mulți însă cu 'ntristare.
 Dar aflând dregătoriî minunea întîmplată
 Porunciră îndată

A se sparge cu petre și-a se desfința
 Oglindele acelea orî unde s'ar afla.
 Multe se sfărâmară, dar ascuseră multe
 Acei care porunca nu vrură s'o asculte.
 Și din vremea aceea toți oamenii frumoși
 Arăt câte-o oglindă acelor uricioși.

Din povestirea noastră, multe idei pociu scoate,
 Dar mă opresc la una, ce le cuprinde toate:

Când al duhului soare
Lumineaz' adevărul, și-î vine spre ajutor,
In zadar neștiința îi e 'mpotrivoare,
Soarele o pătrunde și-l veđi triumfător.

Ed. 1842, 1847, 1863.

CÂNELE ISGONIT

Lupul cu toată prostia,
Cârmuia împărația;
Și ca un stăpânitor,
Unora le da avere,
Altora, pe o părere,
Le lua chiar starea lor.

Favor, ură schimbătoare
Isgonire, saŭ chemare,
Al domniei era plan.
Cânele gonit de soartă,
S'auđise cum că poartă
Sentimenturi de dușman;

C'ar fi ȕis, nu Ńtiu la cine,
Cum cã nu este prea bine
A mãnca atãtia miei;
Ńi cã dacã le adunã
Lãna lor pe ori ce lunã,
Sã-ĩ lase mãcar cu peĩ.

Asemenea mari cuvinte,
Precum fieŃi cine simte,
Nu sunt prea de suferit.
Pe loc vrurã sã-l goneascã,
Dar politica domneascã
Alte pricinĩ ĩ-a gãsit.

A ȕis cã nimic nu Ńtie,
Cã nu este bun sã ȕie
Un rang ĩntre curtezani;
Cã la ori ce-l rãndueŃte,
Nici o slujbã nu 'mplineŃte,
Cã nu face nici doi bani.

Atunci vulpe, Ńarpe, broascã,
Fãrã mãcar sã-l cunoascã,
De prostia lui vorbea.

Unul dicea că glas n'are,
Altul că nu este 'n stare
O peatră de jos să ia.

Se mira cum de răbdase
Domnul, și nu depărtase
Pe un câne ticălos,
A căruia toată treabă
E să mănânce de geaba,
Făr' a face vr'un folos.

Dar, după o lungă vreme,
Sătul în zadar a geme,
Jalbă cânele a dat,
Dicând că de'acù 'nainte,
Toate îi vor părea sfinte,
Numai să fie iertat.

Adesea nenorocirea
Schimbă gândul și simțirea!
Pe loc fu și slobođit.
Cinsti, averi, nu se mai spune:
Ce dicea el era bune,
Spiritu-î era vestit.

Intr'o di neavënd treabă,
 Domnul pe ai sěj întreabă:

— „Voï de căne ce gândiți?“ —

Șerpî, șopîrle, de odată

Toți răspunseră îndată:

— „Inălțime, să trăiți!

„Tutulor este plăcută

„Cinstea cea cu drept făcută

„Astui vrednic dobitoc.

„Al lui cap, a lui știință,

„Glas, putere, iscusință,

„Pentru noi sunt un noroc.

„De trup este prea puternic,

„De slujbi multe este vrednic,

„Și în lupte e vestit.“

— „Astea le știam prea bine,

„Știam ce i se cuvine,

„Dar atunci era gonit.“

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

PRIVIGHETOAREA ȘI MAGARUL

Nenorocita privighetoare,
Cântă 'n pădure a ei durere,
Natura 'ntreagă da ascultare.
Tot împrejuru-î era tăcere.

Alții în locu-mî ar descri poate
Acele tonuri neimitate,
Glasul acela mlădietetor,
Ce c'o 'ntorsură, lină, ușoară,
Treptat se urcă și se coboară,
Plin de simțire, plin de amor.

Eū v  spui  numai că desp r tirea
 Œi suvenire pline de jale
 Că nedreptatea, nelegiuirea,
 Era sujetul c nt rii sale.

Un măgar mare ce-o ascultase,
 Œi ca un aspru judecător,
 Capul plio tise, sa  r dicase
 C te-o ureche 'n semn de favor,

E i 'nainte s -i dea pova a,
 Œi c'o neroadă incredințare:
 „Am fost,“ i   ise, „aci de fața,
 „Dar  e  nu-mi place a ta c ntare;

„Cu toate-acestea am nădejdi bune,
 „De nu i i pare lucru prea gre ,
 „La ni te reguli a te supune,
 „Lu nd d'eseemplu c ntecul me .“

Atunci i cepe cu bucurie
 Un c ntec jalnic Œi necioplit,
 In c t de aspra lui armonie,
 Toată pădurea s'a i grozit.

Privighetoarea, fără sfială,
Dise: „Povața e în zadar,
„Căci d'ași urma-o, nu e 'ndoială,
„Că eă în locu-ți n'ași fi măgar.“

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

CÂNELE ȘI CĂȚELUL

- „Cât imi sunt de urite unele dobitoace,
„Cum lupii, urșii, lei, și alte căte-va,
„Care cred despre sine că prețuesc ceva!
    „De se trag din neam mare,
    „Asta e o 'ntîmplare:
„Și eă poate sunt nobil, dar s'o arăt nu-mi place.
„Oamenii spun adesea că 'n țeri civilisate
    „Este egalitate.
„Toate iaă o schimbare, și lumea se cîoplește,
„Numai pe noi mândria nu ne mai părăsește.
„Cât pentru mine unul, fiește cine știe,
    „C'o am de bucurie
„Când toată lighioana, măcar și cea mai proastă,
„Câne sadeă imi ăice, iar nu *domnia-voastră*.“
Așa vorbea deunăzi cu un boă ore-care
Samson, dulău de curte ce lătră foarte tare.

Căţelul Samurache, ce şedea la o parte

Ca simplu privitor,

Auđind vorba lor,

Şi că nu aű mândrie, nici capriţii deşarte,

S'apropie îndată

Să-şî arate iubirea ce are pentru ei:

„Gândirea voastră,” đise, „îmî pare minunată,

„Şi simţemîntul vostru îl stimez, fraţiî meî.”

— „Noî fraţiî tîi,” rîspunse Samson plin de mînie,

„Noî fraţiî tîi potae?

„O să-ţî dăm o bătae

„Care s'o pomeneshî.

„Cunoşţî tu cine suntem, şî ţî se cade ţie,

„Lichea neruşînată, astfel să ne vorbeşî?”

— „Dar điceaţî...” — „Şi ce-ţî pasă? Te 'ntreb eű ce điceam?

„Adevêrat vorbeam,

„Că nu iubesc mândria, şî că uresc pe lei,

„Că voiű egalitate, dar nu pentru căţei.”

Aceasta între noî adesea o vedem,

Si numai cu cei mari egalitate vrem.

Ed. 1842, 1847, 1863.

PISICA SELBATICA ȘI TIGRUL

Un cotoiū saū piscică,
Din două nu știū care,
Nici mare nici prea mică,
Dar foarte mîncătoare,
Și din soiul acela ce 'n pădurī locuește,
Și pe copaci trăește,
Vēḡu un tigrū mare
Trecēnd pe o cārare.
De sus de pe ghindar, unde era urcată,
Pisica socotī
Că poate-a-l îngrozī,
Și fār' a perde vreme se adresă îndată
La tigrul ce trecea,
Fără de-a o vedea.

„Ia stăi, mă rog, puțin, jupâne de pe jos,
 „Care te socotești
 „Ca nu știu cine ești.
 „Mândria ce arăți cu noi e de prisos.
 „Știi din ce neam mă trag, și că strămoșii mei
 „Sunt fii de Dumnedei?
 „Nemuritorii toți, din cer când au fugit,
 „Subt nume de pisici în lume au trăit.
 „Preoții eghipteni în templuri îi slăvesc,
 „Și niște tigri mici cu noi se potrivesc!“
 — „Dacă strămoșii tei cu tine semănă,
 „Negreșit erau proști câți lor se închină.“
 Răspunse tigrul meu: „iar dacă au avut
 „Vr'un merit cunoscut,
 „Ceva dumnezeesc,
 „Atunci eu te căesc,
 „Și pentru starea ta de milă sunt pătruns,
 „Căci de-ar fi câte spuî, ȳeu, prea rău ai ajuns.“

Deși mulți au ȳis'o, eu tot o mai ȳic:
 Gloria străbună pe strămoși cinstește;
 In zadar nepotul cu ea se fălește,
 Când e, cum se 'ntimplă, un om de nimic.

Ed. 1842, 1847, 1863.

DERVIȘUL ȘI FATA

Se povestește cumcă odată,
Un derviș pustnic, om cuvios,
S'amorezase, vădënd o fată
Cu trup subțire, cu chip frumos
Dintr'una 'ntr'alta vorba aduse,
Și în stil neted patima-și spuse,
Dicënd: „Ascultă, eũ te iubesc,
„Și pentru tine mult pătimesc.“
Stilul acesta, adevërat,
Nu mi se pare prea minunat;
Dar pentr'un pustnic trãit departe
De ale lumei valuri deșarte,
Putem să ñicem că nu e prost.
Fata rëspunse: „Poate-ași fi fost
„Destul de bună ca să te crez,
„Dar aste haine bisericëști

„Nici n'au a face cu ce-mi vorbești;
 „Ș'apoi de barbă me 'nfiores.“
 Pustnicul nostru pe loc se duse,
 Iși rase barba, se pieptănă,
 Nemțește bine se îmbracă,
 S'o pălărie pe cap își puse.
 Veni la fată: „Cum ți se pare?“
 O 'ntreabă, „spune-mi mai te 'ndoești?
 „Vești ce putere amorul are?
 „Mă-am lăsat legea; alt măi voești?“
 — „Nu voiū nimica,“ atunci ea țiise:
 „Credincios mie cum o să-mi fiī,
 „Când jurăminte în ceruri scrise,
 „Și a ta lege nu poți s'o ții?“

Fata avea dreptate, de nu vrea să-l asculte:
 Cine-a făcut o crimă, poate face măi multe.

Ed. 1842, 1847, 1863.

DREPTATEA LEULUI.

Leul de multă vreme ridicase oștire,
Să se bate cu riga ce se numea Pardos ;
Căci era între dinșii o veche prigonire,
Și gâlcevire mare, pentru un mic folos.

Vreaŭ, adică, să știe,

Cui mai mult se cuvine

Să ție pentru sine

Un petec de câmpie

Și un colț de pădure, de tot ne'nsemnător.
Ce despărțea ținutul și staturile lor.

Acum sânge mult curse, și multe luni trecură,

Făr' a se putea ști,

Cine va birui.

Elefantul năsos,

Și bivolul peptos,

Cu lupul coadă-lungă,
 Multe isbinđi făcură.

Fieșî-care tulpină era plină de sânge.

Ici se vedea un taur jumătate mâncat ;

Lângă el un tovarăș ce sbiară și îl plânge ;

Colo, un porc sălbatic fără două picioare ;

Și mai la vale vulpea se tăvăleşte, moare,

Oftând după curcanii ce încă î-au scăpat ;

Iar mai vrednic de jale era viteazul urs,

De două coarne groase în inimă pătruns.

Leul, vedând că lupta nu se mai isprăvește.

Trimise la mămuță, vestită vrăjitoare,

Ce spun că știa multe, și că proorocia

Intimplările toate, după ce se trecea.

Trimise, ȃic, la dinsa, să-î facă întrebare,

Cum poate să ajungă sfirșitul ce dorește.

Ea se puse pe gânduri, tuși, apoi răspunse,

Rođend cu mulțumire darurile aduse :

„Ca să poată 'mpăratul lesne să biruească,

„Trebue să jertfească

„Pe acel ce în oaste e decât toți mai tare,

„Mai vestit în resboaie, mai vrednic și mai mare.“

Auđind astea leul strinse a sa oștire :

„Lighioanelor !“ ȃise, „viu să vă daū de știre,

„Că astăđi din noi unul trebue să murim :

„Așa va proorocul. Rămăne-acum să știm,

„Cine este mai tare.

„Căt pentru mine unul, cum vreți... dar mi se pare

„Că nu prea sunt puternic, căci pătimesc de tuse.“
 Vulpea era aproape: „Ce-are a face!“ răspuse,

„Înălțimea ta ești

„Orî cât de slab poștești.“

„Dar și puterea noastră

„E îndestul de proastă.“

Strigară tigrii, urșii, și cu un cuvînt toate
 Lighioanele-acelea ce erau mai colțate.

— „Nu rămâne 'ndoială,“ le răspuse 'mpăratul.

Epurele sërmanul, — creș că-l trăgea păcatul

Sau păcate mai multe

De moșii lui făcute, —

Veni să-și dea părerea. Dar toți, cât îl zăriră,

Asupra-î năvăliră.

„Ia vedeți-l!“ strigară, „cu bună 'ncredințare

„El este cel mai tare!

„S'ascundea urechiatul, și nu-î plăcea să moară,

„Ca să ne facă nouă biruința ușoară!

„Pe el, copii! Luați-l : el are să 'mplinească

„Ce ne-a dis proorocul din porunca cerească!“

Căniî atunci săriră

Și 'n grab țî-l jupuiră.

Se află vre o țară, unde l'așa 'ntîmplare

Să se jertfească leul? Nicî una, mi se pare.

Nu știu cum se urmează, nu pricep cum se poate,

Dar ved că cei puternici orî unde aū dreptate.

LUPUL MORALIST

V'am spus, cum mi se pare, de nu-ți fi uitat,
Că lupul se 'ntimplase s'ajungă împărat.
Dar fiind că v'am spus'o, voiū încă să vă spuī,
Ceea ce s'a urmat subț stăpânirea lui.
Auđind împăratul, că 'n staturile sale
Fac năpăstuirī multe pēroșii dregatorī;
Că pravila stă 'n ghiare, că nu e deal saū vale,
Unde să nu veđi jertfe mai mulți prigonitorī,
Porunci să s'adune obștească adunare
    Lângă un copaciū mare;
Căci vrea pe unii alții să-ī cam dejenească,
    Și 'n puține cuvinte,
    Să le aduc' aminte
    Datoriile lor.
Toți se infățișară, și 'nălțimea lupească
    Incepū să vorbească
    C'un glas dojenitor.:

- „Domnilor de tot felul! Bune sunt astea toate?
 „Datoriile slujbei astfel le împliniți?
 „Nu aveți nici sfială, nici frică de păcate,
 „Să faceți nedreptate, și să năpăstuiți?
 „Toate slujbele voastre țara vi le plătește;
   „Încă, pe la soroace,
   „Și câte-un dar vă face.
   „Dar reaoa năvălire,
   „Ce o aveți din fire,
   „Nu se tămăduște.
   „Vedeți cu ce morți grele
   „Se savârșesc din lume,
   „Și cum lasă reu nume,
   „Acei care fac rele.
 „Gândiți-vă că poate veți da cuvînt odată
   „La 'naltă judecată,
 „Gândiți-vă la suflet, și luați dela mine
   „Pildă a face bine.“
   Ast cuvînt minunat,
 Pe care domnul lup auđ că l'a 'nvățat,
   Trecînd pe lingă sat,
 La ȃiua unui sfânt, cînd preotul citea
   Și propoveduia,
 Pe mulți din dregători să plîngă ȃ-a 'ndemnat.
 „E! ce ați hotărît jupăni amploiați?
   „Oare o să vă 'ndreptați?“
 Ți întrebă atunci înălțimea 'mblănită,
 Ce purtă o mantă de oae jupuită.

„Spuneți o să schimbați purtarea-vă cea proastă ?“

— „Să trăiți la mulți ani dobitocia voastră,“

Respuse un vulpoiū, în slujbe laudat :

„Ne poate fi ertat,

„Să vă 'ntrebăm smerit pe înălțimea ta,

„De unde-ați cumpărat postavul de mantă ?“

Când mantaoa domnească este de pei de oae,

Atunci judecătorii fiți sigur că despoaie.

Ed. 1842, 1847, 1863.

NEBUNIA ȘI AMORUL

In niște fabulă un poet scrie,
Că Nebunia și pruncu-Amor
Se jucau singuri pe o câmpie,
In primă-vara vieței lor.

Știți că copiii cu înlesnire
Găsesc sujeturi de neunire;
Ei dar odată se gâlceviră
Pentru o floare ce întâlneră.

Striga amorul în gura mare:
Cea-laltă însă, minut cumplit!
Il isbi 'ndată atât de tare,
Cât de lumină ea l'a lipsit.

Adinc copilul simți durere,
Rămâind ast-fel fără vedere.

Trista lui mumă jalbă pornește
L'al sevă părinte, stăpân ceresc:
Va resbunare, se tânguește;
Cu ea toți ȳei compătinesc.
Mars și Apolon, mai c'osebire,
Arătau mumei a lor mâhnire.

S'adună sfatul cel fără moarte,
Și hotărîră în obștea lor,
Ca Nebunia în veci să poarte,
Să cărmueasca pe orbă-Amor.

Această dreaptă, grea osîndire,
Din ȳiua aceea luă 'mplinire;
Din ȳiua aceea sunt împreună,
Și Nebunia-l ține de mână.

Ed. 1842, 1847, 1863.

LEBEDA ȘI PUII CORBULUI

Lebeda odat' aflase
— Inșă cum se întîmplase,
Nu pociu să vă daū cuvînt —
Cum-că într'un colț de lume,
Intr'un loc cu mare nume,
Și pe un frumos pămînt,

Niște păseri osândite,
Corbî de căți-va anî numite,
In primejdie trăesc.
— Lebedele aū din fire,
O ciudată presimțire,
Care este dar ceresc.

Așa, să le izbăvească,
Cu o rîvnă părintească,
Ea plecă pînă în zori.
Ajungînd într'o livede,
În culcuș de vulpe vede,
Puî de corb nesburători,

Care într'o vizuină
Petreceaŭ ca în grădină,
De-a lor soartă mulțumiți.
Păserea cea albă 'ndată,
Către dînșii se arată,
Dice: „Puilor iubiți!

„Soarta voastră e de milă!
„Spuneți cum pe voi în silă
„Aici vulpea v'a adus?“
Corbuleții în mirare,
Răspund iute, rișînd tare:
„Noi de voe ne-am supus.

„Vulpe, ce e, nu știm spune,
„Decât că năravuri bune
„Acea damă arêta,

„Că avea coadă pe spate,
„C'al ei păr în galben bate,
„Și că ochi lucioși purtă.

„Ea, când ne-a luat de-acasă,
„Ne-a spus că la a sa masă
„Are feluri de mâncări;
„Că e prinț de dobitoace,
„Că pe noi va a ne face,
„Să ajungem la mari stări.

„Ne-a mai spus că ne e rudă,
„Că din vîrsta cea mai crudă
„Neamul nostru l'a iubit.
„Ea, ca și al nostru tată,
„Că ne tragem ne arată,
„Din vulturul cel slăvit.

„Și adesea ne vorbește,
„Că din suflet se silește,
„A ne da slava dintâi.“
Lebăda strigă cu jale :
„Sunteți pe a morții cale,
„O voi aî corbului fii !

„Dar al vostru sec părinte,
 „Cum nu și-a adus aminte,
 „Ceea ce i s'a 'ntimplat,
 „Când își părăsi locașul,
 „Și din gură lăsă cașul,
 „Iar de vulpe înșelat ?“

Puii, nebăgând'o 'n seamă,
 „Cale bună,“ 'i ȃic, „madamă,
 „Noi nu știm ce ne vorbești,
 „Și prin astfel de cuvinte,
 „Să ne scoți acum din minte
 „Cam de geaba te silești.“

„Eă mă duc,“ lebăda ȃise,
 „Ină vouă vė sunt scrise,
 „Multe rele să răbdați;
 „Căci prostia-vė cea mare,
 „Ca și-a peni 'ntunecare,
 „Nu se poate s'o spălați.“

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

PRIVIGHETOAREA IN COLIVIE

O cântăreață privighetoare,
De mică prinsă, sta la 'nchisoare,
Și colivia-î era locaș.
Vreme la mijloc multă trecuse,
Dar ea se uite tot nu putuse,
De unde-a luat'o omul vrăjmaș.

Ne 'ncetat tristă, gândea cu jale,
L'a tineretei veselă vale,
L'acele crânguri, l'acel isvor,
Unde l'a nopții lină tăcere,
Ea a vieței cânta plăcere,
Razele dulei, dulcele-amor.

La câte paseri sunt sburătoare,
Liberă viață e lucru mare ;
Natura este patria lor.
Așa și mica paserea noastră,
Care de minte era cam proastă,
Câtă mijloace să scape 'n sbor.

Astă dorință e lăudată,
Când e 'ntărită pe judecată
Și când folosul e prevădut ;
Dar ea uitase că mai înainte
O 'nștiințase un pui cu minte,
Că vrând să sboare mulți au cădut.

Ea n'avea aripă, fără mijloace
O păsărică ce poate face,
Decât supusă soartei a fi,
Său să aștepte până să-i crească
Smulsele aripă, și să găsească
Nouă mijloace de a fugi ?

Astfel pe dînsa o sfătuește
O rîndunică ce o iubește,
Și care gîndul ei îl știea.

Esempluri multe des îi tot spune,
Și îi arată cu dovezi bune,
C'acum să scape nu va putea.

Însă junețea neînțeleaptă,
Poveți n'ascultă, vremi nu așteaptă;
Toate 'nainte-i jucării sunt.
P'între zăbrele ea se strecoară,
Puțin se 'nalță, de-o palmă sboară,
Și cade 'ndată jos pe pămînt.

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

URSUL ȘI LUPUL

Impărăția dobitocească,
Ca și a noastră cea omenească,
Statornicie vecinică n'are :
Toate supuse sunt la schimbare !

Din mână 'n mână sceptrul se plimbă,
Cel de erî mare, astăđi e mic ;
Leū pe urs bate, urs pe leū schimbă,
Dintr'o 'ntîmplare prea de nimic.

De curînd ursul pe leū schimbase,
Și pe domnescul tron înălțat,
Cârma în labe tare-o luase,
Și cu verđi tufe sta 'ncoronat.

Dator eū însă sunt a vę spune,
Că ursul cela, măcar că urs,
Dar sentimente avea prea bune,
De-al obștei bine era pętruns.

Fearele toate 'ndată ce-aflară,
Că le-a dat cerul un stăpân nou,
Să se închine lui alergară,
Una c'o vacă, alta c'un boū.

Lupul în urmă spre tron se duce,
Și după vechiul bun obiceiū
Măriei-sale plocon îi duce,
Și înainte-ı pune doi mei.

Intr'o frumoasă precuvântare,
Îi dovedește c'ar fi avęnd
Niște chrisoave arătătoare
Ce-aū făcut urșiı deū nu știū când.

C'aste chrisoave, pe peı de oae
Scrise cu apă, spun lămurit,
Cum aū mers urșiı la o bătae,
Și câte mure eı aū jertfit.

Cu plecăciune apoi î-arată,
Cum-că din suflet s'a bucurat,
De întâmplarea cea minunată
De 'ncoronare când a aflat;

Cum că dorește supus să-î fie,
Că tot-deauna el l'a iubit,
Că pentru dînsul vieți o mie
Să le jertfească e mulțumit.

Ast-fel de vorbe se ȳic în lume,
Inșă drept formă se socotesc;
Căci fieși cine le ia de glume,
Care se uită cât se vorbesc.

Dar ursul crede, se amăgește,
In slujbe pune neamul lupesc;
Cum că prietenî are, gîndește,
Care persoana lui o slăvesc.

După o vreme leul se scoală,
Tocmai când urșiî mort îl credea;
După o mare și lungă boală,
Vine să-și ceară tronul ce-avea.

Locuitorii se îngroziră ;
Vestea se duse pân' la palat ;
Lupiî îndată la lei fugiră ;
Pe-al lor prieten toţi l'aũ lăsat.

Tauriî numai ce nici odată,
A-î fi prietenî nu s'aũ jurat,
Peste cincî sute veniră 'ndată,
Pe domn şi țară ei aũ scăpat.

Prea cu lesnire omul se 'nșală !
Dar foarte mare face greșală,
Cine la vorbe dă credēmînt.
Faptele numai ne dovedește,
Fiește cine cât prețuește,
De-avem prietenî, și care sînt.

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

BOUL ȘI VIȚELUL

Un bou ca toți boii, puțin la simțire,
În Țilele noastre de soart' ajutat,
Și decât toți frații mai cu osebite,
Dobândi 'n cireadă un post însemnat.

Un bou în post mare? Drept cam ciudat vine,
Dar asta se 'ntîmplă în orî care loc :
Decât multă minte, știu că e mai bine,
Să ai tot-deauna un dram de noroc.

Așă de-a vieței veselă schimbare,
Cum și de mândrie boul stăpănit,
Se credea că este decât toți mai mare,
Că cu dînsul nimeni nu e potrivit.

Vițelul atuncea plin de bucurie,
 Aușind că unchiul s'a făcut boer,
 Că are clăi sumă și livești o mie:
 „Mă duc,“ țise 'ndată, „nițel fân să-î cer.“

Făr' a perde vreme, vițelul pornește,
 Ajunge la unchiul, cearcă a intră;
 Dar pe loc o slugă vine și-l oprește:
 — „Acum doarme,“ țice, „nu-l pociu supără.“

— „Acum doarme? ce fel! pentru 'ntâia dată
 „După prânz să doarmă! obiceiul lui
 „Era să nu șează ziua nici odată;
 „Ast somn nu prea-mi place, și o să î-o spui.“

— „Ba să-ți cauți treaba, că mănânci trinteală,
 „S'a schimbat boerul, nu e cum îl știi:
 „Trebue 'nainte-î să mergi cu sfială,
 „Priimit în casă dacă vrei să fii.“

La o mojie atâta de mare,
 Vițelul răspunde că va aștepta;
 Dar unchiul se scoală, pleacă la plimbare,
 Pe lângă el trece, făr' a se uită.

Cu mâhnire toate băiatul le vede,
Însă socotește că unchiu-a orbit;
Căci fără 'ndoială nu putea a crede,
Că buna sa rudă să-l fi ocolit.

A doua zi iarăși prea de dimineată,
Să-i găsească vreme la dînsul veni;
O slugă, ce-afară îl vedea că 'ngheață,
Ca să-i facă bine de el pomeni.

„Boerule,” țice, „așteaptă afară
„Ruda dumi-tale, al doamnei vaci fiu.”
— „Cine? a mea rudă? mergi de-l dă pe scară;
„N'am astfel de rude, și nici voiū să-l știū.”

Ed. 1838, 1842, 1847, 1863.

VULPEA LIBERALA

Vulpea fără 'ncetare
Striga 'n gura mare,
Că de când elefantul peste păduri domnește,
Trebile merg la vale, și lumea pătimește ;
Că este nedreptate,
Că va să cheltuească
Veniturile toate
Pentru masa domnească.
De-acestea elefantul, cât a luat de știre,
Temându-se, cu dreptul, de vreo resvrătire,
Pe epure la vulpe cu un bilet trimise ;
O invită la curte, o 'mbrățișe și-î dise :
„Am aflat, jupâneasă, că ai mare talent ;
„Voiu să te pui în pâne,
„Și începând de mâne,

„Îți dăm cu mulțumire,
 „Ca un semn de cinstire,
 „Al gănelor noastre întins departament :
 „Caută-ți bine treabă.“

— „Pe seama mea te lasă!“

Răspunse oratorul, și sărutându-și laba,
 Se întoarse acasă.

In ziua viitoare

Vulpea, ca tot-deauna, veni la adunare,
 Dar însă oblojită, pe sub barbă legată,
 Și cu un lipan mare la cap înfășurată.

„Ce ai, de suferi ast-fel?“ o întrebare toate.

— „Imi e reu de aseara, imi e reu cat se poate,
 „Și cu trebile țerei să mă lăsați în pace.

„Domnul știe ce face;

„El ne 'ncetat gândește la al obștei folos.

„Adio! sunt bolnavă, m'am innecat c'un os.“

Cunosc mulți liberali: la vorbe ei se 'ntrec,
 Dar până în sfârșit cu oase se innec.

Ed. 1842, 1847, 1863.

MERLA ȘI BUFNIȚA

Intr'o pădure deasă, de cetății depărtată,
Merla se 'ntîlni seara cu bufnița umflată.
„Prietenă,“ îi dîse, „țî-aș face o 'ntrebare,
„Dacă a mea 'ndrăsneală n'aduce supărare:
„Spune-mî, mă rog, lumina de ce nu-ți e plăcută?
„De ce stai toată ziua ascunsă, nevedută?
„Nu cunoști, cum se vede, razele dimineței,
„Dulceața primăverii, plăcerile vieții.
„Poate ești rușinoasă și crești că nu cântî bine,
„Dar eū și alte paseri mai demne decăt mine,
„Iți vom da 'nvățătura și vom pune silință
„Să-ți mai subțiem glasul căt va fi prin putință.
„Vino mîne la mine să mergem la plimbare,
„Că să faci cunoștință cu o privighetoare.“
Bufnița îi rîspunse: „Iți mulțumesc, iubită,
„Eū cu soarele vostru nu sunt obicînuită;

„Imi superă vederea. Lumea o să mă vază
„Inșă, când m'oiu deprinde cu a luminei rază.“

Mulți ȳic, cã neamul nostru nu este încă 'n stare,
Ca altele, să facã cercãri de 'naintare ;
Cã 'nvetãtur' adincã, ideï, filosofie,
Sunt prea vãtãmãtoare l'a lui copilãrie.
Declamați' această, pompoasã, îngãmfatã,
De vreți, poate să fie despotilor iertatã :
Numãi lor le e bunã a unui neam orbire,
Cãci nu-l lasã sã-și vazã a sa nenorocire,
Dar în gura acelor ce-o ȳic pe din afarã,
Sãu e o neroȳie, sãu este o ocarã.
Noi le-am putea rãspunde puținele cuvinte
Bufniței adresate de merla cea cu minte :
„Ai vorbit de minune. Dar ia spune-mi, vecinã,
„Dacã mãcar cercare tu nu faci vre odatã,
„Sã scoți cel puțin capu din noaptea 'ntunecatã,
„Apoi cum te-ï deprinde cu scare, cu luminã?“

Ed. 1842, 1847, 1863.

CUCUL

Cukul, pasere proastă, dar plină de mândrie,
Socotind c'al său nume
Este vestit în lume,
Hotărî să mai facă vre o călătorie,
Ca s'adune respecturi, și însuși să privească
Cu ce chip îl slăvește nația păsărească.
Plecă, dar abia merse până 'n vecinătate,
Și găsi felurime de păseri adunate,
Care din întâmplare
Se 'ntreceau la cântare.
Stătù să le asculte: toate pe rînd cântară,
Care prost, care bine, talentu-și arătară.
Iar bieteî coțofene îi cerură iertare,
Că nu-î dau ascultare;
Îi dîseră: „Taci, soro, te roagă obștea noastră:
„Despre cântec ne iartă, ești ca un cuc de proastă.“

Ast-fel păți și cioara; în rîs ea fu luată,
Și cu un cuc nemernic de toate comparată.

De-asemenea onoruri cucul supărat foarte,

Se duse mai departe.

Dar orî unde mergea,

Nimic alt n'audea.

În sfîrșit obosit

Și desnădăjduit,

La cuițul său veni,

Făr' a se mai opri.

Puii cât îl zăriră,

Pe loc îl ocoliră

Apoi îl întrebă :

„Ce mai veste pe-afară?“

— „Urită,“ le răspuse, „și vrednică de jale:

„Am umblat multe locuri, dar nu m'am mulțumit.

„Toate îmi par schimbate, și toate merg la vale,

„Păsările sunt bete și lumea-a nebunit.“

Tot omul despre sine lesne se amăgește.

Nimenea nu își este aspru judecător ;

Dar judecata obștei e o învățătură.

Mulți ce se cred pe sine un ce rar în natură,

Mai lesne ȳic că lumea nu știe ce vorbește,

Decât să va să-și simță nimicnicia lor.

ULEUL ȘI GĂINILE

Ion prinse un ulei, și ducându-l acasă,
Il leagă cu o sfoară
Lângă cotet, afară.

De o vecinătate așa primejdioasă,
Găini, cocoși și găște întâi se îngroziră,
Dar cu 'ncetul, cu 'ncetul se mai obișnuiră.
Incepură să vie cât coala să-l privească,
Încă și să-l vorbească.

Uleul cu blândețe le priimi pe toate ;
Le spuse că se crede din suflet norocit,
Pentru vizit' aceasta cu care l'aŭ cinstit.
Căci el însuși nu poate, dar îi pare rău foarte,

La dumnea-lor să vie,
 Visita să le 'ntoarcă dup' a sa datorie.

Mai adăogă însă că, dacă dumnea-lor

Îi vor da ajutor

Ca să poată scăpa,

El le făgăduiește,

— Și Dumnezeu cunoaște cum vorba și-o păzește —

Că la ori ce primejdiil va ști a le-ajuta;

Încă din înălțime el le va da de știre,

Când asupra-le vulpea va face năvălire.

Astă făgăduială,

Nu mai lăsă 'ndoială.

Și găinile proaste, ce doreaū să găsească

Pe cine-va destoinic să va să le păzească,

S'apucară de lucru; ađi, mâne, se 'ncercară,

Și cu ciocuri, cu unghiil, abia îl deslegară.

Uleu-și luă sborul. Dar se întoarse 'ndată,

Și răpi o găină, pe urmă doue, trei,

Pe urmă câte vreil.

— „Ce pază este asta, strigă una cu jale?

„Vorba măriei tale

„Era să ne păzești,

„Iar nu să ne jertfești.“

— „O! eū știu foarte bine cuvintul ce v'am dat,

„Și ce fel m'am jurat.

„Dar când mă juram ast-fel, eram legat, supus,

„Acum însă sunt liber și vă vorbesc de sus.“

Eü, de-ași fi fost găină, nu l'ași fi slobozit.
Dumnea-lor aü făcut'o și vöd că s'aü cäit.

E o greșală mare pe hoți să ajutăm,
Până să nu cunoaștem cu cine ne'ncurcăm.
Ei abia se vöd slobođi și-adio jurämint!

La Fontaine la aceasta vorbește ca un sfint:

Uleiü sunt cinstiți,

Cänd sunt nenorociți.

Ed. 1842, 1847, 1863.

CÂNELE ȘI MĂGARUL

Cu urechea plioștită, cu coada 'ntre picioare,

Cănele, trist și jalnic, mergea pe o cărare.

După îndestul umblet, iată că-l întâlnește

Un măgar, și-l oprește :

— „Unde te duci,“ îi țise.

„Știi par'că te-a ploat, ce rău ți s'a 'ntîmplat ?

„Așa stai de mâhnit.“

— „Dar, sunt nemulțumit.

„La împăratul leu în slujbă m'am aflat ;

„Insă purtarea lui,

„De e slobod s'o spuiū,

„M'a silit în sfîrsit, să fug, să-l părăsesc.

„Acum cat alt stăpân ; bun unde să-l gădesc ?“

— „Numai de-atât te plângi ?“ măgarul întrebă ?

„Stapânul l'ai găsit, il veđi, de fața stă.

„Vino numai decât la mine să te bagî ;

„Eü îți făgăduesc,
 „Nu rău să te hrănesc:
 „Nimic n'o să lucrezi, nici grijă n'o să tragi.“
 La propunerea sa cănele ȳ-a răspuns:
 — „Ascultă-mă să-ți spui, e reu a fi supus
 „La ori care tiran; dar slugă la măgar
 „E mai umilitor, și încă mai amar.“

Ed. 1842, 1847, 1863.

BURSUCUL ȘI VULPEA

Bursucului îi venise rîndul și el să domnească
Peste un pogon de tufe în pădurea părintească,
Pe marginea unei ape. Regatul îi era mic,

Și acei ce îl vădură

Toți într'o unire dic,

Se învoesc a spune că nu era alt nimic

Decât o miniatură.

Dar riga voiajase,

Și 'n streinătate-aflase

Că un bursuc domnitor

Ce va să-și facă un nume

Mare și faimos în lume,

E neapărat dator

Să iea un ton de mărire,

Să dea porunci pe oștire,

Chiar de n'ar avea soldați.
 Căci ast-fel obișnuesc
 Toți acei care domnesc,
 Ducî saū regî saū împărați.
 Așa el și slobozi
 Patru ordine de di
 Intr'acest chip redigate:

— „Către armile noastre de linie și de mare,
 „Cavalerii, infanterii, și artilerii ușoare,
 „Poruncim și cele-lalte.“

O poruncă din acestea, nu știu cum s'a întîmplat,
 De vînt a fost aruncată
 În țara învecinată,
 Unde domnea leopardul. Acest domn s'a îngrijat,
 Vădînd că bursucul are
 Armie așa de mare.

Spre a fi încă mai sigur, el într'acolo pornî
 Pe ministrul din afară, pe vulpe, și-î porunci
 Să saluteze pe prințul, dar în taîn' a spiona
 Și a trage cu urechea, iar mai ales a afla
 Cum merg trebile pe-acolo, cât e de primejdios,
 Și câtă armie ține vecinul seū cel păros.
 Sfirșindu-se ambasada, vulpea înapoi venî;
 Se înfățișè la curte, se închină și vorbi.

— „Porunca am împlinit;
 „Cu ochi-mî le-am vădut toate,
 „Și poți dormi liniștit
 „Fără să ai grijî deșarte,

„Căci toate-acele armii de linie și de mare,
 „Cavalerii, infanterii și artilerii ușoare,
 „Nu sunt alt, poți fi prea sigur, pestrițele împărat,
 „Decât un soldat pe apă și o luntre pe uscat.“

Vanitatea e mic vițiū, dar cu bună 'ncredințare
 Ea adesea ne espune la ridicol foarte mare.

Ed. 1863.

ȘARLATANUL ȘI BOLNAVUL

La un neguțător mare,
Căruî vederea-î slăbise,
Fără nici o invitare
Un doctor vestit venise.
Când ȳic vestit, se 'nțelege că nimenî nu-l cunoștea;
Inșă avea atestate
Numai în aur legate.
Diplome ce 'n Academii luase, cum el ȳicea,
Prin țeri care nici odată
Nu aũ figurat pe hartă,
Dar care cu bună seamă el nici le-ar fi părăsit,
De-ar fi mai avut acolo vr'un bolnav de lecuit.
Bunul pătimaș îl crede,
Doctorul vreme nu perde
Ci-l unge c'o alifie, apoi la ochi l'a legat.
Apoi, după ce îi spune din partea lui Ipocrat

Că are să șeadă ast-fel o săptămână deplin,
 Intinde mâna . . . pe masă era un frumos rubin,
 Inel de formă antică, vechiū suvenir părintesc;
 Doctorul îl ea, se duce, și ca să vă povestesc
 Mai pe scurt, el vine iară a doua și-a treia di,
 Și ne 'ncetat, tot-deauna, la orī ce visită nouă

Luă câte unul, doue,

Din lucrurile mai scumpe câte în casă găsi,
 Când se 'mplinī săptămâna pe bolnav îl deslegă:

— „Uită-te, cum ți se pare, și cum veđi?“ îl întrebă.

— „Cum veđ?“ răspunse bolnavul, împrejurul său privind,
 Și din averile sale nimica ne mai zărind;

„Cum veđ? nu știū frate, atât numai pociū să đic

„Că din ce vedeam odată acum nu mai veđ nimic.“

Cunosc patrioți politici, care-așa exploatez
 Simplitatea populară și ei singuri profitez.

Ed. 1863.

ATELAZUL ETEROGEN

Un om având un armăsar
Il înhămă la jug
C'o vită de măgar
Și cu un boi de plug.
Boul fiind sacat,
La un picior rănit,
Măgarul ne 'nvățat,
Și prea reu nărăvit,
Stăpânul lor din car
Striga, plesnea 'n zadar:
Calul se asvîrlea,
Dar boul îl oprea,
Măgarul îl lovia,
Și carul nu mergea.
— „Prea reu i-ai potrivit,
Duce un trecător.

— „Ești foarte amăgit,
 „Domnule privitor,
 Răspunse omul, „Eū
 „Lumea am vizitat,
 „Și, dacă vrei să știi,
 „Intr'însa am aflat
 „Multe dregătorii
 „Tot astfel întocmite ca atelazul meu.“

Ed. 1863.

EPURELE, OGARUL ȘI COPOIUL

Calitățile noastre cele măi lăudate
Ne sunt ades în lume drept crime reproșate;
Aceasta se întâmplă de câte ori prin ele
Oprim esecutarea intențiilor rele.

Epurele odată
Fu tras la judecată
De un ogar. In tufe atuncea presidă
Copoiul, și sentințe fără apel el da.
Ogarul către el așa se adresă
Și 'n limba lui strigă:
— „O tu ce presidezi senatul cel cănesc,
„Te rog să mă ascuți: eă viă să jeluesc
„De acest ticălos
„Ce sufletul mă-a scos.
„Căci vrând a-l întâlni, pe deal saă pe câmpii,
„El fuge par' c'ar fi gonit de vijeli;

„Ș'apoî n'aleargă drept
 „Cu el să poți da piept,
 „Ci merge tot cotiș
 „Și sare curmeziș.

„C'un cuvînt n'are pas, nici umblet creștinesc.

„Dar ce să mai vorbesc?

„Când chiar măria ta, de-o fi cum am aflat,

„Aî fost adese orî de dînsul înșelat?“

— „Destul,“ lătră atunci copoiul cafeniû;

„Pe el nici îl ascult, purtările-î le știu.

„Orî ce pentru el cređ, și iată-l osândit

„Să fie jupuit.

„Carnea va rămînea pentru judecător,

„Iar labele vor fi pentru jeluitor.“

Ed. 1863.

URSUL ȘI VULPEA

- „Ce bine aū să meargă trebile în pădure,
„Pe împăratul tigru când îl vom resturna
„Și noi vom governa;“
- „Dăcea unei vulpi ursul, „c'orī cine o să jure
„Că nu s'a pomenit
„Un timp mai fericit.“
- „Și 'n ce o să stea oare
„Binele acest mare?
Il întrebă.
- „In toate
„Mai ales în dreptate:
„Abusul, tîlhăria, avem să le stîrpim,
„Și legea criminală s'o îmbunătățim;
„Căci pe vinovați tigrul întâi îi judecă
„Ș'apoi îi sugrumă.“
- „Dar voi ce-o să le faceți?“

— „Noi o să-î sugrumăm
„Ș'apoî să-î judecăm.“

Cutare saū cutare,
Care se cred în stare
Lumea a governa,
Daca din întimplare
Ar face încercare,
Tot ast-fel ar urmâ.

Ed. 1863.

CORBII ȘI BARZA

Pe o câmpie
Mare, bogată,
Urmă odată
O bătalie
Aspră, cumplită, neasemănată,
In cât cadavre nenumărate
Zăceaă grămadă neîngropate.
Corbii îndată luară știre;
Lacomî de pradă ei năvăliră,
Și cu grăbire
Acî sosiră.
Și după ce mâncară, și după ce bătură
Mult sânge, începură
C'un plac îngrozitor
Să cânte cina lor.

Barza cea simțitoare,
 Care pe om iubește,
 Și 'n preajmă-î se nutrește,
 Vădându-î de departe,
 Le strigă: — „Cum se poate
 „Așa nerușinare:

„E locul pentru cină? e ora de plăcere
 „Pe un pământ de doliu, în ziua de durere?

„Mumele își pling fii;

„Isvorul bogăției,

„Câmpul, e ruinat;

„Iar voi vă îndopați

„Și cântați!“

— „De-aceasta ne ertați.“

Răspunse de odată

Ceata întunecată,

„Omului cât îi place

„Poate fi ruinat,

„Dar noi suntem în pace

„Și mult ne-am îngrășat.“

Acei ce de a țerei grea soartă profitară;
 Ce de streini în posturi, în ranguri se 'nălțară;
 Ce prin trădări, bazețe sunt astăzi mari, bogați,

Poate și decorați,

După a mea părere, sunt corbi nerușinați.

Dar aş dori să-mi spuneți, domnilor cititori,
(Căci eu vorbesc de-o țară
De tot imaginară)

La noi se află oare ast-fel de muritori?
Dacă aveți de oameni idee așa proastă,
Las răspunderea toată asupra Dumnea-voastră.

Ed. 1863.

CALUL VÎNDUT

ȘI

DIAMANTUL CUMPĂRAT

Plin de bucurie mare
Oare-cine îmi spunea,
C'a vîndut din întîmplare
Și cu un preț de mirare
Un cal prost ce el avea.
„Căci bietul cumpărător,“
Dicea el, „s'a înșelat
„Și puțin cunoscător
„Orî-ce î-am cerut mî-a dat.“
La acestea ce să-î dic?
Atunci n'am răspuns nimic.

Dar peste puține zile îl văd însă furios,
Și îmi strigă : — „Nu știi frate, un mișel, un ticălos

„Ce semăna om de treabă, fără milă m'a 'nșelat:
„Mă-a vîndut o sticlă proastă drept un diamant curat.
„Cum ți se pare aceasta?“ — „Dău așa cum m'a părut
„Intîmplarea de deunăđi cu calul ce ai vîndut.“

Strigăm și protestăm tare
Când nedreptatea cercăm,
Dar mulți urmăm la 'ntîmplare
Fapta ce o defăimăm.

Ed. 1863.

PORCUL LIBERAT

Când s'au liberat Țigani, în anul de la Hristos
O mie și . . . . nu știu câte; unul din ei, omenos,
Vru și el să libereze pe un porc ce îl avea,
Și în jug de multă vreme lângă șatră îl ținea.
Îl chemă dar, și îi dîse: „Porcule, purcelul meu,
„Cunosc însumi, din cercare jugul cât este de greu,
„De aceea te fac liber; de-acum poți a viețui
„Orî cum ți-o plăcea, și hrana singur a ți-o dobândi.“
— „Să trăești! însă, stăpâne, în grădini pociu eă intră,
„Pepenî, dovlecei și verze fără grijă a mânca?“
— „Ba nu, astea sunt oprite.“ — „Așa dar îți mulțumesc:
„Cu un sfert de libertate, drept să spui, nu mă 'nvoesc.
„Ba creș chiar că e rușine, când toți porcii aă trăit
„La coșare în robie, să es eă maî osebit;

„Să-mi ridic mai pe sus botul și de treapta lor să fug.
„Ș'apoî ce ar ice boii vedendu-me fara jug?“

Unii 'nteleg libertatea ca porcul cel ignesc;
Alii deprini cu robia de ea greu se despresc.

Ed. 1863.

CASTORUL ȘI ALTE LIGHIONI.

Maî multe lighioane, locuind într'o vale,
Eraû des vătămata d'un iute riû vecin,
Care eșind cu sgomot din malurile sale
Strică vizunii, cuiburi, și traiul lor cel lin.

Ele dar s'adunară,
Și mult se consultară,
Ce fel ar putea face,
Și prin care mijloace
Stavilă ar opune
L'acea înecăciune.

„Frați,“ dîse un Castor,
Zidar de soiul lui,

„Eû asta socotesc:

„De mi-ți da ajutor,

„Să m'apuc să clădesc

„Zid tare de pămînt și apeî să-l opuiû.

— „Bravo! bine-ai gândit,
Strigară toți pe loc;
„Ești patriot vestit
„Și mare dobitoc.“
Castorul încântat
Făr' a mai zăbovi
S'apucă de lucrat,
Dar nu fu ajutat,
Și prea reu isbuti,
Căci riul furios,
De multe ploî umflat,
Isbi ș'asvirli jos
Pămîntul înălțat.
Atunci cei-lalți fugind
Pe meșter blestemaî
Și toți îl defăimaî
Dicînd: „Ce ticălos!
„El a pricinuit
„Răul ce s'a 'ntîmplat,
„Pentru că a cercat
„In neroadă-î dorință
„Lucru peste putință.
„Eû l'am povățuit,
„Dar nu m'a ascultat,
„Și de aceea noi
„Tragem aste nevoi.“

Adese ori virtutea așa se prețuește :
Ori ce nobilă faptă, ori ce dreaptă 'ncercare
Pentru-al mulțimei bine ș'a țerei apărare
Mișei o defaimă, dacă nu isbutește.

Ed. 1863.

MIELUL MURIND

Fiū al unui berbece care de mult murise,
Un miel se bolnăvise,
Mușcând din întimplare
O 'nveninată floare
Saū iarbă, nu se știe;
Destul că a lui moarte
Nu mai era departe.

Acum el își făcuse datoriile toate
Câte și le fac mei în ceasul cel cumplit.

Mumă-sa cu durere
Incepuse să sbiere ;

Il sărută sermana plângând neconținut,
Și-î dicea: „Ce-mi e bună viața fără tine?
„Cui mă lași fētul meu ?
„Spune tată-teū, dragă, că viū curīnd și eū,
„Căci pe această lume nu mai aștept vr'un bine!“

— „Dar ce să-î răspunz, mamă“ — întrebă micul miel —

„De-mî va face 'ntrebare

„Despre a turmei stare?”

„Tu ştii bine că el

„Iubia mult să vorbească

„De dulăii din turmă şi de ceata lupească.“

— „Spune-î că turma toată zace de rea gălbează;

„Că are şapte doctori ce prea rău o tratează.

„Mai spune-î că ciobanul a pus pe un nepot,

„Ce tată teŭ-l cunoaşte, îngrijitor la turme,

„Ca să stîrpeasc' abusul şi relele să curme.

„Atâta spune-î numai şi 'nţelege el tot.“

După acei din preajmă, care îi ocolesc,

Poţi judecă prea lesne pe cei ce cârmuesc.

Ed. 1863.

ZUGRAVUL ȘI PORTRETUL

La un zugrav foarte vestit mergând din întâmplare,
Portretul meu îi comandaî; întâi însă 'ntrebare
Artistului îi adresaî, de poate să mi-l facă
Așa cum orî cuî l'o vedea portretul meu să placă;
Căci am un mare interes, voiû ca 'n streinătate,
Ș'anume 'n Franța maî ales, la ochî să pociû eû bate,
Fiind acum de măritat o fată foarte rară,
Ș'aî eî epitropî căutând bărbat în astă țară.
— „Prea lesne,“ îmi răspuse el, „nu e întâiașî dată
„Când pe urîșî făcend frumoșî luaî o bună plată.
„Eștî negru, te voiû face alb; eștî slab, te îngraș bine,
„Numaî veđî de portret departe a te ține.“
Vorbind așa, mă zugrăvî, — și dacă al meû nume
Jos la portret n'ar figurà, nici un creștin pe lume
N'ar putea crede că sunt eû, atât sunt de schimbate
Trăsurile-mî, ochî, gură, nas, și înfrumusețate.

Ai noștri rid câți mă cunosc, dar prea puțin îmi pasă,
 De voiă putea să dobîndesc pe nobila mireasă,
 Și dacă vre un venetic, eșit din țeri streine,
 Său vr'un romîn mai îndrăsneț n'o isbuti mai bine.

Redactori care lăudați
 Pe uniî dintre candidați;
 Ce proștilor le dați virtuți,
 Și elocuență celor muți;
 Ce pe rei faceți virtuoși
 Și patrioți pe ticăloși,

Cređ că nu rău vă potriviti cu omul ce m'a zugrăvit,
 Său cu vestitul Carcalechi, redactor care a trăit,

Al căruî jurnal fabulos
 Era destul de mincinos,
 Dar care cel puțin spunea
 Acelor care nu-l credea,
 Că „adevărü-adevërat“
 Este prea lesne de aflat;
 Că n'aũ decât să ia pe dos
 Câte a scris el de prisos,
 S'atunci pot fi încredințați
 Că n'aũ să fie înșelați.

Ed. 1863.

CATĂRUL CU CLOPOŢEI

Deunăđi un văcar de sat
Catărului i-a atîrnat
Salbă de clopoŢei,
Numindu-l el îngrijitor
Şi înainte mergător
Ciredeî de viŢei.
Insbă curînd s'a 'ncredinŢat
Că ş'a făcut mare păcat
Cu bietul dobitoc,
Care, cât s'a simŢit
Aşa împodobit,
Strigă: „O ce noroc!
„In sfârşit iată-mă chemat
„La gradul ce am meritat.
„Meritul meu necunoscut
„De lumea toată e văđut.

„Acum de sus am se tratez
 „Soiul dobitocesc ;
 „Pe nimeni nu mă salutez,
 „Căci prea mă umilesc.“
 — Așa ȕicând, așa făcù,
 Și plin de îngâmfare
 El clopoței începù
 Să-î sune foarte tare.
 Așa de tare îi sună,
 Cât mintea i se răsturnă ;
 Și el, care june fiind,
 Trecea de cam smintit,
 Acum măi mult îmbătrânind
 De tot a 'nebunit.

Cum socotiți și dumnea-voastră,
 Dar eũ gândesc că 'n țara noastră,
 Se află așa dregător
 Numit chiar excelență,
 Ce cu catârul sunător
 Poate da concurență,
 Care se crede om de stat
 Chiar și politic insemnat,
 Și care netăgăduit
 De clopoței este smintit.

LIȘȚIA, RAȚA ȘI GÂSCA

Spun că 'n vara trecută, o lișiță și-o rață,
Aî lebedei de baltă consilierî privați,
Supt președința găștei s'aû strîns de dimineață
Pe lac la Cișmegiû. Acolo invitați
Eraû, din înalt ordin, a hotărî în sfat
    O pricină de stat,
Adică prin desbaterî adîncî să chibzuiască
Pentru un pește mare cu ce sos sê-l gătească.
    Căci lebăda gătoasă
    Voia să dea o masă.
Mare le fu gâlceava și lungă convorbirea.
Presidentul le dîse: „Fraților Senatorî,
    „Să lăsăm chibzuirea.
„Pricina, cum se vede, e foarte delicată,
„Și dup'a mea părere trebuie amănată ;
    „Veniți mâne în zori.“

Propunerea aceasta cu toți o aplaudară

Și pentru 'ntâia-oară

Pe găscă lăudară

Pentru a ei idee, apoi se risipiră

Și a doua ți iară l'același loc veniră.

Pân' a doua ți însă știți ce s'a întîmplat?

Fiind vară și soare și o căldură mare,

Peștele s'a stricat

Și raci l'aū mâncat.

Cuvintele-aci scrise să nu vă pară glume;

Consiliuri d'acestea vedem destule 'n lume

Și la noi mai ales

Se 'ntîmplă foarte des.

Ed. 1863.

IV.

EPIGRAMMÆ

II

CELUI CE SCRIA

III

CA POEZIA E O BOALĂ NEFERICITA

I.

Un osîndit la moarte pentru o vină mare,
Rugă pe un prieten, să facă încercare,
Ca unul ce la curte avea multă putere,
De la prinț sașu ministri ȳertarea lui a cere.
„A!” r spunse acela, „nu te pociu ajută,
„Pentru-că de aș face-o, e  te-aș compromită.”

Ed. 1842, 1847, 1863.

II.

CELUI CE SCRIA

CĂ POESIA E O BOALĂ NELECUITĂ

Dar, boala poeziei este nelecuită;
Ai ȃis și tu în viața-ȃi un singur adevăr.
Dovadă la aceasta e musa-ȃi cea pocită,
Și versurile tale care se trag de pěr.
De-atâta vreme lumea își bate joc de tine,
Și 'n loc să puă silinȃă a scri ceva mai bine,
Din ȃi în ȃi mai tare te vėd că șchiopătezi.
Ce doctor așa mare poate să se găsească,
De a .ta nebunie să te tămăduiască,
Sau cel puțin să facă în prosă să visezi?

Ed. 1842, 1847, 1863.

III.

D. ***

M'am silit tot-deauna să-mi dobândesc bun nume,
Și prin purtări cinstite să mă cinstesc în lume,
Fără să am mândria să ȳic c'am isbutit.
Dar de când luai știre că tu, ș'alții ca tine,
Mă defăimați în obște și vorbiți rău de mine,
Incep să me cređ sigur de ceea ce-am dorit.

Ed. 1842, 1847, 1863.

IV.

Un preot cuvios
 Odată spovedea
 Un prinț religios,
 Și ast-fel îi vorbea:
 — „Ajută, domnul meu,
 „Pe câți săraci găsești,
 „Căci chiar pe Dumnedeu
 „Intr'inșii îl cinstești.
 „Știi ceea ce-a grăit
 „Al lumii creator,
 „Că cerul e gătit
 „De moștenire lor.“
 — „O! dacă e așa,“ răspuse mulțumit
 Acel spoveduit,
 „Nici o grijă să n'ai, cuvioșia ta;
 „Căci bunul Dumnedeu, de mă va ajuta,
 Eū îți făgăduesc,
 „Pe toți supușii mei de raiū să-î pregătesc.“

V.

În iad, mai deunăzi, câți-va reposați,
Care în viață treceau de 'nvęțați,
Dedeseră jalbă, arătând că cer,
Să se pedepsească jupânul Volter,
Pentru câte rele de dînșii vorbea,
Atunci când trăia.

— „Domnilor,“ strigă Volter mânios,
„Jalbă ce ați dat este de prisos;
„Ce pedeapsă-mi vreți? ce rău îmi doriți?
„Eū vę socoteam destul mulțumiți,
„Când în Bucuresci, după cum v'am spus,
„Doi vrăjmași ai mei știți cum m'aū tradus.“

Ed. 1842, 1847, 1863.

V.

TRADUCERI

ADIO

LUI

LORD BYRON LA SOȚIA SA

Și în sfârșit adio ! Și dacă relei soarte
Îi place a fi vecinic.... adio iarăși dic !
Zadarnică ți-e ura, că'n peptu-mă fără moarte
Dragostea mea viază ; nici secolă nu o stric.
De ce nu pociu în ochi-ți inima-mă a desface,
Pe care-adesă capu-ți îl rezemaă cu pace,
Când somnul cu dulceață pe gene-ți odihnia !
Și ast-fel să-ți arate ascunsa ei gândire !
Căci poate vei cunoaște c'ai fost în amăgire,
Ș'a ta desprețuire nedreaptă vei vedea.

Lovirea ce-mă dai mie de oameni se slăvește,
 Când rana-mă sângerează, plăceri ei afl' atunci!
 Dar veți că astă lume amar te necinstește,
 Intemeindu-ți slava pe ale mele munci.
 Cu toate că 'n credință greșala-mă este mare,
 Cu toate că în faptă după a mea purtare,
 Destule am eu singur asupra-mă a 'mputa.
 Dar cruții nu putură un alt braț să găsească,
 Atât să mă sfișie ș'adînc să mă rănească,
 Decît brațul ce-odată cu drag mă 'mbrățișa?

Să nu te 'nșeli atîta : amorul cu'ncet pere
 Dar iarăși nu mai crede că inimile pot
 Prin orî ce depărtare, prin orî care tăcere,
 Prin orî ce silnicie schimbate-a fi de tot.
 A ta încă păstrează amorul către mine,
 A mea e sângerândă, dar însă pentru tine
 Bate, s'asvîrle, arde, și arde ne'ncetat.
 O cugetare groaznic pe amîndoî pătrunde :
 Voiu fi pe alte țermuri, și cine știe unde?
 Vecinic în despărțire, de tine depărtat!

Sunt jalnici aste vorbe ca gemetul de moarte,
 Ca peatra mormîntală pe noi ne-a'nflorat.
 Tristele diminețe când voiu trăi departe
 Ne vor afla cu jale pe-un văduv pustiū pat!

Când vei vrea să te mângâi cu fiica ta iubită,
 Și când va fi vre-odată urechea ta isbită
 De glasul ei cel tânăr, de vorbele-î d'întâi,
 Vei învăța-o oare să țină: „al meu tată,
 Măcar că n'o să poată să-l vadă vre odată,
 Să-î dea îmbrățișare în lumea celor vii?”

Când mânilor-î prea fragedi te-or strînge cu dulceață,
 Când mica ei guriță va cere pe a ta,
 Gîndește la acela ce nu va mai fi față,
 Ce 'n veci de fericirea-ți el cerul va ruga,
 L'acela ce amoru-ți putea să-l ferească.
 Și dacă acest martor de-o dragoste cerească
 V'avea într'al său aer ceva de-al tată-său,
 A ta inim' atunce va bate pentru mine;
 Fior rece va trece prin ale tale vine,
 Repede se va strînge, va bate pulsul tău.

Cumplita-mi rătăcire ți-e cunoscută poate:
 Dar nimene să știe smintirea mea nu creș.
 Pe urmă-ți în tot locul a mele nădejdi toate
 Se vestejesc, și iarăși pe urmă-ți înviez.
 A inimi-mi simțire cu totul șovăește;
 Trufia-mi ce la nimeni ea nu se umilește,
 La tine se închină, la tine s'a supus.
 Dar! . . . părăsit de tine și sufletul mă lasă,

Viața mă-e povară, o simț cum mă apasă
Și ori-ce fericire o văd că mă-a apus.

Destul, în zadar este orî care rugăciune,
Ș'a mea nu se ascultă. Să nu vorbim mai mult,
Căci sunt cugetări triste ce 'n silă ne supune,
Ce făr' de voie scapă, de lege nu ascult.
Odată înc' adio! Lipsit acum de toate
De câte-mî erau scumpe, simțirea-mî nu mai poate;
Inima-mî ostenește de a mai suferi,
Sunt jalnic, singuratic, cuprins de întristare,
Și desnădejduirea-mî se face tot mai mare,
Și sila-î mă înneacă, căci nu pociu a muri.

Lord Byron.

Ed. 1832, 1842, 1863.

ÎNTRISTARE

Duceți-mă acolo pe țărmuri fericite,
Diceam, unde Neapol pe-al mării sîn prea lin
Răsfrânge dealuri, stele de nori neînvelite,
Și unde cresc oranzii supt cerul cel senin.
Ce 'ntârziem? Să mergem; din unda cea albită
Să ved^ș eșind Vesuvul în flacări care sbor;
Să ved^ș eu Aurora pe dealuri strălucită.
Și voi^ș, țiind de mână, ușor pe-a mea iubită,
Din aste nălțimi vesel visând să mă cobor.
Urmează-mi în ocolul acestor golfuri line;
Să 'ntoarcem pașii noștri pe țărmul cunoscut,
L'a lui Virgil cenușă, l'a Cintiei grădine,
L'al Venerei vechi^ș templu țărin' acum făcut.
Acolo subt oranze, subt via înflorită,
A căreia mlădițe cu mirții se mărită
Și fruntea și-o 'mpletește c'o boltă de lungi flori,
L'al ape^ș dulce sgomot, l'a vîntului murmură,
Noi singuri cu amorul, cu vesela natură,
Gustând viață dulce, plăcuți vom avea sor^ș.

A galbenelor ȃile făclia se topește,
 Se stinge cu încetul de a restrîștei vînt,
 Orî dacă cîte-odată puțin mai falfăește,
 Schînteile-î aprinse de suveniru-ȃi sînt.
 Eũ nu știũ dacă cerul în marea-î îndurare
 Voește al meũ suflet în ast loc a eși;
 Viața-mî e aproape de recele-î hotare,
 Ș'abia pe un an poate că încã va pãși.
 Dar dac'a veni moartea în primãvara vieȃei,
 De trebuie în locul la bine închinat
 Sã scap din a mea mână o cup' a tinereȃei,
 Pe care cu flori soarta pãrea c'a 'ncoronat;
 Eũ nu rog Dumneȃei decãt sã merg odatã
 Pe țermul ce pãstreazã iubitu-ȃi suvenir,
 Sã ȃic un lung adio la clima cea curatã,
 Și unde-am gustat viața sã perȃ al vieȃei fir.

Lamartine.

Ed. 1832, 1842, 1863.

FLUTURELE.

Cu primăvar' a naște, cu roza ei să moară,
In unde de lumină cu zefiri a 'nota,
Pe flori a se da 'n leagăn c'o aripă ușoară,
De aer de miroase, senin a se'mbăta,
De praf a sale aripă de june să clătească,
Să sboare ca suflarea la bolta cea cerească. —
A fluturelui ast-fel e soarta de iubit :
El este ca dorința ce 'n veci nu se așază,
Nemulțumit de toate, din toate vrând să vază,
Se duce s'afle 'n ceruri plăcerea ce-a dorit.

Lumartini.

Ed. 1832, 1842, 1863.

FERICIREA

O vedeți colo, colo în vale,
Unde natura vesel zîmbește,
Unde păstorul Țilele sale
În paza turmei le mărginește,
Inimă simplă, nevinovată,
Orî-ce dorință lesne 'mplinită.
La câmp simțirea-î adevărată,
La câmp viața e fericită.
— La câmp, nădejdea Țice, veniți,
În fericire de vreți să fiți.

O vedeți colo, în palat mare,
Inconjurată de bogăție,
Vedeți ce cinste, ce drepturi are,
Vedeți pe fruntea-î ce bucurie.

Relele-î fapte se schimbă 'n bine,
 Orî-ce dorință și-are 'mplinirea.
 Numai mărirea toate supune;
 Numai 'n palaturi e fericirea.
 — Mărirî, nădejdea ȃice, goniți,
 In fericire de vreți să fiți.

O vedeți colo, colo 'n răsboaie,
 De steagul slavei falnic umbrită?
 Ochiî sînt groaznici, plini de vâpae;
 De morți, de sângiurî stă ocolită;
 Apără dreptul, legea, credința,
 Și răsplătirea-î e nemurire.
 Ah! ce plăcută e biruința,
 Ce fericire e la oștire!
 — Nădejdea ȃice : Răsboinici fiți,
 De fericire dacă doriți.

O vedeți colo, colo pe mare,
 Cum își încrede soarta la vînturî,
 Cum se preumblă fără 'ncetare
 Și ce departe e de pămînturî?
 Busola drumul la pol î-arată,
 Află lumî nouă, crește simțirea,
 Măsoar' adîncul, lățimea toată,
 Numai pe mare e fericirea.

— Nădejdea ȳice: Pe mări trăiți,
In fericire de vreți să fiți.

O vedeți colo 'n țară grecească,
Asil al slavei și-al libertăței,
Fantomă mândră, urieșească,
Unde-a scris Solon cartea dreptăței?
Frumoasă climă, ceruri senine,
Care însuflă 'n veci bucuria!
In aste locuri cât e de bine!
Ce fericire e în Grecia!
— Nădejdea-acolo ȳice, trăiți,
In fericire de vreți să fiți.

O vedeți colo, colo departe,
In norul cela ce se zărește?
Ah! ȳice omul, care la moarte,
Albit de ȳile, măhnit sosește:
Ca voi odată aveam greșală,
Dar al meu sânge astăȳi e rece,
Astăȳi nădejdea nu mai mă 'nșală!
Veți vedea singuri norul cum trece!
— Pân' atunci însă, mergeți, goniți,
Norul acela unde-o zăriți!

Béranger.

Ed. 1842.

VI.

PROȘĂ

MEMORIAL DE CALETORIE

După o preumblare de o lună și jumătate mă întorsesem în București, locul obicnuit al rezidenței mele. N'apucasem încă să mă scutur bine de praf, când îmi aruncaî ochii pe o scrisoare sosită de la Iași în lipsă-mi. Amicul ce mă-o adresa, informat de mai înainte de voiajul nostru, își arată părerea de rău că n'a putut să ne însoțească, și sfirșia dicând că se mângăe cu idea că literatura noastră se va îmbogăți cu vre-o producție vrednică de . . . .

Ne înțelegând tocmai bine spiritul celor din urmă frase, convocaî îndată consiliul meu obicnuit, care se compunea de mine și de Ion Ghica, tovarășul călător și statornic pârtaș al întâmplărilor bune sau rele. Aci citii menționata scri-

soare și cerui opinia adunărei; toți, afară de mine, îmi răspunseră ast-fel: „Înțelesul scrisoarei „este că tu trebuie să descrii tot ce ai vădut pe „la locurile pe unde ai umblat.“ O asemenea opinie din partea consilierilor, în judecata cărora am multă încredere, făcù să-mi cađă hârtia din mână.

Idea de a face o carte sau o broșură mă umplù de fiori, necunoscute oamenilor fericiți cari n'au căđut nici odată în ispită de a se numi autori, ca să ia un rang pe polițele librarilor; căci fie-care autor ce se tipărește, odată sau de două ori, și face a se vorbi de dînsul, par'că ar luà o îndatorire către public, și fie cine se crede în drept a-i cere socoteală de întrebuintărea timpului, când el, ce ar putea să facă la mulți aceeași întrebare, n'are curajul nici a deschide gura, fiind sigur că ar auđi drept răspuns, că scrisul nu este treaba lor. Dar ca să mă întorc de unde plecasem, idea de a face o carte mă umplù de fiori; sperând însă că judecătorii se vor fi înșelat ca niște muritori ce sunt, mă aruncaî într'un fiacăr și eșii pe uliță.

Aceasta era la 30 August 1842, și seară în care toată suflarea era datoare să se bucure. Toate cunoștințele ce întilneam îmi strigau de departe: — A! te-ai întors dela mănăstiri! Acum se mai veđi! O să viù să-mi arăți ce-ai lucrat pe acolo. În sfîrșit zării pe I. Văcărescu,

care amestecat în mulțimea ce privea cu gurile căscate o păcătoasă luminăție, părea a alerga după vre un vers pierdut său după vre o copilă de 16 anișori.

El asemenea mă oprî și-mî ceru să vadă versurile ce nu le făcusem. Atunci, în credința că amicii mei aveau dreptate și că sunt negreșit osîndit să descriu voiajul nostru, mă întorsei acasă, sigur că luminăția își poate urma cursul fără de mine.

Apoi se întimplase să fiu și cam supărat în seara aceea, și-mî era teamă să nu mă vadă astfel jandarmii poliției, cari păzeau pe uliți, și să socotească cu greșală că sunt om îndărătnic, care nu se bucură de fericirea publică. Jandarmii au pentru mine niște fiori deosebite, cari îmi aduc aminte că am primit odată visita unui comisar și unui căpitan de dorobanți șchiop, cari veneau *cu multă plecăciune* să-mî ceară hărțile ca să vadă ce am scris, fiind mari amatorî de literatură; și de atunci vederea unui om al poliției îmi face impresia unei omiđi ce ar cădea pe mine, adecă desgust și cutremur.

Acasă mă gândii serios la datoria ce-mî dovediseră că am; dar ca să înșel speranța unora, cari așteptau versuri; ca să evit bănuelile altora, cari nu prea cred adevărurile poeziei, (cu toate că prosa este asemenea de mincinoasă, cu osebite

numai că minciunile celei d'întâi mângâe inima și înalță sufletul, iar ale celei din urmă sunt amare și păgubitoare), mă hotărîi în fine să scriu voiajul meu în limbagiul d-lui Jourdan, și începuî ast-fel.

Din copilăria mea auđiam vorbindu-se de mănăstirile de peste Olt, de poziția lor, de munți înalți, de peșteri minunate, și simțeam un fel de rușine că nu le cunoșteam, eū care cunosc cu osebire toate ulițele și mahalalele capitalei. Așa, găsind pe Ion Ghica, cu aceeași dorință, hotărîrăm să facem împreună o expedițiune, el cu un cuget de știință, iar eū ca simplu privitor al naturei selbatice și admirator al eroilor, cari aū zidit acele sfinte locașuri.

Până a nu plecà, am găsit de cuviință să ne înarmăm cu ceva recomandății, neapărat trebuincioase ca să călătorească cineva în țară la noi, și ne-am adresat pentru aceasta la d-l Villarà, de a căruia bunăvoință ne credeam siguri. Se poate înțelege însă mirarea noastră, când el ne răspunse că trebuie mai întâi se ceară voe de mai sus, căci suntem cam bănuți, și poate să nu fie plăcută întreprinderea noastră. Dându-ne cu aceasta să înțelegem, că avem de gând să complotăm vre-o răscoală cu pacnicii locuitorii ai oltarelor. Ne am mirat îndestul de o-reputație usurpată, care am dobândit'o fără să o căutăm, și aceasta ne-a

făcut să gândim că, dacă libertatea presei ar fi fost ceva mai întinsă, noi am fi putut fără a atinge guvernul, nici religia, nici morala, să demascăm pe acei cari inventează asemenea calumni, ce interes găsesc în ele, cât de vătămător e soiul acesta de oameni, ce deosebire există între brasla spionilor și calumniatorilor nerușinați, dintre cari cei dintâi se mărginesc a repetă ceea ce aud, și cum un guvern care își cunoaște interesul și consultă opinia publică, trebuie să trateze pe cei dintâi; dar pentru că lucrurile mergeau alt-fel, aceste reflecții le-am păstrat pentru noi.

Așa, iubite cititor, fără să mai așteptăm deslegarea, ce putea să nu vie, iată-ne într'o frumoasă trăsură (calească care nu era a noastră), alergând pe drumul cel mare al poștiei, trași sau mai bine tiriți de opt cai ce aveau multă greutate să se tîrască singuri. — Ar fi de prisos să vorbesc de starea poștilor; căci prea puțini sunt cari să nu știe de câte ori se desnod ștreangurile, „de câte ori se rup hamurile“ și câți cai rămân pe drum dela o poște până la alta; întru aceasta nu ni s'a întâmplat nimic mai neobiceiuit decât altora; dar tăcând despre lucrurile obișnuite, nu mă pociu oprî de a spune în treacăt câte-va amănunte cari ne-au interesat.

Căpitanul dela a doua poștă, numită Baciul, pe drumul Slatinei, era un om foarte glumeț. El

avea vre-o dece câni de o grăsime nepilduită, cari ne-aũ priimit cu lătrături vrednice de câni ce mai vestiți în istorie; contrastul grăsimii lor cu slăbiciunea cailor, din cari aduserăm cu noi numai cinci, ne făcũ să întrebăm pricina, căci bănuiam că poate căpitanul, abusând de puterea sa, împarte la câni nutrimentul ce se cuvine cailor; dar el, înțelegând cugetarea noastră, intră în odaie fără să răspundă, și eși îndată încărcat cu o condică: „Cât pentru câni,“ și, „știți D-voastră „că nu mănâncă fân; așa mă puteți crede că i-am „îngrășat eu și călătorii ce trec pe aici; iar pentru „cai, am făcut mai deunăđi un raport la casă, ară- „tând starea lor și cerând adăogire la hrană; iată „răspunsul ce am primit.“ Atunci ne citi un ordin al casei, în care îl dojenea strașnic pentru cere-rea lui și îi poruncea să nu mai dea crețemint la minciunile surugiilor, cari se silesc să-ı dovedească, pentru interesul lor, că sunt caii slabi. „Neputând „îmbunătăți starea cailor,“ urmă capitanul, „mă silesc să îmbunătățesc pe a mea și a cânilor.“ Și adevărat, după rotunjimea obrazului său, putea judecă cineva că a descoperit pentru aceasta cel mai bun metod. Așa, mulțumiți de conversația lui, îi poftirăm sănătate și plecarăm.

Era cinci ore după amiađi; abia avurăm timp să ajungem la poștia dela Talpa, unde hotărirăm să petrecem noaptea. Coborîndu-ne din trăsura

vădura două arcuri de triumf, cari decoraū cele două intrări ale poștei. Această vedere, într'un loc ce poartă un nume faimos scris cu sângele a două nații puternice, întoarse gândul meu spre timpii trecuți; îmi închipuiam că sunt în lagărul viteazului împărat, care a spălat rușinea armelor romane, și așteptam se văd acvila taberei fluturând înaintea triumfătorului¹⁾. Dar iluziunea nu ținu mult, căci locuitorii poștei, cari n'auziră nici o dată vorbind de Daci sau de Romani, îmi spuseră că acele arcuri s'au făcut de curînd pentru o onorabilă persoană ministru de interne, care în adevăr n'a triumfat în contra nimului, dar a bătut pe mulți surugii, trecînd pe acolo, lucrurile făcea tot una după părerea lor. Inșelați în iluziile noastre, căutarăm un loc unde să ne putem despăgubi cu somnul; un umbrar sub care se odihnișe strălucita persoană, ne servi spre aceasta. Ne flatam cu speranța că sub un asemenea acoperiș ne vom odihni mai bine decât am merită; dar aci încă o amăgire: avurăm curînd prilejul să ne incredințăm că cei mari dorm adesea pe ghimpți; leghioane de purici ne-au muncit toată noaptea; socotiam că Decebal și oștirea lui, ce credea în metempsichosă, au înviat negreșit sub

¹⁾ Traian la anul 100 după Christos. Cronicarii diferă asupra locului acei lupte.

forma acelor insecte, ca să ne pedepsească; căci nu puteam crede că cercam aceasta din partea armatei lui Traian, care n'ar fi avut nici un interes să-și facă o glumă din repausul nostru, pedepsind fără milostivire pe nevinovații și debiliții săi strănepoți.

A doua zi foarte de dimineată ne grăbirăm a închină arcurile de triumf geniurilor ce triumfară de pelea noastră, și a plecà cu repeđiciune fără măcar a întoarce ochii spre locul de osindă.

Pe la amiață sosirăm la Slatina, oraș vechi, dar cel mai anevoe de vizitat ce am vădut vre odată. — Risipit pe coastele dealurilor ce îl înconjoară, orașul înfățișează o vedere înpestrită, și poate mulțumii privit de departe; însă cele mai multe case, după pozițiunea lor, sunt un fel de baterii, cari trebuie să le ieși cu asalt, în pericol de a-ți frînge gâtul, dacă din întîmplare vei avea acolo vre un amic, pe care să dorești a-l vedea.

Pe la anul 1530 trăia în acest oraș un boer anume Vintilă, ce ocupă postul de jude sau judecător, după cum se dicea în idioma părinților noștri. — Simțemintele lui religioase și patriotice erau în genere cunoscute, căci nu era sərbătoare să lipsească el dela biserică și nu era ocaziune în care să nu declame împotriva tiraniilor lui

Moise I. După moartea acestui din urmă, și după scurta domnie a lui Vlad IV, care se sfârși în unele Dimboviței, alegătorii prinților, ca să înceteze neunirea ce domnea între ei, deteră tronul acelui boer din Slatina, și Vintilă I fu unul din domni ce mai tirani și vărsători de sânge.

În scurtul timp ce zăbovirăm acolo, până să ne aducă caii, vedurăm pe noul Prefect, care trecea în județ, ocolit de o ceată întreagă de dorobanți; tistul său șeful lor venea în urma trăsuri, fiind deasupra capului și înfățișând fără rușine orășenilor vederea unei mobile misterioase, ce da tutulor să înțeleagă că d-l cărmuitor este supus la slăbiciuni, cari îl apucă adese-orî în mijlocul târgului.

Acum eram aproape de România mică. Această parte a țerei e cea mai bogată în suvenir istorice; mănăstirile ei, pădurile, munții, râurile ce o adapă, toate poartă un caracter de sălbăticiune și de mărimă. Căntecele haiducilor, tradițiile populare, costumul pitoresc al pandurilor, toate arată un popor născut pentru arme și demn de a le purta. Valoroșii Buzești, nobilii cavaleri ai patriei și ai libertății; preotul Farcaș, general al Românilor; bătrânul Manta, banul Craiovei, spaima Tătarilor, și amicul lui Michaiu Viteazul; și însuși acel Michaiu, fala oștirilor și eroul Creștinătății, sunt fii ai acelui pământ.

Impacienți dar de a vizita teatrul atâtor întimplări mari, a vedea locul nașterii atâtor bărbați demni de comemorare, ne pornirăm curînd de la Slatina, și sosirăm la 7 ore pe marginea Oltului, care în acel loc este de o lățime ca la 200 picioare. Aci, până să tragă podul, ce se află de ordinar de cea-laltă parte, ¹⁾ ne ocupărăm privind un măreț apus de soare. Soarele, înconjurat de nori vineți, avea o față sângerată și formă în unde o coloană de aur, ce se părea că ese dintr'un vulcan de flacări. Apoi, când fu aproape a se ascunde, norii rămași deasupra-î, subțindu-se și întindându-se ca o pânză de păianjen, îi formară o diademă strălucită de diferite colori. Valurile, cu o șoaptă înneată, se sfărîmau de mal, și tăcerea misterioasă ce domnea împrejur dispunea sufletul la cugetările melancolice cari ne cuprinseseră, când dupe puțin umblet sosirăm la locul numit Drăgășani, loc cunoscut de iubitorii petrecerilor pentru dealurile lui și calitatea vinurilor, iar de amicii omenirei nefericite pentru moartea atâtor atleți ai libertății Grecilor.

Noaptea ne ascundea vederea obiectelor, dar cerul era limpede, și stelele schinteitoare păreau a-și atînta căutătura spre câmpul de resbel. Din când în când câte unul din acele focuri, cari că-

---

¹⁾ Până atunci nu se făcuse podul stătător.

lătorese în spațiu, se desfăcea din tărie, lăsând dupe dinsul o urmă luminoasă, și se coborà a vizită batalionul sacru prefăcut în țărână.

A doua și cercetarăm cu deamăruntul locul acela: nici o urmă nu arată că aici a fost începutul luptei pentru libertate; plugul a trecut peste oasele Grecilor, și sângele lor nutrește semănăturile; o singură cruce înnegrită de timp e monumentul ce-l arată locuitorii cari au fost martori întâmplărilor de atunci. Simbol al păcii, ea unește sub umbra sa pe Turci și pe Creștini, cari se odihnesc împreună în liniștea morții, marile împăciuitoare al patimilor și sfârșit al luptelor omenești.

Am auzit pe mulți condamnând entuziasmul unui istoric, care pune batalionul dela Drăgășani în aceeași linie cu batalionul Tebanilor. Spartiaților dela Termopile și cu garda împărătească dela Waterloo. Cu toate acestea sunt de părerea lui. Trebuie să facă cine-va o comparație relativă, trebuie să judece că o mică oștire rău armată, streină de tot felul de tactică și având a se lupta în contra unei mulțimi de zece ori mai mare, e tot atât demnă de laudă ca și acele faimoase batalioane, cari în fine n'au făcut alt decât a muri până la unul ca și cei dela Drăgășani. Grecia le este datoare onoarea întreprinderii. Cele din urmă strigări ale lor au mișcat munții

Epirului și inima lui Boțari, și au făcut să nască soldați din fie-care stâncă. Dar oamenii înțeleg anevoie și rid bucuros de întreprinderi, al căroro sfârșit li se pare chimeric; numai spiritul libertății urmează un punct luminos prin mulțimea anevoințelor; numai el singur inspiră curajul a semăna fără a culege; și acei cari mor pentru libertatea unei națiuni sunt demni a trăi în memoria națiunilor.

Puțin mai înainte de valea unde odihnesc jertfele oamenilor, pe marginea unui pod, ne oprirăm la vederea unei jertfe a naturei sau mai bine a întâmplărei: aceasta era un copil ca de zece ani, născut fără mâni. Mila ce el inspira era amestecată de groază: în locul umărului drept avea un deget de forma degetului celui mare al mâinei, și se slujă de dînsul cu o iuțea deosebită. Îl aruncarăm un sfanț, pe care îl luă cu gura; apoi, plecându-și puțin capul, îl aruncă după deget; întindînd piciorul apucă pânea ce-i dederăm și fără cea mai mică greutate o duse la gură. În poziția ce avea atunci și după furia cu care mușca din pâne, semăna mai mult o feară sălbatică sau o pasere carnivora decît ființa cuvîntătoare. În statură, unde mijloacele iartă a avea instituturi pentru asemenea oameni nedreptățiți de natură, acest nenorocit și-ar ține viața învățînd vre-un meșteșug potrivit fa-

cultăților ce-î mai rămân; dar acolo unde se află, eră în pericol a muri de foame și de frig, dacă sătenii dimprejur nu ar fi îngrijit de hrana lui.

În aceeași zi sosirăm la Ocnele mari, ¹⁾ unde furăm primiți și tratați ca niște mari prinți, mulțumită d-lui Oteteleşanu, care ținea acele ocne și cu care uitasem să spui că venisem până acolo. Două zile am întrebuințat a vizita locurile și munții dimprejur. Pe vârful lor se ved două mici schituri: unul făcut de spătarul Michaiu Cantacuzino și numit Titireciu, spre mulțumire că în timpul fugei sale în Transilvania, pe la 1677, s'a ascuns câte-va zile în acele păduri și a scăpat de sateliții ce Duca Vodă pornise după dînsul, și pentru că luară sfîrșit nenorocirile familiei sale; iar cel-alalt schit, mult mai nou, s'a clădit de un călugăr, al căruia nume nu l'am găsit.

Ion Ghica, încântat atît de maniera cât și de frumusețea cămărășitei, i-a făcut pe ascuns portretul. E de prisos să laud talentul pictorului; vă spui numai că, după ce m'a arătat portretul, dîcîndu-mi că este femeia cămărașului, pe care o vedeam în tot ceasul, m'am încredințat că amicul meu este un mare politic, un bun

¹⁾ Ocnele mari la Rimnicu-Vilcei.

matematic, un bun mineralog, în sfârșit că este orî ce alt afară de pictor.

După aceasta, ca să nu lăsăm nimic nevădut, ne coborîm în ocnă, care e de o adîncime ca de 30 stînjini. ¹⁾ Se auđise că guvernul avea de gînd să ne-o dea drept lăcaș, cu prilejul unui complot chimeric, și-mi aduc aminte că această idee era atît de întemeiată, în cât mulți cari nu mă vedură pe afară, se miraū când mă întîlneau, și în mirarea lor aveaū un aer care părea a ȃice: ce păcat că nu sunteți acolo! Așă nu vrurăm să perdem ocașia de a face cunoștința unei mine, atît de triste pentru cei cari o lăcuesc și atît de profitabilă pentru d-l Oteteleșanu, care o exploatează.

După aceasta, ne adunarăm în formă de tribunal ca să cercetăm reclamația unui ciocănaș, care se plîngea că l'a lăsat femeia sa. Făcînd toate protestațiile de buna sa purtare în timpul unei scurte căsătorii, conchidea zicînd că trebuie să se îndatoreze femeia a veni să lăcuească cu dînsul. — Dar ce vină îți găsește? îl întrebaram. — Nicî o vină alta decăt că nu mă mai va și că s'a împlinit sorocul. — Dar ce soroc? — Pentru că, să vedeți D-voastre, noi ne luarăm cu învoială

---

¹⁾ Până atunci mina nu era sistematică și te coborai într'insa cu frînghia.

să trăim împreună doi ani, și, de ne-o plăcea, să măi trăim; acum, pentru că ei nu-î măi place, dice că s'a împlinit sorocul; dar eū știū bine că măi este o lună; și am făcut cu dinsa cheltueli de cari trebue să mă despăgubesc. — Preotului care v'a cununat, spusu-î-ați învoiala? — Ba nu; pentru că, să vedeți D-voastre, nu ne-a cununat nici un preot, numai după ce am făcut vorba între noi, Ilinca s'a mutat acasă la mine.

O asemenea demoralisație saū *fourierism*, în mijlocul munților și la oameni cari n'aū nici o idee de *Fourier*, ne-a făcut să ne gândim mult la starea civilisației noastre. Dar aceasta nu fu singura distracție ce avurăm acolo.

Intre micii funcționari ce veniră să se închine înaintea d-lui Oteteleșanu, era unul îmbrăcat boește, și după aerul său de mândrie părea a se socoti măi presus decât toți cei-lalți. Intrebând despre dînsul, aflarăm că se numește Banul Nicolae și că mîndria lui nu este neîntemeiată, căci este, saū a fost aproape să fie, *Ban Mare*. Imprejura-rea urmează ast-fel: el avea amicitie cu un beiliciū turc; protectorul acestui turc, ajutat de desele revoluții ale saraiului, deveni vizir, și protejatul mare hasnatar; atunci Nicolae al nostru, mergend cu unt și cu miere la Constantinopol, rugă pe amicul său să facă ceva pentru dînsul, și acesta il recomandă bucuros Marelui Vizir. Nico-

lae dar se învrednicì a săruta poala aceluî înalt funcționar, care, în considerația favoritului său, îl întrebă ce post este mai mare în țară. — Domn, răspunse Nicolae. — Știu, zise vizirul, dar Domn nu pociu să te fac, căci cel de acum este sprijinit de mai multe puteri; spune-mi însă, după Domn cine este mai mare la voi? — Mitropolitul. — Mitropolit să fii, *bre!* — Să mă ierți, înălțimea ta, dar acesta este un rang bisericesc și trebuie să fie cineva călugăr și să treacă prin toate treptele; apoi să fie consacrat de Patriarch. — Nu strică nimic; trimiț eu la Patriarch să le facă toate acestea într'o zi. — Dar aceasta ar fi împotriva religiei noastre. — Spune dar rangul mirenesc cel mai mare. — Acest rang este *Ban*. — Ei bine, Ban să fii! — Atunci porunci de aduseră un caftan de postav roșu, cu care îmbracă pe Nicolae; apoi îi dete o scrisoare de recomen-dație către Prințul Caragea. Sosind în București, Nicolae duse scrisoarea la Prințul, care, după citirea ei prin dragoman, îi propuse să-l facă Serdar și Vătaf de plaiu; dar el răspunse că nu poate primi nimic mai jos de Bănie. În zadar i-au dat să înțeleagă că aceasta este împotriva legilor țării, că e peste putință. Nicolae nu se înduplecă. Așa, Domnul supărându-se, ordonă să-l așeze într'o căruță de *poștie*, și-l porni la o mânăstire; iar vizirului îi răspunse că recomandatul

său este un hain și nemulțumitor către Inalta Poartă, pentru care s'a și pedepsit.

Sunt 190 de ani de când într'o seară de toamnă ploioasă și friguroasă, trei călăreți urmați fiecare de câte o slugă intrau în strimtoarea acestor stînci. Pătrunși de ploae până la oase și sfășiind cu pintenii coastele obosiților armăsari, ei aruncau în urmă-le căutături speriate, se păreau a fugi de o mare primejdie. Sosind la locul unde este azi mina, o luară în stînga pe muche și se înfundară în desimea cea mai întunecată a pădurei.

— Să ne oprim aici, zise unul dintr'inșii, care se părea mai în vîrstă; caii nu sunt în stare să ne mai ducă, al meu a cădut de tot; apoi pe ast întunerec, necunoscînd bine drumurile, poate să cădem în vre-o prăpastie.

— Prea bine, răspuse cel mai june; eu însă nu sunt liniștit pînă nu vom pune piciorul pe hotarul Transilvaniei; mî-e teamă în tot minutul să n'auz umbletul sateliților lui Duca; dar în sfîrșit nu putem face alt-fel.

Atunci descălecară toți și, legând caii de copaci, să trintiră pe iarbă, cu capetele rezimate de buturugi, și înfășurați în ghebele ce le slujau de mantale.—E frig aici, zise cel mai june.—Și căpătaiul meu nu e nici de cum moale, adăogă cel de al doilea.
—Căpătaiul tău, Mateiū, este mai moale decât acela

ce îl avù la Znagov nenorocitul nostru tată, răspunse cel mai mare; și ție, Gheorghe, trebuie să-ți fie mult mai cald decât în temnița lui Gr. Ghica, sau în acea care ne pregătea cănele de Duca. În adevăr, fraților, când mă gândesc la relele ce a suferit familia noastră pe nedreptate, îmi vine să cred că este o ursită care gonesce neîncetat pe unele familii. — Asta poate să fie, zise Mateiș, dar când vei cerceta mai de aproape, găsești că unele le pățim pe dreptate. Tatăl nostru, care a fost om bun și drept, a făcut țerei un rău cum nu-î putea face cel mai mare vrăjmaș: i-a dat un domn care a lăsat-o în sapă de lemn, care a intrigat chiar în potriva tată-seu și l'a defăimat ca să-l scoată din domnie și care a plătit făcătorului său de bine cu moarte. Fratele nostru Drăghici mijloci asemenea pentru un alt tâlhar, și plata îi fu tot aceeași; în sfârșit, nelegiuitul Duca este dator domnia iar unuia din familia noastră, și de aceea noi acum fugim în țeri străine și ne ascundem în pustietăți ca niște făcători de rele.

În ast-fel de convorbire petrecură acei trei oameni o noapte turburată, deschidând urechea la orî ce sgomot și ascultând cu bătae de inimă șoapta vîntului printre frunze.

Încă nu se luminase de ziua și ei erau călări pe potecile cele mai ascunse ale munților. Norocirea îi ajută astă-dată și ajunseră la hotar, de

unde intrară în Transilvania. După cât-va timp soarta familiei lor și a țerei luă o față zîmbitoare sub domnia lui Șerban II, și spătarul Michaiu Cantacuzino, ce se întorsese cu frații sei, zidi schitul Titireciu în locul, unde au petrecut noaptea în vremea nevoei.

Dupe o ședere de două zile într'un loc unde ne aflam foarte bine și unde am fi putut zăbovi mai mult, plecarăm într'un dupe prânz, și petrecînd noaptea în orașul Rîmnicu-Vilcei, a doua zi ne pernirăm la mănăstiri, dupe ce ne luarăm adio dela d-l Oteteleşanu, cu care venirăm până acolo, dela caleașca d-sale, dela dulcetile d-sale, în fine dela toate bunurile cari fac viața materială, pentru care făcurăm un drum de ocol, ce trebuie să fi obosit pe cititor mai mult decât pe noi.

C o z i a.

Ca la trei ore departe de Rîmnic, pe un braț de pămînt ce din poalele Capaților se întinde deasupra Oltului, este zidită Cozia. Ca operă de arhitectură, mănăstirea aceasta nu diferă întru nimic de cele mai multe. Numai numele fundatorului deșteaptă niște suvenirî mărețe, nutrite încă de sgomotul valurilor, cari udă înaltele zi-

durî și se închină în treacăt țărînei eroilor. De cea laltă parte a rîului, un șir de munți acoperiți de arbori, formează mănăstirei o statornică bari-eră, care o apără despre răsărit și oprește razele soarelui de a turburâ fără timp repausul părinți-lor. Oltul, în mărețele lui capriții, aci desfășură cu fală undele sale, aci strecurându-se ca un șarpe printre două stânci, ce se par a se împreună ca să-î închidă drumul, își răsăună prin urlete săl-batece de strimtorirea ce suferă, și spărgându-se cu furie de petroasele lor temelii, pare a le amenința că, ajutat de timp, va surpă odată culmea și trufia lor.

În cea dintâi intrare, la ușa bisericeii, este un tron de peatră, și vulturul cu două capete ține de-asupra-î coroana regală. În acel tron spun că se odihnea Mircea, care se află picturat în întrul bisericeii, june încă, dupe cum era când a fundat'o¹⁾. Statura lui e de mijloc, chipul blând și voios, ochii mari și albastri, părul castaniu blond și buclat. O parte din îmbrăcăminteia lui e vechiul costum al cavalerilor cruciați; veșmînt scurt și spadă, călțuni și culți, la genuchi are cusuți în fir vulturi cu două capete, pe de-asupra poartă mantie roșie cu mărginară de aur și pe cap o coroană. Valorosul domn este înmormîntat în

¹⁾ La 1386.

biserică, în cea dintâi intrare; două mari petre acoper mormîntul. Inscripțiunea uneia a început a se șterge, în cât abia poți descifra câteva cuvinte și numele Mircea, iar pe cea-laltă se cetesc deslușit aceste cuvinte: „*Aici odihnește Maica „Teofana călugărita cu fie-sa Doamna Florica și „ful său Nicolae vodă, lét 1625“*. Descoperire neașteptată și plăcută! Familia lui Michaiu Viteazul în același mormînt cu bătrânul Mircea! Deși o istorie dice că Doamna Florica a murit în sclavie la Chanul Tătăresc, căruia se trimesese în dar de Sigismund Batori în urma bătăliei de la Guruslău, dar se vede că, saū Michaiu însuși a reușit s'o scape cu promisiuni trimise Chanului prin deputații săi, saū că Radul Șerban I, moștenitorul tronului și boerii țării, au liberat'o cu dare de bani, creșând că este o desonoare generală să se afle în mânilor Tătarilor familia unui ast-fel de om. Cât pentru maica lui, Teodora, pe care în anul 1599, în timpul cutezătoareii espediții în Transilvania, o trimisese spre siguranță la Cozia, este de creșut că, amărită de moartea dureroasă și timpurie a fiului său, după care ea mai trăi doī anī, a îmbrățișat viața călugărească și s'a înmormîntat acolo lângă un principe de aceeași familie și valoros ca și fiul său.

Aci se păstrează asemenea comemorarea aceluī

principe religios, amic al S-tului Nifon și cel mai fanatic fondator de biserici.

Am văzut cu părere de rău că, pentru o mănăstire cu venit de 4 sau 500,000 lei, Cozia nu era îndestul de bine ținută; picături de ploae și-au lăsat urmele pe pereții camerelor celor mai bune și lumina zilei spera să intre curînd în biserică prin locurile cele mai oprite. Părintele Ipolit, economul, care după cunoștințele sale ni s'a părut demn de postul ce ocupă, ne spuse că aceasta nu este culpa egumenilor din diferite timpuri, și spre dovadă ne încredință că unii dintr'înșii au murit săraci ca *Aristid cel drept*. Aceasta însă nu oprea banii mănăstirei de a se cheltui, căci părinții egumeni, spre a se ține în posturile lor, erau nevoiți adeseori să dea sume mari la unele persoane. Întrebaram de ce cuvioșii părinți nu-și dau demisia din egumenie, când li se cerea să întrebuinteze rău venitul bisericeii? Dar o asemenea abnegație de sine se părù ca un lucru peste putință părintelui Ipolit, și ca să ne încredințeze că ast-fel merg lucrurile lumii, ne țise cu cea mai profundă umilință: „Veți vedea d-voastre și cele-lalte mănăstiri, dar credeți că, dacă la noi pică, la Bistrița „plouă“. Nemulțumiți de această rațiune, eram să răspundem prin mai multe moralități, când ne aruncaram ochii la un aruncător de apă plin de cei mai frumoși păstrăvi, cari jucând și sărind

se părea că protesta în contra imprudentelor noastre cuvinte. Această vedere ne pătrunse pînă în suflet, oprî nemulțumirea pe buzele murmurătorilor și împacă spiritul nostru cu starea lucrurilor de acum.

Dupe un prînz de acelea ce nu se șterg ușor din memorie, ne aruncarăm într'o luntre, însoțiți de un june călugăr, și trecurăm pe malul din stînga, ca să vizităm un metoch al Coziei, numit Ovedenia, ce se află pe coasta muntelui în desimea pădurei. Dupe ce mergi cât-va pe marginea rîului, te suî pe un fel de galerie tăiată în peatră, care negreșit face parte din drumul Romanilor; apoi o scară cu câte va trepte iarăși de peatră facilitează suirea pe o măreață terață, spînzurată ca printr'un farmec d'asupra abisului. Acî sunt stîncile ce, privite din foișorul mănăstirei, se par a se împreună ca să oprească Oltul. La spatele teraței, pe culmea muntelui, se vîd rămășițele unei zidiri ce se numește „Turnul lui Traian“, loc de observare demn de acei oameni, în cari toate erau mari, virtuți ca și crime.

Ca să vorbim ceva cu călugărul ce ne însoțea, îl întrebărăm ce mână puternică a făcut acel drum? — Traian, ne respunse el. Pînă aici foarte bine; dar noi adăogărăm: și în ce timp? — În timpul când se bătea cu Mircea. — Dar Mircea a trăit cu o mie de ani mai în urmă! — Aceasta nu face nimic, Dumnezeu a putut să învieze pe Traian.

Acî părintele ne lăsă fără cuvînt, căci, deşi se vedea uşurel în istorie, dar era bine întemeiat în credinţă, şi în contra minunilor noi nu ne puteam pune. Adevărat, ar fi frumos lucru să învieze câţiva domnitori cari au fost apărătorii naţiunii, dar ia închipuiţi-vă pe Tepeş şi alţi asemenea lui eşind din pămînt ca să ne măcelărească. Sunt incredinţat că ne-ar socoti oamenii fără de gust şi că n'ar lăsă să se peară ast-fel datinele strămoşeşti.

Ne trebuî mai mult de o oră pînă să ajungem la Ovedenia, mic schit locuit de vre-o zece călugări şi fundat de Mitropolitul Varlaam pe la anul 1675, în timpul domniei lui Duca-Vodă. Părinţii, în buna lor voinţă de a ne arăta tot ce au mai interesant, ne duseră la două chiliute făcute în peatră, cari, în terminî bisericesti se numesc *peşteri*; una din ele, încă neterminată, se lucrează cu cheltuiala unui boer din Rîmnic. Am făcut observaţie părinţilor că, cu 600 de lei, ce diceau că s'au cheltuit la dînsa, putea acel boier să facă 5 sau 6 camere, când în chilia de peatră abia te poţi învîrti. Dar opinia părinţilor era cu totul contrarie; ei consideraū scobitura în peatră ca cea mai completă probă de curioşie şi cel mai mare serviciu ce poate cine-va să facă lui Dumnezeu. Cu un cuvînt, un om care face o peşteră, orîcum ar fi trăit în lumea aceasta, este sigur că va fi mân-

tuit în cea viitoare. Aceste cuvinte semănau și se ca să ne îndemne și pe noi la asemenea faptă; dar din nefericire ne lipsea și mijloace și voința de a pune în lucrare indemnul. Ca să nu fim însă creduți de eretici, dederăm ce-va părinților ca să ne comemoreze. — „Aveți și ceva morți?” ne întrebă. — „Avem, dar pentru că am murit de mult „i-am comemorat alți preoți“. „Asta nu face nimic; „noi aici n'avem nici o treabă și putem să ne „rugăm pentru dinșii“.

Acum era târziu ca să mai perdem timpul în vorbe; luarăm dar bine-cuvîntarea părinților, promițându-le a cugeta mai serios la fundarea unei peșteri, și ne întorserăm la mănăstire.

Ziua începu să se ascunde dupe munții de la apus, mai luminând încă puțin culmile cele din față. Apropierea serei da obiectelor colorii fantastice și deșteptă nenumăratele voci ale singurătății. Hotărîți a pleca a doua zi de la Cozia, ne mai suirăm odată în foișorul ce dă asupra Oltului; de acolo preumblăram căutătura noastră pe deșertele-î țermurî, și îndeplinind lipsa talentului cu entuziasmul pentru gloria națională, plătirăm un tribut de laude meritate valorosului Mircea, prin poesia intitulată *Umbra lui Mircea saî o seară la Cozia*.

Mănăstirea Dintr'un-lemn.

Mulțumiți de buna petrecere pe la Cozia, ne pornirăm de acolo în dispozițiile cele mai bune, și întorcându-ne prin Rîmnice, luarăm drumul mănăstirei Dintr'un-lemn, care este în depărtare ca la două poști delă cea dintâi mănăstire. Depărtându-ne de oraș și lăsând Oltul în stînga noastră, perspectiva luă altă față. Acum n'aveam a mai vedea nici munți înalți nici ape mărețe. Rîuri multe, dar mici, cari curg în deosebite direcții, cari aci se împreună, aci se despart și se întîlnesc iară, ca să între de odată în riul cel mare; dealuri în proporția apelor, dar împodobite de crânguri frumoase; în sfîrșit, toate mici, dar toate cochete și elegante; iată ce întîlnești delă Cozia până la mănăstirea Dintr'un lemn, așezată asemenea în marginea unui deal.

Ca să luăm lucrurile pe rînd, trebuie mai întai să vorbim de tradiția ce se păstrează asupra zidirei acestei mănăstiri.

Cu vre-o trei-deci de ani înainte de a se zidi biserica, un cioban își avea stîna în locul acela pe coasta dealului. Intr'o noapte i se înfățișe în vis Maica Mîntuitorului, poruncindu-i să taie stejarul cel mare ce era lângă stîna. Ciobanul însă nu socoti de cuviință a se osteni să esecutive porunca; dar visul se repetă în mai multe rînduri.

duri, amenințându-l cu pedepse, cari îl făcură să se arate ascultător. Abia lovì de câte-va orì cu securea, și copaciul ce era sec cădù. In mijlocul lui se găsi o icoană, pe care ciobannl o aduse la biserica satului; dar noaptea, aceeași visiune i se arată, poruncindu-î să facă biserică în locul unde a fost copaciul; ducându-se la acell loc, găsi iarăși icoana ce dispăruse din biserică. Atunci, ajutat de tovarășiî seî, ciobanul făcù o bisericuță de lemn, ce se vede încă pe deal din susul mănăstirei; pe rădęcina ștejarului este zidit oltarul, și multe minuni s'aũ făcut atunci de către icoana acea.

Maî în jos de biserica de lemn, este un alt stejar vechiũ, nepot al celui tăiat, fiindcă se trage din rădęcinile lui; acesta asemenea face minuni, întocmai ca răposatul unchiul seũ; între altele este una de care starița și cele-lalte maîci ne-aũ încredințat. Ele spun dar, că, in timpul ocupației turcești, pe la 1822, unul d'între ei, avënd trebuința de lemne, a voit să-și facă provisie din copaciul cel sfînt. In zadar i s'a đis că aceasta este o nelegiuire grozavă, turcul, care nu-și aducea aminte să i se fi cetit în Coran asemenea lucruri, s'apucă de tăiat; dar la cea dintâi lovitură, toporul îi sări din mână și el cădù mort. Căpetenia Musulmanilor, ca să rěsbune nenorocirea mortului, îndatoră pe maîci de-l plătiră

cu trei sute lei, căci, de-și era bine încredințat că nu l'aŭ tăiat ele, dar dicea că ast-fel o cere dreptatea, fiind-că copaciul este al mănăstirei.

Cel puțin de această minune nu ne puturăm îndoii, căci toate maicele țineau minte că aŭ plătit bani.

La sosirea noastră acolo, găsirăm patru dame Craiovence, cari făcură sfîntul pelerinagiŭ pentru deosebite pricini. Am avut plăcerea a le însoți la visita ce aŭ dat minunatului stejar, din care, cu multă devoție, aŭ rupt câte-va frunze, s'aŭ închinat, le-aŭ sărutat, și le-aŭ băgat în sîn.

Mateiŭ Basarab, prinț religios, ca cei mai mulți din timpii vechi, aușind de aflarea icoanei de care vorbirăm, fundă, pe la 1640, în poalele dealului, în josul bisericii de lemn, o frumoasă biserică, în care se vede că icoana a primit să fie mutată. Devoția credincioșilor, și mai ales a femeilor credincioase, a împodobit cu cercei de smaranduri, coleturi și diademe scumpe, această veche icoană, îmbrăcată peste tot în argint de Logofătul C. Câmpineanul.

Înlăuntrul bisericii, în dreapta, se vede un mormînt, a căruia inscripție abia se citește: pe peatră, la cap, este săpată o cunună, în ea vulturul, și de amîndouă părțile câte un cheruvim. Acest mormînt este al familiei tale, viteazule Șerban, prinț demn a te odihni în sfîntul lăcaș zidit de

Mateiū Basarab. Timpul și oamenii ți-au lipsit pentru liberarea noastră, dar Românii îți vor fi tot-deauna recunoscători pentru bunele tale cugetări; tu știai că luminile și învățătura, vrăjmași ai tiraniei, sunt prieteni și reazem ai prinților celor buni. Ocolit de învățați streini, onorând și încurajând pe ai țerei tale, introducând artele și intemeind școale pentru educația publică, tu ai vrut să formezi cetățeni, și ai fost din micul număr de prinți începători ai civilizației și fala noroadelor. Odihnește în pace, măreață umbră, ocolită ca de atâtea diademe de suvenirile faptelor tale; și, când bolta bisericeii răsună de gloria Dumneșeirei, când credincioșii își fac rugăciunea în limba părinților noștri, când înțelegem aceea ce vrem și aceea ce dicem, gândește atuncea cu mulțumire că numele teū ne va fi tot-deauna scump, pe câtă vreme vom fi Români și vom avea o limbă.

Mănăstirea are un aer de veselie, și se ține în starea cea mai bună, în curățenia cea mai plăcută. Aceasta face onoare stariței de acum și dovedește că femeile au pentru îngrijirea casnică un dar deosebit, la care bărbații sau nu vor, sau nu pot a ajunge. Acolo locuesc vre-o nouăzeci de maici, și eū nu îndemn pe nimeni să le viziteze, de voește a-și mântui sufletul; multe din

ele sunt june, multe încă copile, cari nu știu nici cum, nici pentru ce se află acolo.

Ar fi de trebuință să ridice cine-va glasul împotriva nedreptului obicei de a închină la slujba lui Dumnezeu niște ființe a căroră judecată încă slabă, nici știe prețui mărimea îndatoririlor, nici poate avea libertatea alegerei; cu atât mai ales de vom dice că multe sunt silite de părinții lor să îmbrățișese această viața! Oare pentru greșalele ce pot face și păcatele în cari pot cădea, cine trebuie să răspundă, ele, sau părinții? Când în ochii acoperiți de vëlul fecioriei arde focul dorințelor, când sub rasa călugărească bate o inimă ferbinte, oare sunt ele de osîndit dacă, în loc de rugăciuni sfinte, de cugetări cerești, duc la oltar suspinuri înecate și patimi osîndite? A fi primite acolo femeile, cari, desgustate de lume și de nenorociri, își aleg asilul acesta ca liman de scăpare, sau acelea ce au o aplecare hotărîtă pentru vieța din mănăstiri, nimic mai bun; pentru aceea s'au înzestrat de fondatorii lor cu dări și venituri; dar ca un tată, spre a-și împutîna cheltuelile, spre a scăpa de grijile înzestrării, să sacrifice pe una din ficele sale ca să norocească pe alta, aceasta mi se pare a păcătui de o potrivă înaintea oamenilor și înaintea lui Dumnezeu. Multe nenorociri, ca să nu dic

crime, s'aun întimplat din pricina acestui necreștinesc obicei.

Un boer bătrân, cu care vorbeam despre aceste lucruri, imi dete un manuscript, în care citii următoarea nuvelă, ce mi se părù a merită să fie cunoscută și pe care o inserai aici, modificând puțin stilul manuscriptului, ce era anevoe de înțeles.

*Fragment dintr'o nuvelă intitulată
„Călugarița“.*

„Aceasta era în timpul domniei fericitului, saun ca să dic mai bine, a nenorocitului Prinț Constantin Brâncoveanul, pe care l'am cunoscut în viață și l'am plâns dupe moarte.

„Să ne aducem puțin aminte de puterea familiei lui, de nenumăratele lui bogății, de dulcețile unei lungi vieți pline de desfătări, și vom mărturisi că soarta nu putea face nimic mai mult pentru un Cressus modern. Apoi să ne întoarcem cu gândul în capitala Sultanilor la leatul 1714; să vedem un bătrân cu o fisionomie măreață, cu barba lungă, cu părul alb, ce îi cădea în plete pe umeri, înaintând către locul osindei, ocolit de fii și de nepoții săi; să vedem capetele acelor copii cădënd câte unul unul înaintea bătrânului,

și sângele lor stropind hainele nenorocitului tată, martur desnădejduit al sfârșitului lor ; să-l vedem în minutul morții, aruncând o dureroasă privire asupra celui din urmă copil care-î mai rămăsese, îmbrățișându-l cea din urmă îmbrățișare, și întinzând capul la satîrul gealatului ; să le vedem acestea și vom dice cu un filosof : „Nu ferici pe „nimeni înaintea sfârșitului !“ Dar curagiul cu care știu a muri și statornicia ce avu în religia sa fură demne. de un vechi creștin și spălară o crimă. ¹⁾

„Familia Corbenilor era una din cele mai însemnate sub domnia acestui Prinț, și soția marelui logofăt Corbeanu, pe lângă o bunătate naturală, avea acea aplicare la faceri de bine, care o dobândise în societatea princeselor Brâncovence ; pentru biserică mai ales, nici un sacrificiu nu i se părea mare, și toată părerea de rău îi era că nu poate să închine la mănăstiri atâtea moșii câte ar fi dorit. Locul de întîlnire al călugărițelor din toate părțile era casa sa, sigure fiind că vor găsi acolo tot ajutorul și înlesnirile de cari ar avea trebuință.

„Două fete și un băiat compunea această familie ; fata cea mai mare, Elena, în vîrstă de 17

---

¹⁾ Se dice că C. Brâncoveanu a fost unul din pricinitorii morții unchiului său Șerban II.

ani, era nu numai frumoasă, nu numai că moștenise calitățile sufletești ale mumei, dar se află încă împodobită cu învățătura câtă se putea dobândi pe acele vremi. Mulți junii s'ar fi socotit norociți să o iea de soție; dar atunci zestrea nu era cea dintâi condiție a căsătoriei, și ei ar fi vrut mai întâi să se încredințeze de pot fi plăcuți,—lucru cam anevce într'o epocă, când adunările erau rare și când fetele, departe de închinăciunile cele viclene și interesate ale bărbaților, n'aveau altă societate decât a mumelor sau a tovarășelor de copilărie.

„Apoi, cum prin toate aceste greutăți, junele Leurdeanu găsi prilej a face pe Elena să gândească la dînsul, acesta este secretul amorului, și îl cunosc toți aceia cari au iubit vre-odată. El nu era mai frumos decât cei-lalți junii, dar se deosibea din mulțimea lor prin niște sentimente romantice și un caracter cavaleresc, daruri deopotrivă prețuite de femei: cel dintâi, pentru că răspunde la viața lor de iluși, și cel de al doilea, pentru că femeile, neputînd dobândi singure gloria, iubesc chiar umbra ei în aceia cari o au sau cari se par vrednici a o avea; și junele amarez se purtase ca un brav în bătălia din 21 August 1690, bătălie în care Români câștigară o biruință strălucită asupra Nemților.

„Apoi, afară de aceste cuvinte, poate că Leur-

deanu avea facultatea a iubi mai mult decât alții; poate că pătrunderea femeiască descoperise în el o inimă tânără și neprefăcută. Adevărat, în adunări el nici-odată nu pomenea numele Elenei, ba încă se părea a cercă un fel de supărare și mânie când auzea pe alții numărând frumusețile ei; dar pentru acel ce s'ar fi interesat să-î afle secretul, chiar purtarea aceasta ar fi fost o dovadă. Ori cum ar fi însă, Elena auzise vorbind de dînsul; îl văduse de câte-va ori călare în parada domnească, ba chiar în casa părinților săi, unde însoțea câte odată pe tatăl său la zile de vizită, și atîta a fost destul ca să-l judece demn de iubirea sa.

„Înțelegerea lor se urmă de mai multă vreme, și acum hotărîră ca el să trimită pe tatăl său a o cere formal în căsătorie. Toate se puseră la cale pentru aceasta, când o întîmplare neprevădută le strică planul, cel puțin pentru câtă-va vreme.

„Doi oameni însemnați în istoria lumii atrăgeau atunci interesul și atenția. Unul, general mare și războinic viteaz pînă la nesocotință, destoinic de întreprinderile cele mai îndrăznețe, natură de fer, fără slăbiciuni și fără de preget, deșteptă acel interes ce-l inspiră gloria în nenorocire. Cel-lalt, viteaz și înțelept tot de-odată, care smulgea în silă dupe ochii supușilor săi vëlul superstiției și

al neștiinței; care prin despotismul cel mai absolut civilisă o nație sălbatică, însufla un interes obștesc și esaltă spiritele aceloră, cari vedeau într'insul un liberator al creștinătății. Românii ar fi putut profita de ocazia ce se înfățișă; dar caracterul cel nehotărît al Prințului Brâncoveanu și împotrivirea unor boeri bătrâni zădărnicea toate speranțele.

„Răsboiul se declarase între Rusia și Poarta Otomană, din pricina unui Rege odată puternic, care, disposând mai înainte de mai multe coroane, ajunsese acum să aștepte pe a sa dela mărinimia unei puteri streine. Oștirile rusești se coborau despre Nord, și ura și neunirea domnea între prinții români.

„In astă stare a lucrurilor, bătrânul Corbeanu plecă la Moldova, însărcinat cu o misie tainică, și tot în acea vreme muma Elenei cădù într'o boală grea, din care toți ai săi perdură speranța de-a o putea scăpă. Ea avea puțină încredere în doctoriele omenești, și prin urmare doctorii săi cei mai favoriți erau călugărițele, cari îi încunjurau patul ziua și noaptea. Ele îi aduceau toate ajutoarele sufletești ce le era prin putință, o încredințau că faptele ei cele bune îi vor dobândi sănătatea și îi dau despre aceasta mai multe exemple de boale primejdioase tămăduite prin credință; cuvinte negreșit mângâitoare și drepte, căci nimic

nu este cu neputință la Dumneșul puterilor, care când va își întinde mâna și ne oprește pe marginea mormintului. Dar ele îi mai spuseră, că mulți și-au câștigat tămăduirea închinând călugăriei câte unul din copiii lor sau pe singurul copil ce au avut, și sfârșiră povățuind'o, a face asemenea.

„Nimic nu putea fi mai potrivit cu dispozițiile religioase ale bolnavei. Spiritul ei cel slăbit de suferințele timpului vădă în această idee cea din urmă ancoră de scăpare. Soarta cădă pe Elena, care, după starea inimei ei, nici dorea o asemenea onoare, nici era demnă de dînsa; dar jurămîntul se făcuse, și sacrificiul trebuia să se îplinească.

„Boala începuse a merge spre bine și Logofătul Corbeanu se întorsese dela Moldova. Acesta era timpul dorit de amorezi. Dar vai! Durerea trebuia să fie cu atât mai mare, cu cât era mai neașteptată. Nu fu cu greu Doamnei Corbeanu să înduplece pe bărbatul său la ceea ce hotărîse în lipsă-î.

„Deși el nu era atât de stăpînit de fanatismul religiei, dar vedea în împușinarea copiilor un mijloc de a asigura moștenitorului său o avere mai însemnată și a scăpa de o înzestrare, ce din ăi în ăi se apropia. Acum trebuia să spue ficei lor ceea ce i se gătește. Sărmana copilă nu știa încă nimic de hotărîrea părinților, ea se află gîndind tot-deauna la iubitul ei și închipuindu-și ăiua aceea

când va îmbracă hainele de mireasă și când unirea lor se va consfinți de bine-cuvîntarea părinților.

— „Fata mea, îi duse tatăl său într’o dimineată, știți că maică-ta a fost bolnavă, dar ceea ce nu știți este că, pentru dobândirea sănătății, a făgăduit să te închine călugăriei, și...“

„Abia cuvîntul de călugărie isbi urechile fetei, și gălbeneala ce îi acoperi obrazul ridică lui tatăl-său curagiul de a urmă. Desnădejduirea se zugrăvi în ochii săi, suspinurile o înneacă, și lacrimile făcându-și loc începură a curge în șiroaie ferbinti.“

— „Trebue să fii mândră de asemenea cinste, urmă mumă-sa, în care zelul pentru religie înneacă simțirea naturei. Ce sunt plăcerile lumii pe lângă plăcerea de a servi lui Dumnezeu. Eă, când eram jună, m’aș fi lepădat bucuros de lume, dacă părinții ce mă aveau numai pe mine, m’ar fi îngăduit. Știți tu ce noroc poți să ai? și de o să nemerești un bărbat cum trebuie? Apoi, grijile căsniciei, boale de copii și alte. Numai în mănăstiri poate cine-va să scape de ele. Imi aduc aminte de grozăviile de mai înainte, de nenorocirile atâtor familii cari s’au risipit prin țeri depărtate, pentru că unii bărbați țineaă cu un Domn iar alții cu altul, care dacă biruiă, trebuiaă toți vrăjmașii lui să scape cu fuga, și mă îngrozesc când gândesc că acele vremi pot să se întoarcă pentru copiii mei“.

„Un șir de asemenea cuvinte eșiră din gura doamnei Corbeanu, ca să facă pe fiica sa să înțeleagă folosul și trebuința unei vieți liniștite; dar aceasta era ca cum ar fi cântat la urechile unui surd. Fata vedea cu un ochi de tot deosebit perspectiva vieții: în locul grijilor casnice o fericire fără sfârșit, în locul boalelor sănătatea, în locul neînțelegerilor o unire neturburată. Cât pentru espatrieri, nu puteau să se mai întimple, căci bărbatul său trebuia să ție tot-deauna cu partea cea mai dreaptă, cu domnul cel mai puternic. Ea cădă la picioarele părinților și îi rugă cu cele mai pătrunzătoare cuvinte să-și schimbe hotărârea. Ea vru a mărturisi că iubește, dar frica îi oprî pe buze taina ce era gata a-î scăpa.

— „Ei bine, îi dîse tată-său, du-te numai să vezi cum e pe acolo, să petreci câtă-va vreme, și de nu te veî putea obicinui, ne vom mai gândi“.

„Nenorocita n'avu curajul a se împotrivi mai mult, și mumă-sa îi vesti că trebuie să se gătească ca a doua și să plece împreună.

„Nici o altă idee de mântuire nu se înfățișă Elenei; numai supunerea putea să-î folosească; vorbele cele din urmă ale tatălui său îi mai sprîjinea oare-cum nădejdea. Dar mai înainte de toate, vru să vadă pe iubitul său și să se consulte cu dînsul.

„Nici-odată nu s'a socotit el atât de norocit ca

în seara aceea, când Elena îl înștiință că-l așteaptă singură în grădina sa. Pînă atunci toate întîlnirile lor se urmase de față cu doica cea bătrână care o crescuse, și toate favoarele ce dobândise el pînă acum se mărginiră în a-î sărută mîna, lucru prea puțin dupe părerea mea, dar care el îl prețuia mai mult decît orî-ce ar fi putut cîștiga dela alte femei.

„Aceasta însă nu-l oprî de a-și face mulțimi de inchipuiri plăcute, pe cari urmarea Elenei le adeverea oare cum. În bucuria lui, el fu aproape să îmbrățișeze pe sluga care îi curăță hainele, sărută cățelul pe care îl bătea altă dată, și îl strînse în brațe în cît era să-l sugrume. Acum se credea la sfîrșitul dorințelor, și cu cea mai adîncă mulțumire dicea în sine : iată cum sunt femeile ! nici o rugăciune, nici o dovadă de dragoste nu le scoate din hotărîrea lor ; orî-ce greutate le sperie, orî-ce sacrificiū li se pare peste putință ; dar cînd nici gîndești, ideile lor se schimbă și tot li se pare lesne ; poate că ele socotesc că un bine nădejduit este mai prețios, sau poate vor să arate că ele nu se înduplecă decît de sineși, și că noi suntem niște sclavi, cari trebuie să așteptăm buna lor voință ; orî-cum, eū sunt un om foarte norocit. Nu că doar pînă acum mă îndoiam de iubirea ei, dar mai mult e tot-deauna mai mult, și mă asigură în contra temereî ce am cîte odată că poate

să mi-o iea altul. Să vedem câte oare sunt; a-furisite ore... mai am încă câte-va... Dar să încep a mă găti; pină să mă îmbrac, pină să ajung, sosește și ora. Părinții săi nu șed prea mult seara...

„Puțin dupe aceasta, un om se strecură în grădina părinților Elenei, pe la un loc ascuns; se vîri sub o boltă de frunze și aci așteptă; așteptă multă vreme, căci în nerăbdarea lui venise cu două ore înaintea celei hotărîte; în sfîrșit vedu în întunec un veșmînt alb, și Elena intră sub boltă.

— „Sunt două ore de când te aștept“, șopti el.

„Dar fără să-i răspundă la cuvintele acestea, „am venit, îi dișe ea plângînd, să te mai ved „odată, mîne mă duc la mănăstire“.

— „Ce vorbe sunt astea, vreî să glumești; dar nu, mi se pare că plîngi...“ Se apropie de dînsa, îi luă mînile, îi vedu lacrămile. „— Pentru Dumnezeu! spune-mi curînd, spune-mi fără zăbavă de ce plîngi? ce s'a întîmplat? cine a putut să te mîhnească?“

„Fata îi povesti hotărîrea părinților, împotrivirea ce a opus și neisbutirea sa. El o ascultă în tăcere. O furtună se formă în inima sa: „Nu, tu nu mă iubești“, strigă el, fără să se gîndească că poate să-l audă cine-va. Tu nu m'ai iubit nicî odată; singură ai cerut'o aceasta dela părinții

tăi, său cel puțin nu te-ai împotrivit indestul ;
ai vrut să scapi de mine ; trebuia să le spui că
nu ești liberă, că mă iubești, și că n'au dreptul
să-mi ridice viața“.

— „Ar fi fost mai rău ; tu nu cunoști pe mumă-
mea și câtă putere au călugărițele asupra-î : ele
au pus'o la cale“.

— „Călugărițele ? o să le omor pe toate ; dar
daca mă iubești, nu trebuie să te duci. Să fugim
în ceasul acesta“.

— „Nici-odată. câtă vreme îmi mai rămâne nă-
dejde : tata-meu mi-a făgăduit să mă aducă în-
apoi“.

— „A, acum vezi cât te costă să trăiești fără
mine ; acum cunosc dragostea ta ; bine, du-te,
o să auzi de mine, poate că o să mă plângi, dar
atuncea o să fie prea târziu. . .“ Fata acum plân-
gea cu amar. — „Eu nădăjduiam să găsesc la tine
mângâiere, dicea ea, și tu îmi îndoiești durerea. . .“
El își cunoscù greșala, cădù în genuchii și cerù
iertare. . . — „Eleno, Eleno ! unde este Elena ?“
strigă mumă-sa, care se deșteptase și o căută.

— „Mă duc, dise fata tremurând și vrënd să
alerge la glasul ce o strigă. Atunci el se sculă,
o apucă în brațe cu furie, cu desperare ; buzele
lor se întâlniră într'un lung sărutat, părură a-și
vorbi sufletele, frunzele se înfiorară de plăcere,
și cuvîntul *pentru tot-deauna*, cuvînt al ilusiei

și al amorului, fu cel din urmă care eși din gurile lor.

„Peste câtă-va vreme dupe aceasta, mai mulți junii se aflaū adunați la casa unuia dintr'înșii și vorbeaū de noutățile țilei și de împrejurările vremei de atunci, cari se păreaū a pregăti o altă soartă pentru Români. Doi oameni însemnați eraū sugetul convorbirei și atrăgeaū interesul și atenția generală. Unul, general mare și răsboinic viteaz, inspira acel interes ce simte cine-va pentru gloria nenorocită; cel-alalt, tot-odată viteaz și înțelept, care smulgea în silă dupe ochii supușilor săi vĕlu superstiției și al neștiinței, care prin despotismul cel mai absolut civilisase o nație sĕlbatică și formase un imperiū puternic, inspira un entusiasm general și ridică spiritele acelora cari vedeaū într'însul un izbăvitor al Creștinătății. Toți vedeaū un folos însemnat pentru țară în alianța Prințului Brâncoveanu cu Petru cel Mare, dar caracterul cel nehotărit al Prințului și împotrivirea unor boeri bătrâni inspiraū oare-care temere. — „Pecat că nu e și Leurdeanu între noi, țise unul, sunt sigur că el ar găsi cu cale să ne unim cu Carol XII, favoritul său“. — „Am băgat de seamă, rĕspunse altul, că dela o vreme s'a făcut într'însul o schimbare deosebită: de unde era glumeț și vesel, acum este serios și posomorit; abia îi scoți vorba din gură, și se supĕră de orĭ-ce; apoi își

petrece viața la vinătoare, lucru ce nu-l obicînuia. Dumne-de-îi să mă ierte, dar cred că este amoretat. Tu, Cupărescule, care îi ești amic mai intim, ai putea să ne spui ceva". — „Ba zău nu știu nimic, el are o natură afurisită, își păstrează secretul numai pentru dînsul". — „Și prea bine face, strigară mai mulți rîdînd ; când ți le-ar spune, ai bate toba, cum faci și pentru ale tale ; când erai amoretat de fata Corbeanului, nu te consultași cu toată lumea ce trebuia să faci?" — „Bine că sunteți voi mai buni. Mărturisesc că Elena îmi plăcea, dar acuma s'a isprăvit tot ; săraca fată vor s'o călugărească cu sila, și am auzit că starița, care este o femeie foarte aspră, o maltratează, neputînd s'o înduplece ; o ține închisă într'o chilie întunecoasă și o sperie tot-deauna cu iadul și cu dracii, în cât este aproape să-și peardă mintea ; adevărat, muma-sa spune în lume că singură a cerut să meargă la mănăstire, că se mulțumește prea mult... Dar cine o crede?" Ușa se deschise și Leurdeanu intră ; el spuse că s'a întors de la vinătoare.

„A doua slujbă a nopții sa-și *privegherea* luase sfîrșit și cele din urmă făclii se stinseră în biserică schitului... Mulțimea călugărițelor se împărăștia în toate părțile pe la chilii ; lungimea veșmintelor și lungile rase ce se tîrau pe iarba înaltă a curților mănăstirei, care părea a se mișcă sub pasurile unor fantome, da acestei scene o

față fioroasă și mormintală; lumini se vedură aprinse pe rând în toate odăile, dar peste puțin se stinseră toate, și tăcerea și întunericul rămase singure. Un vînt rece suflă despre apus și glasul cobitor al unei cucuvae răsună din vreme în vreme în turnul clopotniței și se prelungea din vale în vale; atunci o luntre se deslipi de cea-laltă parte a lacului, se apropiè fără sgomot de mănăstire, și un om, din doi ce erau într'însa, se îndreptă spre o chilie așezată aproape de locul mormintelor.

„In minutul acela starița făcea o revisie de noapte, ca să se incredințeze dacă s'aũ culcat toate maicele; apropiindu-se de acel loc, i se părù că aude vorbind, apoi vedù eșind un bărbat însoțit de o jună călugăriță; vru să strige, dar eĩ o vedură; o mână puternică îi astupă gura și o tirì în silă până la luntre.

„Acì, ca să nu poată chemà ajutor, o băgară în lăuntru și hotărîră să o lase pre cel-alalt mal.

„Dar abia brațul ce o ținea o lăsă, ca să apuce lopata, și ea vedëndu-se slobodă, vru să sae pe mal, să cheme ajutor. Luntrea pe nesimțite se depărtase puțin, eleșteul era adânc; ea căđù în lăuntru și nu se mai vedù.

„A doua đì era o turburare deosebită în mănăstire: starița și o călugăriță lipseău și nimeni nu putea spune ce s'aũ făcut. Toate cercetările

rămaseră fără ispravă. În oraș, Vornicul Leurdeanu era foarte îngrijit pentru fiul său, care de câte-va zile nu se știa ce s'a mai făcut.

„Peste câțiva ani dupe această întâmplare, o trăsură cu cai de poștă se oprî puțin în dreptul mănăstirei; în lăuntru era un bărbat cu o femeie și o copilă ca de 6 ani. Dupe ce se odihniră puțin: „Să plecăm mai curînd, dîse femeia; acest loc îmi aduce aminte o întâmplare nenorocită, la care aș vrea să nu mai gîndesc.“ Apoi adăogă, neteșind pîrul cel castaniu al juneî copile: „cel puțin întâmplarea mea e o învățatură, care o scapă de asemenea soartă.“

B i s t r i ț a.

După o ședere de o zi și o noapte, plecând de la mănăstirea Dintr'un-lemn și visitând în treacăt un alt schit de maici ce se cheamă Surpatele, ¹⁾ sosirăm pe la amiază la mănăstirea Bistrița.

¹⁾ Surpatele se despart de mănăstirea Dintr'un-lemn numai printr'o gârliță. Acest schit, așezat p'un deal și ocolit de un crîng, s'a clădit pe la anul 1591 de către Ștefan II surdul, fratele lui Michaiu Viteazul, prinț blând, dar necapabil, și din marele număr de domnitori neînsemnați, cari slujesc numai drept date cronologice la repedele curs al întâmplărilor omenești.

Barbu Craiovescu, Banul Craiovei, și fratele său, Vornicul Pîrvu, începură zidirea acestei biserici în timpul domniei lui Mircea cel rău, la anul 1512. Dar, siliți de crușimile lui, ei fugiră în Turcia, și abia o putură isprăvi după întoarcerea lor, când cu oștirea adunată de peste Olt goniră pe tiran. Banul Barbu, vrășmaș neîmpăcat al tuturilor Prinților ce se alegeau fără voia lui, gonit asemenea și pe Vlad XIII, care se orînduise domn de Inalta Poartă; dar în sfîrșit fu și el ucis de un Capiciu Bassa turc, ce venise în țeară sub cuvînt ca să-l așeze pe tron, la anul 1524. Luând domnia Radu XII, care se află poprit la Constantinopol, făcù Ban al Craiovei pe Vornicul Pîrvu, fratele Barbului, și după dînsul Moise I îi dete de soție pe sora-sa, vrînd să aibă mai de aproape puternica familie a Pîrvuleștilor, care era groaza mai multor Prinți; dar rudenia aceasta nu fu destulă ca să sprijinească pe Moise împotriva furtunii, ce crușimea lui ridicase asupra-î, și Banul Pîrvu, dimpreună cu Moise, cădură în bătălia, care acesta avu cu Vlad IV, orînduitul din partea Porții. Amîndoi frații Pîrvulești, cum și Moise Vodă, sunt îngropați în biserica Bistriții. Pîrvuleștii sunt și zugrăviți în costum boeresc, anterior și giubea, meși cu papuci, și la cap legătură turcească.

Se vede că Egumenii după vremi ai acestei

mănăstirii, mîndri de vechimea locuinței lor, n'au găsit alt mijloc să încredințeze despre aceasta pe călători, decât lăsând biserica și împrejuririle ei să cadă în ruine. La cea dintâi vedere mî-am adus aminte de cuvintele economului dela Cozia : „La noi pică, dar la Bistrița *plouă*“. Tot e trist și derăpănat în lăuntru, tot e vechi și neîngrijit pe din afară. Îngrijitorul de acum, avînd un respect deosebit pentru antichități, n'a găsit cu cale să se atingă cu vre-o înnoire nelegiuită de sfintele chilii; dar pe de altă parte, urmînd înțelepciunei omenestii, a zidit pentru sine, afară din mănăstire, o pereche de case îndestul de lumești, dar minunate pentru odihnă. Cei-lalți călugări, supuși la ploae și la frig, locuiesc în chilii neîvelite și sufer tot ce trebuie să sufere cine-va, ca să se învrednicească a ajunge mucenic. Nu sunt de loc la îndoială că în lumea cea-laltă vor fi fericiți, căci într'aceasta sunt îndestul de rău.

După odaia ce ne-o deteră de locuință, ne făcurăm o închipuire jalnică de prînzul ce ni se gătea, și astă dată nu furăm înșelați. Ca să ne mîngăiem, hotărîrăm a vizita pe pustnicul ce locuște în munte în susul mănăstirei; un părinte bătrîn ne sluji de călăuză. Ne trebui mai mult de un ceas pînă să ajungem, poteca era strîmtă, înainte și în dreapta prăpăstii, în vale riul ce poartă numele mănăstirii, împotriva stînci

rîpoase și goale, și în stînga peștera, în care intrarăm pe brînci ca într'o vizuină, cu toate că înlăuntru e destul de largă. Fiește care dintre noi ținea câte o făclie aprinsă, și înaintea tutului mergea bătrînul pustnic ce ne eșise spre întîmpinare.

După ce înaintarăm cât-va, el se oprî, și întînd mînile ne arată, cu un fel de mîndrie, întunecoasa și umeda sa locuință, și mulțimea liliacilor, înaripaților săi tovarășii, cari speriați de lumină vîjiaă în toate părțile pe la ochii noștri.

Acest om, fără a fi mut, s'a supus de sine la o tăcere vecinică. Este câtă-va vreme de când niște tilhari aū intrat la dinsul, și socotind că poate se află acum acolo averile mănăstirii, cu feluri de casne l'aū silit să vorbească; dar toate aū fost în zadar. În sfîrșit, perdînd nădejdea de a află ceva, în necazul lor, l'aū aruncat în prăpastie. Dar saū minune, după cum spun părinții, saū întîmplare, după cum ar țice un necredincios, el rêmase atîrnat de un copaciū. A doua ți îl găsiră în acea poziție, și cu multă greutate îl traseră în sus.

În lăuntru peșterii sunt două mici altare în fața prăpastiei, al căror pustnicul e singurul slujitor. Nu știū de ce, pînă să nu vîd pe acel om al muntelui, îmi făceam o altă idee de un pustnic. Nu-mi aduc aminte bine, ca ce idee îmi

faceam; destul numai că un pustnic mi se părea o ființă care nu seamănă întru nimic cu ceilalți muritori, un ce nematerial, care se perde din naintea ochilor, sau un fel de sêlbatec, ce ese din despicătura unei stînci și se perde într'alta, călare pe un urs îmblândit de dînsul.

Imi inchipuiam că trebuie să-l prindem cu vîntoarea; dar cînd îl vedeai că-și pleacă capul și salutează, cînd îl pipăii și înțeleseai că este de carne și de oase, era aproape să strig: nu, acesta nu este pustnicul! întocmai ca acea damă de provincie, care mergînd la Paris să vadă pe d-nu Balzac, pe care, după romanțurile lui și-l închipuia un june galben ca lămîia și elegant ca crinul, subțire să-l tragă pîn' inel și slab să cadă de o suflare, un ce delicat, care nici mănîncă nici bea; - apoi, vedînd în locul acestui ideal un om gras și gros, rumen și rotund, care gustă dimineata nu știu cîte biftecuri, a dis în uimirea sa: „Nu, acesta nu poate să fie Balzac.“

Coborîndu-ne dela peșteră, însoțiți de huetul Bistriței ce curgea în vale, luarăm o potecă ce duce la Arnota, mică biserică spre miază-noapte, așezată la o înălțime de două orî mai sus decît peștera. Deși Arnota se vede din curtea mănăstirii, dar îndată ce începi a sui, desimea pădurei și înălțimea vechilor stejari îți astupă vederea. Nimic nu-ți spune că te-ai apropiat

decât lătratul cânilor ce te presimt și vestesc părinților că le vine o vizită.

Ne mirarăm de iuțeala cu care suia călugărul nostru, căruia mulțimea anilor trebuia să-i fi slăbit puterile, dar care nu se arătă nici de cum obosit, în vreme ce noi avurăm trebuință să ne odihnim în multe rânduri; iată ce e deprinderea.

Pe muchea dealului, afară de zidurile Arnotei, este un foișor de lemn, păreții căruia sunt acoperiți cu numele fiă-căruia visitor credincios, care a avut răbdare să se sue acolo. Intre alte nume citirăm pe al unei dame cunoscute și un fel de aforisim scris de aceeași mână împotriva bătrânelor cochete, cari se joacă cu liniștea familiilor și-și fac o proprietate din bărbații altora; lucru cene făcù să credem că domnia-ei se află atunci în minute de jalusie și că avea să se plângă de vre-o necredință casnică.

Din acel foișor vederea se întinde în depărtare peste munți și câmpii, până aproape de Rîmnic. În dreapta mai jos este peștera pustnicului, și în vale Bistrița. Mare trebuie să fi fost anevoința cu care se făceau aceste zidiri la ast-fel de înălțimi; dar se vede că greutatea biruită era unul din meritele religioase ale vremilor de atunci. Apoi aceste mănăstiri pe înălțimea munților erau ca niște cetăți, cari slujeau de asil libertății la împrejurări grele.

Trei călugări alcătuesc toată populația Arnotei. Această biserică are un venit de 100,000 lei și cu toate, acestea nu știu din a cui pricină, călugării sunt siliți să cerșetorească prin sate pentru ținerea vieții lor și a candelii care arde neincetat la mormîntul Domnului Mateiș Basarab, mormînt frumos, care despăgubește cu mulțumire pe călător de osteneala ce-și dă ca să-l viziteze.

Acest monument este de marmură albă, redicat de pămînt ca de patru palme și lung ca de patru picioare. Pe dînsul sunt săpate în relief armura Prințului și a țerei, tunuri și steaguri.

Am zăbovit mai multe ceasuri în lăuntru bisericeii, ședînd pe peatra mormîntului și vorbind de virtuțile unui Prinț cu inima nobilă, care știind a birui, a preferat tot-deauna bunurile păcii; care destoinic a dobîndi numele de concherant, a ales pe acela de legiuitor și civilisator al nației sale. Generos către vrăjmașii săi și drept către toți, poate să țină cineva că el n'a făcut altă greșală, decât aceea de a trăi prea mult. Bătrânețele lui l'au făcut să cadă sub influința unor ministri necinstiți și nevrednici, cari i-au amărit cele din urmă zile ale vieții.

Bătrînul Prinț este zugrăvit în biserică în fața mormîntului; el poartă anterior cu flori, molutea îmblănită cu rîs, și coroană. Statura lui este înaltă, părul alb și chipul bărbătesc.

Dupe ce vëdurăm cu de amëruntul tot ce Arnota avea de vëdut, ne întoarserăm la mănăstire, unde sosiră în lipsa noastră și alți visitatori. O copiliță ca de trei ani veselă și frumoasă, se juca pe iarbă. Intrebând de numele călătorilor, aflarăm că este un boer craiovean cu familia sa.

Înainte bogatului coșciug în care odihnesc moaștele S-tului Grigorie Decapolitul, vëdui o femeie îngenuchiata, care părea a se ruga cu ferbințeală; lângă dînsa eră altă tînără, ce se părea că n'are să supere pe Sfînt cu nici o rugăciune. Când femea cea dintăi își întoarse capul, vëdui niște trăsuri cari îmi aduceau aminte o persoană ce am cunoscut altă dată. Dar vechea mea cunoștință avea un chip însuflețit de colorile dimineței, ochi plini de foc și de vioiciune și un ce zîmbitor în toate mișcările; aceasta din potrivă avea suferința și gălbeneala pe chip, ochii stinși și fără espresie și un ce dureros în toată ființa. Ea se uita la noi, apoi șopti un ce tovarășei sale; apoi, după ce eșirăm din biserică, îmi dete cunoștință. — „Sunt sigură, dise, că nu mă mai cunoști; dar nu pociu să mă mir, căci știu bine cât m'am schimbat.“

Se poate înțelege uimirea mea, când mă îndintăi că este aceeași persoană, pe care cu trei ani mai înainte o vëdusem tînără și frumoasă. Îmi adusei aminte de cuvintele proorocului: „O

„suflare trecù și floarea cădù, și pămîntul ce o „purtà nu o va mai cunoaște.“ Trei ani aù fost destul ca să pue o deosebire grozavă între fata de atunci și între femeea de acum.

Dar multe sunt durerile omului, și adânci și amare suferințele inimei. Schimbarea adusă de vreme este o lege a naturei, ce-și urmează cursul fără să aibă în sine nimic sfîrșitor, căci își găsește un fel de mângăiere în soarta obștească, dar acea pricinuită de suferințele morale e tristă ca moartea și apasă sufletul cu un sentiment dureros.

Când te preumblî seara pe o livede veștedă, și veđi copacii descărcați de podoaba lor, și frunzele galbene risipite de vînturî în adîncimea văilor, vederea această deșteaptă în suflet idei melancolice, fără amărăciune, o reveriă nedeslușită, și te gîndești, poate, la iarna vieței. Dar când primăvara o vijelie ne-așteptată ruinează parterul, și zambilele veștejite acoper pămîntul, de ai avut vre un frate, pre care l'ai perdut încă în leagăn, vre un frate, saù un prieten, saù ori ce ființă iubită, care te-a lăsat fără vreme, găsești o asemănare tristă între viața lor cu a acelor plante, și ȃci că așa piere, așa se trece tot ce e bun și frumos în lumea aceasta!

În puțina vreme cât mai zăbovirăm la Bistrița, călugării ne spuseră multe despre ticăloșia lor și

obiceiurile aristocratice ale părintelui Egumen. Norocire că noi veniram în trăsură cu 4 cai, un surugiū care strigă de-ți luă auđul, și cu 2 dorobanți ce-ı eram datorı pretineștei îngrijiri a cărmuitorului aceluı județ; alt-fel am fi fost în primejdie să mănem afară din mănăstire, după cum se urmează cu alți păcătoși, cari vin pe jos și fără suită.

Dupe un adevăr trivial, înainte luı Dumneđu suntem toți de o potrivă, și în locașul luı nu este mic saū mare; dar unı din următorii Apostolilor, uitând adevărul acesta, și cercetând cu scumpătate distincțiile societății, te primesc bine, dacă vei fi boer, și încă boer mare; mai puțin bine, dacă vei fi neguțator; iar de vei fi țeran, te poftesc afară.

Apoi se plâng că *stăpânirea* ıi nedreptătește, luând o parte din veniturile mănăstirești pentru trebuințele Statului. *Stăpânirea* le-a lăsat îndestul ca să trăească după cuviință, și încă să facă și ceva bunătăți. Să ne arate dar bunătățile cari le fac, saū cari le-aū făcut, chiar până să nu li ia aceste venituri; să ne arate fetele sărace pe cari le-aū ajutat; copiii săraci pe cari ı-aū pus în școale; spitalele pe cari le-aū întemeiat; să ni le arate acestea, și atunci vom dice că trebuie nu numai să li se lase veniturile, dar încă să li se mai adaoge. Ceı dintăi călugări, căroro li s'a incre-

dințat direcția mănăstirilor, s'aũ arătat vrednici de sarcina lor și aũ împlinit în cuget curat dorința fundatorilor ; dar alții mai târziu, molipsindu-se de patimile și vanitățile cari muncesc societatea, aũ vrut să adune comori și să înnoate în aur. Dumneșeescul fiu al Mariei eră sărac și smerit, iar oamenii cari aũ făcut jurămînt de sărăcie și de smerenie, s'aũ întrecut la bogății și aũ preumblat trufia lor în mijlocul obștei. Știũ că sunt la aceasta excepții vrednice de cinste ; dar aș dorì să fie încă mai multe, pentru interesul unei credințe care slăbește din zi în zi, care nu s'a întins atît decît prin morala sa cea desăvârșită, prin abnegație și iubire de omene și al căreia întemeetor ținea ucenicilor săi : „Cel dintâi dintre voi să fie cel din urmă.“

Polovraci.

Cu toate că mănăstirea Polovracilor nu este din cele însemnate ale miciei Valachii, dar poziția ei și frumoasa peșteră de stalactiți ce se află acolo o fac vrednică de băgare de seamă. Ea este așezată pe o întinsă câmpie, între 2 stânci, cari încep două șiruri de munți și ale căroro coaste cenușii și volcanice se vîd de departe ; între ele în vale curge rîul Oltețul, care printr'un

fel de urlet sêlbatec, dovedește rudenia ce are cu Oltul. Biserica este pe malul din dreapta, are curți de zid și vre-o 5—6 chilii, cari slujesc de locuință unui gros arendaș. Nici un călugăr nu se află acolo, afară de preotul orênduit pentru slujba bisericeii.

Această mică mănăstire s'a fundat pe la anul 1640 de jupan Danciu Părăeanu și Stan Marele Postelnic.

Acești boeri erau din numărul acelor ce se ridicară asupra lui Leon I sub comanda Agăii Mateiș Basarab. Norociți în bătălia dela satul Ungureni, ei se biruiră la Persiceni, și își găsiră scăparea în mănăstirea Tismanei, de unde fugiră în Transilvania. Apoi, pe la anul 1633, se întoarseră cu șeful lor, care era chemat de dorința obștească, și cinstiți de dinsul cu posturi mari, luară o mare parte la biruința lui Radu XI și asupra lui Vasilie Arnăutul, Domnul Moldaviei.

Puțină vreme ne trebuî ca să ne îndestulăm de vederea bisericeii; lucrul cel mai însemnat ce găsirăm într'insa fu un mormînt, pe peatra căruia este săpată o girlandă, în ea o mână care ține o sabie și de desubt cuvintele: „*Andrei Scorei*“.

După cercetările ce făcurăm în vechile hârtii ale mănăstirii, aflarăm că acest *Scorei* trăia pe la anul 1690; că era fiu al unui cioban și în

copilăria sa păzea oile părintești, în poalele muntelui Valcan, unde se află și astăzi stâna familiei sale, ocupată de ciobani din același neam. La anul 1687, când Șerban II se gătea, prin alianța sa cu Ioan și Petru, Țarii ai Rusiei, a scutură jugul Turcilor, și adună pe taină oștirea în munții de peste Olt, — tinărul Scorei intră ca voluntar în slujba lui Șerban și ajunse prin destoinicia sa la rangul de căpitan. Despre aceasta putem fi înșine chezași, căci am petrecut o noapte în stâna familiei lui Scorei și am bătut acolo cel mai dulce lapte.

Cea dintâi grije, după sosirea noastră acolo, ne fu să vizităm peștera de stalactiți, ce este într'una din stâncile de cari am vorbit. Eșind din curtea bisericii pe o portiță spre miază-noapte, apucaram pe malul Oltetului pe sub stânca din dreapta. Acum trebuî, dupe o expresie țărănească, să ne luăm inima în dinți, căci poteca era ripoasă și așternută cu pietriș, care la cea mai mică mișcare se pornea în prăpastie. Aci un pas greșit sfirșește o viață. Ne țineam dar cu multă greutate de colțurile petrelor și chemam în ajutor pe sfinții călătorilor. În sfirșit sosiram la intrarea peșterii; acolo aprinserăm făcliile și intrarăm.

La cele dintâi pasuri noi ne oprirăm. Ni se părură că ne aflam într'una din acele cetăți încântate, ce le-a

inventat imaginația zîmbitoare a poeților Arabi. Ne vedurăm ocoliți de o mulțime de figuri de petre, cari la lumina făcliilor luaă o formă de figuri ome-nești. Ici se vedea un grup de copii, ce părea a se îndeletnici la lucrările vârstei lor ; mai încolo alte ființe, cari se împărtășiaă de om și de feare, Fauni sau Silvani, cari se ascund dupe o coloană pira-midală. Înaintezi, și aceleași figuri par'că aă tre-cut înainte ca să te aștepte ; unele îți rid, al-tele cu un aer misterios îți fac semn de tăcere. Intr'un colț la întunec se ved două chipuri sëlba-tice ca doi tâlhari, cari, cu armele gata, aștept pe trecător. Impotrivă, contrastând cu această scenă, o despărțire formează un alcov ; o femeie se arată în fund și privește prin dantelele unei perdele ce se coboară din bolta stâncei, în îndoitură grațioase ; la un loc bolta se pleacă, în cât abia te strecoări de cea-laltă parte ; apoi iar se ridică, apoi se întinde și se lărgeste, formând o a doua peșteră, și desfășurând o nouă priveliște.

Acì nu simți nici umeđeala acea pëtrunđătoare, nici aerul greă, care te apasă în peștera pustni-cului ; o răcoare dulce te însotește, pieptul re-suflă mulțumit ; o uimire plăcută rătăcește ve-derea. Varietatea boltelor gotice, albeața și luciul parchetului, nenumăratele statue cari te înconjor, grozave sau blânde, posomorite sau zîmbitoare, după cum le privești de aproape sau de departe,

la lumină saŭ întuneric, — toate îŭi cuprind cu putere simŭirile, ŭi omul cel mai fără ilusii se crede transportat într'o altă lume.

Ca să lăsăm un suvenir de visita noastră, ne scriserăm numele pe o coloană, care lucea de mii de stelute, ca acelea ce licuresc dimineata pe un mal de zăpadă. Dar picătura muntelui, adăogând peatră peste peatră, de va ŭterge cu încetul acele nume, saŭ de vor mai rămâne câte-va litere până când un alt călător va trece pe acolo, ele vor fi pentru dînsul, ca acele simboluri nedeluŭite înscrise pe monumentele unui norod necunoscut ce nu mai trăeŭte.

T i s m a n a.

Iată cea mai veche ŭi mai măreață din toate mănăstirile de peste Olt. Incepută de Radu II Basarab, la 1366, ea se sėvirŭi de fiul sėŭ Dan, ŭi mult mai tărđiŭ se prefacŭ de Neagoe Basarab, în semn de recunoŭtință că ŭi-a găsit acolo scăparea, când se află gonit de Radu cel mare, pentru găzduirea ce dedea S-tului Nifon. Dar prietenul unui sfînt, religiosul ŭi blăndul Neagoe, n'avea trebuință de această nenorocire ca să înnoească biserica. Orî cum va fi, el a stat unul din printii cei mai buni; dar virtuŭile lui aŭ perit

cu dînsul și n'aŭ adus nici un bine statornic la nația în care aŭ strălucit. Atât este de adevărat că calitățile personale nu pot aduce nici un folos temeinic, când toate lucrările se întemeează pe voiață iar nu pe legi. „Când Marcu Aurelie muri, zice Chateaubriant, Romanii se readânciră în relele năravuri cu o ast-fel de înfocare, în cât i-ar fi luat cineva de oameni, cari și-aŭ dobândit de curînd libertatea; ei însă nu scăpară decât de virtuțile celor din urmă stăpînitori.“

Ca să zidească Tismana, Radu II avu trebuință să reteze o parte din munte. Așezată la o înălțime ca de 100 picioare; apărată în față de o măreață stîncă, ce se pleacă de-asupra-î, ocrotită de zidiri vechi cari se întind pe marginea prăpastiei, și încoronată de turnuri, — această zidire privită din vale, seamănă unul din acele palaturi din veacul de mijloc, una din acele cetăți feudale, din cari baronii și cavalerii înfruntau puterea absolută, absoluți ei înșiși în proprietățile lor.

În stîncă de care pomenirăm și care se înalță îngrozitoare la spatele zidurilor, este o mîncătură adîncă, un fel de peșteră, din care ese un isvor, ce trece pe sub pămînt, prin curtea mînăstirei, se aruncă din înălțime ca un torent, și, împreunându-se cu rîul Tismaneî, ce curge în vale, formează împreună o gârliță, ce șerpuește între

două șiruri de munți și se perde în depărtare. Tot în aceeași stincă, de-asupra peșterei la o înălțime ca de 30 picioare, este o vizuină adâncă, chilie nemuritoare a Sfintului *Nicodim*, care se află Egumen al Tismanei. Călugării și locuitorii de prin prejur vorbesc multe despre minunile aceluși sfânt; și negreșit trebuie să fi făcut, de vreme ce putea să locuească așa de sus, pe un perete de peatră, fără să aibă aripă.

Un singur călugăr, un tinăr frate, s'a deprins să se sue acolo. L'am vădut înșine agățându-se de petre cu unghiile ca o pisică sălbatică, intrând în chilie și scoțând cenuse din vatra sfintului. Ceilalți călugări, mai înțelepți și mai puțin iubitori da gloria cerească, se mărginesc a cinsti pe sfântul în biserică, unde își are coșciugul; căci trupul s'a făcut nevădut într'o noapte, dupe ce o vedenie amenințătoare a îndatorat pe Egumen să taie degetul sfintului, ca să remaie drept suvenir bisericeii.

Acì se păstrează asemenea crucea de fier a sfintului, haină cu care a trecut prin foc, și un patrahir de o stofă bogată, ce se dize a fi dăruit de Mateiaș Corvin, Regele Ungariei.

În această mănăstire se adună la 1820 vitejii pandurii ai Mehedințului sub steagul lui Tudor Vladimirescul, om mărginit și crud, dar a căruia întreprindere înaintă cu un pas libertatea po-

litică, după cum se urmează pretutindenea, unde oamenii sunt siliți a intra vramelnicește în independența naturală; supuinđu-se pe urmă la legi, ei păstrează tot-deauna pomenirea slobozeniei lor.

În vreme când ne îndeletniceam a vizită biserica și priveam toate amăruntelile cu acel interes ce-l deșteaptă un monument istoric, de care multă vreme ai aușit vorbind, vedurăm viind către noi un bătrân, de talie scurt, cu ochii confundatți în cap, dar vii și vorbitori. El ne spuse că este fiu al împăratului Americiei; ne arată câteva decorații de hârtie și ne întrebă ce face împăratul Nicolae, de a respuns la scrisorile ce i s'au adresat de dînsul și de are de gând să declare rășboi. Îi respunserăm că toate merg bine, și împăratul se închină cu plecăciune, și-l rugărăm să ne spue de când este fiu de împărat. — „Din vremea lui Capudistria, ne răspunse; la moartea lui mă aflam în biserică, și toată Grecia s'a sculat să mă pue pe tron, dar n'am primit.“ Acest nebun este unul din cei mai fericiți ce am vedut vre-o dată: el ține o corespondență ideală cu toți suveranii Europei, cari au să pornească curênd un rășboi obștesc pentru drepturile lui.

Indemnatți de bunii părinți, noi plecarăm să vizităm un metoch al mănăstirei zidit pe munte spre mează-noapte, la o înălțime deosebită. El

este făcut de S-tul Nicodim, și este atât de mic, încât abia cinci sau șase oameni pot încăpea într'insul. Părinții de acolo ne spuseră, că în susul acestei zidiri, la o depărtare ca de trei ore, pe creștetul cel mai înalt al muntelui, este o altă biserică făcută de același sfânt, care slujea în aceeași zi la câteși trele biserici; întreprindere cam anevoe, și pot dice peste putință, pentru un om care nu ar fi sfânt. Cu toată rîvna ce aveam a nu trece nimic cu vederea, dar astă dată vremea sau mai bine curajul ne lipsi, și ne întoarserăm iarăși la mănăstire, unde ne odihnim puțin în foisorul ce dă asupra prăpastiei în fața drumului.

Seara începuse a da obiectelor o culoare fantastică, dar în fața noastră, spre răsărit, o lumină roșietică vestea apropierea lunei; peste puțin o vedurăm licurind ca o stea depărtată, ca o făclie care se aprinse în deasa întunecime a copacilor ce acoper muntele. Apoi, un glob ruvinos se vedu legănându-se printre frunzele desfăcute de vînt; și înălțându-se puțin, aruncă o rază piezișe pe rămășițele unei zidiri ce se vede pe coastă; apoi de odată, arătându-se de-asupra stejarilor celor mai înalți, ca pe un pedestal de verdeață, lumină peștera sfîntului, turnurile mănăstirei, potecile tainice și stîncile din față; în vreme ce o parte a pădurei, rămasă în umbră,

facea să se audă un vuet fioros, asemenea cu sbieretul depărtat al fearelor sălbatice.

Am văzut de multe ori răsărind și apuind luna, dar nici-odată acea priveliște nu mi-a făcut atâta impresie. Tăcerea acestei cetăți, unde răsună odată zgomotul armelor, întinderea pustiului, singurateca lună ce se înalță melancolică pe câmpiile cerului, mi se pare a înnotă în atmosferă, ca un fanal aruncat pe nemărginirea oceanului; toate umpleau inima de melancolie și deșteptau idea unei vieți petrecute în singurătate în sînul naturii.

Pe la miezul nopții plecarăm dela Tismana, fără a ne lua dioa bună dela părinți, cari gustă în ceasul acela dulcele somnului, și îndreptarăm calea noastră spre turnul lui Sever.

EDIȚIUNILE LUI ALEXANDRESCU

În viața fiind, Gr. Alexandrescu și-a publicat scrierile—pe cât ne este cunoscut—în următoarele cinci edițiuni, la 1832, 1838, 1842, 1847 și 1863.

1832. — *Eliezer și Neftali*. Poemă tradusă din Florian de Gr. *Alecsandrescu*. București 1832. În Tipografia lui Eliad.

Vol. în 8°, de 120 pagine.

Paginele 87—120 cuprind : *Poezii ale D.*

Gri : Alecsandrescu :

„Elegii : I Miezul nopți.

II Prieteșugul.

III Adio.

IV Întristarea.

V Întoarcerea.

„Adio lui lord Biron la soția sa. Traducție.

- „Întristare. Traducție din Delamartin. (*sic*).
 „Fluturile. Traducție din Delamartin. (*sic*).
 „Fabule : I Vulpoiul Predicator.
           II Privigătoarea și Păunul.
           III Măgarul răsfățat.
           IV Papagalul și celelalte pa-
               sări.
           V. Catărul ce își laudă nobi-
               litatea.

1838. — *Poezii ale D. Gr. Alecsandrescul.* Bucu-
 rești. Tipărite la Zaharia Karkaleki.
 1838.

Volum în 8°, de 55 pagine.

Elegii și fabule : Meditația. — Elisa. — Inima
 mea e tristă. — Peștera. — Barca. — Can-
 dela. — Epistolă D. Marelui Logofăt I.
 Văcărescul. — Fericirea. — Câinele sol-
 datului. — Epistolă familială Domnu-
 lui Polkovnic I. Câmpineanul. — Rugă-
 ciunea.

Fabule : Lebăda și pui corbului
 Privigătoarea în colivie.
 Ursul și Lupul.
 Boul și vițelul.
 Câinele isgonit.
 Șoarecele și pisica.
 Privigătoarea și măgarul.

1842. — *Poezii a lui Gr. Alecsandrescu*. Ediție completă. Iași. La Kantora Foaiei Sătești. 1842.

Vol. în 16°, pag. XIV și 228, urmate de 4 pag. cu „Scara“.

În fruntea volumului se află următoarea:

P r e f a ța

„Precuvintarea în fruntea unei cărți este câte odată foarte trebuincioasă; întâi, pentru că adaugă la numărul foilor (lucru nu puțin folositor pentru mulțemirea ochilor și pentru speculație), iar al doilea pentru că autorul are aci câmp deschis să vorbească cât va pofti de meritul său și de nedestoinicia vrăjmașilor sei. Ori cum va fi, imi venise dorința să fac și eu o precuvintare: vrând să dau cetitorilor o înaltă idee de învățătura mea, hotărîsem să înșir ca într'un pomelnic numele tuturor autorilor morți sau vii, creștini sau păgâni, pe cari i-am cetit sau voi să-i cetesc, să pui câte-va *epigrafe* latinești, câți-va termeni de chimie, și cu ăst chip să spariu pe cei cari ar îndrăsnî să mă judece. Dar o idee repede mă făcu să-mi schimb hotărîrea: mă gândii că o asemenea colecție nu pôte sluji decât să dovedească bogăția neștiinței mele; că aș vorbi în zadar de regulile lui Aristot, când nu le păzesc, când el a scris bine, și eu cum vedeți. Așa, înfățișez fără formalități un amestec de poezii; o parte din ele au fost încă odată tipărite și criticate: cu a doua ediție aștept o a doua critică.

„În zădar strigă unii că critica e primejdioasă, că omoară talentele: dumne-ei nu face atâta rău cât vor să arête, și nu ved ce nenorocire ar fi de ar putea să sugrume câte-va din acele duhuri lunatice, cari, plângên-

du-se de puțina înțelegere a veacului lor, se închid în viitorie ca într'o cetățue nepătrunsă și așteaptă acolo slava, care îi privește cu milă și rîde de dênșii.

„Dar critica trebuie să fie iertată încă nu numai unora, ci de obște: nu aceea care defaimă pe om, dar aceea care arată greșalele scrierii. O asemenea critică poate să îndrepteze pe mulți, poate să formeze gustul. Geniul e ca toate puterile lumestii, cari adorm într'o oarbă încredințare, când nimeni nu le arată adevărul. Să nu credem însă că meritul unui autor se poate cercetă și hotărî numai de acei de o meserie cu dênșul: adese-ori pana lor este povățuită de patimă, și interesul ce aŭ a înșelă îi face nedrepti. E destul să aibă cine-va un duh firesc ceva cultivat și niște organe simțitoare, ca să prețuiască talentul. Meritul unui poet stă în plăcuta întipărire ce ne lasă cetirea poesiilor sale, și cetitorul, chiar de nu va ști regulile, tot poate spune de a simțit mulțemire sau neplăcere, dacă versurile sunt melodioase sau aspre, deslușite sau încurcate, felurite sau monotone. Autorul a împlinit toate condițiile, de va isbuti să-mi mulțemească duhul, inima și urechea, potrivit cu felul la care se apleacă.

„Eŭ nici-odată n'am criticat pe nimeni, pentru că mi-a plăcut să fiŭ în pace cu toată lumea și pentru că prea puținii oameni suferă cu mulțămire să le arēți greșalele; iar de n'am răspuns la personalitățile adresate asupra-mi, meritul acesta nu e al meŭ, ci al censurei de bine voitoare, care nu m'a îngăduit; alt-fel, poate că n'aș fi avut filosofia a le privi cu desprețuirea ce meritaŭ, a lăsă în pedeapsa cugetului lor pe acei oameni, cari nu se rușinează de nimic, cari și-aŭ mințit lor și obștei, cari mi-aŭ făcut tot rēul ce le-a fost prin putință și aŭ dat scrierilor mele un duh vinovat ce nu l'aŭ avut. Rousseau dice că nu trebuie să omorîm un om, ca să-l dovedim

prin aceasta că n'are dreptate la răul ce vorbește de noi; dar povața e lesne și fapta anevoe; eu aș urma-o bucuros cu acei cari ar critica poeziile mele; căci fără să fiu ca acei ipocriți, cari se dic ei înșiși cei mai păcătoși înaintea lui Dumnezeu, ca să se mire lumea de modestia lor, tot cunosc ce-mi lipsește, deși nu pociu face mai bine.

„Dar ved că fără să voiă eră aproape să vă dau o precuvintare după toate formele: norocire pentru cetitori, că am prins de veste la vreme, alt-fel le-aș fi făcut apologia fieș-căreia bucăți; i-aș fi plimbat pe așternutul văilor și pe vârful munților; le-aș fi vorbit de sóre și de lună, de zefir și de florî; i-aș fi dus să facă cunoștință cu dobitoacele mele, ca să vadă cât sunt de nevinovate și i-aș fi lăsat să scape din vizunii cu ori-ce mijloc vor ști. Acum însă îi ert; dar sfirșind, mulțemesc prietenilor mei, cari, orbiți negreșit de prieteșug, îmi fac o vină, că scriu așa de puțin. Ei ar avea cuvint să mă întrebe cum lucrez și atât, după toate nemulțumirile ce am suferit din pricina aplecării mele. Cât pentru duhurile satirice și pentru toți acei cari judecă cu asprime și privesc greșalele noastre cu telescopul, de îmi vor dice că și cât am scris este prea mult, le voiă răspunde că, chiar de aș fi vrut să-i mulțemesc și să nu scriu nimica, aceasta mi-ar fi fost peste putință; că am avut datorie să fac aceea ce am putut, să pui și eu o peatră cât de mică la zidirea obștească, și în sfirșit că poate pilda mea nu va fi de tot nefolositoare pentru alți tineri mai cu talent decât mine, cari își țin scrierile lor ascunse ca niste crime de stat și socotesc viața petrecută în moliciune ca cea mai bună recomandție pentru ei în ziua de astăzi“.

1847. — *Suvenire chi impresiū, epistole chi fabule de Grigorie Alesandrescul*. Bucuresci. Tipografia lui K. A. Rosetti și Vinterhalder. 1847.

Vol. în 8°; pag. 278; înainte 3 foi cu titlul și „Citeva cuvinte in locu de prefata“; la sfârșit o foaie cu „Tabla“.

„Citeva cuvinte in locu de prefata“ s'a reprodus și la ediția din 1863. — A se vedea în acest volum la pag. 31—34.

1863. — *Meditațiū, elegiū, epistole, satire și fabule de Grigorie Mihail Alexandrescu*. Bucuresci. Typografia națională a lui Stefan Rassidescu. Callea Nemțescă, Otelul Gherman Nr. 27. 1863.

Vol. în 8°, de 5 foi nepag., LX și 414 pagine.

1894. — *Edițiunea de față*, pe care o prezentăm publicului acuma, 30 ani după cea din urmă făcută de autor, este întocmită după toate edițiunile anterioare, luând însă de basă pe cea din urmă a autorului, dela 1863.

La fie-care scriere s'aū însemnat edițiile in cari ea a fost publicată de autor; așa că se poate ușor restabilî rëndul cronologic al aparițiunii lor. Din scă-

pare de vedere, această însemnare nu s'a pus la întâiele trei poesiî din prezentul volum ; ceea ce se rectifică aici : „*Anul 1840*“ (pag. 37—40) a apărut în *Ed. 1842, 1847, 1863* ; „*Trecutul la monastirea Dealului*“ (pag. 41—44) a apărut în *Ed. 1847, 1863* ; „*Umbra lui Mircea la Cozia*“ (pag. 45—48) a apărut în *Ed. 1847, 1863*.

S'aŭ tipărit în ediția de față poesiile *Intristarea* (pag. 106—108), *Prieteșugul* (pag. 112—115), *Intoarcerea* (pag. 123), pre cari autorul le-a publicat numai în edițiile dela 1832 și 1842, dar le-a suprimat în cele dela 1847 și 1863. Trei poesiî necuprinse în edițiunile precedente s'aŭ tipărit aici după manuscriful original al poetului, dăruit Academiei Române de Ion Ghica, prin a căruî stăruitoare pietate amicală s'a făcut și edițiunea de față. Aceste trei poesiî sunt : „*Noaptea sfîntului botez*“ (pag. 152), „*Inălțimeî Sale Prințului stăpânitor al Moldoveî Mihail Sturzea, pentru anul 1832*“ (pag. 167) și „*Majestății Sale Victor Emanuel Regele Italieî*“ (pag. 169).

CUPRINSUL

	<u>Pag.</u>
Domnului Ion Ghica — Dedicatie	1
Amintiri despre Gr. Alexandrescu de Ion Ghica . . .	5
Câte-va cuvinte în loc de prefață	31

I. Poesii.

Anul 1840	37
Trecutul.—La monastirea Dealului	41
Umbra lui Mircea.—La Cozia	45
Resăritul lunei.—La Tismana	49
Mormintele.—La Drăgășani	53
O impresie, dedicată oștirea române, 22 Aprilie 1846 .	57
Rugăciunea	61
<u>Ucigasul fără voie</u>	<u>64</u>
Candela	68
Frumusețea.—D-nei ***	71
Prieteșugul și amorul.—Emiliei	73
Suferința	76
Nu, a ta moarte	78
Când dar o să guști pacea	82
Încă o zi	84
Un ceas e de când omul trecu...	87
Buchetul	90
Reveria.	93

	Pag.
Meditație	96
Cimitirul (Peștera)	100
Barca	103
Intristarea	106
Miezul nopții	109
Prieteșugul	112
Eliza	116
Așteptarea	120
Intoarcerea	123
Inima mea e tristă	124
Te mai veduți odată	127
De ce suspini	131
Mângăerea. — Unei june femei	133
Mulțumirea. — Z. . . . în vârstă de un an	136
Nina	138
Cânele soldatului	142
Adio la Târgoviște	148
Noaptea sfântului Botez	152
Viața câmpenească. — D. Vornicului Gr. Cantacuzino	155
Inălțimei Sale Prințului stăpânitor al Moldovei Mi- hail Sturzea pentru anul 1832	167
<u>Majestății Sale Victor Emanuel Regele Italiei . . . . .</u>	169
Unirea Principatelor. Dedicată fiitorilor deputați ai României	171
<u>Măriei Sale Domnului Alesandru Ioan I. Anul 1859.</u> Pentru ziua intrării sale în Bucuresci	174
Cântecul soldatului	176
D-nei Princese Alexandrina Ion Ghica	179
D-nei Angelina Ion Bălăceanu	180
D-nei Maria Ion Cantacuzino	182
D-nei Zinchei Donici	183
D-la S. La.	185

	<u>Pag.</u>
Unei necunoscute moldovene, care mi-a cerut versuri	186
Frumoasă e natura	187
In ore de mâhnire	188
Imn destinat a se cânta la inaugurăția Teatrului	190

II. Epistole.

— Epistolă Marelui Logofăt I. Văcărescu autorul „Prima măverei amorului“	195
— Epistolă d-lui colonel I. Câmpineanu	200
Epistolă d-lui Maior Voinescu II	206
Epistolă d-lui Alexandru Donici, fabulist moldovean	212
— Epistolă către Voltaire	216

III. Satire.

Satira spiritului meu	223
O profesiune de credință	229
Resbunarea șoarecilor sau moartea lui Sion	233
Adio pentru plecarea proconsulului Halcinski	238
Confesiunea unui renegat	241
Cometei anunțate pentru 13 Iunie	245
Respunsul Cometei	248

IV. Fabule.

Vulpoiul predicator	255
Privighetoarea și Păunul	258
Măgarul resfătat	260
Papagalul și cele-lalte paseri	263
Catârul ce-și laudă nobilitatea	265
Toporul și pădurea	267
Elefantul	270
Oglindele	274
Cânele isgonit	277
Șoarecele și pisica	281

	<u>Pag.</u>
Privighetoarea și măgarul	283
Cânele și cățelul	286
Pisica sêlbatică și tigru	288
Dervișul și fata	290
Dreptatea leului	292
Lupul moralist	295
Nebunia și amorul	298
Lebêda și puii corbului	300
Privighetoarea în colivie	304
Ursul și lupul	307
Boul și vițelul	311
Vulpea liberală	314
Merla și bufnița	316
Cucul	318
Uleul și găinile!	320
Cânele și măgarul	323
Bursucul și vulpea	325
Șarlatanul și bolnavul	328
Atelazul eterogen	330
Epurele, ogarul și copoiul	332
Ursul și vulpea	334
Corbi și barza	336
Calul vîndut și diamantul cumpărat	339
Porcul liberat	341
Castorul și alte lighioni	343
Mielul murind	346
Zugravul și portretul	348
Catârul cu clopoței	350
Lișița, rața și gâsca	352
V. Epigrame.	
Un osândit	357
Celui ce scria că poesia e o boală nelecuită	358

	Pag.
D*** M'am silit	359
Un preot cuvios	360
In iad, mai deunăđi.	361

VI. Traduceri.

Adio lui Lord Byron la soția sa	365
Intristare, de Lamertine	369
Fluturile, de Lamertine	371
Fericirea, de Béranger	145, 372

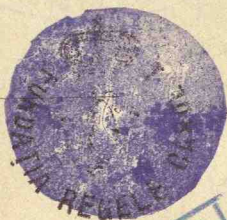
VII. Prosă.

Memorial de călătorie	377

Edițiunile lui Alexandrescu	441

*

570 / 2890
 380 / 1000
 1520 / 220

4
2
16